

АЛЕКСАНДРА МАРИНИНА ЗАКОНЪТ ЗА ТРИТЕ ОТРИЦАНИЯ

Част 24 от „Анастасия Каменская“

Превод от руски: Здравка Петрова, 2012

chitanka.info

ГЛАВА 1.

Покрай нея минаваха крака и незнайно защо не се спираха. Първо през разкашканата октомврийска кал припряно прецапаха изящни лачени обувчици със скосени токчета и дълго тясно „палячовско“ носле, понесли своята собственичка към уютните домашни грижи. После важно и безшумно преминаха четири мъхнати лапи, с чувство на високомерно достойнство повлекли подире си чифт вехти кални ботуши, които в далечното минало са се наричали демисезонни. Още една четворка лапи, този път малки, черно-бели, се мярна с нервно мяукане в противоположната посока, явно спасявайки се от големите мъхнати. Имаше и други крака, с боти и обувки, с маратонки и ботушки. С панталони, с дънки, с чорапогащници. Едни минаваха далече, други — съвсем наблизко. Но никой не се спря. Кой знае защо, никой не искаше между единайсет и дванайсет през нощта да се спира под ръмвящия леден дъжд и да се втренчва в калта на двора между металните клетки на гаражите. Всички бързаха за вкъщи, при топлината, храната и останките от телевизионните радости. Пък и тези „всички“ бяха малко, основната част от обитателите на жилищния комплекс в центъра на Москва вече отдавна се бяха прибрали.

Тялото на убитата жена — самотно, от никого незабелязано и никому ненужно, лежеше на мократа земя, покрита с жалки снопчета повехнала трева. А само преди два часа тя беше жива, весела, остроумна, обичана от приятелите си и от огромен брой хора, на които бе помагала. Незнайно защо се случи така, че днес никой не се бе разтревожил и не се бе втурнал да я търси, не бе вдигнал накрак милицията. Впрочем в това нямаше нищо необичайно, защото тази жена бе живяла сама и вкъщи не я очакваше никой. А дори някой настойчиво да звънеше на домашния ѝ телефон, той ни най-малко не би се учудил, че тя не вдига. Тя никога не вдигаше, докато работеше. Най-често работеше вкъщи, в извънредни случаи — и късно вечер, дори нощем.

Вярно, през последните два месеца в апартамента ѝ живееше младо момче, което ѝ се падаше някакъв далечен племенник. Но и той не очакваше и не търсеше своята родственица. Беше му все едно. Беше пиян.

* * *

— В петък ще ви изписваме — мрачно приключи разговора лекуващият лекар.

— И после какво? — глуповато попита Настя Каменская. — Веднага на работа ли?

— Какво, нямате търпение ли? — За пръв път през цялото това време по лицето му се мярна нещо като усмивка.

— Не, аз не в този смисъл... — Настя се посмути и не намери веднага нужните думи. — Просто кракът много ме боли. И не е удобно да ходя на работа с бастун, а няма кой да ме вози с кола.

— Но и никой няма да ви пусне на работа. Поне месец ви е нужен за стабилизиране. Ще ходите по малко, като увеличавате натоварването. И естествено — масажи, физиотерапия. Преди да ви изпиша, ще ви обясня как ще продължите лечението.

Тя изпита едновременно облекчение и срам. Колко е хубаво, че още цял месец може да не ходи на работа! И колко е позорно и отвратително, че се радва на това.

Но перспективата за скорошно изписване поставяше пред Настя почти неразрешим проблем. Всъщност той съществуваше вече от три седмици, но докато лежеше в болницата, можеше да не мисли за него. Бедата се състоеше в това, че преди три седмици в Москва абсолютно неочаквано довтасаха нейни роднини от малко провинциално градче — мъж, жена и двете им деца. Голямото дете, на дванайсет години, се нуждаеше от спешна и сложна операция, която можеше да се направи успешно само в столична клиника. Обезумелите от мъка и страх съпрузи бяха грабнали болния си син, както и петгодишната си дъщеря, която нямало при кого да оставят, и се бяха втурнали към Москва, разчитайки на гостоприемството на Настините родители. Какъв лош късмет бяха извадили обаче! Още през лятото майката и вторият баща на Настя се бяха захванали с някакъв голям ремонт с цел

да превърнат двустайния апартамент в тристаен. Майсторите се клели и заричали, че два месеца ще им стигнат, и доверчивите стопани спокойно се преместили у приятели, които изразили готовност да им предоставят градския си апартамент, защото те през цялото лято щели да живеят на вилата. Ала настъпи септември, после октомври, а ремонтът продължаваше ли, продължаваше. И докато за родителите на Настя и за техните приятели такава ситуация изглеждаше просто като временно неудобство, за пристигналите с болното дете роднини тя бе едва ли не катастрофална. Не можеха да плащат за хотел. Трябва ли да обясняваме, че се настаниха в гарсоньерата на Настя, а съпругът ѝ — Алексей, се бе върнал в Жуковски при родителите си. Това се случи, когато самата Настя вече се намираще в болницата със счупен крак.

И ето че сега трябва да се връща... Къде? В миниатюрната гарсоньерка, където и без нея нямаше къде да се размине човек? Да отиде при Льошка в Жуковски и да се стовари върху плещите на неговите стари и болни родители, когато самите те се нуждаят от грижи? Ами че тя едва ходи, и то с бастун. И после, как ще идва от Жуковски до поликлиниката за масажите и процедурите, които зловещо ѝ обеща докторът? От къщи и обратно може да ходи с такси — вярно, скъпичко ще е, но бюджетът им ще издържи, ако не го прави всеки ден. Ами как ще идва от предградията?

Всъщност Настя Каменская не беше предполагала, че проблемът ще се изостри толкова. Когато роднините се настаниха в жилището ѝ, тя беше сигурна, че след като я изпишат, ще живее със съпруга си именно в Жуковски, и перспективата да пътува с мотрисата изобщо не я плашеше. Просто не очакваше, че при излизането си от болницата почти няма да може да ходи. Мислеше си, че макар и с бастун, макар и бавничко, ще може да се придвижва без особени затруднения. Обаче не, счупеният крак упорито не искаше да оздравява. Болеше я така непоносимо, че лекарите се видяха в чудо. С какво ли само не лекуваха Настя, какво ли не измисляха хирурзите от болницата, но непокорният крак не се предаваше. Дори я съветваха да потърси помощта на някакви лечители или знахари, можело да ѝ помогнат. Вярно, тези съвети ѝ даваха не лекарите, а болните, които ѝ съчувстваха, и техните роднини. Те един през друг разказваха за невероятни изцеления, баения, премахвания на уроки и тям подобни чудеса, които будеха недоверчива неприязън у самата Настя. Тя, която бе завършила

навремето физико-математическа гимназия и юридическия факултет на университета и бе работила повече от петнайсет години в криминалния отдел на милицията, бе получила твърдо атеистично възпитание и вярваше само в традиционната медицина, и то не безгранично, защото разбираше, че и медицината не може всичко.

Да, с този крак трябва да се прави нещо... За решаването на възникналия проблем има само два пътя: или да се търси жилище някъде в Москва, по възможност близо до поликлиниката, или да се намери начин максимално бързо да се овладееят нетърпимите болки при ходене, за да може да се придвижва самостоятелно, така че да живее с Льоша в Жуковски. За наемане на жилище и дума не можеше да става — такива разходи не са им по джоба. Сега са в труден във финансово отношение период. Пък и кой ще си даде жилището само за месец? Има да търсят... А ще я изпишат в петък, тоест след три дни.

Разбира се, Настя беше човек разумен и разбираше, че неразрешими проблеми няма, има неприятни решения. Може да живее в една стая с родителите на болното момче и неговата петгодишна сестричка. Или пък да вземе пари назаем и да пътува от Жуковски и обратно с такси през този месец или толкова, колкото е нужно, докато кракът ѝ се възстанови и тя започне да ходи що-годе нормално. Може да опита все пак да намери жилище, което да ѝ дадат под наем за кратко време. То се знае, и това ще излезе скъпо, но е възможно пак с вземане на заем, макар това да е в разрез с характера на Настя и с правилата, по които тя живее. С една дума, проблемът имаше решения, трябваше само да избере най-малко неприятното.

Ето в такива размисли прекара тя времето от сутрешната визитация до пет часа следобед, когато започнаха да идват близки на свиждане. Лично тя днес не очакваше никого. Льошка дойде снощи и сега тя се надяваше да я посети чак в четвъртък, трудно щеше да му бъде да идва всеки ден от Подмосковието, пък и до гуша бе затънал в работа. Майка ѝ се канеше да дойде в сряда, тоест утре. Освен ако се отбиеше някой от колегите, но едва ли, детективите имат малко свободно време, пък и нали тя не е на смъртно легло, чувства се почти прекрасно. Само дето не може да ходи.

Първа, както обикновено, в стаята влезе кротката интелигентна пенсионерка Изолда Валериановна, която посещаваше братовчедка си — служителка в паспортно-визовата служба. Всички обитатели на

болничната стая с три легла обичаха Изолда, обичаха я и медицинските сестри, санитарките и дори лекарите. Въпросът с какво тя бе заслужила подобно отношение оставаше открит, поне за самата Настя, която буквално с всяка клетка на тялото си усещаше: ето, вратата се отваря, влиза Изолда Валериановия и заедно с нея в тясната дълга стая влиза празникът. И това не беше свързано нито с цветя, нито с бонбони, нито с други някакви вкуснотии, каквито обикновено хората се стараят да донесат в болницата, нито с пари, които небрежно или смутено пъхат в джобовете на белите престилки на медицинския персонал. Това не беше свързано с нищо материално, което би могло да се пипне, помирише, изяде или по някакъв друг начин да се използва за получаване на чисто физически радости. Младоликата, добре облечена Изолда Валериановия се състоеше цялата — от глава до пети — от усмивка, радост и обич към околните и цялото това богатство беше толкова нежно, меко и ненатрапчиво, че се оказваше невъзможно човек да се съпротивлява на силата му. Във всеки случай Настя Каменская го усещаше именно така.

Въпреки че идваше все пак при своята братовчедка, Изолда Валериановна успяваше да разговаря едновременно с всички, а не само с болната си родственица. При това настроението на трите обитателки на болничната стая можеше да бъде съвсем различно — от радостно-приповдигнато до унило-потиснато, но Изолда Валериановна по някакъв абсолютно неразбираем начин съумяваше да бъде в тон с душевното състояние на всяка.

Половин час след пристигането си Изолда вече знаеше с какъв проблем се е сблъскала Настя, макар че самата Настя май не бе и възнамерявала да обсъжда живота си с когото и да било, камо ли да иска съвет.

— Обърнали ли сте внимание, Настенка, какво интересно изкривяване има в разсъжденията ви? — усмихната, забеляза Изолда.

— Какво изкривяване? — не разбра Настя.

— Вие имате хиляда и един варианта на тема как да уредите живота си, докато дойде време да се придвижвате нормално. И нито един вариант как да направите така, че кракът по-бързо да престане да ви боли. Хем същината на проблема е именно в това, че кракът много ви боли. А вие, вместо да решавате този проблем, се опитвате да се

приспособите към него и покорно чакате той някак да се разреши сам. Смятате ли, че това е правилно?

Настя беше достатъчно умна, за да разбира, че това, то се знае, е неправилно. Но как да лекува този пусти крак, щом дори самите лекари недоумяващо свиват рамене и не разбират защо болките, въпреки всички взети мерки, така и не намаляват. Макар и висше, нейното образование все пак не е медицинско.

— Защо не опитате нещо нетрадиционно? Трябва да се опитват различни методи, щом традиционната медицина не ви помага.

— Не вярвам в знахарки и баячки — рязко отвърна Настя, като се опита на лицето ѝ да не се изпише погнуса.

Колко такива „знахарки“, „потомствени магьосници“ и „ясновидки“ бе виждала, докато разкриваше различни престъпления — чет нямаха! И всеки път тези персонажи фигурираха в криминалните случаи съвсем не като положителни герои. Като човек здравомислещ, Настя си даваше сметка, че сигурно съществуват истински лечители, но те са съвсем малко, затова пък ловките мошеници и подражатели са безброй и в полезрението на милицията попадат именно те, затова се създава впечатлението, че всичко това е пълна лъжа и измама.

— И аз не вярвам — кимна в знак на съгласие Изолда и отново се усмихна. — Вярвам само на собствения си опит. Има една специалистка, която ми помогна. Помогна и на някои мои познати. Ако искате, мога да ви дам телефона.

На Настя не ѝ се искаше да обиди Изолда, затова послушно си записа телефона, абсолютно уверена, че никога няма да набере този номер. Но искрящата от доброжелателност пенсионерка не се задоволи с това.

— Защо прибирате листа? — проникателно се учуди тя, като видя как Настя пъха листа с телефонния номер в нощното си шкафче. — Искате ли да опитате да се излекувате или не?

— Искам — покорно въздъхна Настя, разбрала, че сега вече няма начин да се измъкне.

— Тогава се обадете. Обадете се веднага, нали имате мобилен телефон. Ако не се обади никой, ще се включи телефонният секретар. Кажете, че ви трябва консултация, и оставете своя телефон. Галина

Василевна непременно ще ви звънне, тя е много отговорен човек и никога не оставя хората без помощ.

Добре де, може пък работата да се размине и тази Галина Василевна наистина да не си е вкъщи, а после Настя все някак ще се измъкне. Тук, в болницата, тя бе станала някак вяла, напълно бе изгубила способността си да се съпротивлява активно, дори не можеше да каже: „Не, благодаря, няма нужда“, на милата Изолда Валериановна. Или въпросът беше не в Настината слабост, а в силата на самата Изолда?

Тя не успя да довърши мисълта си, защото в слушалката още след втория сигнал прозвуча мъжки глас:

— Ало.

— Добър вечер — машинално каза Настя. — Може ли да говоря с Галина Василевна?

— Извинете, кой я търси и по какъв въпрос?

Гласът се стори на Настя смътно познат, но процесът на разпознаването на тембъра премина на втори план, засенчен от бързия поток от въпроси. Защо този мъж говори като секретар в приемна на голям началник? Да не би това да е служебен телефон? По-точно, телефон в офис? Защо в офис? Може би лечителството при Галина Василевна е поставено на широка нога, като промишлено производство? Или тя всъщност работи някъде, а с лечителство се занимава в свободното си време? Защо секретарят ѝ е мъж? Мъж секретар при жена началник е съчетание повече от странно, та нали тя не е министър, нито депутат. Или все пак е депутат? Само това липсваше!

— Нуждая се от консултация — измънка Настя, като трескаво се опитваше да координира това, което мисли, с това, което говори.

— За каква консултация става дума? — нахално продължи да я разпитва мъжът и с всяка негова дума гласът му проникваше все по-дълбоко в съзнанието ѝ, струваше ѝ се познат.

— След счупване имам силни болки в крака и ми казаха, че Галина Василевна би могла да ми помогне.

— Представете се, ако обичате.

— Анастасия Павловна Каменская. — Тя вече не можеше да скрие раздражението си. Обади се, за да достави удоволствие на една

очарователна пенсионерка, а се сблъска с истински разпит. А и този глас... Къде ли го е чувала?

— Аска, няма си ти? Абе чувам аз — май познат глас, но си мислех, че ми се е сторило. И ти не ме позна, нали?

Господи, Коля Селуянов! Той пък какво прави там, в тази приемна на строга началничка? Да не би да е заменил детективската работа срещу тлъста заплата?

— Коля? — недоверчиво попита тя.

— Аз съм, че кой друг! Ти защо се обаждаш тук?

— Ами нали ти казах — боли ме кракът. А ти какво правиш там?

— Работя. — Селуянов въздъхна, но някак странно. Някак твърде изразително.

— Това го разбрах — позасмя се Настя. — Като какъв? Като старши помощник ли? Или като началник на охраната?

— Я стига и ти! — Коля внезапно се ядоса. — Работя като милиционер. Правя оглед на жилище на потърпевш.

Усмивката на Настя веднага замръзна на лицето ѝ.

— Обир ли? — кратко попита тя, като за всеки случай сниши гласа си.

— Добре щеше да е... Някой е убил твоята Галина Василевна.

Настя хвърли припрян поглед на Изолда, но тя се бе увлякла в разговор с братовчедка си и другата съседка от стаята — младо момиче, дъщеря на някакъв чиновник в министерство. Макар че Настя би си заложила главата, че Изолда Валериановна внимателно слуша нейния телефонен разговор.

— Коля, можеш ли да говориш, или ще се чуем по-късно?

— Засега мога.

— Тогава ей сега ще изляза в коридора. Ще почакаш, нали?

Лесно е да се каже „сега ще изляза“. Но да се направи?

Наложи се да напъха телефона в джоба на анцуга, защото с една ръка още не можеше да се справи. Бастунът, като че напук, се търколи под кревата и тя трябваше да го извади, изпълнявайки сложни акробатически етюди. Сега с едната ръка държим бастуна, с другата се подпираме на таблата на леглото. Така, сега внимателничко понасяме куцокракото тяло към вратата и гледаме да не скимтим от болка. Добре че в коридора се намери свободно място за седане точно до стаята.

— Ало — запъхтяна от положените усилия, каза тя. — Коля, още ли си там?

— Че къде ще се дяна от подводницата — жално се пошегува Селуянов. — Хайде, разказвай коя е тази Галина Василевна и защо ѝ се обаждаш.

— Нямам представа коя е, току-що ми дадоха телефона ѝ, казаха, че можела да ми помогне за крака. Нещо като лечителка.

— А кой ти даде телефона ѝ?

— Една лелка, пенсионерка. Роднина на моя съседка от болничната стая.

— Как се казва?

— Изолда Валериановия, не ѝ знам фамилното име. Искаш ли да разговаряш с нея?

— Може би. Не сега. После ще реша.

Фразите станаха кратки и безлични и Настя разбра, че за Коля е неудобно да говори. Или е дошло някакво началство, или са се породили някакви други обстоятелства.

— Ти още в болницата ли си, или си вече вкъщи?

— В болницата съм.

— Говориш по мобилния, така ли?

— Да.

— Пак ще ти звънна, може ли?

— Разбира се.

Настя отново пъхна телефона в джоба си и се отпусна на меката облегалка от изкуствена кожа на болничното диванче. Не ѝ се връщаше в стаята, нали трябваше да каже на Изолда, че познатата ѝ лечителка е била убита. Ще се разстрои, горката... Впрочем така или иначе ще трябва да ѝ каже, по никакъв начин не може да избегне срещата с доброжелателната дама.

* * *

— Можете ли да ми гарантирате, че ситуацията ще се развива точно както ми я описахте тук?

Чуйков се стараеше да говори присмехулно и да изглежда по съответния начин, но не беше сигурен, че успява. Ужасно му се искаше

да повярва на тази загадъчна красавица — та нали, ако тя не лъже и не греши, неговата фирма от раз ще реши сума ти финансови проблеми. А тези проблеми са такива, че се налага вече да пресмята как по-добре да потъне — отведнъж или да се помъчи известно време. За изплуване и дума не може да става. Във всеки случай не можеше, докато тази госпожичка не се появи в кабинета на генералния директор за пръв път преди около седмица. Появи се и начаса направи едно толкова странно предложение, че Чуйков не се ориентира веднага и поиска време, за да го обмисли. Тя с лекота се съгласи и каза, че ще дойде след седмица. И ето че дойде. Хем каква хубавица — очите да ти останат! Ако беше дошла не с делово предложение, а с някакво... меко казано, интимно, той нямаше и секунда да се колебае. Макар че жена му редовно го съветваше по-често да се поглежда в огледалото, та да не губи мярка при оценката на собствената си привлекателност, Чуйков упорито продължаваше да приема за искрени всякакви прояви на интерес към особата му от страна на жените. Пък и в огледалото не виждаше нищо отблъскващо. Добре де, плешиво теме. Добре де, бирено шкембенце. Добре де, ръстът му не е съвсем като на баскетболист. Е, и какво от това?

Но Чуйков зададе въпроса си (с нужната, както се надяваше, интонация) и сега очакваше отговор. А красавицата нещо не бързаше с отговора. Дали се опитваше да го формулира по-точно, дали пък изпитваше търпението на Чуйков... И все пак гледаше сериозно и без усмивка.

— Аз, господин Чуйков, не мога да ви дам гаранция. Разчитам на прогнозирането на поведението на задействаните в комбинацията хора. Но хората понякога не постъпват така, както очакваме. Ето защо замисленото може да се получи в непълен обем или изобщо да не се получи. Но какво губите вие при това? Абсолютно нищо. Затова пък, ако нещата се уредят, ще получите всичко.

— Как да не губя нищо? — Чуйков се опита да избухне, но и това не му се получи съвсем убедително, защото госпожицата беше права, стопроцентова права. Дори двестапроцентова. Какво ще загуби, след като и бездруго затъва? — Ами името ми? Репутацията ми? Според вас това нищо ли не струва? Мога ли да го пожертвам в името на една съмнителна комбинация?

— Драги Игор Василевич, вие имахте и име, и репутация. И колко ви помогна това? Разполагате с великолепен офис с хубави мебели и школуван персонал, изглеждате като абсолютно преуспял човек, но нали самият вие прекрасно знаете какво става с вашите финанси. Всеки момент ще поемете към дъното. А може би вече сте поели надолу. Краката ви още ли са сухи? На мен ми се струва, че сте вече до глезените във водата.

Чуйков неволно се разсмя. Има чувство за хумор тая незнайно откъде цъфнала при него сладурана. И ако всичко се получи, може би... Как ли се казва? Миналия път май спомена... А, да, Ксения. Без бащино и фамилно. Е, може ли да ѝ се вярва? Или не? Наистина, той нищо не губи, определено. Но ако тя е нечие подставено лице? Ако в цялата предложена от нея комбинация има нещо подмолно? Какъв глупак излезе, поиска една седмица за мислене и през тази седмица така и не прецени всички варианти. Съветва се със заместниците си и те дори май стигнаха до някакви изводи, но искаха днес да се съберат още веднъж, за да вземат окончателно решение. Защо днес? Защо не вчера? Нали Чуйков се беше разбрал с нея да се срещнат след седмица, тоест именно днес. На какво разчиташе? Че тайнствената посетителка — като всички жени — забравя уговорените срещи и винаги закъснява? Дали да не поиска от нея още един ден отсрочка? Ама не, някак си не изглежда солидно, той да не е мухльо? Все пак е генерален директор, а не хлапак. Пък и изкушението е голямо, защо да крие. От раз може да оправи всичките си проблеми.

— Добре — решително каза той, — ще смятаме, че сме се разбрали.

— Не сме още. — Отново прям поглед без усмивка. — Какви гаранции имам аз, че ще изпълните своята част от тази комбинация? Аз ще свърша своята работа, всичко ще мине така, както го планирам, а вие? Как мога да бъда сигурна, че няма да се уплашите и ще свършите работата си докрай?

— Защо пък ще се плаша? Нещо незаконно ли ми предлагате?

— Напротив. Това, което ще трябва да направите, е повече от законно. И повече от правилно. Именно затова ще започнат да ви притискат, и то силно, за да не го правите. Нали разбирате, че за да спрете незаконните действия на някой човек, е достатъчно да го заплашите с разобличаване. За да го възпрете от абсолютно законни и

правилни постъпки, трябва да разполагате с много солидни аргументи. Ще можете ли да им се противопоставите? Няма ли да се уплашите?

Чуйков не беше сигурен в своите сили. Но нали не можеше да си признае това на глас, и то пред такава жена!

Той поклати глава отрицателно и се усмихна. Не каза нищо. Сиреч, нужно ли е да казва нещо? Всичко е очевидно.

— Какво се иска от мен сега? — Той отново стана делови, стегна се.

— Трябва да се срещна с вашия най-умен и доверен заместник. По възможност с онзи, който се занимава с финансите.

Чуйков натисна копчето за връзка със секретарката и я помоли да извика един от двамата заместници и да донесе кафе. Кой знае защо, когато деловата част от срещата приключи, ужасно му се дощя по-добре да огледа краката на красивата посетителка.

* * *

— Ти чувала ли си някога тази дума: кинезиология?

Коля Селуянов лакомо отхапа от ябълката и енергично захрупа, вероятно смятайки, че сега Настя ще се впусне в дълги и подробни обяснения, а той ще може поне пет минути, а още по-добре десет, да помълчи и да похапне.

— Кинезиология ли? — повтори тя. — За пръв път я чувам. Откъде взе този термин?

— Сега — изломоти Коля с пълна уста, — да си сдъвча хапката и ще ти кажа.

Те седяха в манипулационната, където ги пусна дежурната сестра. Коля дойде в болницата в десет часа вечерта, когато в отделението нямаше и помен от посетители, и с лекота придума сестрата да му даде възможност да „побъбри с колежката“. В това отделение целият медицински персонал познаваше Селуянов, защото през последните десет години той бе лежал тук с различни травми поне пет или дори май седем пъти. А пък колко колеги бе посещавал тук — чет нямаха.

— С една дума, така. — Той се огледа, търсейки подходящо място, където би могъл да пхне огризката от ябълката, не намери

нищо, освен контейнера за използвани превързочни материали, и като въздъхна горестно, изхвърли остатъците от този доскоро толкова красив плод през прозореца. — С трупа на твоята Галина Василевна днес се мотахме цял ден. Намерили го хора, които разхождали кучетата си сутринта. По всичко личи, че е била убита на същото място, във всеки случай така казват експертите. Живее, тоест живяла е, в съседния блок, през този двор е минавала постоянно — оттам е по-близо до тролейбусната спирка.

— Как са я убили? — прекъсна го Настя.

— Два удара с нож, и двата в областта на белите дробове.

— Тоест отзад? — уточни тя.

— Така излиза. Чанта при убитата не е намерена, така че може да се говори за убийство с цел обир. А щом чантата я няма, значи няма и никакви документи. Схващаш ли проблема?

— Има си хас да не схващам — позасмя се Настя. — Но щом в пет часа ти вече беше в дома ѝ, явно доста бързо сте установили самоличността ѝ.

— Е, не толкова бързо, колкото би ни се искало — взе да скромничи Селуянов, — но ти ме хвали, че никой друг няма да ме похвали, а добрата дума... нали знаеш. Но все пак ми обясни, Аска, защо мъжете и жените са устроени толкова различно, а? Ето, вземи един средностатистически мъж: поне шест джоба — два на панталоните, още четири — на самото или якето, и във всеки джоб има по нещо полезно. Докато изтръскаш всичко от един мъж, ще капнеш! И винаги има шанс, ако са му взели парите, поне паспортът или някое документче да е останало у него. А вие, тоест дамите? Напъхвате всичко в една чанта, всичките яйца — в една кошница, грабне ви някой чантата — и край, оставате голи и боси, без пари, без документи, без бележници, без визитки, без ключове, без телефон. Иди после, че установявай самоличността на такава дама.

— Ти ще философстваш ли, или ще говориш по същество? — попита през смях Настя, като отнесе мислено думите на Коля към себе си и разбра, че ако някой ѝ отнеме чантата, определено ще остане, както се изрази той, гола и боса. Колкото и джобове да имаше по дрехите ѝ, те постоянно бяха празни.

— Че за какво ми е да си говоря с теб по същество! — изломоти Селуянов. — Сякаш си нямам с кого да говоря за случая в службата. И

после, каква полза да говоря с теб, нали не работим заедно. Дошъл съм просто да си побъбрим, защото Валюшка е в командировка и вкъщи не ме чака никой. Хем и да попитам за тази кинезиология, може пък ти да знаеш що е то. И в речника гледах, и в Големия енциклопедичен — няма и това е.

— Ами ти откъде я взе?

— От покойната Галина Василевна, царство ѝ небесно. На визитката ѝ пише точно това: психотерапевт, кинезиолог. Заедно с нея в апартамента живее неин роднина, нещо като племенник, но много далечен — е, и той не знае със сигурност с какво се е занимавала леля му. Клиентите идвали у тях. Затваряше се, казва, с тях в стаята за по два, че и за по три часа и нищо не се чуваше.

— А той значи е подслушвал?

— Сигурно. Да беше го видяла този племенник! Маймуняк. На двайсет и три години, не иска да работи, не иска да учи, нищо не иска, освен да пие водка и да се радва на удоволствията от живота. Инак е от Псков, доколкото разбрах, изпратили са го при леля му да го превъзпитава. Тоест, дошъл е уж с цел да получи някаква професия и да си намери работа, защото в родния му град работа лесно не се намира. Но всъщност е живял на лелиния си гръб и пет пари не е давал, а щом тя не го е пъдела да си ходи у дома, значи е разбирала, че са го изпратили в Москва не заради работата и професията, а именно за да му повлияе тя за добро с помощта на тази нейна психотерапия.

— Или на кинезиологията — добави Настя.

— Или на кинезиологията — съгласи се Селуянов и оклюмано добави: — Да знаех какво значи това... Днес разпитахме няколко приятелки и познати на потърпевшата, питахме ги и за кинезиологията — нито една не знае със сигурност. Казват, че било нещо от областта на езотериката. Е, ти разбираш, че стиснахме племенничето за гърлото, така че се мотахме с него чак до вечерта.

— И какво се оказа?

— Господи, Ася, ако се беше оказало нещо интересно, щях ли сега да седя тук? Вече щях да празнувам с колегите успешното разкриване на случая по горещи следи. Но покойницата, Галина Василевна де, е била умна жена и е разбирала какво значи пияно младо момче с бръмбари в главата, което освен това честичко остава само в нейния апартамент. Държала е вкъщи само пари за текущи разходи,

всичко останало е разпределила по приятелките си. Наела е сейф в банката, там е съхранявала бижутата си, а ключа от сейфа е дала пак на приятелка, да го пази. Така че племенникът не е имал никаква изгода от нейното убийство.

— Ами апартаментът? Кой ще го наследи?

— И аз се сетих за този въпрос. Аска, ти няма да повярваш, но никой няма да го наследи.

— Как така? — учуди се Настя.

— Апартаментът не е купен. И при смърт на наемателя остава за държавата, тъй като в него не е регистриран никой, освен самата потърпевша. Какъв номер, а! Тоест, нямало е никакъв смисъл да я убиват и заради апартамента. Нещо повече, докато лелята е била жива, момчето е имало къде да живее, а след смъртта ѝ ще трябва да си вдига чукалата за вкъщи, което, струва ми се, не влиза в неговите планове. С една дума, племенничето май няма нищо общо. Помислихме и за аверите му, нали все с някого пие и се весели, а сред тази пасмина рядко се срещат гиганти на мисълта. Като нищо може да са си помислили, че щом леличката е заможна, може да намерят у нея и пари, и бижута. Може дори да не са уведомили племенника за благородните си намерения, просто да са проследили Галина Василевна и да са я обрали. Между другото, по нея не е намерено нито едно бижу, дори най-просто пръстенче, обички, верижка на шията или кръстче. Днес дори хората с най-скромни възможности носят по нещо, поне сребърна верижка. А по трупа не е имало нищо, нищичко. Така че са я обрали до шушка, старателно, взели са ѝ не само чантата, но и от трупа са свалили всичко що-годе ценно. Разбира се, ние ще се поровим още, ще проверим подробно контактите на племенника, но предусещам, че нищо няма да намерим. Ася — внезапно смени темата той, — да ти се намира случайно нещо за ядене? От сутринта не съм хапвал нищо, само тези твои три ябълки.

— Сега ще ти донеса — кимна тя, — само че ще трябва да почакаш, защото се движа по-бавно и от костенурка.

Тя посегна към бастуна и се приготви да заеме вертикално положение. Коля я гледаше със съчувствие, но без съжаление.

— Давай, давай — поощряваше я той, докато Настя куцукаше към вратата, — за теб е полезно да ходиш, трябва да тренираш крака

си, повярвай ми, и аз много пъти съм страдал по този начин. Знам, че боли, но трябва. Така че ще търпиш.

— Още една дума — заплашително просъска тя, без да се обръща, — и ще се върна. Или ще отида и ще си остана в стаята до сутринта. А ти ще умираш от мъчителна гладна смърт.

Настя наизвади от шкафчето и събра в торбичка две опаковки бисквити, блокче шоколад и бутилка кисело мляко за пиене. Вярно, не беше храна като за гладен милиционер, но все беше нещо... Сега за него би подходило месце, една хубава сочна пържола, и картопки, и салатка, и повечко хлебец, но както се казва, колкото — толкова.

Докато куцукаше по болничния коридор към манипулационната, Настя Каменская се сети кого може да попита за кинезиологията. Щом е нещо от езотериката, както каза Селуянов, определено ще го знае Павел Дюжин.

* * *

Ленинградското шосе се оказа претъпкано с превозни средства и пътят от летище Шереметево се превърна за Валерий Ритер в сериозно изпитание. На всеки десет минути майка му се обаждаше по телефона и с тревога искаше отчет за пътната ситуация, къде се намира той и кога ще си бъде въщи. Валерий се стараеше да не се ядосва и да не й се сърди — разбираше, че майка му, въпреки цялата си сдържаност и хладнокръвие, се намира, както се казва, на ръба: Ларка пак се е нагълтала или насмъркала с нещо, снове из жилището с безсмислена усмивка на лицето и върши някакви непредсказуеми неща. Майка му открай време се страхуваше, когато снаха й беше в подобно състояние, струваше й се, че щом изпадне в транс, Лариса може да направи какво ли не, дори да грабне нож и да нападне свекърва си. И колкото и да й обясняваше Валерий, че в дрогирано състояние наркоманите не са опасни, че обичат всички и се чувстват добре, Нина Максимовна упорито настояваше:

— Няма как да знаеш какво може да хрумне на човек в толкова променено състояние. И после, действието на наркотика всеки момент може да секне и тя изведнъж да изпадне в абстиненция. Какво ще правя с нея тогава?

С всяко обаждане напрежението в гласа на майка му нарастваше, Валерий вече бе готов да зареже колата заедно с шофьора бодигард и да хукне към къщи пеша.

— Майче, хайде потърпи, моля ти се — монотонно повтаряше той в слушалката, като се стараеше да не кресне, — тук съм в ужасно задръстване, нищо не мога да направя.

Най-сетне край станцията на метрото „Динамо“ движението се поосвободи — много коли завиваха от Ленинградското по посока на Третия транспортен пръстен. И въпреки това, пътуването от летището до къщи отне на Ритер два часа и половина вместо обичайните четирийсет минути.

Вратата на апартамента се отвори още щом той слезе от асансьора: майка му го чакаше с нетърпение, седнала в просторния вестибюл. Валерий тъжно си помисли, че Нина Максимовна неслучайно е заела тази стратегическа позиция. Готвела се е да избяга от къщи, ако Ларка все пак... Господи, дори е страшно да си помислиш за това.

— Къде е? — припряно попита той, след като набързо прегърна майка си.

— В хола. Отворила е широко всички прозорци и балконската врата. Усещаш ли течението? А на нея ѝ е топло!

Без да обръща внимание на трепкащите в очите на майка му сълзи, Валерий се втурна по дългия коридор към най-просторната стая. Ами да! Лариса, облечена в дълъг копринен пеньоар, стоеше на перваза и замислено се взираше в небето, като при това правеше плавни, изумително красиви и съвсем недвусмислени движения с ръце. Широките ѝ ръкави ту се изкачваха към раменете, ту се спускаха, скривайки тънките китки. Още миг — и ще полети!

Валерий на пръсти се прокрадна до жена си, ловко я обхвана с две ръце и я свали на пода.

— Да не си полудяла? — ядосано каза той и си пое дъх. — Какви ги вършиш?

— Ау, Лерочка — глупаво и радостно засмяна, запя с цяло гърло Лариса, — моята Лерочка си дойде, Лерочка, златната ми, сребърната ми, диамантената ми!

Той не можеше да понася това идиотско „Лерочка“ и жена му го знаеше, но когато беше под въздействието на таблетките, не я

интересуваше нищо, включително желанията и молбите на мъжа ѝ. Валерий ласкаво пое главата ѝ, повдигна лицето, надникна в очите. Зениците ѝ бяха като миниатюрни главички на карфица. Устните — сухи. Бузите — бледи до синьо. Той не можеше да я мрази, колкото и да се стараше. Много я обичаше. Много. И твърдо вярваше, че тя ще се стегне, ще си върне разума, че всичко ще се оправи, щом дойде истинският успех, щом престанат да я измъчват мисли за собствената ѝ ненужност. Лариса знае, че е талантива, и Валерий го знае, но нали тя е жена и за разлика от много мъже творци, се нуждае от признание. Мъжете (не всички, разбира се, но много от тях) умеят дълги години да живеят в положението на непризнати гении, за тях не е важно мнението на околните, напълно им е достатъчно самите те да осъзнават собствената си гениалност. С жените е друго. Те (също не всички, но много от тях) се нуждаят от външни оценки. Изпитват необходимост да чуват колко добре изглеждат, колко сполучливо са се подстригали, как чудесно им стои новото костюмче, колко са умни и талантиви. Ако не получават потвърждение отвън, бързо започват да се съмняват и в собствената си красота, и в собствения си ум. И естествено — в таланта си.

Не, Валерий Ритер не можеше да се ядосва на жена си. Той правеше всичко по силите си, за да може талантът ѝ да получи признание, за нея да се заговори, дарбата ѝ да не буди съмнение у никого. Но вероятно това, което предприемаше, не беше достатъчно, защото Лариса не получаваше признание в нужната степен. Каква именно бе „нужната“? Ами такава, че тя да се успокои, да престане да се измъчва, че е бездарна, и да спре да взема наркотици, с чиято помощ заглушаваше мрачните идеи за безсмислието на съществуването си.

— Ама защо ме гледаш така? — звънливо чуруликаше Лариса, притисната до мъжа си, и се стараше да скрие лицето си. — Не ме гледай така...

— Как?

— Като инквизитор. Всичко е наред с мен. Честна дума.

Това се повтаряше вече две години — през целите две години, откак се ожениха, и Валерий добре бе схванал, че е безпредметно дори да се опитва да вдига скандали и да мъмри дрогиран човек. И бездруго той нищо няма да разбере и проумее, само ще си губи времето и силите. Ето защо той не започна да обяснява на Лариса всичко, което

мисли за нейната пристрастеност към наркотиците, не се опита да получи поредното ѝ обещание „вече да не прави така“, не я засипа с идиотски въпроси защо пак... нали миналия път му бе обещала... и той бе сметнал, че тя всичко е разбрала... а тя...

Нямаше смисъл да го прави. Нямаше да постигне нищо. Ритер разбираше, че сега, докато Лариса, меко казано, приема реалността не съвсем адекватно, е невъзможно да се направи каквото и да било. Тя се чувства добре, радва се на живота и би дала каквито ѝ поискат обещания, би отрекла всякакви факти, включително най-очевидните. После, когато „това“ премине, тя ще се втурне в ателието и ще започне да работи като в унес денем и нощем, понякога по няколко дни няма да се прибира вкъщи. После творческото вдъхновение ще започне да се губи. Лара все така ще работи, но вече не толкова фанатично, ще нощува, както е редно за примерна съпруга, в съпружеското легло, ще спи до обяд, дълго ще пие кафе, а вечерта ще се връща от ателието като от работа — в седем часа. После в пет. После в четири. После, един прекрасен ден, изобщо ще престане да излиза и тогава, през следващата седмица, настъпва кризата. Тя може да продължи два-три дни, но понякога и две седмици.

В паузите между тези пристъпи на „това“ (Валерий не можеше да измисли подходящ термин и се задоволяваше с местоимението) Лариса беше прелестно палаво котенце, влюбено в живописиста и в процеса на създаване на картини, но абсолютно неприспособено към живота и без никаква представа как се решават най-прости житейски и битови проблеми. Тя беше неземно същество в пълния смисъл на думата — въздушно, нежно, чисто и много, много отдалечено от реалността. Крехка, с леко мургава кожа, извънредно тъничка талия и малки гърди, Лариса приличаше на стъклена статуетка, от която можеш само внимателно да избърсваш прахта със специална пухкава метличка, но в никакъв случай не бива да я вземаш и да я местиш. Самият Валерий — широкоплещест, набит, с могъщи ръчища, виждаше себе си до своята съпруга ако не като слон, поне като мечок. Тя е толкова нежна, толкова беззащитна, толкова млада и толкова талантива! И кой ще я защити, подкрепи и изведе в големия свят, ако не той, преуспелият и богат собственик на известна в цяла Москва и далеч извън пределите ѝ консултантска фирма — Валерий Ритер. Двайсет и пет годишната Лариса беше с осем години по-млада от мъжа

си и му изглеждаше като същинско дете, на което трябва да се помага и което не бива да бъде наказвано.

Майка му сервира вечерята в трапезарията, подреди приборите и донесе от кухнята порцелановия супник с чихиртма — грузинска супа от овнешко. Валерий разбра, че тя е освободила домашната помощничка Рима още щом поведението на снаха ѝ е започнало да изглежда съмнително. Нина Максимовна винаги постъпваше така. У нея бяха необикновено силно развити взелите се незнайно откъде господарски маниери, които не позволяваха да смята помощничката за член на семейството. Рима е слугиня, нисша категория. Само това липсваше — тя да научи, че младата жена на господаря е наркоманка! В очите на прислугата господарите трябва да бъдат божества, същества висша категория, които живеят в кула от слонова кост. Те, тоест господарите, трябва да имат неразбираеми за прислугата, сложни и възвишени проблеми, далеч не такива, с каквито се сблъсква всеки обикновен човек.

Лариса, както винаги по време на „това“, отказа да вечеря — под въздействието на таблетките тя напълно губеше апетита си.

— Лерочка, ще ида да поприказвам по телефона, а? Нали не се сърдиш?

— Разбира се, върви.

Втората особеност на „това“ беше настъпващата на вълни необикновена словоохотливост, редуваща се с периоди на сънена мълчаливост. Лариса можеше с часове да бърбори по телефона с приятелките си за какви ли не глупости и също с часове мълчаливо и неподвижно да седи на пода в кабинета на Валерий, подпряла глава на коленете му, и да дреме, докато той работеше, преглеждаше книгата си, нахвърляше схеми, обсъждаше по телефона служебни въпроси.

В момента очевидно Лариса беше в период на общителност и излетя в другата стая да бърбори по телефона.

— Валерий, докога ще продължава това? — попита майка му, седнала срещу него край овалната маса за хранене. — Лариса се нуждае от лечение, а ти нищо не предприемаш.

Тя говореше меко и тихо, но Валерий знаеше: майка му е бясна и само доброто възпитание я възпира да не закрепси истерично.

— Нинуля — въздъхна той, — разбирам колко ти е тежко с Лара, но аз вече хиляди пъти съм ти обяснявал: от наркомания е невъзможно

да се излекуваш насилствено. Докато човек не пожелае сам, никой с нищо не може да му помогне: нито най-добрият лекар, нито шаман, нито екстрасенс. Това е всеизвестна истина, пише го дори във вестниците. За да пожелае Лара да се излекува, трябва да се премахне източникът на душевна болка, защото именно тази болка я кара да пие таблетки и да смърка разни гадости. Аз правя всичко по силите си, повярвай ми, нали сама виждаш колко старание и пари влагам, за да представям творчеството на Лара. И не е моя вината, че не всичко се получава, както го искам. Или смяташ, че аз съм виновен?

— Какво говориш, сине — топло се усмихна майка му, — ти нямаш никаква вина. Просто си помислих, че може би трябва да се посъветваш със специалисти по реклама на художествени произведения. Може би има някакви особености, които ти не знаеш, и затова не ти се получава толкова бързо, колкото ти се иска? Ти влагаш в Лара луди пари, но може би ги влагаш някак не съвсем правилно? Или не в каквото трябва?

И ден не минаваше Ритер поне веднъж да не си помисли какъв късмет има с майка си. Като вземеш само това трикратно повторено „може би“! И то в само четири фрази. Цялата Нина бе изплетена от такава деликатност. Тя никога не натрапваше своето мнение на сина си — дори когато той беше съвсем мъничък. Предоставяше му пълна свобода да взема решенията си, като предварително на разбираем за детето език му подреждаше като по полици всички възможни последствия от един или друг избор. Обясняваше му, че ако прекали със сладоледа, може да се разболе от ангина и тогава в неделя няма да отидат в зоологическата градина, но ако се лиши от поредната порция, няма да получи мечтаното сладко удоволствие, в замяна на което зоологическата градина му е гарантирана. Изборът оставаше негов.

Нина Ритер — младата и трета поред съпруга на прочутия художник Станислав Ритер, имаше висше педагогическо образование и възможност да не работи. И едното, и другото тя посвети на възпитанието на сина си — Валерий, винаги бе до него и стана неговият първи приятел и помощник. Между съпрузите се простираше пропаст от цели трийсет години, между майката и сина тези години бяха само двайсет и в тяхното семейство никога не бе имало трима. Двама и един — така бяха разпределени силите. От едната страна —

светският, високомерен, прочут и глезен от властите баща, от другата — младата съпруга и малкото синче.

— Валерий... — И в това обръщение тя отново изразяваше изцяло себе си, никога не наричаше сина си с разни умалителни като „Валерочка“, да не говорим пък за омразното му „Лерочка“. — ... искам да си поговорим за сестра ти. Какво ще кажеш? Може би си уморен? Тогава ще поговорим утре.

Това също беше в характера на Нина Максимовна: никога не подхващаше сериозни разговори, преди да се поинтересува има ли синът ѝ настроение да обсъжда дадения проблем.

— Не, защо утре? — Валерий попи устните си с колосаната салфетка и стана от масата. — Ще поговорим сега. Да идем в кабинета. Трябва спешно да се обадя на няколко места.

— Върви — усмихна се Нина Максимовна, — а аз ще разтребя масата. Обади се, където трябва, и се върни.

Добре гледаните ръце на майка му с грижливо направен маникюр запърхаха над масата, прибирайки съдовете. Нина прекрасно умееше да прави всичко сама и от младини беше великолепна кулинарка, но откак се помнеше Валерий, в дома им винаги бе имало домашна помощница. Той дори не беше си задавал въпроса: защо, щом мама умее всичко, още повече щом не работи и има предостатъчно свободно време. Домашна помощница имаше, защото имаше — и толкоз. Така трябваше. Така беше прието.

Валерий влезе в кабинета и видя картина, с която отдавна бе свикнал: Лара спеше, седнала на пода, с ръце и глава, положени на мекото диванче. До нея на земята се търкаляше телефонната слушалка. Жена му обичаше да си бърбри не в спалнята, а именно в неговия кабинет, който самата тя бе декорирала и подредила веднага след сватбата. „Вложила съм тук толкова душа — казваше Лариса, — че за мен твоят кабинет сега е най-уютното кътче в целия апартамент. Спалнята е прекалено интимно място за разговори с приятелки, да вися с телефона в хола е префърцунено, а в кабинета е точното място за това. Тук сякаш се връщам към себе си“. Валерий не разбираше напълно защо жена му смята за префърцунено бърбенето с приятелки в хола, но като цяло приемаше обяснението и нямаше нищо против. Щом ѝ харесва в неговия кабинет — моля, да си бърбри, ако ще, с часове, стига да е щастлива.

Сега Лара дълбоко спеше, периодите на възбуда се заменяха с умора и това също бе станало нещо обичайно. Валерий внимателно вдигна от пода слушалката, седна зад бюрото, включи компютъра, прегледа пощата. Обади се на първия си заместник, даде неотложните си разпореждания дори без да се старее да снишава глас — Лара и без това нищо не чува: колкото остра бе възбудата ѝ от наркотиците, толкова дълбок беше сънят. И с топ не можеш я събуди.

Той се сети, че майка му го чакаше за някакъв разговор, но остана дълго зад бюрото, без да откъсва очи от спящата си съпруга. Какво не прави както трябва? Какво му се изплъзва, какво недооценява? Защо неговите усилия все още не носят желаниа резултат и Лара продължава отчаяно да притъпява болката си с хапчета и какво ли още не, защото не може да накара хората да повярват в таланта ѝ, а най-важното — сама да повярва в себе си? Сега Валерий се завърна от пътуването си, по време на което се занимава не само със своя бизнес, но и бе намерил двама ценители на живописиста, чиято дума имаше твърде съществена тежест сред галеристите и специалистите. Бе се разбрал с всекиго от тях да купят по една картина на Лариса, беше им дал пари за покупката. От тях се искаше само едно: да правят реклама на платната на младата художничка. Щом тези хора са купили картините, значи те си струват парите. Ритер не за пръв път правеше подобни операции, плащаше солидни суми и на галеристи, за да излагат в салоните си работи на Лара. Плащаше на критици и журналисти да пишат хвалебствени статии. Плащаше на организатори на изложби, на директори на фондове. Плащаше, плащаше, плащаше... Струваше му се, че всичко е преценил. Но резултат все още нямаше. Естествено Ритер съвсем не беше новак в тази работа и ясно разбираше разликата между музиката, литературата и живописиста. Музикант и писател могат да се наложат по-бързо, за половин до една година, но при художниците нещата стоят различно, защото живописиста е особено изкуство, най-сложното за възприемане, тъй че за да се заговори за някого, е нужно доста дълго време. Извънредно дълго.

Но той нямаше време. Всеки нов пристъп увреждаше здравето на Лариса, нейната психика, заплашваше живота ѝ. Валерий не можеше да чака твърде дълго.

Той се отърси от тъжните си мисли и отиде при майка си, която го чакаше в хола. Едра, царствена, красива, поддържана, на своите петдесет и три изглеждаща на четирийсет и пет, че и на по-малко (с добър грим), след смъртта на съпруга си тя дори не бе помисляла за нов брак, макар че претенденти за ръката и сърцето ѝ се тълпяха около нея. „Ние с теб сега сме богати наследници — обясняваше на сина си, — така че и ти, и аз ще бъдем буквално преследвани. Трябва да бъдем много внимателни, за да не изпаднем в глупаво положение“.

— Приключих с работата — каза Валерий и седна във фотьойла срещу нея. — Та какво значи става с Анита? Някакви проблеми ли?

— Страхувам се, че да — въздъхна Нина. — Не си ли забелязал, че напоследък сякаш ни избягва?

— Така ли? — учудено вдигна вежди той. — Не, не съм обръщал внимание. Сигурно ти се е сторило.

— Не се изразих съвсем точно. — В гласа на Нина Максимовна явно пролича неувереност, сякаш тя се страхуваше да не подбере неточни думи. — Анита избягва да остава у нас в присъствието на Лара. Не го казва направо, но аз забелязах. И ако ти се напрегнеш и си припомниш последните няколко месеца, не може да не се съгласиш с мен.

Валерий се навъси. Да, изглежда, майка му има известно право. Ако си припомни... Ето, Анита е у тях, тримата пият чай — той, Нина и сестра му, по телефона от ателието се обажда Лара и съобщава, че е приключила работата си и след трийсетина минути ще си бъде вкъщи. Анита си поглежда часовника, преструва се, че бърза, и точно след двама минути си тръгва. А преди да се обади Лариса, дори и дума не е ставало, че сестра му има някаква работа.

Друг път Анита си уговаря среща с него, но щом чува, че брат ѝ ще дойде с жена си, веднага уж внезапно се сеца за нещо неотложно и срещата се отлага за друго време.

Анита е дошла да честити рождения ден на Нина, а Лариса в този момент я няма... Идва при тях на вилата точно когато Лариса е останала в града... Ето, те отново седят в хола, гледат някакъв филм по телевизията, изщраква бравата — прибира се Лариса, и Анита веднага започва да се сбогува...

Да, ако си припомни, излиза, че всичко е точно както казва майка му. Но какво се е случило? Какъв конфликт може да има между

съпругата му и родната му сестра, дъщерята на баща му от предишния брак?

— Ти имаш ли някакво обяснение? — попита Валерий, като незнаяно защо избягваше да поглежда майка си.

Нина поклати глава:

— Не. Мислех си, че може ти да имаш обяснение. Във всеки случай тази ситуация ме тревожи. Анита направи толкова много за всички нас, сега не си представям нашия живот без нея. И не ми се иска заради Лара между нас да...

— Нина, какво общо има тук Лара? — раздразнено я прекъсна Валерий. — Лара е същинско дете, по никакъв начин не може да застане между нас и Анита. Тя е дете, разбираш ли? Невинно, простодушно дете във всичко, което не се отнася до живописиста. Мисля, че въпросът не е в Лара, а в самата Анита. В най-скоро време ще си поговоря с нея. Сигурен съм, че всичко ще се изясни и ще се окаже, че е нещо глупаво.

— Дай боже да си прав, сине. Но мен това много ме притеснява.

— Какви са тези притеснения, мамо? Какво си си втълпила сега?

— Друг път ще ти кажа.

— Мамо! Каж ми веднага! — настоя Валерий. — Какво се е случило? Има ли нещо, което не знам?

— Сине, не ме притискай. Или ще се окажа права и ти сам ще научиш всичко, или греша и тогава със смях ще ти обясня и ще ти поискам извинение, задето съм подозирала Лара.

— Нина!...

Той понечи да възроптае срещу думите на майка си — ама не може така, какви са тези работи! Приказва някакви мъгляви неща, намеква за някакви подозрения, а после си подвива опашката и се измъква с обещания след време да му обясни всичко. Така общуват помежду си чуждите хора, обикновени познати, но между близки, между роднини... Това не е нормално. Пък и в какво може да подозира Ларка? Че краде пари от чантата на майка му или на Анита? При наркоманите това се случва много често, но само в случай че те се нуждаят от пари. А Лариса не се нуждае, Валерий винаги ѝ дава големи суми. Впрочем знае ли се, може да взема нещо прекалено скъпо, така че дори тези суми да не ѝ стигат.

Всичко това се мярна в главата му мигновено, но Ритер не успя да каже нищо, защото звънна телефонът.

— Извикайте Лариса — лениво пожела женски глас, който се стори на Валерий вулгарен и не съвсем трезвен.

— Тя спи. Да ѝ предам нещо? — Той машинално си отбеляза, че този глас не му е познат. Нова приятелка?

— Кажете ѝ, че аз съм се обаждала.

— Коя сте вие? Имате ли си име? — попита той ядосано.

— Тя си знае. — Гласът се изкиска и неговата притежателка затвори телефона.

Майката погледна сина си втренчено, тревогата бликаше от очите ѝ и сякаш запълваше цялото пространство на огромния хол.

— Пак ли търсиха Лариса? — Това беше по-скоро не въпрос, а твърдение.

— Защо „пак“? — Към раздразнението от разговора с майка му се бе прибавило и раздразнението от този вулгарен глас и Валерий вече не се опитваше да го крие. — През цялата вечер това беше първото обаждане. Нина, струва ми се, че ти се чудиш за какво да се заядеш.

Но майка му сякаш не забелязваше в какво настроение е той. Или смяташе за нужно да не забелязва?

— И пак ли беше непознат глас?

— Непознат беше — неохотно потвърди той.

— Женски?

— Да, женски. И какво от това?

— И тя пак не се представи, нали?

— Да! — най-сетне избухна той. — Не се представи! И какво следва от това? Само едно: че Ларка има нова приятелка, която не е запозната с правилата на добрия тон — и толкоз! Често ли я търси тук? И какво, според теб това престъпление ли е? Защо трябва да подозирам жена си в нещо само защото има нова позната не от висшето общество? Твоят доморасъл аристократизъм, Нинуля, вече минава всякакви граници! Извинявай, че съм рязък, но животът с баща ми те е увредил, ти никога не си работила, почти трийсет години живя сред висшето общество и дори нямаш представа, че липсата на възпитание изобщо не означава липса на почтеност. На света има огромно количество добри и честни хора, които не умеят да говорят

правилно по телефона, а ти си готова да ги сметнеш всичките за престъпници. Укроти най-сетне снобизма си и остави Ларка на мира!

Валерий беше сигурен, че майка му ще се разсърди, веднага ще прекъсне разговора и ще се прибере в стаята си. Тя почти никога не повишаваше тон и не си позволяваше мудни и тягостни изяснявания на отношенията, просто тъжно се усмихваше и се затваряше в хладно мълчание. Тъгата в тези случаи трябваше да демонстрира нейното разочарование от обстоятелството, че събеседникът ѝ се е оказал толкова ограничен и невъзпитан.

Но майка му, въпреки очакванията, не стана и не излезе. И дори не млъкна.

— Извинявай, сине, че те притесних. Но нали разбираш, ти по цял ден си на работа, а аз съм постоянно вкъщи. И мога да ти кажа, че днешното обаждане не е изключение. Напоследък на Лара постоянно се обаждат различни непознати за мен жени и никоя не си казва името. По-рано нямаше нищо подобно. Излиза, че жена ти именно през последните месеци се е сдобила с много нови приятелки и всички те до една са невъзпитани. Откъде се взеха? И защо едновременно с появяването на тези тайнствени, зле възпитани приятелки Анита започна да избягва Лара? Моля те само за едно: помисли върху това.

Раздразнението все още не бе го напуснало, но думите на майка му успяха да си пробият път до съзнанието му. Валерий разбра, че по отношение на майка си май не беше справедлив. Вярно, тя се правеше на голяма аристократка и това винаги бе будило у Ритер снизходителна насмешка, но все пак... Фактите са си факти. Първо, те трябва да се проверят и уточнят. И второ, трябва да се обмислят.

ГЛАВА 2.

Навремето трябваше да минат няколко месеца, та Настя Каменская да престане да смята Павел Дюжин за луд. С него се запозна, когато работеше в управлението при Заточни, и дълго не можа да схване как сред офицерите от милицията се бе озовал човек, дълбоко вярващ, че има стаи и кабинети, които имат „лошо излъчване“, и че „помещенията трябва да се пречистват“. При това Дюжин не само вярваше в това, но и активно претворяваше убежденията си в дела. Настя прекрасно си спомняше как, когато за пръв път попадна в нейния кабинет, той заяви, че няма да може да работи тук и няма да го прави, докато не го пречисти, след което домъкна някаква рамчица, свещ, вода и вестници и взе да прави разни манипулации, докато състоянието на помещението не започна да удовлетворява неговите загадъчни изисквания. Настя си спомняше, че тогава специално попита Заточни защо е взел на работа този ненормалник, а генералът ѝ отговори, че всеки човек има право на свои си бръмбари, стига те да не пречат на служебната му дейност. Както се казва, драскотината на вратата не влияе на ходовите качества на автомобила. Инак мозъкът на капитан Дюжин е качествен и напълно годен за аналитична работа, с което Настя не можеше да не се съгласи. Само дето трябваше да положи значителни интелектуални и душевни усилия, за да приеме отдавна всеизвестната истина, че всички хора са различни и не са длъжни да си приличат. Да, Павел е такъв, какъвто е, и трябва да се радваме, че е такъв, и да го обичаме такъв, и да го приемаме, и да не го смятаме за ненормален психар само защото не прилича на повечето околни, включително и на самата Настя.

Тя се обади на Павел още на другия ден след разговора си с Коля Селуянов. Дюжин вече от година беше свалил пагоните и се бе преместил заедно с генерал Заточни в някаква голяма бизнес структура, където с успех оползотворяваше навиците си за аналитична работа в проследяването на финансовите потоци.

— Паша, ти знаеш ли какво е кинезиология?

— Разбира се — отговори Дюжин, без да се замисля.

— Това някаква наука ли е?

— А, не, по-скоро практика. Както и наука впрочем. Защо се интересуваш?

— Ами тук имаме една потърпевша... — Настя се запъна, разговаряше по телефона, седнала в болничния коридор, покрай нея сновяха лекари и бавно кретаха болни, та не ѝ се искаше да произнеса на глас страшната дума „убийство“. — На визитната ѝ картичка пише, че е кинезиолог. Можеш ли да ми обясниш по-подробно какво е това?

— Доколкото разбирам, ти вече не можеш да попиташ самата потърпевша — позасмя се Павел. — Добре, хайде да се видим. Къде и кога?

— Виж сега, в момента съм в болницата. Ако можеш да дойдеш тук, ще бъде чудесно.

— В болницата ли?! Какво се е случило?

— А, нищо особено. Счупих си крака, но вече ходя, след два дни ще ме изписват. Е, ще дойдеш ли?

— Разбира се, още сега.

— Ще избягаш от работа, така ли? — разсмя се Настя. — Началството няма ли да те сдъвче?

— Ха, че кой ми е началник на мене? Заточни. Затова дори не се съмнявай, ще ме пуснат при теб веднага щом поискам. Как е там при вас, разрешават ли посещения?

— По принцип от четири до осем, но това не се отнася за оперативния състав, така че при мен разрешават винаги. Снощи дори в десет часа вечерта ме посетиха колеги от работата.

Дюжин довтаса в болницата само след час. През този час Настя си блъска главата да измисли къде в отделениято може да намери място за разговор насаме. Денем беше трудно да открие такова място, затова, превъзможвайки ужаса пред неминуемата болка, тя навлече топлото си яке и въоръжена с бастуна, се дотътри до парка. Това яке ѝ го донесе Чистяков още преди десет дни, когато лекарят каза, че е необходимо да раздвижва крака си и може да излиза навън, но Настя така и не го бе облякла досега. И ето че за пръв път, откак бе влязла в болницата, излезе на чист въздух.

На десетина метра от входа на сградата имаше скамейка — последната опора. По-нататък не можеше да отиде, вече сили не ѝ

останаха да търпи болката. С Павел нямаше да се размине, той не би могъл да влезе в сградата по друг път, само покрай нея. Настя се настани по-удобно, закрепил бастуна така, че да не падне в калта от последния дъжд, дълбоко вдиша влажния, наситен с автомобилни газове въздух. Вече е сряда. Вдругиден я изписват. А въпросът така си и виси нерешен. Днес ще дойде майка ѝ, но Настя дори няма да заговори с нея на тази тема: майка ѝ ще се разтревожи, ще започне да укорява себе си, задето ремонтът в нейния апартамент толкова се е проточил и в резултат роднините са отседнали у дъщеря ѝ. Вярно, когато чуе, че в петък изписват Настя, сама ще си зададе въпроса: ами как всъщност дъщеря ѝ ще живее по-нататък? Добре ще е, преди майка ѝ да дойде в болницата, Настя да намери готово решение, което тя сама да ѝ съобщи, като го придружи със сияйна усмивка и уверения, че всичко се е уредило от прекрасно по-прекрасно.

Потънала в мисли, Настя забеляза Дюжин едва когато той стигна до нея.

— За какво мечтаеш, красавице? — весело попита той.

— За жилище — честно изтърси Настя, неуспяла да промени хода на мислите си.

— И какъв е проблемът?

След като изслуша вайканията на Настя на тема временни затруднения с местоживеенето, Павел широко се усмихна:

— Мога да ти предложа разкошен вариант. Трябва да те задоволи стопроцентово. Само не казвай веднага „не“, първо ме изслушай.

— Давай — разпали се Настя.

Господи, нима проблемът може да се реши ей така просто, отведнъж? Тя си бе блъскала главата в търсене на решение, а е трябвало просто да звънне на Паша Дюжин. Интересно, какво ли ще ѝ предложи сега?

— Има една празна вила...

— Не! — веднага извика тя.

— Настя, нали се разбрахме — укорително каза Дюжин.

— Не, Паша, не искам да слушам повече. Никакви вили, никакви извънградски райони. Няма да понеса това.

— Ама защо бе? Ти какво, никога ли не си живяла на вила?

— Не съм живяла, само съм ходила на гости, и то рядко. Нашето семейство открай време не е имало вила. Всичките тези студени къщи,

които трябва да се отопляват, тия тоалетни на двора, тия магазини на три километра разстояние, че и без телефон, но с непроходима кал по улицата — не, не е за мен това. Още повече с крак, който едва се движи. Ще трябва през ден да идвам в Москва на процедури, а мотрисата сигурно се движи през два часа, претъпкана, и ще ми трябват сто години, за да стигна до нея. Не, не и не.

— Ясно — въздъхна Павел. — Сега ме изслушай до края, защото вече каза своето „не“ и няма смисъл да го повтаряш. Не е нужно да отопляваш къщата, в нея има парно, топла вода и нормална тоалетна. Има и телефон — с московски номер. Магазинът е на триста метра, при това можеш да се разбереш със собственика да ти доставят продукти вкъщи. В селото почти всички правят така. По-нататък. Има частен медицински пункт с лекари и медицински сестри, той обслужва всички, които си плащат, не ти искат никакви осигуровки. Нещо като частна поликлиника за жителите на селото. Освен това, тъй като хората в селото са разглезени, медицински услуги се предоставят и по домовете, имат си дори специален транспорт за апаратурата за физиотерапия. После. На улицата няма непроходима кал, всичко е чисто и лъскаво. Мотрисите се движат на десет-петнайсет минути, но те едва ли ще ти потрябват. Какво ще правиш в Москва? Кажи на благоверния си да ти донесе повечко книжки и видеокасети и си живея живота, наслаждавай се, прави си разходки, лекувай си крака.

— Ама там и видео ли има? — недоверчиво попита Настя.

— Има дори сателитна чиния. Ти, Настюха, имаш остарели представи за вилите. Вярно, лятна барака върху шестстотин квадрата на сто и петдесет километра от Москва не е за теб в дадения случай. Но симпатична извънградска къщичка на десет километра от Околовръстното, в село с развита инфраструктура и собствена охрана — това е съвсем друго нещо.

Да, заслужава си да се помисли върху това. И асансьор няма, което не е без значение. Защото, като се повреди, тя със своя крак ще се изтормози при качването и слизането. И пак добре, ако е до втория-третия етаж, ами ако е до петнайсетия? И няма да се наложи да пътува за процедури през цяла Москва. И продуктите ще й носят вкъщи. Ей, живот си живеят тези хора! Интересно, какъв ли наем ще поискат собствениците на вилата? Може на Настя да не й стигнат парите, само ще си мечтае!

— Никакъв — сви рамене Дюжин. — Какви пари, какви ги говориш? Живей колкото трябва.

— Лесно се разпореждаш с чуждите къщи — ехидно отбеляза Настя.

— Защо пък с чуждите? Къщата е моя.

Ха така. Само преди година напусна органите, а вече си има извънградска къща. Странно е, че някои хора още работят, носят пагони. При това положение доблестните органи на вътрешните работи би трябвало по принцип да се състоят само от вакантни места и пълни идиоти, дето не ги искат никъде другаде. Вярно, с идиоти е пълно, спор няма, но нали има и кадърни колеги, добри професионалисти, предани на работата си. За съжаление, значително повече са кадърните професионалисти, които не са предани на работата, и това им позволява да печелят много и да си живеят доста добре.

За сметка на това майка ѝ няма да се разстрои, като чуе, че Настя ще живее не в гарсонирата, претъпкана с роднини, а извън града. Най-сетне детето ще поживее сред природата, ще подиша чист въздух! С една дума, само плюсове, нито един минус.

— Е, какво, Настюха? Решено ли е?

— Решено е — облекчено кимна Настя. — Сега казвай за кинезиологията.

Павел обясняваше много подробно, но не съвсем разбираемо. По-точно, той обясняваше достъпно, само дето Настя не разбираше всичко докрай. И думите уж ѝ бяха познати, но пак не проумяваше някои неща. Ето например, нима може един нормален оперативен работник да разбере как става това: докосваш човека, мислено задаваш въпрос: „Има ли проблем?“, получаваш сигнал отговор: „Има“, Или не получаваш сигнал, следователно няма проблем. На пръв поглед — какво по-просто. Задал си въпрос, получил си отговор. И пак не ти е ясно.

По-нататък нещата бяха що-годе обясними. Всички психологически проблеми, заседнали у хората и пречещи им да живеят, са класифицирани от специалисти психолози и психоаналитици и сведени до определени формулировки. Например „Не ме обичат“ или „Притиснат съм до стената“. За всяка такава формулировка е разработена формула антагонист, която противостои

на скрития надълбоко проблем. До това място Настя все още схващаше, но по-нататък...

А след това кинезиологът, продължавайки да поддържа физически контакт с пациента, започва мислено да превръща негатива в позитив, тоест, премахва негативно обогрениа проблем и го замества с позитивно отношение. Да, разбира се, Настя неведнъж бе чувала, че мисълта е материална. Но пък до такава степен! Мислено да зададеш въпрос, да получиш сигнал отговор, после да превърнеш негатива в позитив — не, това определено не й се побираше в ума. Нереално е.

— Паша, а ти лично вярваш ли в това? — Тя се затрудняваше да скрие съмненията си.

— Аз, Настюха, не вярвам, аз знам. Знам със сигурност.

— Откъде? — не мирясваше тя.

— От собствен опит. Изучавал съм кинезиология.

— Ти?! И какво... умееш всичко това?

— Умея. Нямах да ти го обяснявам, ако не го знаех със сигурност.

— Покажи ми! — поиска Настя.

— Какво да ти покажа?

— Ами... това... за което ми разказа. Хвани ръката ми, задай ми въпрос, получи отговор, превърни негатива в позитив. Хайде, направи го още сега. Можеш ли?

— Мога. Защо, имаш някакви проблеми, с които не можеш да се справиш ли?

— Аз? — стъписа се Настя. — А, не, всичко ми е наред. Вярно, малко печеля, но това е друга работа.

— Тоест, с други думи, не ти е нужна помощ от психолог? — уточни Павел.

— Не, не ми е нужна, всичко ми е наред. Хайде, покажи ми — нетърпеливо каза тя.

— Няма — усмихна се Дюжин.

— Защо? Не ти ли стиска?

— Настя, ти не разбираш... Кинезиологията не е правене на фокуси за забавление на зрителя. Нито химически опити, които могат да демонстрират как веществата реагират едно на друго. Кинезиологът работи само с човек, който чувства, че се нуждае от помощ, и търси тази помощ. Ако пациентът не я желае, с него не може да се работи.

— Но защо?

— Защото има закон.

— Какъв? Кинезиолозите си имат етичен кодекс, така ли?

— И така може да се нарече. Но по принцип това се нарича космически закон.

— Какъв?! — Настя помисли, че не е чула добре. Космически закон! О, чудеса... Впрочем тя беше забравила, че си има работа с Дюжин. От него можеш да чуеш какво ли не.

— Космически закон. Никога ли не си чувала за такъв?

— Не — призна тя. — И какво гласи той?

— „Никога нищо не прави, не казвай и не мисли, ако не са те помолили за това“. Това е закон за всички житейски случаи, той съществува не само за кинезиолозите. В нашата ситуация той трябва да се разбира така: аз не бива да работя с теб, ако ти не изпитваш необходимост от моята помощ и не молиш за нея.

— Ами ако те помоля?

— Тогава е друго.

— Е, смятай, че съм те помолила.

— Настя, Настя! — Дюжин се засмя и я потупа по рамото. — Не хитрувай. Няма да ти показвам фокуси. Ако искрено смяташ, че нямаш никакви психологически проблеми, които ти пречат да живееш, не бива да ме лъжеш.

— Но може би ги имам, а не знам за тях. Ти можеш ли да ги откриеш с помощта на кинезиологията?

— Мога — кимна Павел. — Но няма да го направя. Ти не се нуждаеш от помощ, ти просто ме караш да извадя заек от шапка. А между другото ти имаш проблем — и може би не един.

— Така ли? — учуди се Настя. — Откъде ти хрумна?

— Оттам, че кракът не престава да те боли, макар че според всички медицински критерии вече трябва да е в много по-добро състояние.

— А какво общо има тук кракът?

— Ако те боли левият крак, това може да означава, че вървиш по неправилен път в отношенията си с някакъв мъж. Или с разума си разбираш по какъв път трябва да вървиш, но кой знае защо, не го правиш. При всяко положение проблемите с краката са проблеми за

избор на път, а лявата страна е отражение на проблеми с мъже. Е, мисли сега.

— Какво, и това ли е кинезиология?

— Не, това е друга практика. — Дюжин си погледна часовника. — Извинявай, Настюха, трябва да вървя. Отговорих ли на въпросите ти?

— Е... — измънка тя, — отчасти. Почти всичко разбрах, но почти на нищо не повярвах.

— Всъщност за разкриването на престъпление не е нужно и да вярваш, трябва да разбираш с какво се е занимавала твоята потърпевша. Значи в петък, в десет сутринта, ще дойда тук и ще те откарам на вилата. Разбрахме ли се?

— Благодаря, Паша — унило отговори Настя, като с всички сили се опита да изпише на лицето си благодарна усмивка.

* * *

— Николай Александрович, може ли? — През откренатата врата внимателно се подаде главата на един от оперативните работници, занимаващи се с убийството на Галина Василевна Аничкова.

Селуянов откъсна поглед от отчетите, които трябваше да прави ежемесечно и неизвестно защо — с всеки месец във все по-голямо количество.

— Влизай. Какво има?

— Гледахме тук тези... ами книгата...

— Кои конкретно?

— Ами тези... дето ги иззехме от жилището на Аничкова...

Пауза. Селуянов търпеливо чакаше. Момчето беше общо взето кадърно, само дето с говоренето имаше огромен проблем. Цедеше думите на час по лъжичка, и то невинаги разбираемо. Отначало Коля се ядосваше, припираше младия оперативен работник, подвикваше му, критикуваше го, после се примири и се научи да го търпи. Когато стана ръководител, започна малко по-различно да гледа на живота. Ако не се сработиш с подчинения си, той ще напусне, а кой ще работи? Защото за неразкрити престъпления държат отговорен него, заместника по

оперативната работа, а той кого ще държи отговорен, ако всички се разбягат?

— Така. И какво има в книгата? Нещо не е наред ли?

— Там... такава... липсва един лист... откъснат е...

— Откъде е откъснат? От календар-бележника ли? — Селуянов с всички сили помагаше на трудно говорещия младеж.

— Ами да, нали ви казвам.

Всъщност той все още не беше казал нищо подобно за календар-бележника, но пък успя да произнесе свързана фраза — и за това благодарим.

— От коя дата липсва лист?

— Ето... аз такава... донесох да ви покажа...

С тези думи оперативният работник измъкна някъде от пазвата си бележник и го подаде на началника.

— А на следователя обади ли се? Докладва ли?

— Ами той... такава... Не му се занимава... каза ние сами...

— Какво „сами“? Витя, какво каза следователят? Ние сами да назначим експертиза, така ли? Сами да я направим? Или какво да направим сами?

— Аз такава... не знам...

Витя, изглежда, сериозно се уплаши, макар че Селуянов откровено се шегуваше, защото дори юристът първокурсник знае, че постановление за провеждане на експертиза издават следователите, а не оперативните работници, и тази експертиза се прави от експертите, а не от оперативниците. Но следователят, който водеше делото за убийството на кинезиоложката Аничкова, беше откровено мързелив и зле подготвен в професионално отношение, гледаше да не се товари с работа. Всички книжа, иззети от жилището на убитата жена, бе дал веднага на оперативните работници, та те да се ровят из тях. Така че Коля подозираше, че в случая той е посъветвал детективите сами да опитат под косо падащата светлина дали не могат да възстановят бележките от откъснатия лист по следи, оставени на съседните страници. А пък ако не могат, тогава той — от него да мине — ще назначи експертиза. Липсата на служебно усърдие от страна на следователя се обясняваше с обстоятелството, че убийството на Аничкова беше от обикновените и не привличаше особеното внимание на началството. Във всеки случай за това престъпление няма да го

дърпат ежедневно да отчита хода на следствието, така че може да не се напъва много.

— Добре, дай да видим какво имаме налице — миролюбиво каза Селуянов и протегна ръка към бележника.

Откъснат се оказа листът за 5 и 6 септември, съответно четвъртък и петък. Ако покойната Галина Василевна бе водила живот на домакия, шансовете за успех биха могли да се смятат за твърде високи, защото на следващата страница бяха събота и неделя (по половин страница на ден) и имаше вероятност те да са празни, така че следите от бележките за 5 септември почти със сигурност биха могли да се видят дори без експертиза. Но уви, Аничкова бе планирала задачи и за почивните, и за празничните дни, така че не беше възможно липсващите бележки да се възстановят без специални прибори.

— Значи слушай, Витюк. Още сега отнасяш бележника на следователя. Но! — На това място Селуянов предупредително вдигна пръст. — Преди това намираш работещ ксерокс и копираш всички страници десет дни преди откъснатия лист и десет дни след него. Разбра ли?

— Разбрах, Николай Александрович.

— Няма да объркаш нещо, нали?

— Няма.

— Няма да забравиш, нали?

— Не, аз такава... всичко разбрах...

Да, разбрал е, то се знае, кой се съмнява. Нищо сложно. Сложното ще започне после, когато в очакване на експертното заключение (пак добре, ако чакат две седмици, но може и месец да мине) оперативните работници трябва да издирят всички хора, с които покойната се е срещала през десетте дни преди 5–6 септември и през десетте дни след тази дата. Може би тя е казвала на някого какви точно задачи си е планирала за тези дни. Или впоследствие е споделяла впечатления... Минало е много време, спомените на хората вече не са отчетливи, размити са, датите се объркват, събитията се преплитат. И в крайна сметка оперативните работници със сигурност ще получат една нула, защото ще се окаже, че Галина Василевна сама е откъснала този зловещ лист, за да си запише нещо на него или за да завие огризка

от ябълка например, или за да направи фунийка, която да ѝ послужи като пепелник.

А между другото, как е могло да стане това по принцип? Бележникът е голям, такива не се носят в чанти, държат се вкъщи. Значи листа може да е откъснала или самата Аничкова, или нейният племенник алкохоликът, или някой от посетителите. Сега не може да се попита Аничкова, без предварителна подработка на въпроса е безполезно да се пита и племенникът, той ще отрича всичко, ако милицията няма предварително подготвени аргументи. Виж, посетителите...

Селуянов грабна телефонната слушалка с надеждата оперативният работник Витя още да не е тръгнал за следователя. Провървя му, Витя беше тук.

— Виктор, направи ксерокопия от всички страници. Не за по десет дни преди и след, а от всички, разбра ли?

— Аха — басово отговори слушалката.

Добре, Витюк ще направи всичко както трябва. Ами после? Остана, както във вица, да убеди Рокфелер.

Не, не току-така Настя не обичаше вилите и екскурзиите сред природата. Още в първите часове от пребиваването ѝ в извънградската къща на Дюжин я обзе такава скука, че ѝ идеше да се обеси. Дъжд, гората навън сиво-черна, мокра, печална и никакво „очарование за очите“, никакви облечени в пурпур и злато дървета, лъгал е поетът, мамел е, а може и да е писал за друго време от есента, за септември.

На сутринта някак бързо и сполучливо се нареди всичко; в десет часа в болницата дойде не само Павел Дюжин, но и Чистяков, и Юра Коротков. Всички заедно отидоха в селото с твърде романтичното и многообещаващо име Болотники^[1], разтовариха Настя с бастуна ѝ и Чистяков с трите сака, в един от които имаше книги, събрани по предварителен списък, в другия — видеокасети, в третия беше багажът на Настя. Къщата се оказа просторна, двуетажна, с всички удобства и дори с отделна баня за гости. По нищо не приличаше на онези дървени къщурки, които в съзнанието на Настя бяха свързани с понятието „вила“.

Павел прескочи до магазина и докара във вилата неговия собственик, за да се запознае лично с госпожа Каменская. Собственикът беше весел и любезен, остави телефона си на Настя и я увери, че може да се обажда по всяко време и всичко ще ѝ се доставя в рамките на половин час. После закараха Настя с колата до местното лечебно заведение, в инвалидна количка я представиха в кабинета на главния лекар и решиха всички въпроси с процедурите, които естествено щяха да се правят вкъщи.

Сетне ядоха вкусни сандвичи и пиха чай, много се шегуваха, веселиха се. А после започнаха да се разотиват — работен ден беше, всички трябваше да са в службите си.

— Е, какво, сестро, сега вече знам пътя, така че няма да скучаеш — бодро нареждаше Юра Коротков. — Ще те навещавам, ще ти докладвам криминалната обстановка в града.

— И аз ще идвам — обеща Павел. — Но при всяко положение ти веднага се обаждай, ако има нещо.

Чистяков си тръгна последен, десетина минути след Дюжин и Коротков.

— Асенка, ще издържиш ли до довечера? — Той с тревога се вглеждаше в бледото ѝ лице. — Аз ще дойда след работа.

— Няма нужда, Льошик. Ще си загубиш два часа в път.

— Зависи къде и какви задръствания ще има — философски отвърна мъжът ѝ, — може и три да се окажат. В петък вечер Околовръстното е претъпкано, а и през града не може да се мине. Но въпреки това аз ще дойда, защото ти никога в живота си не си нощувала сама в празна къща извън града. Ами ако се уплашиш?

— Няма да се уплаша.

Тя старателно се преструваше на мъжествената и спокойна Каменская, подполковника от милицията, макар че с всяка минута все по-силно я обземаше паника. Каква скука е тук! Колко е страшно! Тя няма да издържи и два дни, какво остава за месец!

— Ще дойда — меко, но непрекословно приключи дискусиата Алексей. — Утре е събота, ще остана с теб до неделя вечерта, а после ще решим. Поне две нощи ще спиш под моето грижовно ръководство, а за по-нататък ще видим.

До неделя вечерта Настя се стягаше с всички сили. Пристъпи на панически страх я обземаха по всякакъв повод, като се започне от

някой непознат звук и се свърши с непознати миризми. Тя, която бе прекарала целия си живот в града, нямаше и представа, че жилищата в блок и в самостоятелна къща извън града звучат и миришат съвсем различно, не беше готова за това. Навсякъде ѝ се привиждаха признаци за надвиснала опасност, стряскаше се, обливаше се в студена пот, изпускаше си бастуна и с усилие усмиряваше сърцебиенето си. Не беше свикнала с простори, с гледката от прозореца: безкрайно сиво небе и бездънен мрачен лес — тази безкрайност и бездънност я смазваха като непоносима тежест.

Но не беше нужно Чистяков да знае това. Съпругът ѝ трябваше да пропътува голямо разстояние и Настя не искаше той да идва да ношува при нея всяка вечер, а сутрин да скача по тъмно и всеки ден да прекарва зад волана по пет-шест часа. Не бива. От тяхната гарсонiera на „Шчолковская“ пътят до службата на Алексей му отнемаше много по-малко време, отколкото от тук, от Болотники. Когато живееха в Москва, проблемът с ежедневните пътувания на Чистяков до института в Жуковски не беше чак толкова голям, както би се оказало, ако той решеше да живее във вилата на Дюжин заедно с жена си. Настя щадеше съпруга си и за нищо на света не би му признала, че не иска да живее сама в тази вила. Че изобщо не иска да живее тук. Но за съжаление, нямаше къде другаде.

В събота и неделя Алексей, въпреки хленченето на Настя, я накара да излязат на разходка, за да походи поне петнайсет минути. И двата пъти се връщаше в къщата капнала и потна от болката.

— Не мога да ходя толкова дълго — оплакваше се тя. — Ако трябва да правим график за тренировки, нека да бъде пет пъти по три минути. Три минути все някак изтърпявам.

— Асенка, докторът каза разходката да не е по-кратка от петнайсет минути без прекъсване и всеки ден да се добавят минути. Инак няма да се справиш.

Доця ѝ се да закрепци, да запокити бастуна надалече, да се просне на леглото и никога повече да не стане. Испита нужда да се разридае от болка и страх. Но — няма как. Докато Льоша е тук, трябва да се сдържа.

В неделя вечерта те се сбoguваха до следващия петък. Настя демонстрираше самоувереност и казваше, че тук ѝ харесва и с удоволствие ще поживее на спокойствие и тишина насаме със себе си.

Чистяков я гледаше недоверчиво и повтаряше, че само да долови в гласа ѝ нещо уплашено, веднага ще довтаса, пък с работата му да става каквото ще.

Ето, вратата след него се затвори. Ето, заръмжа двигателят на колата, пламнаха фаровете. Ето, и звукът, и светлините започнаха да се отдалечават.

И тогава Настя се предаде на чувствата си. Разрида се гръмогласно, отчаяно, давеше се и се задъхваше, подсмърчаше и кашляше. Биеше с бастуна по пода, сипеше удари с юмруци върху мекото легло, отдаваше се на истерията напълно, не се сдържаше и не се опитваше да се успокои.

А после внезапно заспа.

* * *

Зоя Петровна Кабалкина се чувстваше абсолютно щастлива жена. Разбирането, че е щастлива, я бе споходило преди повече от трийсет години и оттогава не я бе напускало нито за ден. Тя обожаваше съпруга си и твърдо знаеше, че той ѝ отвърща със същата силна и дълбока любов. Отгледаха чудесна дъщеря — Любочка. Добра, весела, жизнерадостна, тя ги дари с две очарователни внучета. Вярно, имаше време, когато по-голямата дъщеря на Зоя Петровна — Анита, се бе отдалечила от нея и сякаш се бе откъснала от семейството, но и тази пукнатина вече отдавна се затвори. С годините Анита помъдря, стана по-толерантна, сприятели се с Любочка и сега не минаваше седмица да не навести Зоя Петровна, съпруга ѝ и своите дядо и баба — старите родители на Зоя, които, слава богу, все още бяха живи и съвсем бодри въпреки твърде преклонната си възраст: баба Прасковя точно днес навършваше деветдесет, а дядо Пьотр беше дори на деветдесет и три.

За първи път Зоя Петровна се омъжи на деветнайсет години. По онова време беше студентка в Института по кинематография, извади късмет да попадне пред очите на кинорежисьор, който търсеше млада актриса за новия си филм. Зоя беше приказно красива, не ѝ липсваше и талант, пробите минаха успешно и тя изигра главна роля при именития режисьор. Славата се стовари върху прелестната ѝ главица с мощността на Ниагарския водопад и със също толкова съкрушителни

последствия. Снимките ѝ гreeха по кориците на списанията и във всички вестници, минувачите по улиците я разпознаваха, преследваха я тълпи почитатели, които молеха за автографи. И тя естествено моментално си изгради твърдото убеждение, че оттук нататък ѝ предстои бляскав живот, пълен с празници и удоволствия.

В тази схема от добре по-добре се вписа известният художник, двукратният лауреат на Сталинска награда Станислав Отович Ритер, с когото Зоя се запозна в Кремъл на приема по случай десетата годишнина от победата във Великата отечествена война. Ритер беше със седемнайсет години по-възрастен и освен това женен, но това не попречи на нищо. Той оформи развода си с първата си съпруга за рекордно кратко време, след което направи официално предложение на младата кинозвезда, която вече се бе снимала в още един филм, не по-малко ярък и успешен от предишния.

Станислав Отович водеше родословието си от същите онези германци, които бяха дошли в Русия още по времето на Петър Велики, и хората с фамилното име Ритер се бяха превърнали напълно в истински руснаци, макар че знаенето на немски език се предаваше от поколение на поколение и се смяташе за задължително в семейството. В очите на Зоя прочутият художник носеше ореол на „задграничност“ и това го правеше съществено по-привлекателен наред с такива немаловажни фактори като славата, огромния апартамент в „небостъргача“, автомобила и вилата. В „небостъргачите“ в онези времена живееше само каймакът на елита, пък и собствени автомобили се срещаха твърде рядко. На всичко отгоре Ритер беше снажен елегантен мъж, умееше красиво да ухажва и въведе своята млада любима в кръга на най-известните в страната хора — писатели, музиканти, художници, големи учени.

С една дума, Зоенка нито за секунда не се съмняваше, че за нея просто не може да има по-подходящ съпруг.

И естествено по време на Световния фестивал на младежта и студентите прочутата млада актриса Зоя Ритер вземаше активно участие в много мероприятия. На един от концертите тя се запозна с една студентка от Испания, дъщеря на пламенен борец срещу франкисткия режим — Хуанита Герера. Хуанита доста прилично говореше руски и момичетата бързо се сприятелиха. Когато научи, че Зоя е бременна в четвъртия месец, Хуанита радостно заяви:

— Сега сме сестри с теб и нека се уговорим аз да стана кръстница на детето ти.

— Но нали детето ще се роди, когато ти няма да си в Москва — възрази Зоя. — И после, у нас не е разрешено кръщаването, може да ме изключат от комсомола.

— Така ли? — Испанката се позамисли, после решително тръсна глава. — Е, и какво? Нека това бъде наша тайна. Сега ще измислим имена за момиче и за момче и ти ще ми обещаеш, че ще наречеш детето точно както сме го измислили. А аз винаги ще се моля за моето кръщелниче.

Точно така го решиха. Избираха имена дълго и внимателно: и на двете им се искаше името на Зоината рожба да бъде поне малко свързано с испанската му кръстница. Ако се родеше момче, решиха да го нарекат Иван, защото сметнаха, че Иван е аналогично на Хуан, а за момиче избраха името Анита.

Роди се момиченце. Още на шестгодишна възраст, когато научи историята за произхода на името си, малката буквално се разболя по Испания. На десетгодишна възраст Анита бе прочела огромно количество книги, в които имаше дори и един абзац, посветен на историята или културата на тази страна. Тя убеди майка си да ѝ намери учител по танци, за да се научи да танцува фламенко. Учеше китара в музикалното училище и три пъти седмично ходеше на уроци по испански език.

Учителят по танци преподаваше в театралния институт и когато за някакъв филм стана нужда да се намери младо момиче, което танцува фламенко, името на Анита Ритер изплува по най-естествен начин. Красиво, умно не за възрастта си, не само танцуващо, но и свирещо на китара (а това означаваше, че могат да снимат не само едри планове на лицето, а и общи, на които се виждат ръцете), момичето се оказа за създателите на филма истинска находка. Заради нея дори промениха сценария, та от мъничкото трийсетсекундно епизодче да се получи роля за около пет минути с реплики.

Анита се справи с ролята чудесно и от този момент Зоя Ритер с пълно право смяташе, че е успяла в живота. Не само нейната собствена кариера в киното беше сполучлива, но имаше и съпруг, за когото да ѝ завиждат, и дъщеря, на която всяка майка би се радвала.

Ала много скоро се наложи да преразгледа мнението си. И причина за това стана веселият и обаятелен майстор от техническата служба, който се грижеше за поддръжката на Зоината кола — „Победа“. И какво толкова необикновено имаше в него — отначало Зоя дори не разбра. Е, младо момче, с пет години по-младо от нея, сияещ поглед, бели зъби, заразителен смях и весела усмивка. И какво? Нима това можеше да бъде по-важно от всички качества, които притежаваше Станислав Отович? Разбира се, че не можеше. А дето край Гриша Кабалкин някакви непознати по-рано усещания обземаха Зоя — дали краката ѝ натежаваха, дали главата ѝ олекваше, — това беше нищо, дреболии някакви... Какви „някакви“ — това тя не можа да определи, защото наистина никога не бе изпитвала нищо подобно.

И все пак, след като се запозна с Григорий, Зоя изведнъж започна необикновено остро да усеща тежкото бреме да бъдеш съпруга на самия Ритер. Тя и по-рано бе забелязвала, че не е на нивото на съпруга си и на неговите приятели по отношение на културата и образованието си, така че се стараеше повече да мълчи, за да не изтърси нещо, от което Станислав Отович да се срамува. Съпругът ѝ постоянно ѝ намекваше, че има провинциални обноски и плебейски вкус, а Зоя приемаше критиката като нещо нормално, слушаше го с отворена уста, обличаше се само както му харесваше на него и правеше само това, което той ѝ кажеше. Необходимостта да съответства на „самия Ритер“ се превърна в тежък всекидневен труд, но Зоя смяташе този труд за неизбежен елемент от онзи красив живот, за който според нея самата тя бе създадена, и безропотно сменяше тоалетите си и внимаваше за всяка своя дума, подчинявайки се на указанията на съпруга си.

И изведнъж се оказа, че може да бърби с часове на всякакви теми, без да се страхува, че ще изглежда глупава и необразована, може да носи блузки с къдрички, които ѝ харесват и от които Ритер прави погнушена гримаса, и при това да чува, че е най-добре изглеждащата, най-чудесната, най-красивата, че с нея човек се чувства леко и радостно.

Трябваше да минат няколко месеца, та Зоя да осъзнае какво става. Истината ѝ се разкри в момента, когато тя разбра, че е бременна. То се знае, не от съпруга си. И дума не можеше да става за аборт, тя беше щастлива, искаше това дете. Вече не желаше да блести до светския си съпруг, искаше само едно: да се омъжи за Гриша

Кабалкин, да му готви борш, да му пере чорапите и ризите, да му роди дете и да го отгледа. Зоя разбра, че съдбата я е пратила по чужд път и тя живее нечий чужд живот, че киното и бохемата, светският живот и светските интриги са за някакви други хора, а нейното призвание е да бъде съпруга и майка. И то съпруга именно на Григорий Кабалкин, а не на някой друг, и майка именно на неговото дете, а не на нечие друго.

Доброто възпитание на Станислав Отович позволи да се мине без грандиозен скандал. Зоя бързо си събра багажа и заедно с Анита се премести при Гриша в гарсоньерката му в един хрущчовски блок. След месец бе оформен разводът, след още един месец вдигнаха сватба, Зоя смени фамилното си име и от Ритер стана Кабалкина, а не след дълго се роди Любаша.

След раждането Зоя много напълня, но не предприемаше никакви усилия да оправи фигурата си. Веднъж-дваж я каниха на кинопроби, но щом видеха вместо стройната красавица това безформено туловище, дори не се опитваха да скрият разочарованието си. Много скоро всички забравиха за нея като актриса, но това не разстрои нито Зоя, нито новия ѝ съпруг. Гриша се занимаваше с резервни части и печелеше много добре, а самата Зоя, след като прекара определеното време за майчинство вкъщи, започна работа в Дома на пионерите като ръководител на драмкръжок. Станислав Отович редовно плащаше солидна издръжка за Анита, докато тя навърши осемнайсет. С една дума, семейството въобще не бедстваше.

Вярно, Анита така и не можа да обикне веселия и обаятелен Гриша, макар да не го показваше, защото беше учтиво и послушно момиче. Завърши училище със златен медал, без усилие влезе в инженерно-физичния институт, рано се омъжи (последва стъпките на майка си) и се откъсна от семейството. На двацет и пет години стана кандидат на науките, на двацет и девет — доктор, и Зоя се гордееше със своята необикновена дъщеря, толкова умна и талантлива. А че се виждаха рядко — какво пък, Анита си има своя живот, своята наука, своите приятели. Пък и характерът ѝ е такъв... хладен. Метален характер. Ако беше друг, нима Анита щеше да съумее да се учи толкова много и упорито още от малка — и в общообразователното училище, и в музикалното, и то получавайки само отлични оценки, хем на това отгоре идваха танците и испанският, и някакви други кръжоци.

За сметка на това по-малката дъщеря, Любочка, взе характера на Зоя и Григорий — топла, любвеобилна, обичлива. Учеше се криволяво, не се стремеше да придобие никакви допълнителни знания, но пък винаги беше заобиколена от приятели, които неизменно водеше къщи, запознаваше ги с родителите си и ги гощаваше с мамините млинове. След училище влезе в някакъв непрестижен институт (да кандидатства за престижен с нейните знания би било дори глупаво), изучи се за счетоводителка, а през 1990 година, когато си получи дипломата, с помощта на тогавашното си гадже си намери работа в частна фирма. И за доста голямо учудване на Зоя, започна да получава добра заплата, за каквато навремето счетоводителите не можеха и да мечтаят.

По-нататък събитията започнаха да се развиват със същата скорост, с каквато се променяше икономическата ситуация. По време на приватизацията Григорий Кабалкин успя да стане собственик на автосервиза, а Любочка, след като бе усвоила счетоводителските премъдрости и набрала опит, бързо започна да се издига и се добра до длъжността финансов директор на голяма фирма. Вярно, така и не се омъжи, но пък роди две дечица от мъже, които обичаше, а това според Зоя Петровна беше най-важното. Гриша спечели достатъчно, за да купи нов голям апартамент, и те прибраха от провинцията старите родители на Зоя, които вече трудно биха живели без чужда помощ.

С една дума, Зоя Петровна Кабалкина смяташе, че животът ѝ е сполучлив и щастлив, и дори Анита през последните години се сближи със семейството, започна често да им идва на гости, а пък по телефона се обажда дори всеки ден. И с Гриша се разбира добре, и с Любочка се сприятели. По-голямата ѝ дъщеря е вече на четирийсет и пет, на тази възраст идва мъдростта и разбирането, че на света няма нищо по-скъпо от любовта и топлите отношения. Сигурно и Анита го е разбрала.

* * *

Първа, както обикновено, дотича Любочка с децата — момченца на пет и три години. Разцелува родителите си и отиде да честити на баба си деветдесетгодишнината. След нея при майка си влезе и Зоя, повела внуците за ръце. Баба Прасковя седеше във фотьойла

пременена и сияеща, сбръчканите ѝ бузи бяха порозовели, скритите в гънчиците очи блестяха, тя с удоволствие разглеждаше подаръците на Любочка: красива плетена блуза, пухкави кожени пантофи и купчина любовни и криминални романи. Зоя Петровна отвори напосоки две-три книги — шрифтът беше едър, браво на момичето, знае какви подаръци да избира за баба си. Прасковя беше запалена читателка, само зрението ѝ вече не го биваше, затрудняваше се да чете ситен шрифт.

— А кога ще дойде Нюточка? — попита Прасковя и сложи в скута си по-малкия правнук.

— Скоро, мамо, не се тревожи — отговори Зоя. — Ще дойде твоята Нюточка.

— И пак ли сама? — продължи разпита майка ѝ.

— Сигурно.

— Господи, ама защо не вземе да се омъжи, а? Поне детенце да роди, ето, като Любаша, че то така ще си умре стара мома.

— Мамо, Анита вече беше омъжена, да не би случайно да си забравила? — засмя се Зоя.

— Че беше — беше, ама щом няма деца, то не е и омъжване, ами просто някаква глезотия, плътски наслади. Ох, жал ми е за момичето, нещо не ѝ върви в живота.

— Ама какво приказваш, бабче — разпалено взе да защитава сестра си Любаша, — как да не ѝ върви на Анита! Умна, красива, доктор на науките. И хич недей да я съжالياваш, тя си е съвсем наред. Знаеш ли какво казват днес? „Всичко ѝ е тип-топ“.

— Тип-топ ли? — недоверчиво повтори старицата след внучката си и се засмя. — Ами добре, щом е така...

И веднага отново въздъхна:

— Ама пак ми е жал. Макар че е и умна, и доктор на науките, няма си женско щастие. Трябва да си намери добър мъж.

— Ами че тя си има мъж, бабче, защо се тревожиш толкова!

— Ииих, Любка, че то това мъж ли е? Скокльо и нищо повече.

Звънна се на вратата. Зоя Петровна се втурна в коридора и веднага отново надникна в стаята.

— Анита идва. Мамо, моля те, не говори тези неща пред нея. Нали знаеш, че се обижда.

— Че защо да ми се обижда? — резонно възрази Прасковя. — Нали казвам истината, нищо не си измислям. Стара мома си е.

— Мамо!

Но Зоя Петровна закъсня с предупрежденията. Мъжът ѝ бе успял да отвори вратата и влязлата Анита чу края на разговора.

— Кой е стара мома? Пак ли аз? — весело попита тя още от прага. — Здравсти, мамче. Здравсти, чичо Гриша. Баба пак ли е навила пружината на латерната си?

— О, не ѝ обръщай внимание — засуети се Зоя Петровна и пое от дъщеря си обемиестия пакет с подаръци за рожденичката. — Дърдори и тя не знае какво.

Анита окачи на закачалката скъпото си елегантно палто, оправи пред огледалото прическата си, която и без това беше идеална — гладка, без нито едно неподредено косъмче, с тежък кок на тила. Такава прическа тя носеше от петнайсетгодишна и нито веднъж не я промени.

— Как изглеждам, майче?

— Прекрасно — усмихна се Зоя Петровна. — От година на година се подмладяваш. Как го правиш?

Анита мълчаливо сви рамене и се усмихна:

— Тайни на природата, предполагам. Е, къде е нашата юбилярка? Ще ида да ѝ честитя. Покрай това ще изслушам и поредната порция въздишки за моя провален живот. Я стига, мамче! — Анита се разсмя, като забеляза как моментално помръкна Зоя Петровна. — Не се тревожи, аз не се сърдя на баба. Тя си има свои разбирания, аз — мои. Човек не може да се кара за това с роднините си, нали така? Каквото и да говори, тя си остава моя баба, тоест твоя майка, а ако тя не беше родила теб, нямаше да ме има и мен, затова винаги ще ѝ бъда благодарна, каквито и да ги върши.

Зоя Петровна проследи с поглед по-голямата си дъщеря, която се скри в стаята на родителите ѝ, и за пореден път мислено благодари на съдбата за това, че Анита бе станала толкова мъдра и добра.

След половин час цялото семейство насяда около богатата трапеза. Зоя Петровна зорко следеше чиниите на всички да бъдат пълни и с крайчеца на ухото си се ослушваше за разговора между дъщерите ѝ.

— Откога не си виждала Валерка? — попита Любочка сестра си.

— Май вече от две седмици. Беше в командировка, наскоро се върна. Защо?

— Аз се видях с него вчера — сниши глас Люба. — Мисля, че нещо не е наред с него. Не си ли забелязала?

— Ами май не. С жена му нещо не е наред, това да. А с него самия всичко е наред.

— Не, Анита, вчера той беше някак странен... напрегнат. Разговаря с мен, а същевременно мисли за нещо друго, отговаря напосоки.

— Значи има проблеми с работата, нищо особено — безгрижно отговори Анита. — Впрочем...

— Какво? — сепна се Люба, дори остави вилицата.

— Не, нищо, Любаша. Нищо. — Анита покровителствено потупа сестра си по ръката. — Не се тревожи. Валера има бизнес, а в бизнеса всеки момент могат да изникнат неприятности.

Зоя Петровна мълчешком се радваше. Не само че Анита се върна в семейството, не само че се сприятели с Любочка, ами общува и с Валера, запозна и Любочка с него. Станислав Отович беше шокиран, когато младата кинозвезда го замени с монтьор от автосервиз, хем и няколко години по-млад от нея, така че като единствен начин да излезе от шока той избра новата женитба. Ожени се, както и първите два пъти, за момиче на деветнайсет години. Още на Зоя навремето бе обяснявал, че деветнайсет години за него са магическа възраст. Осемнайсет са твърде близо до непълнолетието, а дваисет са вече дваисет, не е същото. Само деветнайсетгодишно момиче имаше шанс да стане съпруга на Ритер.

Станислав Отович се ожени много бързо и синът в новия брак се появи по-малко от година след раждането на Любочка. Ритер никога не направи опит да запознае Анита с родния ѝ брат, той изобщо сякаш бе забравил за съществуването на дъщеря си. Разбира се, на Анита ѝ беше обидно, но тя съумя да надмогне детските си чувства и след смъртта на баща си най-сетне се запозна с Валерий и неговите майка и съпруга. А после запозна с тях и Любочка. Те станаха добри приятели. Защото е много неправилно на света да живеят близки хора и да не се виждат. Анита бе расла сама, не бе обръщала внимание на малката си сестричка, пък и време нямаше — все учеше, ходеше по кръжоци, а когато се премести при съпруга си, Любаша едва бе тръгнала на

училище. Така че можеше да се смята, че и по-малкото момиченце бе расло без сестра. И Валерик цял живот бе живял сам. Но пък колко бе хубаво, че сега всички са заедно — двете сестри и братът! И нищо че Любочка и Валерик не са родни, те пак са брат и сестра, истински приятели. Браво на Анита, колко умна излезе!

Звънна мобилният телефон, окачен на дънките на Люба.

— Да, слушам ви — делово и отсечено отговори тя на обаждането и веднага пламна, притесни се. — Сега, момент, тук е шумно, ще изляза в коридора — бързо избъбри тя и си запроправя път между столовете към вратата.

„Изобщо не е шумно тук“ — машинално си помисли Зоя Петровна и започна да прибира мръсните чинии, за да сервира десерта. Погледна по-голямата си дъщеря, улови присмехулния израз на лицето ѝ и разбра, че Анита си мисли приблизително същото. Кой знае защо, Люба не пожела да разговаря пред всички, макар никога да не криеше от семейството своите кавалери и отношенията си с тях. Какво ли означаваше това?

С купчината чинии в ръце Зоя Петровна излезе в коридора и тръгна към кухнята. Люба не беше в коридора, но приглушеният ѝ глас се чуваше откъм банята. Зоя Петровна приближи, спря се, послуша се. И не разбра нито дума. Дъщеря ѝ говореше на немски. Зоя Петровна можеше да различи немския език, но знаеше общо около пет, може би седем думи. Така че колкото и да се мъчеше, не можа да долови смисъла на разговора.

Докато подреждаше на масата чаените и кафените чашки, отново срещна погледа на Анита. Този път в него имаше въпрос, а не присмех.

— Представяш ли си — тихичко ѝ съобщи Зоя Петровна, — тя се е заключила там в банята и говори на немски.

— На немски ли? — недоумяващо попита Анита. — Сигурна ли си?

— Ама разбира се. Не забравяй какъв беше баща ти. Друг може би не, но немския ще го различа от който и да е друг език.

— Странно — замислено каза Анита и се намръщи. — Много странно.

* * *

Те винаги се срещаха в уютни барчета, сядаха на маса в някой ъгъл и гледаха да не разговарят прекалено дълго. Майор Харченко изобщо не се стремеше широката общественост да научи за редовните му срещи с журналиста. Изданието, което представляваше Пьотр Маскаев, се казваше „Бизнес вестител“ и беше едно от най-тиражираните в страната, така че новините, които Харченко периодично „снасяше“ на своя приятел, веднага придобиваха характер на скандално журналистическо разследване. Тиражите на вестника осигуряваха на издателите високи доходи, а това естествено водеше до щедро заплащане на информацията от тяхна страна. Оскъдната майорска заплата на Владимир Харченко солидно бе подкрепяна с постъпленията от издателския джоб, което му позволяваше да съществува ако не разкошно, то поне напълно спокойно. Той имаше собствени източници за осведомяване и делеше получаваните от тях данни на такива, които можеха да се преобразуват в наказателно дело, и такива, които бяха слабички за правосъдието или изобщо не ставаха за него, но бяха напълно годни за скандал в пресата. Именно тези сведения даваше той, то се знае, не безвъзмездно, на Пьотр Маскаев. И не само на него, вестници колкото щеш...

— Любопитна история. — Очите на Маскаев пламтяха, докато слушаше майора, като вече си представяше заглавието и дори си бе съставил наум първите две фрази. — Гледай ти, такива уважавани хора, такъв популярен фонд, такава безупречна репутация — и такива мръсни машинации. Ами тази, подставената фирма, през която се въртят парите, как се казва?

— „Практис Плюс“. Всичко щеше да е скрито-покрито, ако финансите на фирмата бяха в ред. Но там има някои несъответствия, за които се хванахме и разплетохме цялото кълбо. Ще го гледаш ли?

— Че как, разбира се! Тук ли ще го гледам, или ще ми го дадеш за вкъщи?

— Вземай — усмихна се Харченко, — това са копия, направих ги специално за теб. Там съм отбелязал с маркер редовете, на които трябва да обърнеш внимание, в тях е същината.

— Благодаря. — Маскаев отпи последната малка глътка кафе и отмести чашата.

Бръкна в кожената чанта, която висеше на облегалката на стола, извади тесен бял плик и го подаде на майора.

— Както обикновено.

— И аз благодаря.

Пликът моментално намери новото си място във вътрешния джоб на добре ушитото сако на Харченко. С бизнеса приключиха, сега можеха да се отпуснат и да си побъбрят за нещо неутрално, кратичко, десетина минути, докато майорът си допие коняка.

— Как върви семейният живот? — попита Маскаев. — Носи ли ти радости? Или вече дойдоха разочарованията?

Той знаеше, че неговият информатор от милицията наскоро се бе оженил, и искаше да прояви любезност.

— Разочарования засега няма, а радостите... — Харченко сви рамене и се позасмя. — Аз, Петя, вече не съм хлапак, какви толкова радости могат да ме изненадат? Да не мислиш, че никога не съм живял с жени?

— Е, онова е с жени, а сега имаш съпруга — възрази журналистът, — все пак има разлика.

— Абе я стига! — Харченко пренебрежително махна с ръка. — Никаква разлика, всичко си е същото.

— Защо тогава се ожени? Можеше да си живееш просто така. Или тя не искаше просто така?

Все пак степента на тяхната приятелска близост не беше такава, че да обсъждат толкова интимни преживявания. Харченко разбираше, че въпросите на журналиста са просто учтиво бърбрене, дежурни напъни да се създаде илюзия за топли отношения, за да не изгуби този толкова ценен източник на информация от МВР. Затова отговори кратко и дежурно, както отговаряше на същия въпрос на много други хора:

— Време беше вече, че в службата ме гледаха накриво, подозираха, че съм гей.

Какво пък, темата беше изчерпана, работата — свършена, и конякът — изпит. Можеха да плащат и да се разотиват по работните си места: в Главното управление по икономически престъпления и в редакцията на един от най-популярните и четени вестници в страната.

* * *

В понеделник сутринта Настя Каменская се събуди спокойна и някак потисната. Нямаше и помен от каквато и да било паника, от каквато и да било възбуда. Върху нея се бе стоварила каменна апатия, при която не ти се иска нито да пиеш, нито да ядеш, нито да мърдаш, нито да си отваряш очите. Не ти се диша дори. Но пък трябва да отидеш до тоалетната, така че няма как, налага се да станеш и да се размърдаш.

Тя се изми, изпи чаша кафе, после две чаши чай и се опита да си направи приблизителен план за деня. Кога да отиде на ешафода, тоест на разходка — сега, преди обяда или след него? Сега не ѝ се излиза, но после може да завали... Впрочем може и да не завали, а сега може да си почете или да изгледа някой филм... Но ако отложи разходката за после, а все пак завали, петнайсетте минути лечебно ходене може да се превърнат в двойна инквизиция...

Не, разсъжденията ѝ са непродуктивни! Настя дори се разгневи на себе си. Толкова прост въпрос и да не може да го реши! Нещо ѝ пречи да мисли, нещо драци душата ѝ, разваля ѝ настроението, боли като незаздравяла раничка, която човек постоянно чопли и премахва едва появилата се коричка.

Това е само заради Паша Дюжин с неговите космически закони и съвети да се вгледа в собствените си проблеми. Тя няма никакви проблеми, камо ли пък с мъже. Че и откъде да се вземат такива? В живота ѝ съществува само един мъж: съпругът ѝ Льоша Чистяков. Нима в отношението ѝ към него има нещо неправилно? Тя го обича като мъж, цени го като приятел и съветник, не му изневерява дори мислено. Какво неестествено може да има тук?

Вторият ѝ баща? Не, с него отношенията ѝ са в ред от самото начало, още откак майка ѝ се омъжи, Настя го нарича татко, обича го като роден баща и двамата нито веднъж не са имали никакви конфликти.

Брат ѝ Саша — синът на баща ѝ от втория му брак? Също никакви проблеми, те са искрено привързани един към друг, двете семейства си дружат, ходят си на гости. Вярно, вече близо година не са се виждали, но това е така само защото Саша от известно време живее със семейството си в чужбина. След няколко месеца те се връщат и всичко отново ще е както преди.

Всички останали мъже, с които я свързват някакви отношения, са нейните колеги от работата или началниците ѝ. С тях също няма никакви проблеми.

Но защо раничката така се обажда, защо я боли? Защо толкова я засегнаха думите на Дюжин? Или все пак тя има проблем, който не иска сама да си признае?

Ще излезе на разходка веднага и ще мисли, ще мисли, ще мисли. Може пък в процеса на активно мислене да не усеща така силно болката. Къде са ни маратонките? Ето ги нашите маратонки, новички, почти необувани, подарък от Льошка. Къде ни е якето? Така, пъхаме дясната ръка в ръкава, следим центъра на тежестта, за да не се килнем, сега лявата ръка, вдигаме ципа, закопчаваме долното копченце. Нахлупваме качулката, увиваме отгоре шала, та вятърът да не я издухва от главата ни. Ама какво време, а? Време само за разходка, ако не ти е мил животът...

Добре, стига хленчене. Къде е бастунът? Бастунът-крачунът, бастунът-маймунът, бастунът-рибката... Не, тук вече няма рима, това е от „Незнайко“. Пфу, какви са тия глупости, дето нахълтват в главата ти? Не се самозалъгвай, Каменская, глупостите не нахълтват сами, ти ги викаш, за да не мислиш за това, което ти каза Паша Дюжин. Ако не искаш да мислиш — кажи си го направо: не искам и няма да мисля, само не се прави на нещастница, на която страничните мисли пречат да се съсредоточи.

Хайде, тръгвай към изхода. Ами това какво е? А, да, инвалидната количка, която ти докараха за всеки случай. Интересно, какво ли може да се случи? Отново да падна и отново да си счупя крака? Същия или този път другия? А ако си счупя десния крак, Дюжин ще започне да разправя, че имам проблеми в отношенията с някаква жена, така ли? Идиотщини!

Така, сега пъплим по стъпалата надолу, добре че са само две. И поемаме бавничко ей нататък, към гората, там има хубава пътечка, по нея ходихме с Чистяков. Господи, краченце, защо болиш толкова, защо не престанеш? Имам само един месец болнични. А ако ти не престанеш да ме болиш след месец, какво ще правя? Ще ми удължат ли болничните, или ще ме изгонят от работа? Ами ако изровя от дълбините на съзнанието си проблема с неизвестния засега мъж, кракът ми по-бързо ли ще зарасне? Не, сигурно трябва някак да реша

този проблем, а не само да го изровя. Да знаех само с кой мъж си имам проблеми! Добре, да караме поред.

Юра Коротков...

Миша Доценко...

Игор Лесников, макар че той вече отдавна не работи на „Петровка“, отиде в министерството, в главното управление...

Коля Селуянов, който също вече над половин година е заместник-началник на Окръжното управление на вътрешните работи по оперативната работа...

Серьожка Зарубин...

Колобок^[2] (Гордеев), но той се пенсионира още миналото лято...

С тези колеги Настя бе работила дълги години и това, което я свързваше с тях, наистина можеше да се нарече „отношения“. С всички останали тя поддържаше не отношения, а служебни контакти, които никак не подхождаха за ролята на провокатори на болките в крака ѝ.

Настя добросъвестно преравяше наум цялата история на познанството си с всеки от колегите, спомняше си как бе градила отношенията си с тях, дълбаеше в паметта си, но засега не откриваше нищо подходящо. И раничката в душата ѝ продължаваше да я боли.

А какво ли вибрира на хълбока ѝ? О, ами че това е мобилният телефон в джоба на якето.

— Аска, къде си? Да не би да спиш? — нахлу в ухото ѝ радостният глас на Коля Селуянов.

— Не спя, разхождам се.

— Далече ли?

— Далече, извън града.

— Това го разбрах. Далече ли си от къщи?

— Е, нали ти казах: извън града съм.

— Ася, не съм тъп. Аз съм пред къщата, Коротков ми даде адресчето и ми обясни как да стигна дотук. Та стоя пред портата и се опитвам да вляза, но тя не се отваря.

— Ау, Коля — радостно се развика тя в слушалката, — ти си дошъл?

— Най-сетне схвана — промърмори Селуянов. — Та къде значи да те търся, куцокрака ми приятелко?

— Застани с гръб към портата ѝ погледни наляво. Виждаш ли пътечката?

— Виждам я.

— Е, по нея ще тръгнеш. И по някое време ще ме видиш.

— Ясно. Сега ще те видя.

Настя прибра телефона в джоба си и погледна часовника. Петнайсет минути, ама точ в точ. А и обратно има да върви още толкова. Ще стигне ли? И в отговор на мисления въпрос сякаш огън попари крака ѝ, стана невъзможно да стъпи на него. Настя така си и остана, подпряна с две ръце на бастуна, проклинайки се за дълбоките размисли. Хем си беше казала: внимавай за времето, щом минат седем минути по пътечката — обръщай към къщи. Ама ха де, не го направи! Голямата мислителка, недоучен Спиноза такъв!

По това колко бързо се появи Коля, разбра, че е изминала съвсем малко, не повече от двеста метра.

— Защо си спряла така... като щъркел с изгоряло гнездо?

— Щъркел — както и да е, това го разбирам, но защо с изгоряло гнездо? — учуди се Настя.

— Ами изглеждаш толкова нещастна, сякаш ти е изгоряло цялото имущество.

— Коля, май съм надценила силите си. Не мога да стигна обратно до къщи. Освен ако скачам на един крак.

— Не ми се вярва да можеш — поклати глава той. — И на ръце не мога да те отнеса, големичка си за мен. И с кола дотук не се стига, пътечката е твърде тясна.

— В къщата има инвалидна количка — спомни си тя.

— Ето на, можеш да разсъждаваш, когато искаш — одобрително кимна Николай. — Давай ключовете, сега ще я докарам. Къде се намира?

— Точно до вратата.

Идеята за количката се оказа удачна и Селуянов благополучно закара Настя чак до вратата, откъдето до дивана в стаята тя все пак трябваше да скача на един крак, защото бе просто невъзможно да стъпи на левия.

— Коля, доколкото разбирам, идваш посред работния ден с някаква користна цел?

— Че с каква друга. Много си ми притрябвала иначе — да те посещавам просто така — върна ѝ той шегата.

— Тогава ще се грижиш за мен — решително заяви Настя. — Иди в кухнята, направи чай и сандвичи и ми донеси тук пепелника и цигарите. Да не забравиш и запалката.

— Страшно си нахална, ей — проточи Селуянов. — Ти дори не знаеш защо съм дошъл, а вече започна да командваш. Може малката ми корист да не струва колкото тези гигантски грижи.

— Заради малка корист нямаше да се дотътриш толкова далече. Какво, не е ли така?

— Така е — призна той. — Много си хитра бе, Каменская.

Селуянов направи прекалено силен и тръпчив за Настиния вкус чай, така че тя трябваше да го поправи с помощта на още вряла вода и лимон.

— Как можеш да пиеш такава гадост? — учуди се Коля. — Трябва да се пие силен чай, а не такива помии като твоята.

— Знаеш ли каква е разликата помежду ни? — парира го Настя. — Ти пиеш такъв чай заради тонуса, а аз пия такъв, за да ми е вкусно. Казвай сега за какво си дошъл, не се измъчвай повече.

Тя внимателно изслуша разказа на Селуянов за календар-бележника на Галина Василевна Аничкова и откъснатия от него лист. Как следователят трябвало да изпрати тефтера на експертиза, но никак не било ясно дали го е направил, а дори да го бил направил, не се знаело кога ще бъде готово заключението. Как Селуянов заедно с най-кадърния си оперативен работник работел върху версия, че племенникът на убитата има нещо общо с историята с листа. Като начало били получени сведения, че племенникът няколко дни преди гибелта на Аничкова се сдобил с пари. Не кой знае колко, но все пак пари. И на въпроси за произхода на тези пари само правел хитра физиономия и многозначително намигал, но така и не разказал нищо определено на другарите си по чашка.

След като получили тази информация, детективите се заели сериозно с племенника. Понеже не бил титан на мисълта, той си казал каквото има доста бързо, само след около два часа, и обяснил, че десетина дни преди убийството (по-точно не си спомнял, защото периодично се напивал като пън) някакви хора му се обадили по телефона и му предложили да спечели доста привлекателна сума,

трябвало само да откъсне от бележника на леля си един лист, нищо повече. Трябвало да занесе листа в един блок на съседната улица, да влезе във втория вход, да се качи на третия етаж и да го пъхне зад радиатора. Ако изпълнел всичко както трябва, на другия ден на същото място щял да намери плик с хонорара. Той не се пазарил много, работата наистина била нищо и никаква, без риск, та дори да го измамели с хонорара, нямало да го е яд. Но не го измамили. Такава една история.

— Провери ли живеещите там? — попита Настя.

— И аз си помислих за същото — въздъхна Селуянов. — Щом са му казали да отиде в конкретен блок и в конкретен вход, човекът, който го е пратил там, знае кода, следователно или живее там, или ходи често — на гости или по служба. Апетитна версия, привлекателна. Но не сполучих с нея. На този вход кодираната брава е счупена вече от половин година и никой няма намерение да я поправа. Фирмата, която я е поставила и трябва да я ремонтира, вече няколко месеца не получава заплащането си от обитателите, затова не бърза с поправката.

— А на племенника мъж ли се е обадил или жена?

— Мъж.

— И?...

— Нищо. Тоест, може и да е имало особеност в гласа му или начина му на говорене, но мигар този идиот е можел да запомни такова нещо? Той помни само цените на алкохола, всичко останало му влиза през едното ухо и излиза през другото.

— Излиза, че убийството не е било спонтанно, за него са се готвели и са знаели, че по време на следствието ще се проучват всички книжа на убитата. Престъпникът е трябвало да унищожи сведенията за познанството си с Аничкова.

— Ъхъ — подзе Коля. — И племенникът няма абсолютно нищо общо с това убийство. Та аз да ти кажа какво всъщност исках...

— Ами давай де. Казвай, днес съм добричка.

„Добричка съм — повтори си наум Настя, — готова съм да помагам на Коля и да мисля за неговите проблеми, за да е ангажирана главата ми и да заглуша тъничкото досадно гласче на болезнената раничка. Готова съм да мисля за чуждите проблеми, за да не мисля за своите. Ах, колко си хитра, Каменская!“

— Ето, донесох ти копие от бележника. Погледни, може да видиш нещо.

— И какво искаш да видя?

— Ася, знам ли и аз! Бележникът е отражение на обичайния живот на човека, той може да разкаже много интересни неща. Сякаш не разбираш! Ние от сутрин до вечер разпитваме приятелите и познатите на Аничкова, но едно нещо са думите, а друго — документът, хартийката. Ти не мисли, че разчитам да ми измъкнеш оттук името на убиеца, това име го няма тук, тоест имало го е, но сега го няма. Но начинът на живот, кръгът от клиенти, периодичността на ходенето на фризьор — знае ли човек, може да са тук! Аз нямам време, а и търпение, следователят пък изобщо няма желание да се размърда. Ако ти не го направиш, няма кой друг. А трябва да се направи, ако искаме да се върши работа.

— Добре, убеди ме — усмихна се Настя. — Обичам тази работа — да ровя в хартийки и да измъквам информация. Да можех да живея ето така, да не ходя на работа, да не виждам началството, само да анализирам хорските календар-бележници, някакви сведения или статистика. Мечта, а не живот.

Сърцето ѝ се сви и за миг спря, после отново заби равномерно и бавно. А раната я заболя с нова сила, и то така, че дори Селуянов забеляза.

— Ти какво така се смръщи? — разтревожено попита той. — Натоварих те с работа, а не ти се работи, нали? Ами просто ми кажи, аз няма да настоявам, разбирам, боледуваш и изобщо... Не си длъжна, това не е твое престъпление...

— Коля, престани! Какви си ги измисляш? С удоволствие ще направя каквото мога. Не обещавам да има някаква полза, но обещавам, че ще работя сериозно, като за себе си.

— Та значи да си тръгвам, а? — неуверено продума Селуянов. — Или в знак на благодарност трябва да направя още нещо за теб?

— Тръгвай — засмя се тя, — големият благодетел. Само че няма да те изпращам, сам ще се облечеш, ще излезеш на стълбището и ще затвориш вратата след себе си. Ще се справиш ли?

Коля я млясна по бузата, излезе в антрето, облече се и отново надникна в стаята.

— А ти кога ще свършиш тази работа?

— А, слушай — взмути се Настя, — ти ставаш все по-нахален. Когато я свърша, ще ти се обадя.

— А кога ще се обадиш?

В погледа на Селуянов играеха дяволчета, но той въсеше вежди и с целия си вид се опитваше да имитира неуморна грижа за благо на човечеството.

— След около пет минути. Ще ти звънна на мобилния и ще ти кажа всичко, което мисля за теб. Става ли?

— Става. Целувам те страстно и тръгвам. Но не забравяй, очаквам да ми звънеш.

Настя гледаше с усмивка към опустялото антре. Раната не я болеше вече. И Настя се досещаше защо.

---

[1] Блатници (рус.). — Б.пр. ↑

[2] Колобок — Житена питка, хлебче, симид — Б.пр. ↑

ГЛАВА 3.

— Валерий Станиславович — чу се от тонколоната гласът на секретарката, — обажда се Анита Станиславовна. Да ви свържа ли?

— Да, разбира се.

Добре че се обади Анита, той през всичките дни, откак се върна от командировка, се канеше да се види с нея, да си поговорят за Лариса и да ѝ зададе няколко въпроса. Думите на майка му, че Анита май избягва жена му, не му даваха мира и Валерий искаше да си изясни нещата напълно, той изобщо не понасяше мъгляви положения и недомлъвки. Да, канеше се, но така и не се накани да си уговори среща със сестра си, работата го понесе в друга посока.

— Здравей, сестричке — с усмивка каза той в слушалката. — За вълка говорим... Тъкмо се канех да ти се обадя, а ти ме изпревари. При теб всичко наред ли е?

— Да. Но ми се искаше да се видим, отдавна не сме го правили.

— Че какъв е проблемът? Днес смятам, че към девет часа ще съм си у дома, не по-късно. Мама ще се радва.

— Как е Лара? Работи ли?

— Да, сега е в добър период. Но към девет и тя ще си дойде, така че ще се видим всички. Разбрахме ли се?

— Знаеш ли, вечерта ми е заета, хайде да се видим през деня, а? Да обядваме заедно, да поговорим.

Точно така, щом чу, че Ларка ще си бъде вкъщи, отказа да дойде на гости. Но може би наистина има други планове за вечерта? Проклетата да е тази неопределеност! Трябва да си изясни нещата колкото може по-скоро, не бива да протака.

— Става — решително отговори Ритер. — Къде?

— Хайде в „Носталжи“, трябва да ходя по работа в района на Чистие Пруди, тъкмо към два часа ще се освободя. Удобно ли ти е?

— Удобно ми е — потвърди той, — в два в „Носталжи“.

До един и половина Валерий успя да проведе две съвещания и свърши сума ти дребни неща, планирани още от вчера.

Позвъни на Лариса в ателието, но никой не вдигна. Тя не вдигаше и мобилния си телефон. Така правеше, когато работеше разпалено, нищо не чуваше и за нищо на света не се откъсваше от работата си. Мълчащите телефони изобщо не тревожеха Валерий. Дори беше добре, че жена му не вдигаше телефона, значи творческият процес бе в разгара си.

Точно в два часа той влезе в ресторанта, където ходеше често, и седна на любимата си маса до прозореца. Анита я нямаше още, затова Валерий поръча прясно изцеден сок: за себе си портокалов, за Анита — от моркови и ябълки — познаваше вкуса на сестра си.

Анита закъсна само с десет минути, което предвид московските задръствания можеше да се смята за кралска точност. Като я гледаше, Валерий, както винаги, си помисли как двамата изобщо не си приличат. Та нали бяха деца на един баща, само майките им бяха различни, но и Зоя Петровна, и Нина на младини са били невероятни красавици. Тогава защо Анита има такава великолепна външност, над която времето сякаш няма власт, а той, Валерий, прилича на орангутан? Поне именно така се виждаше той в огледалото и смяташе, че точно по този начин го виждат и околните. Външността му не го притесняваше, нищо подобно, той изобщо нямаше комплекси. Просто знаеше, че е набит, широкоплещест, тромав, грозен и неговият неугледен вид едва-едва се прикрива от скъпите стилни костюми, ушити по поръчка и пригодени за особеностите на неговата фигура. Не изпитваше ни най-малко неудобство от това, приемаше себе си такъв, какъвто е, но не преставахе да се учудва на капризите на генетиката. Анита, с нейната тънка талия, красиви крака, изящни рамене, дълга шия, Анита, която нямаше нито един бял косъм на главата, не можеше да бъде негова родна по-голяма сестра. Но беше. Тя беше с дванайсет години по-голяма, а той се чувстваше старец до нея, особено когато минаваха заедно покрай огледало.

— Поръчах ти сок — съобщи й Валерий — от моркови и ябълки. Нали така трябваше?

— Благодаря — кратко отговори Анита.

Тя изглеждаше угрижена, дори разтревожена. Сигурно бе предложила да обядват заедно не само защото отдавна не се бе виждала с брат си. Тук имаше още нещо. Може би същото, което вълнуваше и него.

— Разстроена ли си от нещо? — загрижено попита Ритер. — Проблеми ли имаш?

Анита отмести поглед и в душата на Валерий пропълзя лошо предчувствие. Но той не започна да припира сестра си, търпеливо изчака тя сама да заговори.

— В неделя се видяхме с Любаша — най-сетне подзе тя. — Баба навърши деветдесет, събрахме се цялото семейство. Тя каза, че сте се видели предния ден и й се сторило, че ти...

Анита се запъна, търсейки подходящата дума.

— Какво аз? — спокойно попита Ритер. — Какво ти каза Люба?

— Че ти си неадекватен. Не си я слушал, отговарял си напосоки. Валерий, аз разбирам, че си в тежка ситуация, Лариса постоянно те изкарва от равновесие, нервира те. Това вече е забелязала Любаша, а утре ще го забележат твоите служители и партньори, после клиентите. Трябва да се направи нещо по този въпрос. Имаш бизнес, не може да не обръщаш внимание на впечатлението, което правиш. Разбираш ли ме?

— Не — хладно отговори брат й.

Да, той изпитваше топли чувства към Анита, беше й благодарен за душевното мъжество, с което тя дойде при него на погребението на баща му и каза, че на света остават все по-малко и по-малко близки хора и ако един баща някога сам, без да попита никого, е решил, че братът не бива да има сестра, а сестрата — брат, никой не е длъжен да изпълнява това решение. Благодарен беше на Анита, ценеше нейната мъдрост и другите й човешки качества, но Валерий Ритер никога и на никого не позволяваше да се бърка в неговите работи. Нито на майка си, нито на жена си, още по-малко пък на сестра си.

— Не — повтори той, — не разбирам какво имаш предвид и защо подхвана този разговор.

— Подхванах го, защото Лариса трябва да се лекува. Трябва да признаеш, че е болна, да я заведеш при лекари и да я лекуваш, а не да криеш нещастията си от всички, включително от домашната помощница. Ако криеш от всички, че жена ти е наркоманка, с нищо не помагаш, най-малко на нея, само замиташ проблема под килима. Днес този проблем се проявява в това, че си неадекватен със събеседниците си, а утре? Наркоманията има свойството да се задълбочава, с всеки

месец ще става все по-трудно да я криете и в тази ситуация какво ще се случи с теб и с твоя бизнес?

— Това не бива да те безпокои — със спокоен тон отговори Валерий. — Ще се справя някак. Ако имаш предвид лошото ми настроение, когато се видях с Люба, наркоманията на Ларка няма никакво отношение към това.

— А какво има? — От менторски убеждаващ гласът на Анита веднага стана мек и грижовен. — Случило ли се е нещо? Е, не мълчи де, кажи какво има.

— Исках да те попитам — бавно подзе Ритер, — сторило ли ми се е, или наистина ти избягваш да се виждаш с Лариса?

— Аз ли?

Очите ѝ засноваха насам-натат, после намериха една точка в чинията с хляба и се спряха върху нея.

— Откъде ти хрумна?

— Повтарям въпроса си: сторило ли ми се е, или наистина е така? Все още не те питам защо, искам да знам само: да или не. Да? Или не?

— Ами... общо взето...

Гласът на Анита потрепва, погледът ѝ не се откъсва от чинията със самотната филийка бял хляб. Значи — да.

— Добре — удовлетворено кимна той. — Сега ще те попитам: защо? Какво се е случило между вас? Обидила ли те е с нещо?

— Глупости. — Анита откъсна поглед от хляба и го премести върху чашата с недопит сок. — С какво може да ме обиди тя?

— Да не би да ти е откраднала пари?

— Пари ли? — Учудването на сестра му се стори на Ритер абсолютно искрено и той за миг се успокои. Жена му не е крадла, пак добре.

— Ами да. Нали знаеш, наркоманите често го правят, крадат пари от собствените си близки, когато нямат за дозата си.

— Не, какво говориш, Лариса нищо не е откраднала от мен. Може от други, не знам... Но не и от мен. Във всеки случай не съм забелязала такова нещо.

— Защо тогава я избягваш?

Анита въздъхна, вдигна глава и погледна брат си в очите.

— Защото ми е неприятно. Защото не понасям наркомани. Защото това оскърбява човешкото ми достойнство. Изненадан ли си? Разликата ни е само дванайсет години, но тези дванайсет години се паднаха в такъв период, че станаха равни на живота на две поколения. За теб наркоманът е човек като другите, само дето се нуждае от съжаление и съчувствие. Ние с теб сме възпитавани в различни ценности и сме възприели различни представи. За мен наркоманът е животно без воля и мисъл в главата, недостойно за добра дума. За теб наркоманията е болест, за мен е душевен порок. Аз по никакъв начин не критикувам твоите представи и отношението ти към Лариса, приемам го и го уважавам, само те моля да приемеш и уважаваш моята гледна точка. Неприятно ми е да я виждам. Готова съм да я обичам задочно, защото е твоя съпруга, но не ме карай да общувам с нея.

— Ясно — сухо отговори Ритер. — Ще приема за сведение това, което каза, и ще се отнасям с уважение към твоите чувства. Само не разбирам: тези чувства съвсем наскоро ли се породиха? По-рано ти прекрасно общуваше с Лара.

— Търпях, докато можех — тъжно призна Анита. — Но всяко търпение си има край. И аз още веднъж те моля, Валерий, помисли как да лекуваш Лариса, а не как по-хитро да криеш наркоманията ѝ от обществеността.

— Моля те да не се намесваш в това. Ще поръчаме ли десерт?

— За мен няма нужда. Поръчай за себе си, ако искаш.

Той не искаше нищо сладко, а Анита изобщо никога, доколкото си спомняше, не бе поръчвала десерт — хранеше се по строго научни правила, пазеше здравето и фигурата си.

Помогна ѝ да си облече палтото, на излизане задържа вратата пред нея.

— Къде е колата ти? — попита той и се огледа, търсейки познатия тъмносин фолксваген. Неговият собствен джип „Тойота“ беше паркиран точно пред входа.

— На „Мясницкая“, до метрото. Нали там няма ляв завой, та си помислих, че пеш ще дойда по-бързо, отколкото да въртя из улиците. Знаеш какви задръствания има навсякъде.

— Да вървим, ще те изпратя до колата, хем ще се поразтъпча.

Хитруваше. Тук наблизко, в една от пресечките, се намираще ателието на Лариса. Да, той можеше да разбере Анита — в периоди на

криза Ларка става съвсем непоносима и само изпитващ силна обич човек е в състояние да не се дразни и дори вбесява от нейното поведение. Но когато е нормална, когато работи вдъхновено и с увлечение, тя става просто невероятна. Нежна, добра, весела, остроумна, толкова енергична и жизнена, че е невъзможно да не се влюбиш в нея. Сигурно Анита просто бе имала лош късмет, тя често бе виждала жена му в променено състояние, отколкото в нормално, и не можеше да оцени истинското ѝ очарование и прелестната ѝ непосредственост, които навремето бяха подкупили самия него. Сега Ларка беше именно такава, а увлечението в работата ѝ придаваше повече привлекателност, той знаеше това. Да можеше да придума Анита да влязат в ателието! Беше сигурен, че тя веднага ще промени мнението си за жена му.

Но как да ѝ предложи да се отбият при Лариса след такъв разговор?

Те мълчаливо крачеха към метростанцията „Чистие Пруди“, шофьорът на Ритер, който същевременно му беше телохранител, бе оставил колата и се движеше на няколко метра зад тях. Валерий трескаво прехвърляше в главата си всевъзможни варианти как би могъл да примами Анита в ателието.

Внезапно забеляза, че сестра му накуцва. И то с всяка крачка все повече.

— Какво ти е? Кракът ли те боли?

— Ами не, тормозят ме мазолите — направи ядосана физиономия Анита. — Днес съм с нови обувки. По дяволите, едва вървя. Трябва да си купя лепенки, за да си ги сложа на краката, само че не знам къде.

— Как къде? В аптеката. Нима не знаеш къде се продават лепенки?

— Знам къде се продават — позасмя се Анита, — не знам къде мога да се съблека.

— Защо трябва да се събличаш?

— Валерий, не знаеш ли по какво момчетата се различават от момичетата? — Сега Анита крачеше съвсем бавно, като се стараше да намали болката. — Не по това, за което си помисли. Момчетата, за да си облепят мазола, трябва само да си свалят обувката и чорапа. А

момичетата трябва да си свалят панталоните и чорапогащниците. На една пейка по булеварда това е доста неудобно.

— Ами хайде да се отбием в ателието на Ларка — зарадва се той на неочаквания късмет, който сам бе паднал в ръцете му. — Тук наблизко е, в ей онази пресечка. Със сигурност ѝ се намират и лепенки, няма нужда да ходим в аптеката. Хем ще видиш къде работи, нали никога не си ходила при нея.

Анита се спря, замислено загледана в лъскавите обувки с остри носове, скрили в кожената си утроба източника на непоносимата болка. После неохотно кимна:

— Добре, хайде да се отбием. Не виждам друг изход. Само те моля, Валерий, влизаме точно за три минути, аз отивам в банята или каквото е там, облепвам си краката и веднага си тръгваме. Никакво пиене на чай, никакви заседания на приказки. Не очаквай да любезнича с Лариса. И не се обиждай. Става ли?

— Господи, какво пиене на чай! — усмихна се широко той. — Ти нямаш представа в какво се превръща Ларка, когато работи като отнесена. Тя дори няма да забележи, че сме влезли.

И пак хитруваше. Разбира се, Лариса ще забележи, че са дошли, не може да не забележи, нали трябва да им отвори. Вярно, той има ключове от ателието; когато жена ти си позволява да взема наркотици, трябва да имаш ключове от всички помещения, където може да се намира тя, защото знае ли човек... Но сега Лара е съвсем наред, тя толкова искрено ще се зарадва на мъжа си и на Анита, че сестра му ще се разтопи. Непременно ще се разтопи, няма да устои.

За късмет наблизко се намери и аптека. Гледай ти, точно до сградата, където е ателието, а той не бе забелязвал. Валерий остави сестра си да чака на улицата, влезе вътре, купи опаковка немски лепенки различни размери. Ето на, още няколко крачки — и те са във входа. Телохранилелят успя да ги изпревари и да провери площадката между входа и асансьора. Асансьорът ги качи на най-горния етаж, бодигардът остана долу, както правеше винаги. Ритер енергично натисна копчето на звънеца.

Никой не отвори. Той звънна още веднъж.

— Сигурно я няма — неуверено каза Анита. — Напразно дойдохме дотук.

— Трябва да е тук — не губеше увереност той. — Впрочем може да е излязла някъде да обядва, обикновено изтичва до станцията на метрото, в „Макдоналдс“. Ако е така, след десет-петнайсет минути ще се върне.

— Е, ами ние на стълбището ли ще чакаме? — ядосано попита сестра му. — Хайде да си тръгваме, Валерий. Изпрати ме до колата, все някак ще се прибера вкъщи. В краен случай ще си сваля обувките и ще натискам педалите боса.

— Не са нужни такива жертви — засмя се той, — аз имам ключове.

Той извади от чантата си скъпо кожено калъфче за ключове, дръпна ципа, вкара ключа в ключалката, завъртя го два пъти. Вратата безшумно се отвори. Тишина. Първото, което му се наби в очи, беше палтото на Лариса, което висеше на закачалката сред другите дрехи. Именно с това палто днес тя излезе от къщи. Също тук на пода бяха ботушките ѝ. Какво, отишла е да обядва, без да се облече ли? Впрочем тя като нищо може да го направи — когато е в творческа треска, може да забрави и да се облече, и да заключи вратата, и да угаси лампите, и да се прибере през нощта.

— Лара! — високо извика Ритер. — Ей, творецо, обади се!

Никой не отговори. Валерий бързо тръгна напред и замря. На широкия матрак в отдалечения ъгъл на просторното, обляно в светлина помещение лежаха, съвсем недвусмислено прегърнати, две жени. Жените бяха голи и покрити до кръста с одеяло. Сладко спяха.

Той сякаш се вкамени. После с усилие откъсна крака от пода и се приближи. Едната от спящите беше Лариса, втората не бе виждал никога преди. В паметта му веднага, наслагвайки се една върху друга, изплуваха и се завъртяха в кръговрат думите на майка му и собствените му усещания.

На Лариса се обаждат някакви жени и не се представят с имената си...

Намерила си е нови приятелки, изглеждат доста вулгарни...

Анита напоследък избягва да се вижда с Лариса...

Анита, толкова красива и млада...

Той се обърна и видя сестра си, бледа и напрегната. Тя стоеше почти до него, а той дори не бе чул как е приближила. Анита беше боса. Валерий мълчаливо я хвана за ръката и я повлече към вратата.

Също така мълчаливо ѝ посочи другата, която водеше към банята и тоалетната, и ѝ подаде опаковката с лепенките. Няколкото минути, които бяха нужни на сестра му, за да се съблече, да облепи мазолите си и отново да се облече, му се сториха няколко часа. Повече не можеше да остане тук.

Валерий Ритер не би могъл да каже точно какво изпитваше в този момент — дали обида, яд, омраза, жал към жена си, наркоманката, ревност, отчаяние или нещо друго. Щеше да си помисли за това после. А сега най-важното беше да не избухне, да не изгуби самообладание, да не започне да крещи и да троши всичко наоколо. Трябваше да изчака Анита и тихичко да си тръгнат. Да се върне в работата си, да се заключи в кабинета и да помисли. Само да не избухне, само да се сдържи...

Най-сетне вратата на банята се отвори. Анита, сякаш разбирайки какво става с брат ѝ, мина покрай него внимателно, на пръсти, бързо си обу обувките и тръгна навън. Ето на, още малко, безшумно да притвори вратата, да заключи, да извика асансьора. Отново врата, копче, движение надолу. Врата. Стълбище. Още една врата — и на улицата.

Край. Може да вдиша повече въздух и да се отпусне. Тук вече и да иска, не може да троши нищо.

Анита мълчаливо крачеше до него, тя така и не продума, докато не стигнаха до метрото, където се намираше колата ѝ. И едва тук Валерий намери у себе си сили да заговори.

— Ти не си изненадана — горчиво констатира той.

— Не съм — тихо отговори сестра му.

— Знаела си — отново констатира, а не попита той.

Анита кимна.

— И затова си престанала да идваш, когато Ларка си е вкъщи.

— Да, затова.

— Тя те е притеснявала с предложения ли?

Този път в интонацията му прозвуча нещо като намек за въпрос.

— Валерий... Да го кажем така: правила ми е предложения, които успех да отхвърля, но след които не мога да я гледам и да разговарям с нея.

— Предложения? Няколко ли са били? — уточни Ритер, който във всичко търсеше пълна определеност и яснота.

— Да. Случи се три-четири пъти, след което реших, че не мога повече. Прости ми. Не исках да научиш, затова не ти казах. И бездруго много ти се насъбра.

Анита потегли, а Ритер с бърза крачка се върна при ресторанта, където бе оставил колата, усещайки с гърба си следващия го телохранител. Момчето е школувано, няма да продума, а да задава въпроси — и дума не може да става.

Че Ларка е наркоманка, все някак можеше да се скрие, във всеки случай досега той успяваше да го прави. Не бе търсил лекарска помощ, защото не искаше да се разчува — това би могло сериозно да навреди на представянето на жена му, особено пък в Европа, където вече не гледаха на наркоманията като на мили глезотии на бохемата. Пък и каква полза от лечение, щом самият човек не се стреми да се отърве от зависимостта си.

Но сега стана ясно, че освен това Лариса е и лесбийка. В съчетание с наркоманията това може да има убийствен ефект и почти неминуемо ще се разчуе, защото един наркоман не може да бъде предпазлив и благоразумен в избора на партньори за секс. Тогава вече няма да има никакъв смисъл той да влага сили и пари в популяризирането на Ларкиното творчество, нейният имидж ще бъде безвъзвратно разрушен и осакатен. Художниците наркомани с лопата да ги ринеш и вече никой не се чуди на въплътени върху платното халюцинации. Художественото своеобразие на Ларка, което днес с усилията на Ритер се представя като младежка свежест и необичаен поглед към заобикалящия ни свят, утре ще започне да изглежда като обикновено халюциниране, каквото на всяка изложба и във всеки салон има повече от достатъчно. Колко сили и пари хвърли той! И излиза, че всичко е било нахалост...

Трябва да обмисли всичко и да вземе някакво решение. Или да зарече славата на Ларка и да опита да я излекува, или... Добре, не бива да бърза, трябва хубавичко да помисли и всичко да претегли.

* * *

Заместник-началникът на Отдела за борба с тежките насилствени престъпления при Московското управление на вътрешните работи

Юрий Викторович Коротков беше наполовина бекарин и наполовина бездомен. След като напусна жена си, той така и не бе оформил развода си, а тъй като нямаше достатъчно пари да си наеме, камо ли да си купи жилище, постоянно се местеше у различни приятели и познати. По едно време дори живя у Настя Каменская, докато Чистяков беше в продължителна командировка, после във ведомствения апартамент на приятел, който живееше при жена си, сетне, когато приятелят си смени работата и му отнеха апартамента, се премести другаде, нае от роднините на някакви познати стая в комунално жилище срещу чисто символично заплащане, но и този пристан всеки момент можеше да му бъде отнет: скоро щяха да разселват живеещите в комуналното жилище и да го превръщат в модерен тристаен апартамент.

Той би могъл най-сетне да се разведе и да се ожени за Ирка — Ирина Савенич, в която се бе влюбил още миналото лято и оттогава така и не се бе освободил от състоянието на нежен възторг. Да се ожени и да живее в нейния апартамент, като сложи край на скитанията по чужди жилища. Да, разбира се, можеше да се разведе, но да се ожени... Юра имаше чувството, че в днешното му положение всяка женитба ще бъде приета като користна стъпка с цел сдобиване с жилище. Той за нищо на света не би искал някой, а най-малкото Ира, да си помисли, че се жени не за нея, а за жилището ѝ. А тъй като собствено жилище той не би могъл да получи никога, техните отношения нямаха брачна перспектива.

Каменская редовно водеше с него дълги разговори с цел вразумяване, втълпяваше му, че не бива да поставя чувствата си в зависимост от общественото мнение, което в повечето случаи невинаги е справедливо, че никой няма да си помисли нищо лошо за Юра и изобщо, ако обичаш една жена и имаш възможност да се ожениш за нея, трябва да го направиш и да не обръщаш внимание кой какво ще говори по този повод. Настя измисляше различни аргументи, опитваше се да изгради в разсъжденията си достъпна за характера на Юра логика, но засега безуспешно.

— Ще се оженя за нея само ако тя поиска това — упорито повтаряше той.

— Тя обаче няма да поиска, познавам я — възразяваше Настя. — Тя ще чака ти да ѝ предложиш да се омъжи за теб.

— Аз пък ще чакам тя да поиска. Инак ще изглеждам като жиголо: безперспективен и бездомен беден милиционер се лакоми за красива актриса с жилище, кола и хонорари.

Настя се оказа безсилна да го помръдне от тези позиции. Тя дори мислеше да разговаря с Ирина, но нещо я възпираше. Нещо в това решение ѝ изглеждаше неправилно и тя така и не го осъществи.

Тази сутрин той се събуди не от звъна на будилника, а от докосването на Иринината ръка, която ласкаво го дърпаше за косата.

— Юра, Юра, мобилният ти се скъсва да звъни. Хайде де, Юра!

Без да отваря очи, той измъкна ръката си изпод одеялото и Ира веднага постави в нея истерично звънящия телефон.

— Ало, Коротков слуша. — Постара се гласът му да не звучи съвсем сънено.

— Абе не слушаш изобщо, а още къртиш.

Серьога Зарубин, днес той е в състава на групата, която дежури из града. И защо се обажда в ранни зори? Сигурно не е за нещо хубаво. Юра отвори едното си око и погледна часовника: шест и половина. Изроди. Садисти.

— Не завиждай на началството — избоботи той, — след три часа ще предадеш дежурството и също ще легнеш да къртиш.

— А, едва ли. Ние тук правим оглед на местопроизшествие.

— Е, и?

— Нямаше да е нещо особено, но убитата госпожа носи фамилно име Халипова. Юлия Халипова. Чат ли си?

— Онази, дето „Да отидеш и да не се върнеш“?

— Същата — потвърди Зарубин.

— Сигурен ли си, че е тя? Може да е съименничка?

— Слушай, началство, тя, освен документи, има и лице.

— Пфу, господи! Сега няма мърдане, ще ни го тропнат на нас.

— Нали и аз това казвам. Така че защо и ти лично не се включиш веднага, докато ние тук се мотаем? Времето е подходящо, няма никакви началници, хората спят, така че всичко, което могат да развалят, все още е възможно да се спаси.

— Казвай адреса.

Юра свали крака от дивана и посегна за химикалка и лист. Подръка нямаше нищо, освен листовка за употреба на някакви хапчета за отслабване, които Ирина постоянно вземаше във фанатичната си

битка с наднорменото тегло. Коротков жално въздъхна и започна да записва на свободното поле това, което му диктуваше Зарубин.

Пъхна листа в джоба на дънките, уви се с късата хавлия с качулка — подарък от Ира за рождения му ден — и се потътри към банята. От кухнята лъхаше главозамайващо на омлет с шунка и домати и прясно сварено кафе. Защо ли Ирка е станала толкова рано? Вече е приготвила и закуската. И сигурно я е изяла. Ах, да, снощи тя каза, че сутринта има външни снимки в осем и не по-късно от седем и половина трябва да е в гримьорната.

В гримьорната, в гримьорната... Снимки значи? Казвате, че се снимате във филм? Това ни идва тъкмо на място.

— Ириша! — развика се той от банята, докато изцеждаше паста за зъби от тубичката. — Може ли за минутка?

Ама как някои жени могат да бъдат толкова красиви още от сутринта? Умът ти не го побира! През първите десет минути след събуждането Коротков не можеше без отвлечение да се погледне в огледалото. Стар, сбръчкан, слепени коси стърчат във всички посоки и изглеждат така, сякаш не се е грижил за тях от цял месец, макар да ги е мил буквално вчера, той изобщо си мие главата всяка сутрин, когато взема душ. А Ирка е като цветенце — гладки розови бузи, очите блестят, къдриците падат на вълни, пълните устни се усмихват и цялата тя е такава... такава... абе няма думи, с които да я опишеш.

— Ириша, ти познаваш ли Юлия Халипова?

— Юлия ли? Разбира се. Защо? Случило ли се е нещо? — разтревожено попита тя. — За нея ли ти се обадиха сега? Ограбили ли са я? Обир вкъщи?

— Само не се тревожи. — Коротков вече съжаляваше, че бе подхванал разговора толкова директно, без подготовка. Сега беше скъпа всяка минута, трябваше да научи колкото може повече за потърпевшата, а Ирка ще се разтревожи, ще се разплаче. Но... вече няма как, не може да върне думите си назад. Може пък това да помогне. — Иришенка, имам лоши новини. С Халипова май се е случило нещастие. Аз сега отивам да видя какво е положението, а ти, докато се мия и закувам, ми разкажи всичко, което знаеш за нея, става ли?

— К-какво н-нещастие? — запъвайки се от ужасно предчувствие, попита Ирина.

— Ами... нещастие... — неопределено отговори той и пхна четката за зъби в устата си.

— Най-лошото ли? — Ирина говореше предпазливо, сякаш опипваше всяка дума.

Той мълчаливо кимна, защото и без това не можеше да говори членоразделно, пречеше му четката.

— Най-най-лошото ли? — кой знае защо, уточни тя.

Отново утвърдително кимване.

— О, господи! Юлка... Но защо? Вярно, тя е вятърничава, лекомислена, но все пак... Ама сигурно ли е? Да няма някаква грешка?

Завъртането на главата трябваше да изрази отрицание. Серьога Зарубин не греши за такива неща, зрителната му памет е за завиждане!

— Какъв ужас!

Коротков си изплакна устата и се захвана с бръсненето.

— Ириша, аз разбирам, в шок си, но и ти ми влез в положението.

— Да, да, разбира се — побърза да отвърне тя. — Питай, ще ти кажа всичко, което знам. Вярно, знам съвсем малко, не сме били приятелки с нея и дори никога не сме се снимали заедно. Мога да споделя с теб само лични впечатления и клюки.

— Добре. Разказвай — окуражи я Коротков и размаза по бузите и брадичката си пяна за бръснене.

— Ами какво... Юлка я изключиха от трети курс на ВГИК^[1] заради отсъствия и лоша дисциплина. И точно в този момент случайно я забелязал самият Островски — тогава именно се видял в чудо с подбора на актриса за филма „Смъртоносни гастроли“. Спомняш ли си?

— Спомням си филма. А Халипова не си я спомням.

— Е, играеше една Катя, млада циркова артистка, дете любовникът ѝ я заряза.

— А, тогава си я спомням. Нещо не си прилича. Нямахте и да се сетя, че е била тя.

— Ами заради грима и перуката. С една дума, по време на снимките всички веднага разбрали защо са я изгонили от института. Истории до безкрай, някакви гадни номера, невероятни претенции. Но Островски си паднал по нея до обезумяване. Нали знаеш, мераците на възрастните мъже... И след „Гастролите“ ѝ даде главната роля в „Да отидеш и да не се върнеш“. А сериалът е страшна сила. Когато двайсет

вечери поред виждаш на екрана едно и също лице, неволно го запомняш — Дори актьорът да е съвсем бездарен. А Юлка все пак, макар да не е талантива, е много способна. Тя наистина е добра актриса, само характерът ѝ е отвратителен. Пък и в ръцете на Островски... Ами че той е гений, може да създаде роля и от изключен компютър, камо ли от човек, и то професионално подготвен. Е, макар и ненапълно, но все пак който знае основите на професията. За външността пък да не говорим. Юлка е страшно красива. С една дума, след сериала тя се прочу. Или поне стана известна.

— Разбирам.

Коротков приключи с бръсненето, влезе във ваната, дръпна завеската, пусна душа.

— Това са все факти. Сега дай клюки и лични усещания. Само че по-високо, защото тук ми шуми водата.

Клюките и личните впечатления се оказаха още по-малко от фактите. Юлия Халипова бе живяла на този свят само двацет и три години и не бе успяла здраво да се оплете в скандали. Основната клюка, на която дори не можеше да се гледа като на клюка, тъй като всички със сигурност знаеха, че е истина, беше нейната любовна връзка с кинорежисьора Островски, възрастен, много известен и любимец на публиката. Друга клюка, непотвърдена от никакви солидни факти, гласеше, че Юлия Халипова е любовница не само на Островски, но и на някакъв криминален авторитет, който ѝ бил заявил: с режисьора можеш да се заиграваш, защото ти дава работа и те прави известна, а на мен не ми трябва посредствена актриса, обаче заплетеш ли се и с някой друг, краката ти, Юленка, ще бъдат откъснати, ръцете — отрязани, а от главата ще останат само ушите, и то поотделно. Откъде се бе взела тази клюка, беше абсолютно неясно, никой не можеше да каже нищо със сигурност, но всички бяха убедени, че нещата стоят точно така. Трета клюка, всъщност разновидност на втората, гласеше, че Юля е покровителствана от човек от висшите държавни сфери с ранг министър или ръководител на един от комитетите при Думата, при това този покровител е тясно свързан с престъпния свят и разполага с мутри... по-нататък виж клюка номер две.

А от личните впечатления на Ирина Савенич следваше, че Юля Халипова е била момиче неуправляемо и непредсказуемо, способно

всеки момент да извърти жесток номер и да си позволи каква ли не изцепка. От детинство свикнала околните да се прекланят пред красотата ѝ, смятала, че всичко ѝ е позволено и че правилата, съществуващи за останалите, не се отнасят за нея. Били ѝ непознати понятия като дисциплина, отговорност, задължения, изпълнение на обещания. Били ѝ безразлични чувствата на другите хора, техните желаниа и планове. Тя правела само това, което искала. И нито един режисьор, освен самия Островски, не поемал риска да я снима, понеже разбирал, че нейният характер може да провали снимките. Всъщност именно това използвал Островски, постоянно ѝ давал да разбере, че ако го напусне, с нея като актриса ще бъде свършено, защото никой друг няма да я вземе за участие във филм. И съответно той също няма да я снима — нали няма да е с него. Притрябвало му е. А докато е с него, гарантирани са ѝ роли, може би невинаги главни, но винаги достойни както по съдържание, така и по екранно време.

Последните думи Ирина довърши, обличайки се, а Коротков я слушаше, бързо дояждайки омлета и допивайки кафето.

Точно в седем излязоха от къщи, целунаха се за довиждане, разбраха се да се видят вечерта, всеки се качи в колата си: Коротков — в допотопната жигула, Ирина — в своя „Форд Ескорт“, и тръгнаха за работа.

* * *

Едва влязъл в приемната, Чуйков се потопи в плътната миризма на капки за сърце — не разбра какви точно, защото не страдаше от сърдечно заболяване и не вземаше лекарства. Секретарката Вера Филиповна, енергична петдесетгодишна дама, винаги стегната и делова, седеше не както обикновено, зад бюрото, а във фотьойла за посетители и с треперещи ръце се опитваше да гримира покритото си с алени петна лице и подозрително подпухналите очи.

— Добро утро, Вера Филиповна — весело поздравя Чуйков.

— По какъв повод страдате?

Той се досещаше какво е причинило страданията на преданата му помощничка. И излезе прав.

— Ама на какво прилича това, Игор Василевич — завайка се тя, — как не ги е срам? Така да ни наклеветят, така да ни охулят! Просто умът ми не го побира!

— Вие за статията ли говорите? — небрежно попита Чуйков, свали си шлифера и го окачи в гардероба. — Не обръщайте внимание, скъпа Вера Филиповна, кучетата лаят — керванът си върви. Да пишат каквото щат.

— Но как така? — не се успокояваше тя. — Ами че там всичко е лъжа! Всичко — от първата до последната дума.

— Е, де, не пресилвайте. — Чуйков се постара да добави в гласа си нещо като бащинска препоръка, макар че Вера Филиповна беше поне с десет години по-възрастна от него. — Името на нашата фирма е вярно, както и имената на генералния директор и неговите заместници. Така че публикацията съдържа известна доза истина. Я по-добре да пийнем чаец, тази сутрин е толкова мразовита, че дори в колата не можах да се стопля. И да не сте посмели да се разстройвате заради тази глупост.

Хлипайки, Вера Филиповна се зае с чайника, а Чуйков отиде в кабинета си, като остави вратата отворена, за да чува всичко, което става в приемната, и започна безсмислено и нервно да размества книжата по бюрото. Ето на, половината работа е свършена, статията все пак излезе, както бе обещала красавицата Ксения. Хем колко бързо! Мина само една седмица.

Чуйков прочете статията още сутринта — жена му винаги купуваше вестниците рано сутрин, докато разхождаше кучето, и той, както е редно за делови човек, преглеждаше пресата по време на закуска. Вярно, не беше сигурен, че така постъпват всички делови хора, просто от малък от западните филми си бе изградил именно такъв образ на бизнесмена.

Сега трябва да се чака и да се види каква ще е реакцията. Интересно, започнала ли е вече, или вълната още не се е надигнала? Сега е десет и половина, по принцип вече много хора би трябвало да са прочели мерзкия пасквил.

— Да ни е търсил някой тази сутрин? — дружелюбно се поинтересува Игор Василевич, когато секретарката внесе в кабинета поднос с чай, захар и лимон. Тя май бе успяла да се успокои, поне вече не хлипаше.

— Сега ще ви докладвам.

Вера Филиповна поднесе чая на директора и излезе в приемната за бележника си. Изброяването на утринните обаждания отне доста време. Докато слушаше секретарката си, Чуйков си водеше бележки в настолния органайзер и с удоволствие отчиташе, че очакваната от него вълна се е получила достатъчно висока и мощна. Скоростта ѝ наистина беше скорост на крайцер. Ясно беше, че всичките тези хора се бяха обаждали заради статията. Малка част от тях — за да го подкрепят и окуражат: видиш ли, ние на нищо не вярваме и ще продължаваме отношенията си с теб; основната маса — за да питат доколко е вярна изнесената информация. И една съвсем малка част е искала да изрази по телефона гордото си завъртане на сто и осемдесет градуса, сиреч, щом сте били такива, сега ние се съмняваме във вашата почтеност и няма да сключваме договор с вас. Именно тази последна част от обажданията най-много интересуваше Чуйков. На тези хора бе заложена идеята. От тях от днес нататък щеше да зависи съдбата на фирма „Практис Плюс“.

Сега трябва да отговори на деловите партньори. На първо място — на онези, които искат да направят завъртането на сто и осемдесет градуса. Не, той няма да се обади лично, не го бива да води преговори. За това е нужна изтънченост, умение да маневрираш, да владееш гласа си. Чуйков може да развали всичко, не е лош бизнесмен, но за преговори хич не го бива — Игор Василевич познаваше този свой дефект. Затова пък неговият заместник Олег Ахалая е истински майстор на деловите разговори. Така че именно Олег ще се заеме със задачата.

Вдигна слушалката и натисна копчето за повикване на секретарката. Вратата към приемната все още бе отворена, но Чуйков сякаш не забелязваше това.

— Слушам ви, Игор Василевич. — Гласът на Вера Филиповна звучеше едновременно от двете места: от слушалката и от приемната.

Това, кой знае защо, се видя забавно на Чуйков и той неволно изхъмка. Настроението му беше превъзходно. Между другото обаче не биваше да демонстрира безгрижието си. По принцип би трябвало да е разстроен. Олег, разбира се, е в течение, както и другият заместник, но никак не е необходимо Вера да се досеща за истинското положение на нещата.

— Олег Ревазович в кабинета си ли е? — строго попита той, като се опита да свъси вежди и така да си придаде нужния вид.

— Да.

— Помолете го да дойде при мен.

Ето така, официално. Вместо да се обадим направо в кабинета на Олег или на мобилния му, го викаме чрез секретарката. Вера знае, че това е признак на недоволство: щом директорът вика заместника си чрез секретарката, значи е ядосан. А директорът след подобна публикация би трябвало да е ядосан, че как иначе? Само пред Вера Филиповна той се преструва на уверен и храбър, а всъщност е разгневен. Ето, това е правилната оценка.

Ахалая дойде в кабинета на Чуйков буквално след минута: имаха обща приемна, от врата до врата — десет крачки. Затвори вратата след себе си и с едно гъвкаво движение се настани във фотъйола от другата страна на бюрото.

— Е, какво? Доколкото разбирам, всичко е според плана? — попита той тихо и извади цигарите си. — От девет часа съм тук, телефонът на Вера се скъса да звъни. И мен ме затрупаха любопитстващи. Слушай, на рождения ми ден не ми звънят толкова хора! Лешояди! Усещат къде мирише на мърша.

— Май нещата потръгнаха, пу-пу, да не им е уроки. — Чуйков почука по дървеното бюро. — Олег, искам всички отговорни разговори да проведеш ти. Страхувам се да не ги проваля. Нали ме знаеш какъв съм.

Ахалая кимна, издуха дима от цигарата си към тавана и разбиращо се усмихна.

— И кой вече ни е потърсил по интересуващия ни въпрос?

— Ето тези дейци. — Игор Василевич подаде листа на заместника си. — Може би не всички смятат да се отрекат от нас, но ако някой се кани, трябва да направим така, че да не отстъпи от намерението си. Ама какво ли ти обяснявам, ти разбираш всичко, десет пъти поне сме го обсъждали.

— Добре, ще се обадя на всички. Ами адвокатът? Ти вече свърза ли се с него?

— Не съм още. Не искам той да заподозре нещо. Колкото по-малко хора са в течение, толкова по-добре. Щом ти ми съобщиш за поне един провален договор, веднага ще се свържа с него, ще започна

да си скубя косата, да се възмуцавам и да искам възстановяване на доброто ми име и овъзмездяване за пропуснатите ползи. А засега само тихо ще се тормозя за това, че нашата фирма така злобно е оклеветена.

— Ти си знаеш. — Ахалая угаси цигарата в пепелника, пъхна в джоба си запалката и получения от Чуйков лист. — Отивам да се обаждам. А ти се тормози, само че не тихо, а с цяло гърло, та всички да знаят.

---

[1] Всесъюзен държавен институт по кинематография „С. Герасимов“. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 4.

Дъждът ръмеше непрестанно, беше завалял още през нощта и сега, в три часа следобед, Настя все още чуваше почукването на ситните водни капки по стъклото и ламарината. Няма смисъл повече да отлага разходката, след един час ще дойде медицинската сестра да ѝ направи масаж, а после ще започне да се мръква. Настя Каменская не е толкова безстрашна, че да се разхожда по здрач из гората. Вярно, може да тръгне не наляво от къщата, към гората, а надясно, към другите къщи, но нещо не ѝ се иска. Може да я забележат, да видят новото лице, да започнат да ѝ се натрапват с въпроси: коя е, защо живее у Дюжин... В плановете ѝ не влиза да се включва в разговори и да се запознава с хора. Не че се крие или се опитва да превърща в тайна своето пребиваване в Болотники, та нали целият медицински пункт и без това знае за нея, и в магазина знаят, днес вече по нейна поръчка донесоха хляб, конфитюр и масло. Просто няма настроение да общува с чужди хора.

Решено е, трябва да се стегне, да събере крака, бастун и дрехи в едно цяло и да понесе това цяло, по-точно — да го помъкне на излет. Днес е вече сряда, време е да увеличава минутите и да ги докара до двайсет. Не че кракът ѝ толкова бързо се възстановява — и петнайсет минути ѝ стигат, за да я разплачат и изпотят, но все пак... Всъщност, след като завчера тя изведнъж проумя каква е работата, ѝ се стори, че слабо, но ѝ полекна. Съвсем мъничко. Или само ѝ се стори?

Качулката покриваше главата ѝ, но не спасяваше от дъжда лицето, поривите на вятъра размазваха влагата по бузите и устните, водата по брадичката и шията се стичаше под шала и като цяло всичко беше доста отвратително. Но Настя търпеливо пристъпваше по пътеката към вътрешността на гората, десет минути нататък, десет — обратно, и си мислеше как да се справи с проблема. Да, да, със същия онзи.

В живота ѝ имаше още един мъж, за когото тя не се беше сетила, когато бе прехвърляла в ума си всички възможни варианти. И още щом

си спомни за него, отначало ужасно се учуди: как бе могла да го забрави, а после схвана, че именно в това се крие същината на главоблъсканицата. Именно затова не си е спомнила — защото не е искала да си спомни. Не се е сещала именно защото в него, по-точно, в отношенията с него, се състои проблемът, който тя грижливо е изтикала в далечно кътче, и сега пред самата себе си се преструва, че всичко ѝ е наред, просто няма накъде повече.

Нейният нов началник Вячеслав Михайлович Афанасиев. Неин бивш състудент, тройкаджия и мързеливец, дребен спекулант, любител на бирата и футбола. Когато той дойде на мястото на пенсиониралия се полковник Гордеев, Настя изпадна в ужас: след Колобок, толкова мъдър и опитен, да остане подчинена на Афоня, когото бе презирала още в студентските години и с когото след завършването нито веднъж не се бе виждала.

От първия ден на съвместната им работа на „Петровка“ тя не хареса новия началник. И освен това, не сметна за нужно да крие своите чувства. Още повече: открито каза на Афанасиев, че макар и да работи под негово ръководство, никога няма да го уважава. И ето, сега се пита, защо го направи? За да поласкае самолюбието си, да избълва всичко, което мисли, а после да се гордее с това: вижте ме колко съм яка и смела, не се уплаших да кажа истината на началника? Господи, каква глупост! Никога подобни мотиви не бяха ръководили действията ѝ. Тогава защо? Нали осъзнаваше, не можеше да не осъзнава, че от този момент работата ѝ в отдела, ръководен от Афоня, ще се превърне в тежък, непрестанен ад. Че той ще я мрази и няма да знае какво да прави с омразата си, защото е достатъчно умен да не ѝ отмъщава за обидата. Но не може и да ѝ прости. Та кой би ѝ простил? От този ден нататък подполковник Каменская буди у него само раздражение, източник е на негативни емоции и поради това двамата не могат нормално да общуват и да обсъждат служебни въпроси. Афоня се опитва, доколкото е възможно, да я игнорира, а когато не успява, между тях се поражда такова напрежение, че са в състояние да снабдяват с електричество целия Красноярски край. Или Хабаровския. В резултат на тези чувства половината служебно време на Настя минава в мисли за престъпленията, които трябва да разкрива, а втората половина тя хаби, за да изобрети някакъв трик, та да избегне прекия контакт с началника. Тя престана да мисли всеотдайно за задачите си и

с удоволствие да идва в службата, както беше при Гордеев през всичките петнайсет години от съвместната им работа. Тази пролет тя — нещо нечувано! — си взе болнични още при първите признаци на простуда и честно прекара вкъщи всичките десет дни, в течение на които само леко покашляше и беше малко хремава. Позволи си го за пръв път в живота си — толкова не ѝ се ходеше на работа. Сигурно и кракът ѝ боли именно защото за нищо на света не ѝ се иска да се връща в кабинета си и да контактува с Афоня. Неслучайно, ох, неслучайно каза тя на Коля Селуянов, че би работила вкъщи, без да се вижда с началството. Тези думи се изтръгнаха сякаш от подсъзнанието ѝ, тя ги изговори и разбра, че именно там е проблемът ѝ. Развали отношенията си с Афанасиев и сега се опитва като щраус да скрие главата си в пясъка, да избегне общуването с него и да измисли как да уреди нещата така, че хем да продължи да работи, хем да не ходи на работа. А това не е решение на проблема. Щом едни отношения са развалени, не можеш да се преструваш, че няма такова нещо. Трябва да си признаеш, че са лоши, и да се постараш да разбереш какво искаш: да станат нормални, така и да си останат лоши или изобщо да липсват. Ако искаш да липсват — напиши рапорт и напускай, никога повече не се срещай с този човек и не влизай в контакт с него. Не напускаш? Задоволяват те такива отношения? Нищо подобно, напълно очевидно е, че не те задоволяват, ето, дори не ти се тръгва на работа. Следователно не искаш отношенията ви да останат лоши. Тогава остава едно: искаш те да се нормализират. Може би не признаваш пред себе си, че искаш това, но нали няма друг начин, та ти току-що сама изведе тази формула: или нормално, или лошо, или никак. Излиза, че за теб, Каменская, има само един път. Ти развали отношенията, значи ти трябва да ги оправиш. Но как? Как да го направиш? Да отидеш и да се извиниш, да поискаш прошка? Или нищо да не казваш, а мълчаливо да влезеш в кабинета с бутилка и да предложиш да пийнете? Бррр!

Настя дори потрепери от подобна перспектива. Тя изобщо не обичаше алкохола и можеше да пие само мартини, и то извънредно рядко. А като жест на одобряване с началника би се наложило да пие водка или коняк, леката сладка напитка тук, както се казва, не минава.

Ама защо, защо беше такава глупачка? Защо каза на Афанасиев, че е лош човек и тя не го уважава? Да не би да е искал мнението ѝ? Нима е питал какво мисли за него като човек и професионалист и дали

го уважава? Не, не я е питал. Нейното мнение в онзи момент изобщо не го е интересувало. Е, защо тогава го затрупа със своите мнения и оценки?

Между другото, интересно се получава... Как го каза Дюжин? Не прави, не казвай и не мисли нищо, ако не те молят за това... Ама разбира се, всичко стана точно така! Не те ли питат — не отговаряй. Не ти ли искат мнението — седи си и си мълчи. Всъщност странен закон, но излиза, че е правилен. Добре де, тепърва ще помисли за този закон, а сега за нея е по-важно да разбере какво я ръководеше в онзи фатален момент в кабинета на началника, ако не стремежът да изтъкне собственото си безстрашие.

Така, десет минути минаха, време е да тръгва обратно. „Разгърнете се в марша, не е място за празни приказки...“^[1]. Е, де, тук с марша малко прекали, нейното костенурче пълзене още никак не прилича на марш. И относно празните приказки пак го изтърси напосоки, сега за нея е важно да мисли и мислено да изговаря всяко хрумнало ѝ съображение, за да не изтърве нещо важно.

Тогава, през лятото на миналата година, когато на мястото на Гордеев дойде Афоня, Настя за пръв път сериозно се замисли къде да работи: да остане на „Петровка“ като подчинена на началник, който ѝ е дълбоко неприятен, или да напусне. Перспективата за напускане ѝ се виждаше страшна, невероятна, невъзможна, тя виждаше себе си само тук, на това място, и беше сигурна, че няма да намери мястото си на никаква друга длъжност. Просто няма да оцелее. На тази позната и обичана работа има любими колеги, с които е свикнала, има я и обичайната, отдавна изградена Настя Каменская, при това Настя, нейните колеги и работата си съответстват и съществуват съвместно в пълна хармония. А другата работа, другата служебна и професионална ситуация ще изисква съвсем друга Настя. С други думи, тя, Каменская, ще трябва да се промени, да пожертва нещо, да придобие друго. Промените я плашеха: тя беше сигурна, че или няма да може да се преустрои и съответно няма да може да работи на друго място, или ще се преобрази и ще престане да бъде истинската Настя.

И ето че в кабинета на началника Вячеслав Михайлович Афанасиев тя на два пъти извърши съвършено неприсъща за нея постъпка. Излезе извън рамките на служебните отношения и заяви на Афоня, че за нея не струва и пет пари, защото, първо, навремето се е

занимавал със спекула и е печелел на гърба на бедните студенти, и второ, търси да разкрива шумни престъпления, та по този начин да прави кариера. А ако не се получава бързо и ефектно разкриване, престъплението изобщо престава да го интересува и той, вместо да направлява и координира действията на детективите, за да се свърши работата успешно, хвърля всичките си сили върху ново престъпление, при това натрапва на подчинените си своите виждания, които му изглеждат най-красиви и ярки от гледна точка на медийния шум, и така забавя хода по всички останали версии. И по тези причини тя, доблестният подполковник от милицията Анастасия Павловна Каменская, никога няма да уважава своя нов началник.

И все пак е интересно — защо ли му изтърси всичко това? Да не би самият той да не знае, че навремето се е занимавал със спекула, че е бягал от лекции в университета, че е използвал пищови на изпит и едва-едва е скърпвал тройките, а после е правил кариера с всички достъпни за него средства? Прекрасно го знае. Да не би да не е знаел, че това е известно на Каменская, и тя му е отворила очите? Не, разбира се.

Край, Каменская, до къщата остават десетина метра, за тези десетина метра ти трябва, ти просто си длъжна да изкажеш всичко докрай, стига вече си се крила зад илюзията за неразбиране и престани да си задаваш един и същ въпрос: защо, та защо? Прекрасно разбираш всичко, много добре знаеш защо го направи. Хайде тогава, вдишай повечко въздух, затвори очи и кажи истината. Най-добре на глас.

— Искях да се опитам да направя нещо, което никога по-рано не бях правила. Никога не бях влизала в открит конфликт с началството. Никога не бях казвала на чужди хора неприятни, нещо повече — оскърбителни думи. Искаше ми се да се убедя, че ако трябва, мога да стана друга, да се променя, тогава перспективата да напусна няма да ме плаши толкова много. Стремях се да получа потвърждение, че четирийсет и една години още не са край на живота, не са последната точка във формирането на характера и миогледа, че мога да се променя, ако поискам. Отчасти тази амбиция се прояви в желанието ми да се уча да готвя. Отчасти — в това, което направих в кабинета на началника. Но кулинарните тренировки донесоха полза, с началника обаче картинката е съвсем друга. Имах проблем, свой собствен проблем: страх от промени. И трябваше да го решавам само за своя

сметка. А аз започнах да го решавам за сметка на Афоня, обидих го, оскърбих го. Не бяхме се виждали с него двайсет години, през тези двайсет години той е станал съвсем друг човек, със сигурност е разкрил доста сложни престъпления, инак нямаше да направи кариера в криминалното разследване. Само в апаратната работа можеш да получаваш постове и звания с ласкателство и подлизурство, с ловки маневри и интриги, а в разследването е важен резултатът, а не милата усмивка. И изобщо, какъвто и да е Афоня, ако ще да е стопроцентов кариерист, какво право имам аз да го оскърбявам? Коя съм аз, че да го оценявам и съдя? Постъпих горе-долу като Расколников на Достоевски, той също е имал дълбоко личен проблем: да провери дали е трепереща твар, или има права — и е решил този проблем за сметка на старата лихварка и нейната бременна сестра. А не за сметка на своя вътрешен душевен и интелектуален ресурс. Това е неправилно. Даже е гадно и недостойно. Аз постъпих зле. И независимо дали моят началник е лош или добър човек, постъпих отвратително. По детински, по хулигански. Ето, хлапетата тичат по стълбищата и звънят на всички врати, а после се крият. И на мен са ми звънили, спомням си, ужасно се уплаших тогава, не помня в каква ситуация се намирах, но си спомням, че това извъняване в единайсет часа вечерта ме хвърли в паника. Вече бях в леглото, трябваше бързо да скоча, да си намеря пенъоара, застъпих си пантофите, едва не паднах, с блъскащо в гърдите ми сърце отворих вратата, гледам — никой. Господи, колко ги мразех в този момент, тези глупави хлапета! А те всъщност почти не се различават от мен. Скучно им е, но това е техен вътрешен проблем, а те се забавляват за сметка на тревогите и нервите на абсолютно непознати хора...

Край. Стигнах до входа. Сърцето блъска, гласът трепери. Кой разправяше, че да казваш истината е леко и приятно? Булгаков май? Лъжа. Всички писатели лъжат. Хората лъжат сами себе си, защото е трудно и болезнено да казваш истината. Особено на себе си.

На външното стълбище Настя се олюля, изгуби равновесие и едва се задържа на десния си крак, защото след разходката левият вече изобщо не ставаше за опора. Ако сега беше паднала, щеше да си счупи още нещо и да остане просната на входа, докато някой не ѝ се притече на помощ. А кой ще се притече? На кого е потрябвала? Ами, това са глупости, скоро ще дойде медицинската сестра, а в краен случай нали

има мобилен телефон, може да се обади и след час-час и половина някой ще дойде — или Чистяков, или Паша Дюжин, или Селуянов, или Коротков, всички знаят пътя дотук. Не е чак такава трагедия.

Тя се усмихна на мислите си и бръкна в джоба за ключовете. Сега ще обядва, после ще ѝ направят масаж, след това ще почете нещо приятно, а към осем часа ще довтаса Коля Селуянов: сутринта тя му се обади и му каза, че е готова да се отчете за извършената работа по проучването на бележника на Галина Василевна Аничкова. Дори е странно да си спомни, че само преди три дни, в неделя, животът във вилата на Павел Дюжин ѝ изглеждаше непоносим и скучен. Как да е скучен, когато е претоварена с работа — и с убийството на Аничкова, и със собствените си проблеми! Няма време за скука.

А всъщност няма и смисъл.

* * *

Към обяд ситуацията с убийството на Юлия Халипова придоби що-годе завършен вид. Разбра се, че снощи Юлия заедно с любовника си Константин Фьодорович Островски е била на гости у познати, поточно — у познат, бивш каскадьор, който навремето често се бе снимал във филмите на Островски. Този каскадьор — Антон Кричевец, каза, че гостите дошли към десет часа вечерта, яли и пили много, впрочем Юля почти не пила, не била в настроение — може би е била разстроена или разтревожена, но нищо не обяснила. Предполагало се, че на връщане тя ще кара колата, защото Островски си позволил да пийне повечко, а Юля — напротив, пийнала само няколко глътки „Шабли“.

Към дванайсет и половина през нощта ѝ се обадили по стационарния телефон. Юля от самото начало го предупредила, че очаква обаждане, но тъй като още следобед започнала да ѝ пада батерията на мобилния — можел всеки момент да се изключи, а зарядното ѝ било вкъщи, — дала телефонния номер на Кричевец, тъй като знаела, че вечерта ще бъде на гости у него. Та значи, обадили ѝ се, тя говорила в кухнята и никой от присъстващите не чул за какво ставало дума. Юля се върнала в хола някак променена, както се изрази Кричевец, пребледняла, със свити устни, и помолила Островски да ѝ

даде ключовете от колата: трябвало да отскочи донякъде по работа. Обещала да се върне след около четирийсет минути, максимум след час, защото нощем пътищата са свободни и няма задръствания. И Островски, и домакинът вече били доста на градус, животът им изглеждал розов и красив, затова спокойно пуснали младата жена и продължили да се отдават на трапезните си радости.

След час Юля не се върнала, не се върнала и след два, и след три часа. Третият човек в жилището била близка на Кричевец, която не пила толкова много, колкото мъжете, и запазила сравнително ясна мисълта си. Именно тя се разтревожила първа, но нетрезвите кинодейци не възприели сериозно нейното притеснение, защото не поглеждали часовника и не усещали как тече времето. Към пет сутринта те най-сетне проумели, че Юля така и не се е прибрала, но си го обяснили с нелюбезния и безотговорен характер на младата актриса. И друг път се е случвало тя да се заседява при някакви случайни компании, макар да е планирала да ходи на съвсем друго място и да върши съвсем други неща. Мобилният ѝ е изключен, защото батерията му в края на краищата се е изтощила, а на Юля и през ум не би ѝ минало да се обади, на нея никога не ѝ е пукало за другите.

Сложили Островски да спи в апартамента на Кричевец, самият Кричевец също полегнал да си почине, уморен от битката с алкохола. А познатата на Антон — с други думи, неговата любовница, или както се пише в милиционерските протоколи — съжителка, в десет сутринта изгубила търпение и се обадила по телефона, на който дават справки за нещастни случаи, и в милицията. Предложили ѝ да се представи, да даде своя адрес и телефон и да си стои вкъщи, да чака служителите на милицията, които всеки момент ще дойдат, ще обяснят всичко и ще ѝ зададат няколко въпроса.

Бяха намерили Юлия Халипова към пет и половина сутринта отвъд Околовръстното шосе. Тя лежала до отворената кола на Островски, на главата ѝ имало полиетиленова торба, завързана с омотано около дългата ѝ шия вълне. Съдебният лекар я бе огледал в шест и нещо и уверено бе заявил, че смъртта е настъпила към два часа през нощта. Предната част на автомобила имала характерни повреди, каквито се получават, ако кола с голяма скорост блъсне човек. От направеното веднага запитване по телефона и от получения отговор детективите правят извод, че Юлия Халипова по време на своето

загадъчно пътуване „по работа“ е блъснала жена с дете и е избягала от местопроизшествието, без да спре и да им окаже помощ. Пострадалите са загинали.

Защо не е спряла? Нима презрителното ѝ отношение към хората е стигнало до такава чудовищна степен? Или е била уплашена от нещо и се е спасявала с бягство — и в тази ситуация всяко спиране, всяко забавяне са заплашвали собствения ѝ живот?

Значи е възможно клюките за втория могъщ любовник и неговите заплахи да не са празни приказки?

Господи, как му се цепи главата от всичко това... Дали да не зареже служебния дълг и да замине за Болотники при Каменская? Да си побъбрят, макар и не за работата, просто така, да подиша чист въздух и да се поотпусне. А между другото, без да набляга на това, да получи и някой мъдър съвет.

* * *

Коля Селуянов беше прав: при организираните хора бележникът наистина е отражение и на характера, и на начина на живот. Да вземем само записките за рождените дни! Те се срещаха в календар-бележника на Галина Василевна Аничкова на всяка трета-четвърта страница, значи хората, на които тя се бе канила да честити, са били най-малко сто души. Настя пресметна на колко души всяка година честити самата тя и броят им се оказа просто смехотворен. При това този показател е хем свидетелство за любезното ти отношение към хората, за желанието да им доставиш радост, хем характеризира широтата на кръга ти на общуване. Да, покойницата Аничкова по никакъв начин не може да се нарече самотна.

От записките следваше също, че Галина Василевна се е грижела добре за себе си: два пъти седмично е ходела във фитнес зала, където е спортувала поне два часа, веднъж седмично — на козметичка, всеки месец — на фризьор и маникюристка (ако се съди по времето, отредено в бележника за посещение при тези хора, Аничкова си е правила и педикюр), два пъти годишно е ходела на стоматолог и гинеколог. През десетте месеца на отминалата година тя на три пъти е почивала в чужбина — за по седмица, и всеки път в различна страна,

което се потвърждаваше от записките ѝ за посещенията в посолствата на Германия, Италия и Чехия.

Колкото до дейността ѝ на кинезиолог, тя изглеждаше приблизително така. Основната част от клиентите (или пациентите?) Настя не знаеше как е правилно да нарича хората, прибегнали до услугите на Галина Василевна; бяха идвали при нея по около десет пъти. Вероятно курсът на лечение е изисквал десет сеанса, във всеки случай така твърдеше Изолда Валериановна, с която Настя дълго бе разговаряла за Аничкова още в болницата. Някои пациенти са я посещавали веднъж седмично, други — по-рядко, на две седмици, имало е и такива, които са посещавали кинезиоложката по-често — два пъти седмично. Някои са се ограничавали с два-три сеанса, други са се срещали с нея само веднъж и съответното име повече не се появяваше в календар-бележника. Впрочем възможно беше това да не са били пациенти, а хора, които са се виждали с Аничкова по други причини. Впрочем най-вероятно все пате са били пациенти. Галина Василевна винаги грижливо бе отбелязвала редом с бележката за първото посещение по чий съвет се е обадил човекът с молба да го приеме, например: „15,30 — Татяна Вашчук (по съвет на Лидия Павловна)“. Тук фигурираше и телефонният номер на самата Татяна Вашчук. Благодарение на тази прегледност Настя успя да се обади на всички, които бяха ходили на сеанси през седмицата преди 5–6 септември и през седмицата след тези дни. Не научи нищо интересно. Аничкова бе ходила на театър, за което разказала на една пациентка, но това било не на 5-и или 6-и, а на 7 септември, и за това имаше бележка на съответната страница. А вкупом всички като един обясняваха, че Галина Василевна разговаряла с пациентите си за тях самите, а не за себе си и още по-малко за други пациенти, тоест — не разказвала нищо нито за своя, нито за живота на други хора, нищо не споделяла.

Разбра се също, че Аничкова е работела не само вкъщи, но е ходела и по домовете, и дори в болницата при пациенти, които нямали възможност да идват при нея, както постъпвала например със самата Изолда Валериановна, която страдала от артроза.

Но като цяло, опирайки се на снимките на потърпевщата приживе и на сведения, почерпани от нейния бележник, можеше да се направи заключение, че Галина Василевна Аничкова е била красива и весела жена, организирана, енергична, трудолюбива и неуморна

(приемала някои пациенти дори късно вечер), открита и дружелюбна с хората, обичала е авангардния театър и авторското кино (за десет месеца бе посетила четири премиери в Дома на киното и почти всяка седмица е била на театър; Настя не я домързя, обади се и в Дома на киното, и в посочените в бележките театри, и научи кои именно спектакли и филми е можело да се видят през тези дни). Освен работата с пациентите, тя не бе имала никаква друга дейност, нито връзки с бизнеса, макар че имена на различни фирми се появяваха по страниците на календар-бележника ѝ. Пак с помощта на телефона Настя научи, че Аничкова често е била канена на корпоративни приеми във фирми, на чиито ръководители е оказвала помощ в качеството си на кинезиолог. Вероятно тези ръководители някога са имали психологически проблеми, които са им пречели ефективно да работят...

Между другото, в бележника имаше записка за подобно мероприятие, което трябваше да се състои две седмици след убийството. Аничкова не би могла да посети това парти.

Да, всичко това беше прекрасно, но не хвърляше ни най-малка светлина върху името на убиеца, за когото можеше да се каже само едно: той (или тя?) не е бил пациент, преминал пълния курс от десет сеанса. Този човек се е видял с Аничкова веднъж и се е погрижил да унищожи само тази бележка за уговорена среща. В качеството си на какъв се е срещнал с Галина Василевна? Като човек, нуждаещ се от помощ, но разочаровал се още след първия сеанс във възможностите на кинезиоложката? Или поводът за срещата е бил друг? Или изобщо това е било случайно познанство? Не, едва ли, човек не записва случайните си познати в бележника си. Имената им може да се намерят само в тефтерче или на визитни картички. Значи срещата е била уговорена предварително. Е, и какво ни дава това? Нищо.

Вярно, има вариант, но той е пипкав и продължителен. При Галина Василевна (пак според логиката, извлечена от записките в бележника) никой не е идвал случайно, от улицата. Само по препоръка на познат човек. Инак не е могло и да бъде, Аничкова не е рекламирала дейността си и да научиш за нея и да получиш номера на телефона ѝ е било възможно само от познати. Следователно трябваше да се вземе нейният бележник и един след друг да бъдат запитани всички нейни познати на кого през последната година са препоръчали Аничкова и са

му дали телефонния ѝ номер. Да се състави списък, после той да се свери със записките в бележника и да се види кой от тях е станал пациент на Аничкова и е ходел на сеанси при нея, а кой така и не е отишъл. После да се издирят всички, които са взели телефонния ѝ номер, но не са се възползвали от него, и да се направи опит сред тях да се издире човек, който все пак се е обадил, посетил е Галина Василевна веднъж, а после се е погрижил милицията да не научи за това. Работа за цяла година, ако не и повече. Вярно, ако Аничкова беше президент на голяма банка или известна журналистка, щеше да бъде създадена следствена бригада от трийсетина, че и от петдесетина души, щяха да бъдат включени още толкова оперативни работници и задачата щеше да се свърши за броени дни. А още по-добре — да се даде нареждане на експертите, те биха обработили листовите от календар-бележника за два часа и биха казали какво именно е било записано на откъснатите страници. Фасулска работа.

Но Аничкова за властите е незнайно лице. Случаят с нейното убийство дори не е бил поет от „Петровка“ — обикновен, редови, не от градски мащаб, а просто от микрорайонен. Затова клетникът Селуянов ще го разкрива със силите на собствените си претоварени и с други случаи оперативни работници и под ръководството на някакъв мързелив и бездушен следовател.

Коля слушаше Настиния отчет оклюмано, надеждите му не се оправдаха. Вярно, да разбереш НЯКОИ черти от характера и начина на живот на човека не е малко, но всичко това като цяло се знаеше от разговорите с приятелите и познатите на убитата Аничкова, които оперативните работници бяха разпитвали през първите няколко дни след убийството. Единственото, с което бележникът се оказа наистина полезен, бяха имената. Пълнен списък на имената и телефоните на пациентите на Аничкова за почти цялата 2002 година. Но за да се извлече от този списък истинска полза, са нужни много сили и време, а откъде да ги вземат?

На Настя ужасно ѝ беше жал за Селуянов. Той толкова се бе надявал на нея, толкова бе очаквал, че тя ще изрови от записките нещо ценно, а нищо не излезе. Настя честно си бе свършила работата, бе се старала да внимава, за да не пропусне и най-дребния детайл, и нима е виновна, че в бележките на Галина Василевна не се намери дори намек за 38 личността на убиеца? Не, не беше виновна за това Настя Каменская.

Но тя пак се чувстваше виновна. Като Дядо Мраз, когото са очаквали с подаръци, а той е дошъл с празен чувал.

— Какво ще ме посъветваш? — В гласа на Селуянов зазвуча надежда, че след като бележникът не бе дал никакъв резултат, тя поне ще го посъветва нещо умно.

— Нищо умно. — Настя разпери ръце и си взе от чинийката поредния бонбон. През последното денонощие бе изяла сигурно кило и половина и още не можеше да се спре. — Търси подстъпи към експертите. Унижавай се, падай им на колене, предлагай им пари и подаръци, шантажирай, заплашвай. Сега могат да ти помогнат или двайсет служители, или един експерт, нямаш други варианти. Твоят гениален следовател поне сети ли се да изпрати ножа за експертиза?

— Изпрати го — безнадеждно махна с ръка Коля, — ама каква полза? Ще чакаме това заключение още по-дълго, опашката за хладно оръжие днес е по-голяма от тази за документи. При всяка хайка се изземат купчини ножове и всичките се изпращат за експертиза. Но аз имам мои хора сред оръжейниците — внезапно се оживи той, — с тях мисля, че мога да се разбера да ми свършат работа без ред.

— Не се втурвай в тази посока, няма смисъл — охлади ентузиазма му Настя. — Нали не разчиташ ножът да се окаже авторска изработка, съществуваща в единствен екземпляр, и то с подписа на майстора на дръжката? Та после да отидеш при този майстор и да го попиташ на кого е продал ножа или за кого го е правил — и за пет минути да арестуваш престъпника. Дори на него да са налице отпечатъците на убиеца, в което лично аз дълбоко се съмнявам, ползата от това няма да е голяма. Е, ще ги провериш по картотеката и ще се окаже, че там ги няма. Престъпникът не е осъждан, нито съден, казвам ти го на сто процента. Защото, ако е бил съден, вече знае какво да прави и не е докосвал ножа без ръкавици или пък го е отнесъл със себе си и го е хвърлил в Яза. Не, Коленка, експертизата на бележника е сто пъти по-важна. Я, приятелю, най-добре хуквай да търсиш връзки с криминалистите. Когато имаш конкретни имена, тогава ще ти потрябват и отпечатъците.

Селуянов горестно въздъхна, потърка с длан плешивото кръгче на темето си.

— Аска, като млада гледала ли си „Експерти“ по телевизията?

— Че как. Само че бях не млада, а малка, сигурно съм била в пети клас. Защо?

— Ами обясни ми, защото сигурно съм глупав, защо трябва да се лъготят хората и да им се показва как следователят или например оперативният работник има свой личен експерт, който ще му направи всяка експертиза — била тя химическа, биологическа, графологична или балистична — начаса, едва ли не в негово присъствие, а? Та нали дори козата е наясно, че такива неща не се случват, че експертът е специалист по конкретните видове експертизи, а за целта той отначало трябва да бъде обучен и да вземе квалификационен изпит, и няма такива експерти, които могат да правят всичко! И не само козата, но и таралежът разбира, че не можеш да отидеш при един експерт и да му кажеш: „направи“, защото експертите не са подчинени на следователя, те си имат своя структура и свои началници, които получават от следователя материалите и ги разпределят вътре в своето подразделение, и за всеки експерт чака от дълга по-дълга опашка. Хайде, спомни си как ти тичаше при Зубов да го молиш по-бързо да даде заключение. Нали всеки път минавахте „през бюфета“. По половин заплата си харчила за него. Е, така ли е или не?

— Така е, така е, успокой се. — Настя методично дъвчеше последния бонбон. — Какво се разпали?

— Ами разпалих се, защото кинаджиите и драскачите, тия пусти автори на криминалета, пишат и прожектират каквото им падне, а хората им вярват и после имат претенции към нас: защо работите толкова бавно, защо нищо не вършите. Може ли да тъпчат хората с лъжи?

— Коленка, историите се разказват не защото са верни, а защото са увлекателни. Не ме гледай така, не съм го измислила аз. Филмът и книгата са история, а животът е живот и не бива да бъркаш едното с другото.

— Да, но хората ги бъркат! — упорстваше Селуянов.

— Е, това са си техни проблеми, а не мои и твои. Слушай, имай добрината да идеш до кухнята и да погледнеш там в шкафчето — май имаше бонбони.

Той послушно излезе от стаята и скоро до Настя долетя злорадият му глас:

— Нямааа! Излапала си всичките! Дори на мен не си оставила.

Наистина ли няма? Вчера сутринта, едва подхванала работата с календар-бележника, Настя изведнъж почувства, че ужасно ѝ се яде нещо сладко. И то не пасти или конфитюр, а именно шоколадови бонбони. Жадуваше да усети вкуса им? Или организмът ѝ ги бе пожелал? Тя се обади в магазина и ѝ донесоха два килограма „Мечета“ и „Червена шапчица“. Два килограма. Какъв кошмар...

Преди половин час се обади Коротков и заплаши, че ще я посети за вечерен чай с пасти. Той щял да донесе пастите. Браво, добре ще ѝ дойдат.

* * *

Най-сетне го намери! Боже мой, в продължение на колко дни с часове стоя по мокрите есенни улици, стоя търпеливо, упорито, не губеше надежда, докато Сашка не просъска с прегракнал шепот:

— Ето го. Онзи, с черното яке.

— Сигурен ли си? — за всеки случай попита той.

Сашка е идиот, може просто да му е омръзнало да кисне цели дни на дъжда и вятъра и да му е посочил първия попаднал му човек. Но как да провери дали не го лъже?

— Абсолютно. Сто пуда^[2].

— Добре, прибирай се сега. Ще продължа сам.

Последва мъжа с черното яке чак до входа, после мъчително зачака дали той няма отново да излезе, защото знае ли се, може да живее тук, а може да се е отбил у познати. Носеше със себе си малка сгъваема табуретка и когато се уморяваше, се отдалечаваше на безопасно място и сядаше да си почине, похапвайки взетите от къщи сандвичи с купена от будката минерална вода.

Наложи се да чака до сутринта. Мъжът с черното яке излезе около девет часа, като в движение пъхаше в чантата си вестници. Значи живее тук, щом прибира пощата от кутията. Носи вестниците явно не от апартамента, инак щеше да ги прибере в чантата още там, а не навън.

Край. Сега може да си почине — поне един ден. Да полежи под юргана, да си отспи, да се стопли. Да хапне супа, да се напие с горещ чай. И после да продължи.

Но не издържа. Върна се вкъщи, взе душ, поспа два часа, изяде две чинии борш със сметана и хукна обратно. Уловената с толкова труд плячка можеше да му се изплъзне, докато той, зарязал поста си, се глези и си похапва.

Почти бегом се втурна от входа към колата, с пълна газ летеше по улиците към познатата сграда. И замря. Пред входа бяха спрели две милиционерски коли. Нима милицията го е намерила по-рано от него? Нима са го изпреварили? И какво ще стане сега? Той ще започне да говори, да изрежда имена — и всичко ще рухне... Сашка няма да може вече да се спаси.

Господи, какво да прави? Какво, какво да прави?!

---

[1] Из „Ляв марш“ на Владимир Маяковски. — Б.пр. ↑

[2] Стара руска единица за тегло (1 пуд в 16,38 кг). — Б.пр. ↑

ГЛАВА 5.

Сергей Зарубин сложи на бюрото диктофона и уморено се облегна назад на стола.

— Искаш ли да чуеш?

— А защо не ми разкажеш със свои думи? — попита Коротков.

Той обичаше да слуша преразказите на Зарубин, Серьожа имаше образен и леко хулигански език и това внасяше някаква струя на лекота и свежест в мръсната рутинна работа на детективите. Хем най-важните неща от разговора на оперативния работник с бившия каскадър Антон Кричевец щяха да се чуят за много по-кратко време от прослушването на диктофонния запис.

— Не, нямам сили. Устата ми вече пресъхна, от сутринта само това правя — говоря ли, говоря. Ти си добре, проведе първия разпит и си тръгна, а мен ме остави да ми излязат мазоли на езика. По-добре го изслушай сам, а аз, ако трябва, ще коментирам.

— Е, добре тогава.

Коротков натисна копчето и сложи пред себе си чист лист хартия, за да си записва, ако възникнат въпроси или се появи нещо, за което да се заловят.

— Отдавна ли се познавате с Островски?

— Ами от сто години.

— А по-точно?

— Сега ще ви кажа точно... от осемдесета година, работихме заедно във филма „Бягство към вечността“. Там имаше много сложни каскадърски изпълнения.

— Веднага ли се сприятелихте?

— Е, какво приятелство може да има между млад каскадър и мастит режисьор? Как пък го казахте! Къде съм аз, къде е той! Но той остана доволен от работата ми и ме канеше след това — за цели шест филма. Така че съм работил с него общо в седем.

— През цялото време ли поддържахте връзка? През всичките тези години?

— Ами как да ви кажа... С прекъсвания. Знаете как става: срещнеш случайно човека някъде из студиото или на купон, зарадвате се, че се виждате след дълго време, решавате да се съберете, да си поприказвате. Съберем се, поприказваме, после още веднъж-дваж, а сетне всичко отново утихва до следващата случайна среща. Само през последната година започнахме да се събираме по-често, а преди това така, епизодично. Случвало се е да не се видим по три-четири години.

— И какво се случи през последната година? Защо започнахте да се виждате толкова често?

— Костя замисли някакъв нов проект, иска да направи филм на световно ниво, да има много интересни каскадьорски изпълнения. И реши да тръгне по нестандартен път: отначало да измислим тези оригинални трикове, да ги разработим, за да сме сигурни, че могат да станат и да се заснемат, а после сценарият да се завърти около тях. Защото сценаристът много често дори не подозира какви технически и акробатични възможности съществуват, затова измисля история, която е по-простичка, по-реална, разбирате ли? А ако му кажеш: може ето така и така, фантазията му се развинтва, хрумват му оригинални идеи. Всъщност никой не работи по този начин — да слага каруцата пред коня, но Костя реши да опита.

— И по повод на триковете се консултираше с вас?

— Може и така да се каже.

— А как беше всъщност?

— Той искаше аз да измисля тези трикове. И може би дори да ги поставя. Затова през последната година се срещаме често, практически всяка седмица.

— Островски ли ви запозна с Халипова?

— Да, разбира се. Защото аз отдавна не работя, нали разбирате, вече съм на възраст. Някои успяват да се издигнат до постановчици на каскадьорски изпълнения и продължават да работят в киното, но далеч не всички успяват. Аз например не успях.

— Но защо Островски се обърна именно към вас, а не към професионален постановчик?

— Ами защото никой не прави така, нали ви обясних! Това си е чист експеримент, ужасно рискован. Костя рискува репутацията си, ако се разчуе какво е замислил. И непременно ще се разчуе, ако се обърне например към „Каскада“ или към „Фортуна“.

— А какво е това, прощавайте?

— Това са агенции, които предоставят услуги на постановчици и изпълнители на каскадърски трикове.

— Благодаря, разбрах. Значи вашето близко приятелство през последната година е било въз основа на съвместна работа върху бъдещ проект?

— Ами да.

— Островски сигурно е смятал да снима Халипова в новия филм?

— Не знам, досега не беше ставало дума за това, защото още нямаме окончателен вариант за сценарий, така че не е ясно дали там има роля за Юля или не. Сигурно би я снимал естествено, къде ще върви.

— Какво значи „къде ще върви“? Какво, не е искал да я снима, но е бил принуден? Как да ви разбирам?

— Работата е там, че Костя от самото начало беше решил: главната героиня трябва да бъде възрастна. На около четирийсет години. Така че Юля определено не ставаше за главната роля. Разбира се, не й харесваше, че той го бе измислил така, цупеше се, вдигаше скандали, искаше да играе главна роля, но при Костя тези номера не минават. Обеща на Юлка, че непременно ще й даде роля, но не е ясно каква: второстепенна или епизодична, а това може да се обсъжда едва когато бъде утвърден окончателният вариант на сценария.

— А сценарият пише ли се вече?

— Разбира се. Костя отхвърли няколко варианта, впрочем тъкмо завчера ми донесе да ми покаже поредния.

— Тоест искате да кажете, че Островски и Халипова са ви дошли на гости, за да ви предадат вариант на сценария?

— Дойдоха просто на гости. И покрай това донесоха и сценария.

— Добре, това е ясно. Кажете, Антон Николаевич, Островски оплаквал ли се е някога, че Халипова му изневерява? Споделял ли е безпокойството си по този повод? Може би тя му е давала основания... е, вие разбирате какво имам предвид.

— Сергей...

— Кузмич.

— Да, Сергей Кузмич. Не, Костя никога не се е оплаквал от такива неща. Имам предвид, че за него това не беше повод за

оплаквания и тревоги. Той е възрастен човек, видял е и е преживял две и двеста, прекрасно разбира, че младо и красиво момиче с характер като на Юля никога няма да му бъде вярно. Беше сигурен, че има още някой — и може би дори не в единствено число. Но това не го безпокоеше. За него беше важно тя да остане с него, когато той иска, а през останалото време да прави каквото желае.

— Интересни нрави имате в киното...

— Ами такива са. Сега моралния облик на моята професионална среда ли ще критикувате?

— По никакъв начин. Просто констатирам. Значи твърдите, че Островски не се е съмнявал в неверността на Халипова?

— Не твърдя, просто така ми се струва.

— А самият вие какво мислите, Антон Николаевич? Халипова имаше ли други любовници?

— Със сигурност. Естествено не знам нищо конкретно, не съм ѝ светил и не съм се крил под кревата ѝ, но нали виждах как гледа другите мъже, дори в присъствието на Костя. Даже мен е поглеждала така, нали разбирате... по определен начин.

— И Островски как реагираше на това?

— Никак. Шегуваше се с нея. Казваше, че трябва да стане като Анита, а после вече да разчита на моето внимание.

— Анита е вашата приятелка, така ли? Анита Станиславовна Волкова?

— Точно така. Костя има много високо мнение за нея и постоянно я сравняваше с Юлка, ако искаше да ѝ посвие сармите.

— Халипова се обиждаше от това, така ли?

— И още как! Та нали тя е най-хубавата, къде ти някаква старица...

— Старица... извинете, за кого става дума?...

— Ами за Анита. Юлка е на двайсет и три, а Анита — на четирийсет и пет, може да ѝ бъде майка. Разбира се, Юлка я смяташе за старица.

— Халипова мразеше ли Волкова?

— Боже мой, откъде ви хрумна? Само това липсваше. Нали ви казвам, Юля искрено смяташе Анита за старица и беше сигурна, че тя не може да бъде по-добра от нея по никакви показатели. А това, което

говори Костя, е нарочно, за да я ядоса. Така че ако намразваше някого, това беше Костя. Не, не, глупости, изхвърлете си ги от главата.

— Кажете, Антон Николаевич, знаете ли какви слухове се носят за Халипова, за връзките ѝ с други мъже?

— За криминалния авторитет ли говорите? Чувал съм, чувал съм.

— Ами за известния политик?

— И за него съм чувал.

— Можете ли да ги коментирате някак?

— Ами... Не знам. Напълно допускам, че е истина, Юлка е способна на това. Вие какво... искате да кажете, че този авторитет все пак ѝ е отмъстил за изневярата?

— Напълно допускам. Засега нямаме други версии.

— Кошмар... Търсеше си го това момиче...

— И последен въпрос, Антон Николаевич. Имам предвид, последен за днес. Вероятно още неведнъж ще разговаряме с вас. Кажете, преди Островски и Халипова да дойдат снощи на гости у вас, от колко време не бяхте се виждали?

— Сега ще ви кажа... С Костя се видяхме миналата седмица, май в четвъртък... Да, определено беше в четвъртък. Обядвахме заедно. Той беше с Юля, а аз — с Анита.

Коротков изключи диктофона и хвърли бърз поглед на Зарубин.

— Разбрах всичко, освен едно. Защо ти е бил този, последният въпрос?

— Умен си, началство, и прозорлив.

— Знам си го. Та какво за въпроса?

— Ти виждал ли си паспорта на Островски?

— Добре де, виждал съм го. Защо?

— Обърна ли внимание на датата на раждане?

— Не.

— Ето на, виждаш ли, а пък уж си умен. Константин Фьодорович Островски миналата събота е навършил шейсет и пет години. Събрах малко сведения и разбрах, че в събота и неделя той бурно е празнувал с приятели и почитатели в ресторанти и в дома си, а в понеделник тържествено са го чествали в Дома на киното с речи, целувки, подаръци и банкет. Е, защо господин Кричевец не е взел участие във всичко това? Защо от четвъртък миналата седмица до завчера не се е виждал с Островски?

— Или се е виждал, но крие — вметна Юра.

— Още по-добре — кимна в знак на съгласие Зарубин. — Нищо друго ли не забеляза?

— Забелязал. Халипова открито е сваляла този каскадъор. А как е реагирала на това Волкова? На нея какво, да не би да ѝ е харесвало? Не се ли е страхувала, че Кричевец ще клъвне на младото сладурче? Не е ли ревнувала? Не е ли намразила Халипова? А може би Халипова и Кричевец вече са завъртели любов и Волкова се е досещала за това? Или дори е знаела със сигурност? Прекрасен повод за убийство! При това убиецът може да е както самата Волкова, така и могъщият любовник на Халипова. Или да са действали заедно. Волкова ревнува, съобщава на заинтересованите лица информацията за връзката на Халипова и Кричевец и желаният резултат се постига без шум и скандали. Тя се разправя със съперницата с чужди ръце.

— Хубави въпроси, началство, и на мен ми бяха на върха на езика, докато слушах Антон.

— Защо тогава не му ги зададе?

— Рано е. Още е рано. Тепърва ще разговарям с Анита Станиславовна, после ще помисля как да използвам тези несъответствия.

Юра Коротков вече бе видял Волкова предния ден, тя му бе направила силно впечатление. Красива и умна жена, съвсем различна от всички останали. Уж същите две ръце, два крака, една глава с коса и лице, а все пак Волкова създаваше впечатление за уникалност и пълно несходство с околните.

— Защо ти? — ревниво попита той. — Аз ще се срещна с Волкова.

— Ти не бива — хитро намигна Зарубин. — А аз мога.

— Защо ти да можеш?

— Защото съм дребен. Дребен и грозен. Жените не ме вземат на сериозно, отпускат се и правят различни грешки. За тях аз не съм комисарят Мегре, а смешно недоразумение. И аз нахално използвам това. Колкото по-красива и по-висока е една жена, толкова повече шансове имам аз да измъкна от нея това, което тя иска да скрие. Разбра ли, началство?

— Добре де, върви, недоразумение такова — разсмя се Коротков.

* * *

Сергей Зарубин сметна за нецелесъобразно да кани Анита Станиславовна Волкова на „Петровка“. Когато подозираш един човек, това означава, че нещо у него не ти е ясно. Или в неговия характер, или в живота му. Тоест мислиш, че той е способен на някакви подбуди и постъпки, но не си докрай сигурен в това. А какъв е смисълът да го викаш в кабинета си, когато можеш да отидеш в дома му и да получиш допълнителна информация за неговите вкусове, навици и начин на живот?

Волкова живееше в центъра, близо до станция „Новокузнецкая“, на малката уличка „Старомонетни“. Едва престъпил прага на жилището ѝ, Сергей почувства, че се е озовал в някакъв друг свят. Или в друга страна. Или изобщо на друга планета. Апартаментът беше най-обикновен: антре, две стаи, коридор, кухня, баня, тоалетна. Нищо особено. Но ето че дизайнът го смая до дъното на душата му.

Сребърно и черно — това беше лайтмотивът. Не студен „металик“ и стъкло, както е прието в съвременните стилове, а именно светещо отвътре нежно прохладно сребро. И не траурно черно, и дори не изискано сексуално (в някакво списание Зарубин прочете за черно спално бельо за любовни наслади), а интелигентно и топло, сякаш смекчаващо прохладата на сребърното. Ето горе-долу какви усещания сподобиха оперативния работник, докато той оглеждаше завесите, килимите и меката мебел в стаята, в която го въведе Анита Станиславовна.

— Какво да ви предложа? — попита тя. — Чай, кафе, вода, сок?

— Чай — веднага отговори Сергей.

— Имам само зелен, черен чай не пия и не купувам.

— Нека бъде зелен — съгласи се Зарубин.

— Сам ли ще си изберете, или аз да ви запаря по свой вкус?

— А от какво искате да избирам?

Волкова започна да изброява видове зелен чай, чиито названия нищо не говореха на Сергей — той бе пил зелен чай най-много два пъти в живота си и нищо не разбираше от него.

— По ваш вкус, Анита Станиславовна. Не съм познавач.

Тя леко се усмихна и отиде в кухнята, като остави Зарубин сам. Той беше сигурен, че тя ще донесе чая на сребърен поднос и в сребърен съд с черен кант.

По покритите със сребристи тапети стени бяха плътно окачени репродукции, снимки и малки картинки в спретнати рамчици. На картинките — градски изгледи и пейзажи явно не от Русия. Старинни градове, замъци, хълмове, конници и девойки с бухнали поли и с цветя в косите. Бикове и тореадори. Китаристи и танцьорки. Дами с гребени във високите прически, с мантии и ветрила. Кавалери с костюми с разкошни яки и с шпаги.

Няколко от снимките привлякоха вниманието на Зарубин. На една можеше да се види момиче на дванайсет-тринайсет години в също такава рокля, прилепнала и с бухнала пола, като на картинките и репродукциите. Ако се съдеше по позата и положението на ръцете му, момичето танцуваше нещо испанско, с кастанети.

На друга снимка същото момиче, само че в друга премяна, но пак старинна и неруска, свиреше на китара, седнало на стол и поставило единия си крак на малка пейка.

На трета девойка на двајсетина години, стройна, с изопнати панталонки и прилепнало поло, свиреше на саксофон. Стоеше в открита местност — или на поляна, или наред открито поле, на фона на залязващо слънце.

И момичето, и девойката на снимките бе несъмнено Анита Волкова. Интересно беше, че тя почти не се бе променила, чертите на лицето ѝ се бяха оформили рано и досега не бяха се размили или добили друг вид.

Нещо се раздвижи в паметта на Зарубин, докато той гледаше танцуващото и свирещо на китара момиче. Дали я беше виждал някъде, или... Да, точно така, беше виждал това момиче в детски филм, излъчван на няколко пъти по телевизията. Всъщност той не гледаше детски филми, най-малкото пък стари, отпреди неговото раждане, но миналата година, когато беше в отпуск, трябваше два дни да се грижи за малкия си племенник — нямало на кого да го оставят, и Сергей по неволя изгледа с него всички детски предавания, мултипликационни и детски игрални филми.

Излиза, че Анита Станиславовна като малка се е снимала в киното. Ами после, когато е пораснала? Пак ли се е снимала? Или това

е бил единственият ѝ опит? Според Зарубин, който наистина не беше професионалист, опитът е бил твърде успешен, нали от целия филм той ясно бе запомнил, както се разбра, само това момиче, което танцуваше испански танци и великолепно свиреше на шестструнна китара — значи малката Анита бе успяла да свърши работата си ефектно и талантливо. Защо тогава не са продължили да я снимат? Тя ли не е искала? Не е за вярване, не се е родило още на света момиче, което да не иска да се снима във филми, ако му предлагат. Или все пак не са ѝ предлагали? Защо тогава?

Интересно е също дали тя самата е свирила на китара в онзи филм, или само ловко е имитирала движенията на пръстите? И какво означава тази снимка със саксофона? Постановъчен кадър или истина?

Волкова донесе чая. Зарубин не бе сбъркал: подносът беше от сребрист метал, както и останалите прибори — чайникът, захарницата, чинийката с бисквитите. Само чашите бяха порцеланови. И изобщо не бяха чаши, а пиали^[1]. Волкова постави подноса на ниската овална масичка, после се наведе, завъртя нещо и масичката се надигна до височината на обикновена маса за хранене.

— Никога не съм разбирала тази мода да се пие и яде на ниски холни масички — с усмивка поясни тя, като забеляза учудването на Зарубин. — Ами че това е страшно неудобно. При това е неудобно на всички без изключение, но го правят, защото май така е прието.

С това Зарубин беше съгласен по принцип. Наистина е неудобно — докато повдигнеш до устата си чашата, пълна догоре с горещ чай или кафе, рискуваш да разлееш всичко върху коленете си, които няма къде да скриеш. Няма и на какво да си подпреш ръцете. На висока маса всичко е много по-стабилно.

Зеленият чай му се видя блудкав, както и предишните пъти, когато на Сергей се бе случвало да го пие, и той веднага съжали, че не поиска кафе или сок. Как могат да го пият хората, и то в големи количества, гълтат по цели чайници!

Волкова седна насреща му и едва сега Сергей забеляза, че и фотьойлът, на който седеше, не беше нисък, иначе с неговия микроскопичен ръст щеше да се чувства съвсем зле. Виж ти, как е измислено всичко!

— Слушам ви внимателно — каза Волкова и отпи от пиалата.

Тя седеше с много изправен гръб и доброжелателно се усмихваше. Сергей си отбеляза, че по нея няма никакви украшения — нито обици на ушите, нито пръстени на изящните дълги пръсти, нито дори тъничка верижка на шията.

— Анита Станиславовна, отдавна ли познавате Островски? — подзе той.

— От около година. Антон ни запозна.

— А Халипова?

— Също от толкова.

— Как ви се струва, отношенията им стабилни ли бяха?

— О! — Тя леко се засмя и внимателно постави пиалата на масата. — Докато иска да се снима, Юля никога не би помръднала от Костя. Друг е въпросът, ако се бе намерил режисьор камикадзе, който би решил да я снима. Но днешните режисьори, знаете ли, са хора прагматични, сред тях няма самоубийци. Парите, които дават за снимките, трябва да се избият, тоест филмът трябва да бъде не само завършен, но и добре продаден. Никой днес няма да рискува и да вземе ненадежден актьор. Ако например актьорът в разгара на снимките се запие и провали графика, никой няма да го чака да излезе от запоя.

— И какво биха правили тогава? — учудено попита Сергей.

— Нали вече са го взели и са заснели част от филма.

— Сценарият се променя в движение и този герой изчезва от филма. Кани се дубльор, когото снимат в гръб или отстрани, но така, че да не се вижда лицето. Или се вкарва катастрофа, в която персонажът, ако не загива, лежи после целият в гипс и бинтове, виждат се само очите му. Варианти колкото щещ. Но повтарям, никой днес няма да го чака. А пък с Юля всичко е пределно просто. Ако става дума за предполагаемо пиянство, режисьорът все пак е готов да рискува, защото актьорът може и да не се запие и да си довърши работата нормално. Но когато става дума за характер, за нарушаване на дисциплината, за закъснения и внезапни откази, тогава няма за какво да се говори. Киното е преди всичко планово производство, едва после изкуство, а в производството никой не изпитва съжаление към нарушителите на дисциплината.

— Значи Халипова не е смятала да напуска Островски?

— Не, разбира се, и през ум не ѝ е минавало.

— А да му изневерява наляво и надясно? Или поне просто наляво?

— Твърде е възможно. Твърде — замислено повтори Волкова. — Юля си падаше по мъже. По-точно, има нещо друго. Самците като такива не ѝ трябваха, тя не беше нимфоманка, доколкото знам. Беше ѝ нужно потвърждение, че може да постави всекиго на колене и да го накара да умира от любов. Заиграваше се с всички, които ѝ се изпречваха на пътя, съгласяваше се на срещи, лягаше си с почитатели, така че да ги превърне в абсолютни роби — и с това приключваше всичко. Тя колекционираше мъже, така ще бъде най-точно да се каже. Особено интересно ѝ беше да завоюва мъж, който вече си има ослепителна жена, та да почувства, че е победила и такава съперница. Вие сигурно не знаете, но преди Юля любовница на Островски беше самата Меркурева! Представете ли си колко се е радвала Юля, че е успяла да го отнеме от такава жена!

Меркурева! Гледай ти... Първата красавица на руския екран, станала звезда още преди десет години и до днес сияеща на кинематографичния небосклон, и то от година на година все по-ярко! Вижте я вие Юленка, какво момиче, а!

Какво пък, темата се развива по план, време е да премине към преки въпроси.

— Но ако е така — предпазливо започна Зарубин, сякаш опитваше с крак лед върху река — дали ще издържи, — значи Халипова е имала мощен стимул да завоюва и Антон Кричевец. Не бих искал да ви се сторя банален и пошъл, но съперничеството с вас би било чест за всяка жена.

Охооо! Той бе съставял тази фраза сигурно двайсетина минути, бе се мъчил, бе подбирал думите, та в тях да се съдържа и комплимент, и възхищение, и преклонение, и в същото време самата фраза да изглежда несръчна и спъната, уж спонтанна, изречена под напора на чувство. Май успя да създаде нужното впечатление, защото Волкова благодарно се усмихна.

— Благодаря, Сергей Кузмич, отдавна не бях чувала толкова изискани комплименти. Да, прав сте, Юля кокетираше с Антон, разбираше го и той самият, и ние с Костя. Е, и какво? Нека момичето се забавлява, в тази ситуация мен нищо не ме заплашваше.

— Защо? Толкова ли сте сигурна в Антон?

— Не, просто познавам живота. Ако хора, които не са сключили брак, не се разделят дълги години, макар да не ги възпират нито печати в паспортите, нито деца, нито съвместно имущество, това означава нещо, нали? За да се разпаднат нашите отношения, е нужно много, много сериозно събитие, а не дреболия като нашата Юля.

— Искате да кажете, че отдавна познавате Кричевец?

— От петнайсетина години. Да, точно така, петнайсет. Когато се запознахме, аз вече бях разведена, а той никога не се е женил. И двамата бяхме свободни да си изберем други партньори, но въпреки това, през тези години нищо и никой не застана между нас. Така че си правете изводите.

— Не сте се разделили, но не сте се и оженили — полувъпросително отбеляза Зарубин. — Може ли да ви попитам защо?

— Не сме виждали необходимост — кратко и възсухо отговори Волкова. — Ако бях забременяла, естествено всичко щеше да бъде другояче. А така — защо?

Добре, по този начин Волкова отрича мотива ревност от своя страна. Не се знае дали това е истина или не, тя е умна жена, държи се безпогрешно и преди да повярва на думите ѝ, трябва да провери още много неща. А ако го лъже, сега той трябва да смени темата, като се престори, че отговорите ѝ са го задоволили и вече не му е интересно да рови в тази посока.

— Анита Станиславовна, ето какво исках да ви попитам... — Зарубин изигра смущение, винаги го бе правил добре. — Ето тези снимки на стената... Вие сте, нали? Нали не греша?

— Не грешите, наистина съм аз. Това са кадри от филм, много стар, сигурно не сте го гледали.

— Значи сте се снимали в киното?! — Смайването не му се получаваше толкова добре като смущението, но като цяло не беше зле.

— Да, веднъж. Като малка.

— А защо само веднъж? Обикновено, ако едно дете се справи добре с ролята, започват да го снимат всички наред, чел съм го в една книжка.

— Какво говорите, Сергей Кузмич... извинете, може ли да ви наричам просто Сергей?

— Разбира се, моля.

— Та така, Сергей, това не се случва с всички деца. Това е разпространена заблуда. Някои ги снимат много, втори път снимат може би всяко десето дете, а трето участие имат още по-малко хлапета.

— А на вас би ли ви се искало?

— Какво?

— Ами да продължите да се снимате. Всички момичета мечтаят да станат актриси.

— Не всички, уверявам ви. Но при мен по принцип ситуацията беше друга.

— Каква? Или е неприлично да питам за това?

— Ако искате, ще ви разкажа. Не ми е много приятно да си спомням, но вие така и така ще научите. Костя Островски е в течение, така че ако аз не ви разкажа, той ще го направи. Разбирате ли, аз съм Волкова по мъж, моминската ми фамилия е Ритер. Това говори ли ви нещо?

— Значи сте дъщеря на Станислав Ритер?! — Този път Зарубин се смая истински.

Че как, цялата страна познаваше Станислав Отович Ритер, дори откъснат от голямото изкуство човек — като простия оперативен работник Серьога Зарубин — бе чувал това име. Вярно, не би могъл да назове отведнъж дори едно платно на прочутия художник, но името беше много известно.

— Да, дъщеря съм на Станислав Ритер. А това име нищо друго ли не ви говори?

— Не — честно призна той.

— Никога ли не сте чували за актрисата Зоя Ритер?

— Не, не съм. Тя майка ви ли е?

— Да, майка ми е била много известна актриса, но престанала да се снима още в края на шейсетте години, по-точно, престанали са да я снимат.

— Защо?

— Ами зарязала е баща ми и се е омъжила за обикновен автомонтьор, когато вече е била бременна от него. Мама е била партиен член, а тогава не са прощавали такива неща. Пък и след раждането тя много напълняла, престанала да се грижи за външността си и бързо са я забравили. Отначало са я подложили на остракизъм, а после са я забравили. А значи не са се сещали и за мен. И толкоз.

В гласа на Волкова Зарубин не долови нито горчивина, нито съжаление. Просто разказ, сякаш изложение на написан от някого роман.

— Сигурно ви е обидно, че повече не са ви канили да се снимате? — каза той със съчувствие.

— Не. — Тя доля чай на него и на себе си. — Изобщо не съм мислила за това. Аз никога не съм смятала, че ето сега, след първия филм, непременно ще стана известна актриса. Имах си свое хоби и то нямаше никакво отношение към киното.

— Какво беше хобито ви?

— Испания.

— Испания ли? — повтори Зарубин, отново отпи от чая и за пореден път съжали, че не бе поискал нещо друго. — Защо Испания?

— Кръстницата ми е испанка от Барселона. Тя ми е измислила това име. И аз от дете си въобразявах, че във вените ми тече испанска кръв или живее духът на тази страна. От седемгодишна се учех да свиря на китара, завърших музикално училище. Танцувам фламенко и фанданго. Свободно говоря и чета на испански. Познавам прекрасно историята и културата на Испания. Ето това наистина ми беше интересно. А киното — нищо особено, случаен епизод от детството.

Охо, каква била тази Анита Станиславовна! Страхотна дама! На такава наистина друг път ще отнемеш любовника. Значи в онзи детски филм самата тя е свирила на китара. Хем музиката беше сложна, Сергей ясно си спомняше това. Не някакво елементарно дрънкане на три струни с четири акорда. С четири акорда може и той, затова успя да оцени майсторството на младата китаристка. Да можеше да послуша как свири Волкова... И да види как танцува...

— Интересно, а Халипова виждала ли е някога как танцувате?

— Странен въпрос. — Волкова гледаше строго и Зарубин мислено се позасмя. Ама разбира се, тя не е схванала неговата логика, затова веднага се напрегна. А логиката е проста като фасул.

— И все пак.

— Виждала е. И то неведнъж. Защо попитахте за това?

— Сега ще ви кажа. А на китара свирили ли сте пред нея?

— Свирила съм. И на саксофон съм свирила.

— На саксофон ли?

Аха, ето я онази снимка, със залязващото слънце! Значи не е някаква постановка...

— Аз, Сергей, свиря и на саксофон. За пиано да не говорим, в музикалното училище то е задължително, както и солфежът, хорът и музикалната литература. Та защо питате?

— Помислих си, че... Халипова трябва да е разбирала, че няма никакъв шанс срещу вас. Вие сте не само смайващо красива, не само умна и образована, но имате и такива таланти! На какво е разчитала, когато се е задявала с Кричевец?

— Глупачка — простичко отговори Волкова и го погледна тъжно. — Макар че за покойниците не бива да се говори нищо, освен добро, ние с вас не сме на панихида, нали така? Вие сте на служба и аз съм длъжна да казвам всичко, както си е. Костя постоянно я дразнеше: като се научиш да танцуваш като Анита, като се научиш да свириш като Анита, като станеш доктор на науките като Анита, тогава Антон може и да ти обърне внимание. Юлка просто се вбесяваше, мисля, че това само разпалваше амбицията ѝ, тя искаше да докаже, че и без тези глупости ще получи Антон, само със своята младост и свежест.

Добре, сега още една предпазлива стъпка, много предпазлива. Внимателно, внимателно... Да не я подплашиш, Зарубин.

— Не ми се искаше да бъда неделикатен, но...

— Питайте, Серьожа, не се притеснявайте.

Аха, вече си Серьожа. Прекрасно. Волкова съвсем се е отпуснала, можеш да рискуваш.

— Предварително моля за извинение, въпросът определено ще бъде неприятен за вас, но съм длъжен да го задам, защото, ако не го задам, моят началник ще ме зарови жив в земята. Може ли?

— Нищо, нищо, питайте.

— Дали не е възможно Халипова все пак да е постигнала резултати с Антон? Например да му е втръснало от нейните заигравки и да е решил да отстъпи веднъж, та тя да го остави на мира. Или да го е пипнала, когато е пийнал. Или по някакъв друг начин...

— Да — горчиво се усмихна тя, — въпросът ви наистина е доста неприятен. Но аз не мога да отговоря. Дори да се е случило, аз не знам. Не мога да ви кажа нищо по-точно.

Добре, нека опитаме да играем вабанк.

— Анита Станиславовна, защо Кричевец не е бил поканен на рождения ден на Островски? Те цяла година работят върху съвместен проект, редовно се виждат и въпреки това, Антон Николаевич не е присъствал нито в ресторантите на двата банкета, нито в Дома на киното на честването на Островски. А Халипова е присъствала.

Не ѝ хареса този въпрос, ама никак не ѝ хареса! Зарубин не просто почувства това, той го видя. Очите се заковаха в една точка, алабастровата кожа на лицето започна да добива синкав оттенък, тънките пръсти се вкопчиха в дръжката на чайника — Волкова тъкмо започваше за пореден път да налива чай в пиалите.

— Не ви разбрах — бавно, сякаш пряко сили продума тя, — каква е връзката между това, че Антон не е бил там, а Юля е била.

— Помислих си, че ако там не е присъствала Юля, Антон би могъл и да отиде. А, възможно ли е?

— Не разбирам — повтори тя през зъби. — Не виждам връзката.

— Не се сърдете, Анита Станиславовна — съвсем миролюбиво произнесе Сергей, — аз разбирам, че темата е такава една... хлъзгава. Неприятна тема. Но ми е наредено да попитам — и аз питам, няма накъде да мърдам, подчинен съм. Нали знаете, когато между двама души се получи, както се казва, интимна ситуация, те или започват постоянно да ходят заедно, хванати за ръце, или обратното — започват да се отбягват взаимно, защото на единия от тях, а може би и на двамата им е неудобно... или неприятно... или се срамуват. Халипова е постигнала целта си, имам предвид близост с Кричевец, и това се е случило буквално в навечерието на юбилея на Островски. На Антон Николаевич това е било неприятно и той не е уважил празненствата. А до завчера вечерта всичко някак се е уталожило, неудобството се е позабравило, пък и той не би трябвало да отбягва контакти с Островски, нали работят заедно върху проект. Нали? Така ли е било всичко?

Волкова мълчеше. И колкото повече мълчеше, толкова повече Зарубин вярваше, че е улучил. Значи тя има причина за ревност. А крие своята ревност. Може би просто така, по женски, не е приятно да признае, че мъжът ѝ е кръшнал с младо момиче. А може би крие по съвсем друга причина. Днес Зарубин трябва да получи отговор на въпроса: наистина ли Халипова е имала за любовник мастита особа, дали криминална, дали политическа, а може би и двете наведнъж. И

трябва бързо да изясни дали Волкова не е познавала тази особа и контактували ли са през последните дни. Тук май стана горещо...

— Анита Станиславовна, ще ми отговорите ли?

Тя разтвори пръстите си, които стискаха дръжката на старинния сребърен чайник, потърка с длани раменете си, сякаш бе премръзнала и се опитваше да се стопли.

— Не знам. Честна дума, не знам.

Да бе, не знае. Знае, и още как!

---

[1] Чаша без дръжка, с кръгла или конична форма, използвана за сервиране на храна или напитки. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 6.

— Не разбирам защо ви е било нужно толкова време, за да установите любовника на Халипова.

Началникът на отдела Вячеслав Михайлович Афанасиев дори не се опитваше да скрие раздражението си от некадърността на своите подчинени.

— Минаха два работни дни и вие чак сега ми докладвате, че най-сетне сте изяснили кой е той. Това трябваше да направите най-напред, а с какво се занимавахте цели два дни?

— Не беше толкова лесно, Вячеслав Михайлович. — Коротков застана като страж в защита на приятелите си Серьожка Зарубин и Миша Доценко. Той много добре знаеше какви усилия бяха положили колегите му, за да проверят наистина ли Халипова е имала ревнив покровител, който милостиво ѝ е позволявал да спи с известния режисьор, но всяка друга крачка наляво или надясно е смятал за изневяра, за която ѝ се полага строго наказание.

— Това е най-лесното, което изобщо можеше и трябваше да се направи — гневно го прекъсна началникът. — Всяка жена има две-три приятелки, които знаят за нея всичко, включително имената и техническите характеристики на нейните любовници. Ако не са две-три, има поне една. За час-два тези приятелки могат да се издирят, за още час да им се зададат необходимите въпроси. Данните за любовника на Халипова трябваше да бъдат на бюрото ми още вчера по обяд, и то най-късно.

Юра Коротков не разбираше много-много защо данните е трябвало да са на бюрото на Афанасиев. Каква ли щеше да е ползата от това? Те трябва да бъдат в ръцете на детективите, които вършат работата, а не на началника, който ги ръководи от кабинета. Разбира се, ако на мястото на Афоня седеше Колобок, друга работа. Гордеев, щом видеше името и длъжността на любовника на Юлия Халипова, щеше да каже: „Не се притеснявайте, този аз сам ще го обработя, засега не го закачайте“. А Афоня какво? Прекалено отскоро работи в

Москва, малко повече от година, още няма достатъчно връзки, не си е изградил близки отношения с хората, няма откъде да черпи информация, така че по разкриването на престъпленията те не получават никаква помощ от него, само указания. Понякога, нека погледнем истината в очите, страхотно умни — все пак той има богат опит в следствената работа. Но да работи така, както работеше Гордеев, все още не можеше.

— Е, тогава нека Доценко ми обясни с какво се е занимавал два дни, вместо да търси приятелките на потърпевшата. С ремонт на апартамента си?

„Ами и с ремонт да е“ — ядосано помисли Коротков. Какво, в барака ли да живее Мишка? След дълго търсене той най-сетне намери вариант, при който двустайният апартамент, който делеше с майка си, да се замени за два едностайни в нужния микрорайон, почти две години го търси, вече бе изгубил надежда. Тоест, подобни възможности му бяха попадали и по-рано, но всеки път това бяха хубави апартаменти, за чието купуване бяха нужни пари, съществено повече, отколкото можеха да се получат от продажбата на двустайния, а Доценко нямаше никакви други пари. Така че беше принуден да чака съдбата да му подхвърли жилище с достатъчно ниско качество, за да мине без доплащане. Съдбата му предостави такова, че без ремонт там не само не можеше да се живее — не беше възможно да прекараш дори два часа. Мишка взе пари назаем, преди всичко оправи едното жилище, по-приличното, и пренесе в него майка си, а той живееше засега при семейството на жена си, у Стасов, и всяка свободна копейка заедно с всяка свободна минута отделяше за ремонт на това, което още можеше да се ремонтира, и подмяна на онова, което вече не можеше да се поправи. С милиционерската заплата това е дълга песен, не се изпява за един месец.

— Приятелките на потърпевшата аз намерих веднага — спокойно започна доклада си Доценко, макар Коротков да видя как мускулите на челюстите му заиграха. — Те обаче не ми казаха никакви имена. Бяха наплашени и наясно, че не е хубаво да си имат работа с любовника на Халипова. Щом той е убил приятелката си заради изневярата, точно така ще убие и самите тях за бърливостта. Все пак не са идиотки, Вячеслав Михайлович. Живее им се, както и на нас с вас. Родителите на Халипова изобщо не са в течение на личните й

работи, те живеят в Дубна и рядко се виждат с дъщеря си, през последните две години тя изобщо не ги е посещавала, а те нея — веднъж на половин година, тя не ги кани по-често. Оправдава се със заетост. Оправдавала се — поправи се Миша. — Ние се обърнахме към телефонната компания и получихме разпечатка на номерата, с които през последния месец се е свързвал мобилният телефон на Халипова, входящите и изходящите разговори. После всичките тези номера бяха проверени, установявахме собствениците на телефоните. След това проверявахме самите собственици, търсихме сред тях възможните кандидат-любовници. После обработвахме информацията за всеки кандидат.

Огромна работа за толкова кратък срок, Коротков разбираше това. Освен Зарубин и Доценко, с това се бяха занимавали още двама оперативни работници, но Афанасиев искаше отчет именно от Михаил, защото той беше началник на отделение.

— Добре. — Полковникът се намръщи, сякаш го бяха накарали да изпие отвратително на вкус лекарство. — С коя престъпна групировка е свързан този депутат от Думата, изяснихте ли?

— Тъй вярно — рапортува Доценко, — с групировката на Руслан Багаев.

— Аз ще се свържа с РУБОП^[1], ще помоля да ви дадат сведения за всички мутри на Багаев — делово каза Афанасиев.

— Имаме ги — обади се Коротков. — Получихме ги вече.

Ще чака той ръководителите да си приказват, как не! Юра има стари приятелски връзки с московския РУБОП, така че получи нужната информация пет минути преди съвещанието при началника. Сега трябва да провери всяко от момчетата на Багаев за участие в убийството на актрисата Халипова. Пак огромна и пипкава работа! Добре ще е Афоня да употреби властта си, да прескочи при ръководството и да помоли РУБОП да бъде включено официално в действията по разкриване на убийството, тогава оперативните работници от РУБОП ще поемат част от задачите. Но Афоня е тежък човек, едва ли ще помоли за помощ, та после да не дели успеха с други. Той си има тая слабост... Неслучайно Каменская не го обича, за Вячеслав Михайлович на първо място са не служебните интереси, а неговата собствена репутация. Ако сме поточни, неговите собствени амбиции.

Вече е десет и половина вечерта и полковникът със сигурност ще нареди за утринната оперативка да му донесат първите резултати по групировката на Багаев. Две хиляди и втора година вече завършва, а живеем като при Сталин, с нощни заседания и немислими срокове. Добре, детективът не трябва да живее, а само да работи, но не може ли поне малко да поспива?!

* * *

Неприятната истина, разкрила се пред Ритер при посещението на ателието на жена му, му тежеше като несподелена с никого болка. Не каза и дума на майка си и получи обещание от сестра си да мълчи.

— Не казвай на Нина. И да не си посмяла да предупредиш Ларка, че знам всичко.

— Нима не смяташ да различиш историята? — учуди се тогава Анита. — Няма ли да говориш с Лариса?

— Засега не. Трябва да помисля — отговори Валерий.

Така де, каква полза да изяснява отношенията си с Лара? Какво може да й каже? Да я попита истина ли е, че се интересува от жени? Ами той лично се убеди, че е така. Сега му стана ясно защо жена му през целия им семеен живот не бе проявявала особен интерес към секса. Преди сватбата всичко беше съвсем различно. Ларка му изглеждаше пламенна, изобретателна и ненаситна, а почти веднага след като сключиха брак, след около месец-месец и половина, сякаш изстина, невинаги се отзоваваше на предложенията му, а и дума не можеше да става тя да прояви инициатива. Ритер се учудваше вътрешно, но при това разбираше, че така дори е по-добре, неслучайно лекарите вече отдавна говорят за „синдрома на бизнесмена“: постоянното напрежение и стрес в много случаи не им позволяват да бъдат полови атлети. Тази чаша не отмина и него, така че сексуалната неактивност на съпругата му напълно задоволяваше Валерий.

Какво друго може да й каже, за какво друго да я попита? Да й заяви, че няма намерение да живее с лесбийка, да я изгони и да поиска развод? Много красиво: да остави неприспособена към живота наркоманка без подкрепа и без средства за съществуване. Да се

разведе, но да продължава да ѝ помага? Тогава какъв е смисълът да се развежда?

А може би нейните връзки с жени не са зов на плътта, а опит да разтърси съзнанието си с нови, необичайни усещания и преживявания с надеждата те да дадат нов тласък на творчеството? Ларка има чувството, че е бездарна и рисува лошо, и търси всички възможни пътища да направи платната си по-страстни, изпълнени с чувства. И ако е така, вината само негова, на Валерий, че жена му до днес не е повярвала в таланта си. Той не се старее достатъчно, не прави всичко необходимо, пропуска нещо и усилията му по нейното представяне и реклама не дават желания резултат. Хем тя е истински талантлива, той ли, израслият в семейство на художник, не разбира това! За всичко, което става с Лариса, е виновен самият той и не е нужно да ѝ прави сцени и да ѝ иска обяснения. Фактът е налице. Още повече че сега е поредният ѝ период на криза, така че всички обяснения и изяснявания предварително са обречени на провал.

— Валерий Станиславович — изведе го от размислите му гласът на секретаря, — дойде жена ви.

— Да, разбира се — промърмори неясно Ритер и веднага се сепна и се стегна. — Нека влезе.

И това беше обичайно, когато пиеше хапчета. Лариса ни в клин, ни в ръкав довтасваше в офиса му, заявяваше, че е ужасно гладна, и настояваше мъжът ѝ незабавно да зареже всичко и да я заведе в най-близкия ресторант. Понякога той не можеше да излезе от офиса и тогава им носеха храна от ресторанта направо в кабинета му. Лариса ядеше лакомо и бързо, след което веднага заспиваше пак тук, във фотьойла, свита на кълбо. В такива случаи Ритер обясняваше на секретаря си, че жена му е работила цяла нощ (макар че в действителност вече от няколко дни дори не бе докосвала четките и боите), забравяйки да яде и да почива, страшно е изгладняла и се е изморила, така че... Всички приемаха с разбиране странностите на художествената натура на шефската съпруга и досега никой не бе заподозрял нищо лошо. Още повече че младата жена спеше дълбоко и нейното присъствие в кабинета на шефа не пречеше на работата на фирмата, служителите можеха да влизат и да обсъждат въпроси дори без да снишават глас. Единственото ограничение беше, че Ритер не си позволяваше да излезе никъде, докато Лара не се събуди, но все някак

се справяше с това. За нищо на света не искаше в негово отсъствие жена му да се събуди и да влезе в неконтролиран контакт с някого от неговите служители. Нейната неадекватност веднага щеше да проличи, отначало щяха да плъзнат слухове, след тях въпроси — защо той нищо не предприема и не се заема с лечението на Лариса. Отговора на този въпрос знаеха само майка му и сестра му — Анита, Ритер не смяташе да го обсъжда с никого другото.

Жена му нахлу в кабинета — като че долетя с криле. На лицето ѝ — усмивка, а очите — някак мъртви, нито мисъл, нито нормално човешко чувство. Само тъпа, както изглеждаше на Ритер, готовност да се радва на всичко наред и да обича всички наред.

— Ау, Лерочка, златце мое — зачурулика тя още от прага, докато смъкваше мокрото си яке, — страшно съм гладна, просто умирам! Навън така вали, направо е невъзможно! Ще ме нахраниш ли, Лерусик? Само че тук, бива ли? Цялата съм мокра. Пред офиса ти са се струпали страшно много коли, няма къде да паркира човек, трябваше да оставя моята далече и докато дотичам — подгизнах до кости. Кажете поне якето ми да окачат да съхне.

Тя държеше мокрото яке в ръце, гнусливо протегнати напред, все едно че бе мръсен парцал. В кабинета нямаше къде да се закачи и „кажи“ означаваше, че Ритер трябва или да повика секретаря си, или той да занесе дрехата в приемната и да я окачи в гардероба. Не повика никого: дразнеха го господарските маниери на майка му и самият той умишлено се стараяше да не прави нищо, което да прилича на тях. Валерий взе якето от ръцете на Лариса и излезе от кабинета. Когато се върна, намери жена си на своето място, зад бюрото. Тя се въртеше в шефския стол, като едновременно държеше в ръце слушалка и набираше някакъв телефонен номер. Смяташе да си бърбри в неговия кабинет? О, господи, защо всичко това му се стовари на главата?

Валерий рязко издърпа слушалката от ръцете на жена си и я запокити на бюрото.

— Ако искаш да дърдориш по телефона, върви вкъщи. Там във всяка стая има по един телефон. Аз работя тук.

— Ама ти какво, Лерочка? — направи тя обидена гримаса, неразбрала защо толкова се ядосва мъжът ѝ. — Искях само да се обадя на Нина, да не ме чака за обяд. Защо се нервираш толкова?

И през ум не ѝ мина да стане от мястото му. Ритер седна във фотьойла за посетители и посегна към телефона.

— Какво да ти поръчам?

— Месо с пържени картофки. Салатка. И две пастички. Не, по-добре три. Различни.

Тя трескаво преглътна и Валерий разбра, че наистина умира от глад. Дори очите ѝ заблестяха, когато започна да изброява ястията. Вече не можеше да ѝ се сърди. Малко глупаво гладно момиче, влюбено в своето изкуство и невярващо в собствените си сили.

След половин час донесоха храната. Лариса мигновено излапа всичко, бузите ѝ порозовяха, очите сънено сновяха из кабинета. След няколко минути тя дълбоко спеше, свита на кълбо, както обикновено. Сега щеше да спи поне три часа.

Валерий се зае с работата си, прегледа проекта за договор с нов клиент, отбеляза по полетата точките, които трябваше още веднъж да уточни с юридическия отдел. Вдигаше телефона, набираше, записваше си в бележника някакви данни, от време на време викаше при себе си ту заместниците си, ту началниците на отдели.

Спомни си, че се бе разбрал към пет часа да прескочи при приятел, който работеше в банка, за да си поговорят за нови възможности за влагане на пари, обади му се и отмени срещата. Докато Ларка не се събуди, той може да излиза от кабинета за не повече от десет минути.

— Жалко — искрено се огорчи приятелят му. — Искрах да си поклюкарстваме с теб.

— За кого? — вяло се поинтересува Ритер, който сега се вълнуваше повече от собствените си семейни проблеми, отколкото от чуждите.

— За Игор Чуйков. Нали го познаваш?

— Познавам го.

Фирмата на Ритер бе имала взаимоотношения с Чуйков неведнъж, бяха се запознали още преди няколко години, когато Игор Василевич едва започваше бизнеса си и помоли Ритер да разработи оптимална управленска схема, съобразена с дейността на бъдещата фирма. Щатно разписание, длъжностни характеристики и така нататък. Впоследствие „Практис Плюс“ на два пъти променя сферата на интересите си и всеки път Чуйков се обръщаше към Ритер — неговите

служители да му разработват нова схема. Чуйков беше разумен и пестелив бизнесмен, искаше да разполага с точно толкова хора, колкото са нужни за осигуряване на всички необходими дейности в бизнеса, никой да не се мотае без работа, тоест без достатъчно натоварване, и същевременно нито една от необходимите функции да не „увисва“, без да е обезпечена с щатна бройка. С други думи, хем да не плаща излишни заплати, хем работата да върви добре.

— Ами четете ли статията, където направо са сравнили със земята неговата „Практис Плюс“? — продължи bankerът.

— Четох я — потвърди Валерий. — Глупости пишат, аз добре знам как работи Игор. Пълни лъжи.

— Именно де! — кой знае защо, се зарадва приятелят му. — Заради тази статия на Чуйков му се провалили няколко договора и той подал срещу вестника официален иск за клевета и злепоставяне. И приложил всички документи, от които личи, че журналистът, авторът на статията, го е наклеветил. Така че съдът, разбира се, ще решава, но май вестникарите ще трябва здравата да си изтръскат джобовете.

— Е, ако Чуйков е бил наклеветен умишлено, значи е било поръчка — възрази Ритер. — И онзи, който е поръчал статията, или ще овъзмезди вестника за щетите, или ще натисне някой и друг лост и ще забави делото. Случвало се е сто пъти досега, нали знаеш.

— Знам — съгласи се bankerът.

По последвалата пауза Ритер се досети, че неговият събеседник пали цигара. Ето, точно пред микрофона щракна запалка и се чу шумното издишване след първото дръпване.

— Но фокусът е, че статията май не е поръчкова — продължи приятелят му.

— Откъде пък ти хрумна?

— Прекалено много се паникьосва главният редактор. Ако имаше чадър, нямаше да се притеснява толкова.

— Ами ти откъде знаеш? Да не би да го познаваш?

— Не, лично не го познавам, но неговите драскачи от финансовата страница редовно се консултират с мен. Та те ми казаха. Излиза, че някой е пробутал тези фалшификати за Чуйков на журналиста, а той ги е лапнал.

— Странно е, че нищо не е проверил, а веднага го е отпечатал — забеляза Валерий. — Защо не са внимавали?

— Ами казват, че източникът бил много сигурен, никога не ги бил подвеждал. Излиза, Валера, че твоят приятел Чуйков има някакви тайни врагове. Искам да кажа, че щом си имаш работа с него, редно е да знаеш тези неща. Така че ето, казвам ти ги.

— А защо непременно тайни? — позасмя се Ритер. — Може дори да са съвсем явни и самият Игор прекрасно да знае на кого е била изгодна тази публикация.

— Явните врагове, Валерий Станиславович, са хора заможни — назидателно каза bankerът, — те действат с помощта на парите и отгоре, за да е по-сигурно, а не отстрани и на доверие. Явните врагове поръчват публикации, а тайните ги провокират. Схващаш ли разликата? Но Чуйков е получил само изгода от това. Фалшификациите, които са пробутали на журналиста, са се оказали толкова прозрачни, че той за пет секунди ги е опровергал и сега предлага на вестника спогодба за седемстотин хиляди долара или съдебен иск за три милиона. При положение че със сигурност ще спечели делото в съда.

— Какво пък — философски отбеляза Валерий, — всичко е справедливо, неприятностите трябва да се компенсират с нещо. А на теб не ти ли е хрумвало, че щом всичко това е толкова изгодно за Чуйков, то не е случайно?

— Хрумвало ми е — измънка събеседникът му. — Нали ти казвам: исках да поклюкарстваме. Е, кога ще се видим?

— Хайде утре. — Ритер обърна страницата на органайзера и погледна ангажиментите си за близките дни. — Утре между три и четири следобед или вдругиден още сутринта, към десет. Кога ти е удобно?

Сега шумоляха страници от другата страна на жицата.

— Утре ми е тежък ден, хайде вдругиден сутринта.

— Разбрахме се.

Валерий затвори, отбеляза си срещата в бележника и се върна към текущите си работи. Лариса продължаваше сладко да сумти в съня си буквално на два метра от него, като постоянно напомняше на Ритер, че бизнесът си е бизнес, а своята главна работа — онази, заради която постоянно го боли сърцето, той така и не е свършил.

Хвърли пореден поглед на Лара, придърпа тефтера си и започна да се обажда на познати журналисти с един и същ въпрос: от кои

публични, известни в цялата страна хора планират да вземат интервюта в най-близко време. Записа си няколко имена, критично огледа получения списък. С две от тези личности се познаваше — не отблизо, но все пак достатъчно, за да им се обади.

— Искам да ви подаря картина на моята съпруга, млада художничка... Мога ли да ви помоля за услуга? Ще ви интервюират за списание... Журналистът обезателно ще ви попита за тази картина. Бихте ли могли непременно да споменете името на авторката?... Ще ви бъда много признателен...

Унизително, гадно. Прави го не за пръв път. И всеки път се чувства като напъхан надолу с главата в боклукчийска кофа. Но за Лара е готов да направи и много повече.

* * *

В събота къщата в Болотники се напълни с хора. В петък вечерта пристигна Чистяков, в събота сутринта дойде Павел Дюжин, а привечер изведнъж довтаса Коротков.

— Ууу — разочаровано проточи той, като огледа кухнята, в която кипеше работа: Чистяков се бе захванал да готви донесеното от Дюжин прасенце сукалче. — Аз пък си мислех, че ще проявя специално внимание към нещастната самотна болна, ще разсея скуката й, ще й окажа морална подкрепа и тя ще ми бъде благодарна за всичко това до края на живота си.

— Още един храненик довтаса да търси благодарност — констатира Алексей. — Аз си мислех, че моята Аска е най-користната, а излиза, че при вас на „Петровка“ всички сте такива. Селуянов постоянно се навърта наоколо — и той се преструва, че я навестява.

— Моля, моля — демонстративно се обиди Коротков, — вашата съпруга, господине, е интересчийка само в две насоки: вие да я храните и да й отстъпвате мястото си пред компютъра. А аз не използвам компютър.

— Значи си гладен — направи извода си Дюжин.

— Сит съм — гордо заяви Юра. — И нищо няма да искам от Каменская. Между другото, къде е тя?

— Прави си пробен воаяж до втория етаж. Опитва се да се качва по стълби. Специално е чакала да дойде някой, страхувала се, когато е сама — обясни Чистяков. — Хайде върви, щом си толкова самоотвержен, провери докъде е стигнала. Защото тръгна още преди двайсет минути.

Коротков излезе от кухнята, заизкачва се по стълбата и веднага разбра защо Настя се страхува от нея. Стръмна, вита, с тесни стъпала. Едно неточно движение — и край, непременно ще си счупиш нещо при падане — пак добре, ако е ръка или крак, защото може и по-лошо да стане. Намери Каменская в една от трите стаи. По всичко личеше, че е детската, предназначена за седемгодишния син на Дюжин. Настя седеше на малкото диванче, подпряна с две ръце на бастуна, и замислено оглеждаше своя изпружен напред ляв крак.

— Ей, браво! — радостно закреця Коротков. — Честита победа, приятелко! Все пак си покорила този връх!

Тя се усмихна и му подаде ръка.

— Здравсти, отдавна вече чувам гороломния ти глас. Защо вечно крещиш така, Юрик? С такъв глас не можеш да запазиш нищо в тайна.

— Хубаво бе, хайде, критикувай — обидено каза той. — Онези долу ме обвиняват, че съм бил сметкаджия, и ти не изоставай, включвай се. Аз се довлякох чак дотук, исках да се видя с приятелката си, носих в душата си своите най-добри чувства, а вие... Какво, да не би да съм дошъл да плюскам? Ако ви се свиди свинската мръвка, така си кажете, скръндзи със скръндзи.

— Я стига — разсмя се Настя, — ние и такъв те обичаме.

— Какъв „такъв“? — мнително попита Коротков.

— Гладен и гръмогласен. Сядай, поседи при мен, аз бездруго порано от половин час няма да тръгна надолу.

— Тоест, с теб имаме цял половин час далеч от онези долу?

— Така, и ти започна. Не се надявам, че си дошъл да ми предлагаш вечна любов. Значи става дума за вечната работа.

— Че как! — Юра направи изразителен жест с ръце, който означаваше, че иначе не може и да бъде. — Защо ценният кадър да залежава, докато нашата работа, както ти правилно отбеляза, е вечна, винаги е много и никога не свършва окончателно.

— За актрисата ли става дума, или са ни стоварили още нещо?

— Актрисата, да не я споменаваме с лошо... Аска, нищо не искам от теб, честна дума! Само ще ти разкажа какво знам и нека то да се джурка в главата ти, а? Може пък нещо да излезе.

— Бульон — позасмя се тя, — най-вероятно супа топчета. Или ти разчиташ на борш?

— Ася, сериозно ти говоря. — Гласът на Коротков стана умолителен. — Ти все пак си жена, по-лесно ти е да разбереш всичките тези глупости с любовта и ревността. Ето виж: имаме налице известния, любим и уважаван от всички режисьор Островски и неговата младичка любовница актриса — това от една страна. А от друга — бивш каскадьор, красив мъж, който отдавна се познава с Островски, снимал се е в седем негови филма, през последната година много са се сблизили. Младата актриса усилено сваля каскадьора, без да се смущава от присъствието нито на своя любовник, нито на любовницата на самия каскадьор. Дотук всичко ясно ли е?

— Засега да — кимна Настя. — И какво става по-нататък?

— Ами по-нататък идва шейсет и пет годишнината на Островски. Празнува се три дни в различна обстановка. И кой знае защо, каскадьорът не участва в празненствата. Скарали ли са се? Нищо подобно, още на другия ден след честването на Островски в Дома на киното той, заедно с актрисата, отива на гости на каскадьора и се натрясква в дома му като талпа. Тоест здравата, както човек се натрясква само с приятели. Пита се в задачката: защо каскадьорът не е участвал в масовите празненства?

— Доколкото разбирам, ти вече имаш някакви отговори.

— Не аз, а Серьожка Зарубин, той се вкопчи във факта за отсъствието на каскадьора от тълпата честитящи. Серьожка реши, че каскадьорът все пак е отвърнал на зова на сладката актриса, извършил е своето черно интимно дело и това се е случило точно преди юбилея на Островски. И после не е знаел как да се държи, какво да прави с цялата тази история, затова просто е избегнал участие в тържествата. Възможно ли е според теб?

— Като нищо — отново кимна Настя. — Не всички мъже се отнасят към жените като към неодушевен предмет, у някои все пак се мярка мисълта, че една интимна близост предполага някакво развитие на отношенията. И ти смяташ, че това може да е свързано с убийството на актрисата Халипова?

— Може. Защото Халипова е имала още един любовник, тъй да се каже, основен. Председател на една от комисиите при Думата, казва се Дронов. Чувала ли си го?

— Чувала съм го, и то в много негативна светлина — в смисъл неговите връзки с групировката на Багаев. И какво, нашият Дронов се е оказал ужасен ревнивец, така ли?

— Уцели десетката, приятелко. Той бил — подчертавам, бил, тъй като това са слухове — заявил на Халипова, че ѝ разрешава да се заиграва с режисьора Островски, тъй като това е нужно за кариерата ѝ, но за всички останали мъже на този свят въпросното разрешение не се отнася. И били — отново „били“ — изказани съответните обещания със закана характер.

Настя незнайно защо внимателно погали болния си крак и въздъхна:

— И вие сте решили, че ако Халипова е преспала с каскадьора, значи са я убили заради това. Но нещо не ви се получава. Не ви се получава, нали, щом си дошъл?

— Не ни се получава — мрачно потвърди Коротков. — Първо, Халипова се е държала не твърде целомъдрено и често е допускала, меко казано, мимолетни връзки с мъже. Но кой знае защо, Дронов не я е убил заради това. А заради каскадьора е последвала незабавна разправа. За какво говори това?

— Че Дронов не е научил за другите мъже, а за каскадьора по някакъв начин е научил. Ако това не ти харесва, мога да ти предложа друг вариант. Например че Дронов по принцип няма възможност да научава за любовните похождения на Халипова, движат се в различни среди и той така и нищо не би научил за каскадьора. Но някой много е искал да премахне Халипова, на някого тя е пречела, и този „някой“ е чакал удобен случай или не е чакал, а просто се е възползвал от непредпазливото поведение на момичето, което е допуснало да се разчуе за любовната му среща с каскадьора, и незабавно е докладвал, където трябва. Така повече ли ти харесва?

— Общо взето е добре, става като версия.

Коротков се надигна от ниската табуретка — все пак детските мебели бяха неудобни за него, и започна да раздвижва изтръпналите си крака.

— А какво казва самият каскадьор? Потвърждава ли интимната си връзка с Халипова?

— Хайде де, как пък ще потвърди. Отрича, то се знае, ама очите му — като на направил беля котарак. Но ако не е спал с актрисата, защо не е отишъл на юбилея, хайде, отговори ми де!

— Може да е имал някаква важна и неотложна работа. Всичко се случва.

— И отново си права! — Коротков се огледа, потърси нещо удобно от детски стол, не намери нищо подходящо и се настани на широкия перваз. — И ние задавахме този въпрос на каскадьора Кричевец. Знаеш ли какво отговори?

— Че не е имал никаква работа и е прекарал и трите дни при своята любовница в нейния апартамент.

— Ама ти откъде знаеш? — смаяно попита Юра. — Да не би Зарубин да ти се е обадил?

— Сетих се. — Тя отново погали крака си, сякаш именно той беше нейният събеседник, а не Коротков. — Ако каскадьорът ти беше изброил всичките си неотложни работи през тези дни, ти щеше да се втурнеш да проверяваш и много скоро щеше да установиш, че това си е пълна лъжа. Затова се прикрива с любовницата си, която винаги ще го подкрепи и ще потвърди показанията му. Би могъл да каже, че е прекарал тези дни вкъщи, но най-вероятно не е бил там, все някой го е търсил по телефона, а той не е вдигал. Затова е избрал обяснението за трите дни в прегръдките на любовницата в нейния апартамент.

— Не, приятелко, макар че си умна, все пак не знаеш всичко. Каскадьорът Антон Кричевец ни каза, че Островски го поканил заедно с любовницата му — гражданката Волкова, на банкета в неделя, но Волкова точно в неделя трябвало да присъства на семейна вечеря по случай деветдесетгодишнината на баба си, а Кричевец не искал да отиде без нея.

— Виж ти, каква преданост — промърмори Настя. — Е, и какво му е попречило да честити на Островски в понеделник, на банкета в Дома на киното? Или в събота?

— В събота, както обясни самият Островски, празнувал с хора от определени среди, елита, така да се каже. Висшето ръководство. А именно в неделя бил банкетът за приятели и близки, независимо от ранга им.

— Добре де, а в понеделник?

— А в понеделник ние, в смисъл, Кричевец, ома били в лошо настроение, обзела ни била тъга и печални мисли За тленността на всичко живо. С една дума, нападнала ГО меланхолия и той прекарал целия ден и половината от втория у Волкова. При това забележи, Волкова изобщо не споделяла това негово настроение и най-спокойно ходила на работа. И В понеделник, и във вторник. Тоест, утешавала го изключително вечерта и през нощта. Вярно, във вторник след работа двамата с Кричевец отишли в дома му, защото щели да им дойдат на гости Островски и Халипова.

— Волкова наистина ли е била на работа? Ти провери ли?

— Проверих. Била е. А дали Кричевец през това време е бил в нейното жилище — това е невъзможно да се провери.

Настя сви левия си крак и опита да стъпи на него. Май е добре, боли, но не чак толкова, че да не се опита да слезе.

— Юра, ти какво така си се вкопчил в този каскадър, а? Толкова ли е важно дали е бил у любовницата си, или не е бил? Та това не е алиби, убийството е станало през нощта във вторник срещу сряда, а не в понеделник. Струва ми се, че си губиш времето с него.

— Да, и на мен така ми се струва. Но Зарубин ми омота главата така: да получил обяснение защо Кричевец не е отишъл на юбилея — и толкоз. Сигурен е, че причината е Халипова, а това е мотив за убийство.

— Странни хора сте — въздъхна Настя и протегна ръка. — Помогни ми да стана, време е да поемаме към кухнята, мисля, че там скоро ще започне раздаването на свинското. Опитвайте се да докажете, че каскадърът е преспал с актрисата, макар че самият той го отрича, а нея вече не можете да попитате. Абе какво толкова ви засяга дали е спал с нея, или не е? Важно е да се разбере дали Дронов е имал основания да я ревнува, или не е имал, а доколко тези основания са отговаряли на действителността — това е последна грижа. Може просто да са наклеветили момичето, за да вбесят Дронов. Или не да го наклеветят, а просто да го издадат. Търсете за кого това е било изгодно. Защото е ясно, че някой е докладвал нарочно, в противен случай Дронов отдавна е имал поводи да убие пиленцето си, ако съдим по твоите разкази за начина ѝ на живот.

До средата на стълбата те вървяха мълчешком, Настя изцяло се бе съсредоточила върху процеса на преместването на теглото от здравия крак към бастуна, като при това се стараеше да уцелва тесните стъпала. Коротков вървеше напред, готов всеки момент да улови приятелката си, ако тя изведнъж изгуби равновесие.

— И все пак аз искам да разбера защо Кричевец не е бил на юбилея — упорито каза Юра. — Нямам толкова много мозък като теб, но пък имам усет. И усетът ми подсказва, че отговорът на този въпрос ще ни даде много. Откъде е тази внезапна меланхолия и лошото, разбирате ли, настроение, когато става дума да се демонстрира уважение на човек, който ще ти даде работа? Хайде, постави се на мястото на този каскадьор: снимките са останали в миналото, пари няма, свързва двата края със случайни ангажименти или лежи на гърба на любовницата си, когато изведнъж извънредно известен режисьор предлага да работят върху съвместен проект. Ако нещата се подредят добре, ще има прилична печалба. Но нали на този режисьор, прощавай, скъпа, трябва ежедневно да се ближе задникът, та — не дай си боже — да не се откаже и да не потърси друг специалист. Защото каскадьори под път и над път, и то сред тях има много известни, а Островски е един. Можеш ли да си представиш кой при това положение би си позволил да игнорира юбилея, ако е бил поканен?

— Не мога — призна Настя, втренчила поглед в следващото стъпало, — жена вероятно би могла да постъпи така, но мъж — едва ли. Все пак у жените обикновено на първо място са чувствата, а у мъжете — работата. Но ако следваме твоята логика, такъв каскадьор не може да си позволи да преспи с любовницата на режисьора — пак по същата причина. В такава ситуация близането на задника не се връзва с нанасянето на удари в гръб. Не ме разсейвай, че наистина ще се катурна.

— Ще те хвана — оптимистично обеща Коротков. — Но ходът на твоите мисли ми харесва. Ако между каскадьора и Халипова не е имало нищо, защо той не е отишъл на юбилея? Добре, да допуснем, заради меланхолията. Аз не вярвам в това, но да го допуснем. Тогава защо са убили Халипова? Заради кой мъж, ако не заради каскадьора?

— Юра, ти ще ме довършиш! — застана тя. — Остави ме спокойно да стигна до първия етаж. Нали сам каза, че Халипова е

имала безброй мъже. И накрая на Дронов му се е изчерпало търпението.

— Но защо именно сега? Какво или кой го е провокирал? Ася, разбери, трябва да намеря за какво да се заловя, та да се доближа до Дронов. Тоя дявол е политик, трудно е да го докопаш, за нищо и никакво ще вдигне шум до бога за депутатския си имунитет, ще насъска срещу нас главния прокурор. Аз трябва да възстановя цялата история до най-дребните подробности, да потвърдя и докажа всяко фактче, инак всичко отива нахалост.

Ето го и последното стъпало. Слава богу, може да се отпусне и да се дотътри до фотъойла.

— Какво друго искаше да ме питаш?

— Как се казва убиецът.

— Страхотни шегички имаш — укорително поклати глава Настя.
— Не си губи времето, Юра, сега ще ни повикат на масата и ако продължим да обсъждаме убийството, моят Чистяков ще побеснее. И без това ми се кара, когато на масата говоря за трупове. А прасенцето сукалче изисква чистота на помислите и невинност на изреченото.

— Да бе, знам, някакъв мъртъв прасчо за теб е по-важен от колегата ти. Дошъл съм при теб с проблемите си като при близък приятел, а ти... — захленчи Коротков, но веднага спря и жадно погледна към отворената врата, през която от кухнята се носеха аромати и се лееха звуци от съвсем недвусмислен характер. Определено прасенцето бе стигнало до последния двуминутен етап от печенето, който предшества нарязването му на порции преди поднасянето на масата, придружено от твърде съблазнителни сосове и гарнитюри. Май трябваше да побърза. — С една дума, нарисуй ми картината на престъплението. Ето виж: Халипова очаква телефонно обаждане, то се получава, тя си уговаря среща с някого, взема колата на Островски и заминава. Неизвестно защо по пътя изпада в ужасна паника, блъсва жена с дете и бяга, без да спре и да им окаже помощ. Защо не спира? Или я преследват и тя разбира, че да спре — за нея ще означава смърт, или е в такова състояние, че не забелязва блъснатите хора. Тоест, от страх тя просто е обезумяла. Какво имаме по-нататък? По-нататък имаме трупа на Халипова до колата в покрайнините на града, отвъд Околовръстното шосе. Какво, настигнали ли са я? Спрели ли са я? Поискали са да слезе от колата? И защо тази глупачка е слязла,

щом е разбирала, че ще я убият? А не може да не е разбирала, защото е бягала от убиеца през половината град. Защо е бягала, ако не се е страхувала от нищо?

— Може да са я измъкнали от колата насила — предложи Настя версия за обсъждане.

— Тя е могла да блокира вратите. Нещо повече, колата на Островски е „Лексус“, при този модел вратите се блокират автоматично веднага щом започне да работи двигателят. Тоест, вратите са били затворени, а Халипова незнайно защо ги е отворила.

— Може да са я принудили да отвори. Нали знаеш, като започнат да удрят с ръце и крака по колата, особено по стъклото — това действа много респектиращо. Не всеки би издържал, а тя все пак е млада жена.

— А експертизата твърди, че не е имало нищо подобно и по вратите, капака и стъклата няма никакви следи от удари. Как да разбираме това?

— Това е лошо — искрено се огорчи Настя. — Защо наистина тя е отворила вратата и е дала възможност на престъпника да я измъкне от колата? Най-вероятно от страх и от вълнение, и то след преследването през половината град, тя е загубила ума и дума, често се случва.

— Ася, теб някога измъквали ли са те насила от кола?

— Мен? — учуди се тя. — Не. Господ ми е помагал, винаги сама съм слизала, по собствена воля.

— А мен са ме измъквали. И мога да ти кажа, че се вкопчвах във всичко, което ми попаднеше подръка, опитвах се да се хвана за нещо. За волана, за скоростния лост, за таблото, за сенника. С една дума, за всичко. И от тези приключения остават твърде характерни следи.

— А експертите не са открили такива следи в колата — завърши вместо него Настя. — Много лошо. Значи никой не е измъквал Халипова от колата, тя сама е слязла. Юрик, искрено ти съчувствам.

— Е, и аз си съчувствам — оклюмано продума Коротков. — Защото тя не би слязла сама при мутрите на Багаев. Би слязла само при Дронов. Клетият аз, клетият, защо ми се стоварва това? Защо не може убиецът да е шлосер или метач, когото бих могъл просто ей така да отида и арестувам? Е, добре, нека е учител или лекар, или някакъв инженер. Да, ама не, става ли дума за Коротков — все ще му се

натресе някоя гадост във вид на заподозрян, дете не можеш да го пипнеш. Защо все така става, а, Аска?

— Защото сме на „Петровка“. Слез на земята, ето, като Коля Селуянов, там ще си задържаш метачи и шлосери колкото щеш.

— Край, стига! — избоботи точно над главите им гласът на Чистяков, който внезапно се бе появил на прага на стаята. — Ти, Коротков, измами моето приятелско доверие, кле ми се във всичко свято за теб, че си дошъл безкористно и няма да искаш нищо от жена ми. Нагло ме излъга и се опитваш безсрамно да експлоатираш нещастната болна жена, за което ще понесеш страшно наказание.

— Какво? — с ужас попита Юра, надявайки се наказанието да бъде каквото и да е, само не и лишаване от парченце свинско.

— Ще ядеш, а после, когато всички ние се разплуем от ситост, ще вземеш брадвата, ще отидеш в бараката зад къщата и ще нацепиш дърва за камината.

Добре де, дърва да са, важното е, че не го лишиха от парче месо. А то така изумително ухае!

* * *

Зоя Петровна Кабалкина, майката на Анита Волкова, много сериозно се тревожеше за по-малката си дъщеря — Любочка. Момичето стана нервно и затворено, макар че прескача у родителите си всеки ден, както винаги, защото живее на съседната улица... сякаш не е тук. Да, телом Любочка е тук — и личицето ѝ, и косата, и блузката, и мобилният телефон на колана на панталоните, а самата нея няма. На всички въпроси на майка си отговаря напосоки, а от време на време се затваря в банята. Зоя Петровна допира ухо до вратата и чува: плаче. Тихичко едно, сдържано, за да не наплаши родителите си, баба си и дядо си, а сълзите я задавят. Как ли само не подхождаше към нея майка ѝ — и със заобикалки, и с преки въпроси: какво се е случило, какво става, но получаваше един отговор:

— Майче, всичко е наред. Променливо настроение, от това са сълзите.

— Ама защо ти е такова настроението? — разпитваше Зоя Петровна. — Обидил ли те е някой? Или кавалерът те е напуснал? Или

си се влюбила, а той не те забелязва?

Люба само клатеше глава и измъчено се усмихваше:

— Всичко ми е наред, не се тревожи за мен. Просто настроение... Ще ми мине.

Може и да ѝ мине, разсъждаваше си наум Зоя Петровна, само че нямаше сили да гледа как детето ѝ съхне и вехне от ден на ден. Ако цялата работа е заради любовни вълнения, пак добре, но ако нещо не е наред в работата ѝ или има проблеми с държавни пари, тогава е време тя да започне да се тревожи. Финансов директор на голяма фирма — това не е шега работа, голяма отговорност е, а следователно може и много да пострада.

Като се поизмъчва няколко дни, Зоя Петровна реши да включи в операцията по-голямата си дъщеря — Анита. Тя умее да намира общ език с Любочка, нея Люба я гледа в устата! Разбира се, ако цялата работа е свързана с държавни пари, Люба едва ли ще каже на майка си, защото ще трябва много да ѝ обяснява: Зоя Петровна нищичко не разбира от днешната икономика, отдавна вече е забравила времето, когато беше прочута актриса, и не тъгува за онези години. Повече от три десетилетия живее само за дома и семейството си, за своята любов и дори работата, на която посвети всичките години до пенсионирането си, не я вълнуваше — беше тягостна необходимост, за да не я тикнат в затвора за тунеядство. Още щом премахнаха този член от кодекса, Зоя Петровна написа заявление за напускане — имаше достатъчно стаж за пенсия. Най-важното за нея бяха домът ѝ, добре гледаните деца и внуци, съпругът и старите ѝ родители. Всичко това беше нейната крепост и на служенето на тази крепост Зоя Петровна беше готова с радост да се посвети изцяло. През последните десет години тя дори не четеше книги: не изпитваше нужда. Разбира се, по-рано се налагаше да чете, особено модните неща, за да не изглежда като проста селянка — все пак трябваше да общува с родителите на децата от нейния театрален кръжок. А щом престана да работи, забрави и за четенето. Имаше много грижи по домакинството, внуците по цял ден бяха на нейните ръце. Любочка ги водеше сутрин, преди работа, и си ги вземаше след работа. Пък и старите, а вечер и Гриша, любимият съпруг, се прибираще от своята станция за техническо обслужване, често водеше гости — ту свои подчинени, ту клиенти, ту стари

приятели, — така че къщата трябваше да грее от чистота и да има достатъчно храна.

Разбира се, Любочка едва ли ще сподели грижите си с майка си, но на Анита определено ще каже. Анита е като вълшебна пръчица, с която си служат всички. Не само Люба, но и Валерик, синът на Станислав Отович от третия му брак, се съветва с нея, съобразява се с мнението ѝ. И това е естествено, нали Анита е най-голямата, значи е по-умна, по-мъдра ОТ по-малките си брат и сестра. И изобщо тя е необикновена, не е като другите. Щом Любочка не може сама да разреши проблема си, с помощта на Анита непременно ще успее.

Зоя Петровна изчака вечерта, когато дъщеря ѝ се прибираще, и ѝ се обади по телефона. Какво нещо са гените обаче! И Анита, и Валерик не понасят да ги наричат с умалителни имена. Това им е от Станислав Отович, който не признаваше никакви „Стасик“ или „Славик“, всички можеха да го наричат само Станислав. И Анита, още когато беше съвсем мъничка, демонстративно не се обаждаше, ако някой я наречеше Анечка, Нюра или Нюта. Искаше да бъде само Анита, гордеше се с това неруско име, измислено от испанката, нейната кръстница. И как се вбесяваше отначало, когато баба ѝ, майката на Зоя Петровна, я наричаше Нюта! Вярно, много скоро момичето разбра, че е безполезно да се бори с това, и се примири. Но само по отношение на баба си. На другите такива волности не се позволяваха. Казват, че и Валерик бил същият, самата Зоя Петровна не беше го виждала като малък, запозна се с него едва на погребението на Станислав Отович, но Нина Максимовна, майка му, разказваше за поведението на малкия си син почти същите неща, които Зоя Петровна можеше да разкаже за детството на Анита. И двете деца на художника Ритер имаха способността фанатично да се увличат по нещо и да се занимават с обекта на своето увлечение истински задълбочено. При това и момчето, и момичето умееха добре да организират времето си и никакви хобита не поставяха под заплаха ученето на уроците. За всичко имаше определено време и това време се използваше с пълно натоварване. Защото е направо страшно да си помислиш колко неща изучаваше Анита! И танци, и испански език, и две музикални специалности в училището — китара и саксофон, и пак завърши със златен медал.

А с Валерик, както ѝ разказа Нина Максимовна, историята била друга. Баща му му подарил железница играчка, огромна, заемала цяла стая. Донесъл му я от чужбина. И малчуганът — тогава бил на осем или на девет години — поиграл с нея точно половин час, а после седнал над тетрадките си и започнал да прави някакви сметки. Направо на пода, сред релсите и вагончетата. Оказало се, че пресмята колко хора ще са необходими, за да обслужват такава железница, ако била истинска. Станислав Отович тогава се присмял на сина си, а после забелязал, че Валерик се отнасял така с всичко, с което се сблъсквал. Например отишли в зоологическата градина, а на другия ден момчето седнало и взело да пресмята колко хора и техника са нужни, за да се извозват торът и отпадъците. При това пресмятало с варианти, например, ако в зоологическата градина имало пет слона, десет тигъра и десет лъва или един слон, три тигъра и два лъва, или изобщо нямало слонове, а имало само тигри, лъвове и маймуни, Станислав Отович искал синът му да стане художник, от малък го учел да разбира живописиста и да държи молив и четка, затова увлечението на Валерик предизвикало у него буря от гняв. А момчето си знаело своето! Отиде на театър — започва да пресмята колко персонал е нужен, за да функционира театърът нормално. Отиде в планетариума — същото. На изложба с баща си, в книжарницата за тетрадки, за купони за захар — където и да попаднел Валерик, мястото му давало храна за поредните пресмятания. И нямало значение дали сметките му били верни или не, важното било, че това разпалвало истински интереса му и той искал да се занимава именно с това, когато порасне, а не с живопис. Избрал института си сам и Станислав Отович няколко месеца не му говорил. Баща му явно разчитал, че синът му ще стане ако не художник (Валерик още от десетгодишен отказвал да докосва четки, колкото и да настоявал Ритер-старши), поне изкуствовед, специалист по изобразително изкуство, та нали Станислав Отович вложил в него толкова много, толкова сериозно работил с него! Обаче не, Валерик постъпил, както сам пожелал, и не обръщал никакво внимание на оскърбления си баща. „Аз — казвал — градя собствения си живот, а не бащиния. Ако татко не харесва нещо в своя живот, да си го промени. Но в своя живот, а не в моя. Всеки човек трябва да бъде стопанин на съдбата си. А не на нечия чужда“. Какъв характер само!

И Анита има същия. На никого не позволява да ѝ влияе и да ѝ диктува. И двамата са се метнали на баща СИ.

Анита обеща да поговори със сестра си и да съобщи резултатите на майка си. Обади ѝ се чак на другия ден.

— Майче, мисля, че с нищо не мога да те утеша.

— Какво има? — уплаши се Зоя Петровна. — Какво става с Любочка?

— Не мога да ти кажа точно, тя нищо не сподели с мен. Нали ти ме помоли да не споменавам за твоите тревоги, затова просто разговарях с нея, както обикновено, надявах се тя сама да сподели.

— И тя не пожела? — горчиво въздъхна Зоя Петровна.

— Не. Но съм съгласна с теб, става нещо с нея. Сякаш е на ръба на нервна криза.

— Господи, ама какво може да става? — завайка се Зоя Петровна. — Какво може да се е случило, ти как мислиш, Анита?

— Не знам, майче, но ми се струва, че Любаша крие от нас нещо, което се срамува да признае. Инак непременно щеше да ми го каже.

— Да, на теб ти има доверие — съгласи се майката. — И се вслушва в съветите ти. Уважава те, затова се срамува, не иска да се изложи пред теб. Добре де, какво да се прави, щом не иска да каже, то си е нейно право. А ти как си?

— Всичко е наред.

— Как е твоят скокльо?

— Мамо, нали съм те молила... Той е каскадьор, това е уважавана и добре платена професия.

— Защо тогава го криеш от нас, щом е толкова уважаван? — подкачи дъщеря си Зоя Петровна, която се обиждаше, задето през всичките тези години тя така и не бе запознала родителите си със своя сърдечен приятел.

— Никого не крия. Просто не смятам, че е нужно да ви запознавам с него. Вие сте моето семейство, той е моят личен живот и едното няма отношение към другото, така че не е нужно да ги смесваме.

От гласа на дъщеря ѝ я лъхна такъв студ, че Зоя Петровна сметна за по-правилно да смени темата.

* * *

Владимир Харченко изчака жена му да заспи и внимателно се измъкна изпод одеялото, прокрадна се до кухнята, затвори вратата след себе си, запали цигара. По дяволите, какво се случи? Схемата винаги бе работила безпогрешно, източникът на информация беше суперстабилен и благодарение на сведенията, черпени от този източник, той успя на няколко пъти да се изяви на служебното поприще толкова сполучливо, че кариерата му би могла дори да се нарече главозамайваща. А пък колко пари спечели, като продаваше информация на журналистите! Във всеки случай, неговата млада съпруга не се лишава нито от дрешки, нито от украшения, пък и не живеят в колиба, и на сватбено пътешествие ходиха не къде да е, а на Лазурния бряг, във Франция.

Какво се случи? Добре де, как именно можа да се случи всичко — това той ще разследва по-късно. А сега е важно да реши съвсем друг проблем. Петка Маскаев, когато го скастрил главният редактор, посочил Харченко като човека, продал му информацията, оказала се лъжлива. Главният, то се знае, иска да се разбере по мирния начин с Чуйков: по-добре да даде седемстотин хиляди, отколкото три милиона, защото при всяко положение ще се наложи да даде. Но няма намерение да ги извади от собствения си джоб, това е ясно. Който е последният във веригата, той е виновен, той трябва да плати.

Тази сутрин, когато Харченко вземаше колата си от паркинга, при него дойдоха четирима мъже — по външния им вид проличаха намерения, които не будеха съмнение. Без да повишават тон, мъжете му съобщиха, че или той, майор Харченко, ще донесе седемстотин хиляди долара, или няма да донесе, но тогава вече ще донесат други, и то не пари, а венци на гроба му. И за всичко това му се дава срок от една седмица. След една седмица ще има или пари, или цветя.

Естествено той нямаше откъде да вземе толкова пари. И трябваше да измисли как да се измъкне от тази ситуация. Дали да премести стрелките към източника, който му бе пробутал тази невярна информация? Тогава самият Владимир ще престане да бъде последният във веригата.

Не, така не става. Трябва да измисли нещо друго.

Нещо друго...
Но какво?

---

[1] Районно управление за борба с организираната престъпност.
— Б.пр. ↑

ГЛАВА 7.

Често се случва така: сред множеството факти и обстоятелства, които изплуват в процеса на разкриването на едно престъпление, изведнъж изскача някоя дребна подробност, мъничка, незабележима и никому ненужна, но детективът или следователят се блъскат в нея като в заключена порта и просто не могат да продължат, докато не разберат всичко около тази мъничка подробност. Сънуват я, тя се върти в главите им денонощно, мира не им дава, и те кой знае защо са сигурни, че щом решат въпроса с тази дреболия, всички останали подробности веднага ще намерят местата си и картината на престъплението ще се подреди в едно цяло, ще се сдобие с багри, ще се изясни. Ще задиша и оживее. Понякога именно така и става. Но много по-често излиза, че въпросната подробност няма никакво отношение към престъплението.

Такава подробност в случая с убийството на Юлия Халипова стана за Сергей Зарубин понеделникът в навечерието на убийството. Незнайно защо този проклет понеделник измъчваше оперативния работник и го болеше като развален зъб. Къде е бил в понеделник Антон Кричевец? Срещу какви толкова невероятно важни неща е заменил възможността да се хареса на маестрото, от когото зависи бъдещата му работа? Нито самият Кричевец, нито неговата любовница Волкова даваха отговор на този въпрос.

Но за Зарубин беше очевидно, че и двамата лъжат, когато разказват за лошото настроение, обхванало бившия каскадьор. Той добре си спомняше как попита Волкова защо Антон не е почел юбилея на Островски и не получи ясен отговор. А нали, ако всичко е било толкова просто, ако в неделя той е пропуснал банкета, защото не е искал да отиде сам, а Волкова е била заета със семейно тържество, ако в понеделник е бил разстроен и е прекарал целия ден и дори част от вторника в нейния апартамент, какво ѝ пречеше да му каже това? Но не му го каза. Само премълча и каза кратко: „Не знам“. Защо?

Ами защото не е била готова за този въпрос. Не е измислила предварително какво да отговори, не е успяла да го съгласува с

Кричевец. Те не са предполагали, че милиционерите от „Петровка“ ще се заинтересуват от такава подробност, като присъствието на един свидетел на рождения ден на друг. А може би е трябвало да съгласува показанията си не само с Кричевец, но и с Островски? Кой знае какво всъщност е станало? Най-вероятната версия, тази, която е на повърхността, разбира се, е Дронов и мутрите на Багаев. Но всъщност двойката „поръчител-изпълнител“ може да изглежда съвсем различно. Тоест, изпълнители може да са били както момчетата на Руслан Багаев, така и други, а поръчител може да е бил например самият Островски, жена му, Кричевец, който не е искал да рискува доброто отношение на режисьора, че дори и Анита Станиславовна Волкова в края на краищата. Или убийството да е поръчал все пак Дронов, но да го е провокирал някой от гореизброените персонажи.

И ето че пред Серьожа Зарубин изниква такъв един простицък въпрос: да предположим, че поведението на Халипова е станало вече съвсем предизвикателно, да предположим дори, че докато Анита Станиславовна е пирувала в неделя със семейството си, младата актриса се е срещнала с Кричевец и си е позволила нещо съвсем немислимо, включително шантаж: че нали, или ще бъдеш мой и ще зарежеш твоята старица, или аз ще направя така, че Островски да скъса деловите си отношения с теб. И в понеделник Кричевец, с благословията на Волкова, се среща с Дронов. Дронов е зает човек, определил е времето за срещата и това време се е оказало в понеделник вечерта, а отчаяният и уплашен Кричевец не е могъл да откаже и да помоли срещата да се състои по друго време, тъй като той трябва да присъства на рождения ден на режисьора. Оказва се, че има два ангажимента от несъпоставима важност, а не може да се протака: Юлия е момиче неуправляемо и непредсказуемо, може всеки момент да изпълни закана си. Отложиш ли срещата, може после да се окаже късно за каквото и да било.

Възможно ли е да е станало така? Напълно. А какао е нужно, за да проверим тази хипотеза? Нищо работа. Трябва точно да се установи къде са били в понеделник вечер Кричевец и Дронов. Впрочем възможно е с политика да се е срещнал не Антон, а неговата приятелка — и в такъв случай трябва да се установи също къде се е намирала по това време Волкова. И толкоз. Ако се окаже, че Дронов в понеделник

вечерта се е намирал там, където и Кричевец или Анита, или двамата заедно, можем да смятаме престъплението за разкрито.

Окаже ли се обаче, че пътищата им не се пресичат никъде, мъчителният въпрос за понеделника ще изникне с нова сила. Ако Кричевец и Волкова крият не среща с Дронов, а нещо друго? Какво крият тогава?

Своите „понеделнишки“ терзания Сергей Зарубин споделяше само с Коротков: страхуваше се, че ще му се смеят. И докато останалите оперативни работници си трошаха краката и моряха езиците да проверяват алибитата на всички намиращи се в Москва членове на престъпната групировка на Багаев, Зарубин насочи всичките свои усилия към трима души: политика Дронов, бившия каскадьор Антон Кричевец и доктора на физико-математическите науки Анита Волкова. Дронов беше недостъпен за Зарубин; ако изобщо някой можеше да си поговори с него, този някой беше следователят. Кричевец, както предполагаше Сергей, беше прекалено тясно свързан с престъплението, затова със сигурност щеше да бъде напрегнат и предпазлив, щеше да следи всяка своя дума, така че трябваше да започне с Волкова.

Анита Станиславовна работеше като системен администратор, ходеше на работа ежедневно, имаше нормиран работен ден от девет до осемнайсет часа, получаваше заплата в рубли, равна на две хиляди долара, в работата си с никого не се бе сблизавала и никой нищо не знаеше за личния ѝ живот. Напълно естествено бе никой да не знае и как тя прекарва почивните си дни и вечерите, по-конкретно фаталната вечер в понеделник. Но оставаха роднините, които може би бяха поинформирани. В списъка на роднините, с който разполагаше Зарубин, фигурираха: майка — Зоя Петровна Кабалкина, втори баща — Григорий Иванович Кабалкин, природена сестра — Любов Григорьевна Кабалкина, и брат — Валерий Станиславович Ритер, от третия брак на баща ѝ.

От разговора с майката и втория баща на Волкова Зарубин не научи нищо интересно. Зоя Петровна каза, че тъй като с Анита са се видели предната вечер, в неделя, и са се наприказвали на воля, в понеделник не се свързали нито веднъж по телефона. За плановете на дъщеря си за вечерта тя не знаела нищо, не можела да каже и дали си е

била вкъщи. Не, Анита никога не била произнасяла пред тях името Дронов.

Два часа се оказаха пропилены напразно, само на пръв поглед изглеждаше, сякаш е работа за пет минути: отиваш, задаваш два въпроса и си тръгваш. Волкова засега дори не беше заподозряна, тя беше само свидетел и по отношение на нея не, биваше да се действа грубо, защото, първо, можеше всички наоколо да се подплашат, напразно да се опетни човек, а после да излезе, че той е чист като младенец, и второ, този свидетел веднага щеше да научи от какво конкретно се интересуват детективите и какво точно предприемат, за да задоволят любопитството си. Ето защо за всички, с които предстоеше да се разговаря, трябваше да се измисли красива легенда, в потвърждение на която се налага да се задават стотици други въпроси.

* * *

Любов Григоревна Кабалкина гледеше Зарубин с нещастни очи, пълни със сълзи.

— Не е нужно с бащиното, наричайте ме просто Люба, с вас сигурно сме връстници — тихичко каза тя на Сергей. — Мама вече ми се обади. Някакви неприятности ли има Анита?

— Не, в никакъв случай — побърза да я успокои Зарубин. — Просто се води следствие за сериозно престъпление и трябва да се уточнят всички показания, които фигурират в делото. Става дума за убийството на актрисата Юлия Халипова. Може би сте чували?

— Да, по телевизията — кимна Люба. — Анита се познаваше с нея.

— Вашата сестра разказвала ли е нещо за Халипова?

— Малко, Анита изобщо не обича да клюкаротва.

Тя внезапно изхлипа, бързо избърса сълзите си със стиснатата в ръката ѝ кърпичка и се извърна:

— Извинете.

Ама тя защо така? Сергей не ѝ бе казал нищо такова, пък и разговаряха за убийството на свършено чужд човек.

— Та какво ви е казвала за Халипова? — настойчиво повтори Зарубин въпроса си.

— Че е лекомислена и безотговорна.

— И това ли беше всичко?

— Ами още, че... че е любовница на самия Островски.

— И какво друго?

— Нищо друго, честна дума. Знаете ли каква е Анита? Тя не обсъжда с никого своите работи, но и чужди не обсъжда зад гърба на хората.

— Ас Островски в добри отношения ли е?

— В нормални. Извинете, не бихте ли могли по-бързо да преминете към същината? Трябва да прибера децата от мама, скоро ще ги слагам да спят.

О, престана да плаче, но пък взе да става неспокойна. Май и във вашия гардероб, Любов Григоревна, прашасват някакви скелети? Впрочем, ако са в гардероба, не събират прах... А какво правят там? Изсъхват? Добре, засега ще се престорим, че нищо не се е случило.

— Ами аз вече съм съвсем близо до същината. Сестра ви казвала ли ви е, че миналата събота Островски е празнувал шейсет и пет годишнината си?

— Каза ми, разбира се.

— Смяташе ли да ходи на банкетата?

— Бяха ги поканили с Антон точно за неделя, а в неделя беше рожденият ден на баба ни. И Анита не можа да отиде на празника на Островски. А Антон никъде не ходи без нея.

— Тоест, баба ви е по-важна за Анита Станиславовна от режисьора Островски — одобрително направи равносметка Зарубин.

— Това я характеризира много добре. В наше време, знаете ли, малко хора обичат толкова бабите си. Добре, ами в понеделник? Тогава е имало още едно честване, в Дома на киното, и пак с банкет.

— Анита смяташе да отиде именно в понеделник, така ми каза в неделя.

— И защо не е отишла? — невинно попита Зарубин.

Запя мобилният телефон, поставен на масата пред Люба. Тя моментално го грабна, отвори капачето:

— Да.

И веднага лицето ѝ се промени, просто повехна за секунди. Точно така, тя очаква някакво обаждане, а все звънят хора, които не я интересуват. Затова е неспокойна. И иска да свърши по-бързо

разговорът ѝ с детектива и да го отпрати, та той да не чуе за какво ще стане дума, когато дългоочакваното обаждане все пак се състои. Имате си свои тайни, Любов Григоревна... Ама хайде, не е наша работа.

— Извинете. — Тя затвори телефона и го остави на масата. — За какво ме питахте?

— Защо Анита Станиславовна не е отишла в Дома на киното, щом се е канела — вяло отговори Зарубин.

Изненадата не се получи — той зададе въпроса, а Кабалкина имаше време да обмисли отговора, телефонът извънтя в толкова удобен за нея момент!

— Ама тя не е ли отишла?

Стори му се, че учудването на Кабалкина не беше престорено.

— Знам ли и аз. — Сергей разпери ръце. — Сестра ви казва, че не е ходила в Дома на киното, а някои хора, които са били там, твърдят, че са я видели в понеделник на честването на Островски. Затова сега проверяваме.

— Господи, но защо не е отишла? — озадачено каза Люба. — Та тя толкова искаше... Канеше се, със сигурност. Вие не знаете ли защо не е отишла?

— Люба, та нали вие самата току-що казахте, че сестра ви с никого не обсъжда работите си. И аз не съм изключение. Анита Станиславовна просто каза, че в понеделник не е отишла в Дома на киното, а защо — това не ми обясни.

— Дори на вас? Та нали сте милиция, не питате просто така, от любопитство. На вас е трябвало да каже.

— Е, извинете — усмихна се Сергей, — не оправдах надеждите. Госпожа Волкова не сметна, че съм достоен. Та ето, аз мисля, че тя все пак е отишла в Дома на киното, щом толкова е искала. Защото има хора, които твърдят, че са я видели там. Да си призная, аз мислех, че те или грешат, бъркат нещо, или лъжат. Но може би Анита Станиславовна незнайно защо иска да скрие, че е била там? А, Люба? Как мислите?

— Ау, какво приказвате! Защо трябва Анита да крие? И после, тя не може да не разбира, че ако е била в Дома на киното, всички ще го потвърдят, какъв смисъл има да казва, че не е била? Глупаво е!

— Права сте. — Зарубин се престори, че се е съгласил. — Тогава възниква въпросът защо другите свидетели лъжат. Защо казват, че е

била там, ако всъщност не е била? Да не би да са получили масови халюцинации?

— Не знам — сви рамене Кабалкина. — А от мен какво искате?

— Ох, и аз не знам — престорено въздъхна Зарубин. — Каква глупост, а, и уж няма никакво отношение към убийството, всяко най-дребно разминаване в показанията на свидетелите се налага да бъде изяснявано до последната подробност. Сега търся хора, които могат да кажат къде е била сестра ви в понеделник вечерта, хем не просто да кажат, а да потвърдят. Например вие, Люба. Не сте ли ѝ се обаждали в понеделник вечерта?

— В понеделник ли? — Тя се замисли, после тръсна глава: — Определено не. Защото аз бях сигурна, че е на банкет. Обаждах ѝ се следобед... Не, излъгах ви, следобед ми се обади тя.

— За какво? Уговорка ли имахте да ви се обади? Или е възникнал някакъв спешен проблем?

— Защо спешен? — не разбра Кабалкина.

— Видели сте се предната вечер, на рождения ден на баба ви. Сигурно сте обсъдили всичко важно. Така че обаждането в понеделник следобед, когато и двете сте на работа, може да е било само спешно. Не е ли така?

— Ами... — Люба се смути. — Това е семеен въпрос, няма отношение към убийството.

— И все пак, Люба, ще ви помоля да отговорите.

Гласът на Зарубин стана твърд. Кабалкина си погледна часовника и отново въздъхна. За кой ли път вече, откак разговаряха? Сергей им изгуби броя. Тази Любов Григоревна е просто като някаква машина, изработваща въздишки и сълзи.

— Ние имаме брат... По-точно не аз, а Анита. Синът на баща ѝ от третия му брак. Аз и Анита имаме обща майка, а тя с Валерка — баща.

— Да, в течение съм.

— Извинете, Сергей, хайде да свършим по-бързичко, имам малки деца.

— Хайде — с готовност се съгласи той. — Вие ми разкажете бързичко защо сестра ви се е обадила в службата ви в понеделник следобед и ще ви оставя на мира.

— Не. — Люба решително стана от дивана, взе от масата мобилния телефон, окачи го на колана на полата си. — Отивам да взема децата от мама. Ако искате, можете да ме изпратите, по пътя ще отговоря на въпросите ви. Близо е, на съседната улица.

— Знам, нали бях при вашите родители днес.

— Аха, бях забравила...

Наложи се да се подчини. Малки деца — това е сериозно нещо. Против него няма и не може да има аргументи.

Дъждът беше спрял и привечер доста се бе захладило. Люба, нисичка пухкава дебеланка, изглеждаше в дебелото си червено яке като ярко въздушно балонче, което леко подскача по тротоара. Крачеше много бързо, на половин крачка пред Зарубин, сякаш изобщо бе забравила за неговото съществуване. А може би не искаше да разговаря?

— Люба, ние не завършихме разговора си — напомни за себе си Сергей. — Вие искахте да ми разкажете за обаждането на сестра ви в понеделник в службата ви.

— Ами нищо особено. — Тя дори не забави крачка. — Анита се обади и каза, че още не се е видяла с Валерка, но може би ще се видят утре. Това е.

— Как така всичко? — ядосано попита Зарубин. — Защо ви го е съобщила? Това да не е някакво събитие от световен мащаб? Или вие си съобщавате една на друга за всяка своя крачка?

— Защо говорите така... — Тя вече се бе запъхтяла, но не намаляваше темпото. — В неделя аз казах на Анита, че съм се видяла с Валерка и той ми се стори някак разстроен, угрижен. Затова тя ми се обади на другия ден да ми каже, че не е забравила за нашия разговор и непременно ще се види с него и ще се постарее да изясни всичко. Та аз да не се тревожа — ако му трябва помощ, тя ще направи всичко, каквото е нужно.

— А вие защо се тревожехте? Не е ли нормално човек да е угрижен от нещо, още повече че е делови човек, бизнесмен? Нима това е повод да се изпада в паника?

— Вие не разбирате...

— Естествено, че не разбирам — с лекота се съгласи той. — Затова ми обяснете, та да разбере.

Тя да беше видяла себе си! Разстроена, угрижена, сълзи в очите, въздишки, очакване телефонът да звънне. И сестра ѝ нещо не се е втурнала презглава да я спасява. Какво семейство, а!

— Съпругата на Валерка е наркоманка. Но това да си остане между нас, нали, Серьожа? Освен Валерка, го знаят само трима души: майка му и ние с Анита. При това Валерка мисли, че аз нищо не знам и само майка му и Анита са в течение. Но Анита ми каза, тя няма тайни от мен. Затова, когато видях, че е съвсем неадекватен, се уплаших, че жена му е направила някаква беля.

— Какво например?

— Например че е минала на хероин. Досега вземаше само хапчета, това все пак не е толкова страшно, колкото хероина, аз знам. Ако мине на хероин обаче — край, свършено е с нея.

И естествено Валерка не би ми казал нищо, нали уж не знам. Затова помолих Анита да разбере какво става.

— Ясно.

Така, това определено няма отношение към убийството, само времето отиде нахалост.

— И още един въпрос, последен. — Кабалкина вече бе набрала кода и сега стоеше, придържайки вратата отворена. — Майка ви се оплакваше, че Анита Станиславовна крие от нея приятеля си Антон Кричевец. Вие познавате ли го?

— Не. Анита не ме е запознавала с него.

— Това не ви ли обижда? Та те са заедно вече петнайсет години, Антон е значителна част от живота ѝ. Нима не е обидно, че тя не ви показва тази част?

— Ни най-малко. Анита не допуска никого в живота си и всички отдавна сме свикнали с това. Такъв ѝ е характерът. Всичко хубаво.

* * *

— Край, Юра, остава ми последната надежда — горестно констатира Зарубин, седнал в кабинета на Коротков. — Ако братът на Волкова наистина се е срещал с нея във вторник, в навечерието на убийството, може тя поне да му е споменала къде е била в понеделник

вечерта и защо не е била при Островски. Ако и той нищо не знае, става съвсем лошо.

— Серьога, ти ще ме довършиш. — Коротков се втренчи в празната чаша, в която съвсем доскоро имаше горещ чай, и с недоумение се убеди, че там вече няма нищо. — Говори ли с Каменская?

— Всеки ден говоря с нея. Вечерни отчети по телефона. Защо?

— Ами нищо! — избухна Юрий. — Вече не мога да слушам за тоя проклет понеделник с проклетия юбилей на проклетия Островски! Специално ходих при нея в това проклето Болотники, за да обсъдим всичко подробно очи в очи, а не по телефона. И тя обеща да се постарае да те вразуми.

— Тя няма усет — упорито завъртя глава Сергей. — Ти самият прекрасно знаеш, и Настя Павловна го знае. Тя има аналитичен мозък, а усет няма и никога не е имала.

— Да бе, ти пък го имаш в изобилие — промърмори Коротков. — Шампион по усет. Я да се разберем така. Сега набирам един номер и задавам един въпрос. След това ти оставяш на мира своята идея и се включваш в проверката на Багаевите мутри, защото момчетата вече са капнали да ги проверяват един по един.

Обърна листа на настолния календар, намери телефона на приемната на Дронов и вдигна слушалката.

— Добър ден, майор Коротков, Московски криминален отдел. Ако обичате, нужна ми е една малка справка, мисля, че можете да ми помогнете. Не ми се иска за такава дреболия да се обръщам лично към господин Дронов... Да, благодаря. Та значи ето какво. В понеделник в Дома на киното се е провело честване на режисьора Островски. Чували ли сте го?... О, тогава още по-добре. Там е станал малък инцидент, изчезнала е чантата с важни документи на един от присъствалите. Ние поискахме целия списък на поканените, но нали разбирате, някои са отишли на честването, други — не, та трябва да уточним... Господин Дронов е в списъка. Бихте ли ми казали присъствал ли е там или не?... Аха, дори го е нямало... Ясно. Страшно съм ви благодарен. Още веднъж извинете за безпокойството.

Коротков затвори телефона и изразително погледна Зарубин.

— Та такива ми ти работи, млади ми приятелю, Господин Дронов изобщо не е бил в Москва в понеделник, както и в неделя, и в

събота. Заминал е в командировка още четвъртък и се е върнал на следващия четвъртък, тоест дори след убийството на Халипова.

— Осигурявал си е алиби — уверено заяви Сергей.

— Е, ти знаеш по-добре — позасмя се Юра. — Но при всяко положение в понеделник той не може да се е срещал нито с Волкова, нито с Кричевец. Така че с каквото и да се е занимавала тази сладка двойка, докато в Дома на киното са давали Островски, то няма нищо общо с убийството.

— Може да са се срещнали не с Дронов, а с Багаев — Продължи да упорства Зарубин.

— Хайде де! През главата на Дронов? И откъде са намерили връзка с Руслан? Та те не са бизнесмени, нито пък престъпници. Край, Серьога, приключваме с тази тема. Съгласен съм, че убийството на Халипова е свързано с Дронов, но въпросът за понеделника е изчерпан. Разбра ли ме? Ако мислиш, че Волкова и Кричевец може да имат нещо общо с това — моля, прави всичко, което смяташ за нужно. Но забрави за понеделника най-сетне!

— Добре де — мрачно промърмори Зарубин. — Но с Ритер все пак ще се срещна.

— Мамка ти! — кресна Коротков. — Да не оглуша случайно? Или аз обяснявам лошо?! Имаме работа до гуша, момчетата капнаха — и нашите, и от РУБОП...

— Не ми викай. — Зарубин беше спокоен и дори май весел, сякаш с него на висок глас разговаряше не заместник-началникът на отдела, а някой външен човек, чието мнение не играеше и най-малка роля в живота на Сергей. — Ще се видя с него в извънработно време.

— Детективът няма извънработно време, ние не сме на нормиран работен ден. Забрави ли? О, господи, ама защо си толкова упорит? Нали сам виждаш, че версията ти не издържа на критика, ама не искаш да си го признаеш. И как да разговаря с теб човек, като не може да ти вика, а от нормална приказка не разбираш! И между другото, защо не трябва да ти викам?

Зарубин хитро се усмихна и намигна. Разбра, че бурята е утихнала, Коротков си е изпуснал парата и отново е готов за човешки разговор.

— Защото съм дребен. Знаеш ли какъв ужасен комплекс имам на тази тема? Никой не бива да ме пренебрегва, не бива да ми се карат, не

бива да ми викат, защото започвам страшно да се разстройвам. А когато се разстройвам, затъпявам. И работя лошо.

— Ти си дребен шантажист — насочи напред Коротков показалеца си.

— Ами да — потвърди Сергей. — А ти си голям началник. С една дума, шефе, аз всичко разбрах и ще постъпя, както ми каза. А за останалото — нека се престорим, че не знаеш. Съгласен ли си?

* * *

Когато престанаха непрекъснатите дъждове, Настя естествено се зарадва, но застудяването настъпи едновременно с нови неприятности. В топлоцентралата стана авария и всички къщи в Болотники останаха без отопление и топла вода.

През деня Настя все някак успяваше да се спаси от студа, но прекараната в борба с него нощ изтощи всички резерви на мъжеството ѝ. Още на сутринта тя звънна на Дюжин и го попита какво се прави в такива случаи.

— Нормалните хора палят камината и включват бойлера — спокойно отговори Павел. — Но теб не можем да те пишем при нормалните, защото, първо, не си в състояние да нацепиш дърва, а онези, дето ги нацепи Коротков, ги изгорихме в неделя. Второ, не знаеш къде е и как се включва бойлерът.

— И какво да правя сега? Да чакам, докато се превърна в замразена риба?

— Ще чакаш, докато дойда.

— Дълго ли ще чакам? — жално попита Настя. — Вече нямам сили.

— Около час и половина. Сега ще помоля Иван да ме пусне и тръгвам.

Какъв лош късмет. Ако кракът ѝ беше здрав, можеше да се облече по-топло и час и половина да се разхожда из гората с бърза крачка — и за здравето полезно, и помага да се стоплиш. А така, колкото и да се обличаш, пак е студено сякаш си навън, пък и Настя не си бе донесла особено топли дрехи — не бе предполагала, че може да остане без отопление.

Добре де, половин час можеше да се посвети на лечебната разходка, чиято продължителност вече бе станала трийсет минути. Ами още един час? Настя си спомни как бе мръзнала през целия вчерашен ден и през цялата нощ и реши, че след такива изпитания един час определено ще изтърпи. Чудо голямо, какво е един час, едно мъъничко, крааатичко часче, в сравнение с цяло студено и безкрайно денонощие!

Чистяков беше донесъл в Болотники много книги, но Настя, въпреки собствените ѝ очаквания, четеше малко. Предпочиташе да се рови в себе си, да търси първопричините на собствените си проблеми. Тя не вярваше в чудеса, но от деня, когато набра смелост и си каза всичко, което мисли за собствените си отношения с началника, кракът започна да я боли по-малко. Трудно бе да се каже защо стана така — дали защото отдавна боледуваше и беше време да се оправи, дали защото Настя водеше по-здравословен начин на живот, всеки ден се разхождаше, много спеше и се хранеше редовно, или пък защото Паша Дюжин беше прав. На Настя много ѝ се искаше да поговори с него за това, но през почивните дни край нея постоянно беше Льошка, а после дойде и Коротков, и изобщо на вилата цареше весела суетня, а подобен разговор ѝ се виждаше сериозен и неподходящ за чужди уши. Особено за ушите на Льошка: като физик-математик, човек прагматичен и земен, щеше да им се присмее. И тя беше учила във физико-математическа гимназия и бе израснала като заклетата атеистка, но мисленето ѝ някак се различаваше от това на Чистяков. Може би защото тя много по-често от съпруга си имаше работа с чужди съдби и чужди постъпки и добре знаеше какви необясними неща стават в човешките глави и се случват в човешкия живот.

Както и да е, спокойните и бавни размисли и върху личното ѝ поведение, и върху поведението на другите, я насочиха към неочакван извод: хората много често не използват собствените си ресурси, а предпочитат чуждите, защото изначално са сигурни, че със своите няма да успеят. Под собствени ресурси в случая Настя имаше предвид душевните сили и психологическите възможности. Колкото повече най-обикновени житейски ситуации си припомняше, толкова по-ясно се очертаваше закономерността. Най-простият пример — с парите, които човек взема назаем. Той, да кажем, печели определена сума и знае, че ако пести, след три години ще спести достатъчно, за да си

купи... например нова кола. Има два варианта: да пести, да чака и след три години да осъществи замисленото или да вземе пари назаем за три години и да купи колата още сега, защото старата вече е овехтяла, не е модерна или пък му е станала малка. Най-често хората тръгват по втория път, защото са сигурни: още три години няма да издържат с тая таратайка. Абе просто нямат сили за това! То не е шофиране, а мъчение. Да престанат да карат кола и за три години да се прехвърлят на обществен транспорт? Не, какво приказвате, няма да мога, свикнал съм с колата, какви ти трамваи и тролей! А ако помисли човек, какво значи „не мога повече“ или „няма да мога“? Или „вече нямам сили“, „няма да понеса това“, „не съм в състояние“? Ами все същото: неувереност в себе си. Няма да ти стигне търпението, издръжливостта, силата на волята. По-добре да прибегнеш до помощта на чуждите пари, отколкото да задействаш вътрешния си ресурс и своите способности.

Разбира се, често ние, хората, хитруваме. Спокойно допускаме, че и ще можем, и ще понесем, и силите ще ни стигнат, но никак не ни се иска... Тягостно ни е, дошло ни е до гуша, отегчително е. Понякога е мъчително. Понякога — болезнено. Гледаме на съзнателното изтърпяване на страданието или неудобството като на някаква жертва, която естествено не искаме да правим. И се стремим да променим нещата така, че другите да се жертват. Нека те, другите, се променят, нека преустройват своето поведение спрямо нас, нека приемат нашите възгледи и споделят нашите вкусове, тогава ще ни е по-лесно да съществуваме съвместно. Нека споделят с нас своите пари, свободното си време, способностите си. На тях им е по-лесно да принасят жертви, отколкото на нас, дето сме толкова уморени и измъчени.

Но нали трябва да има причина, поради която хората не разчитат сами на себе си. И тя е строго индивидуална, защото всеки човек изживява собствения си живот със свой индивидуален опит и един ден се случва нещо, което напълно унищожава желанието му да се справя с трите най-често срещани проблема: необходимостта да преодоляваш страха, да чакаш и да търпиш.

А може би цялата работа е в начина, по който възрастните се държат с децата? Малкото човече постоянно казва: аз сам, а възрастните непрекъснато му обясняват, че само няма да се справи, че не може без помощ. Детската душа се стреми да се научи да използва

своите възможности, а възрастната душа се стреми, понякога несъзнателно, да оформи у детето чувство на зависимост от по-големите, предимно от родителите. Без нас ти нищо не можеш, без нас си загубен, кой ще те възпре от неразумни постъпки и неправилни решения, кой ще те защити от опасност, за теб ние сме всичко, ти без нас си нищо. В края на краищата възрастните заразяват децата със своята идеология и ето го резултата.

Разбира се, не всичко е толкова просто и праволинейно. Съществуват два полюса. На единия е разбирането, че да помагаш на другите е хубаво и похвално, а да помолиш за помощ не е срамно и неудобно. А на другия полюс е вярата, че човек може невероятно много и неговите душевни сили и възможности са наистина безгранични. Да се моли за помощ може и трябва, когато е изчерпан собственият ресурс, но нали повечето хора дори не посягат към него, понеже предварително смятат, че такъв изобщо не съществува и че трябва да се възползват от чуждия — материален, физически или духовен. У един писател, май беше Коелю, Настя бе намерила забележителна фраза: че всеки човек има всичко, което му е нужно. Като си спомни израза, тя стигна до заключението, че истинската мъдрост се състои в правилното разбиране на тази теза. Всеки човек разполага с ресурс, напълно достатъчен да удовлетвори всички негови потребности и желания. Друг е въпросът, че хората често не разбират какви са техните истински потребности и си измислят какво ли не, като се ориентират не по реалността, а по модата, по мнението и начина на живот на околните, по господстващата идеология. Ето, другите имат модни дрешки — и аз искам такива. За какво ти са? Да не би да нямаш какво да облечеш? Да не би да ходиш в дрипи и да мръзнеш? Не. Е, защо тогава? Защото има господстващ в умовете постулат: човек трябва да е облечен според модата. Но този закон, както и модата, е бил измислен, за да купуват хората повече дрехи, без да изчакват предишните да се износят. Това са ни го натрапили умишлено, за да правят пари от тези стоки, като ни принуждават да харчим за всъщност абсолютно ненужни ни вещи. Та това е толкова просто! А ние, като магарета подир морков, се тътрим след хитрите производители, позволяваме да ни обират и се оплакваме, че нямаме пари.

Мъдростта се състои в умението да отделяш истинските нужди от натрапените ти от някого. Всеки човек изпитва потребност да обича и всеки може да реализира тази потребност. Но натрапеното ни мнение говори, че любовта трябва да бъде взаимна, инак е срамна и някак глупава и унижителна, така че в случаите, когато няма взаимност, започват страдания... Всеки изпитва потребност да бъде обичан и няма на света човек, когото никой да не обича, но пак някъде отвън са ни натрапили представата, че ако те обича принц или кралица, ти си великолепен, а ако те обича съвсем обикновен човек със съвсем обикновена външност, можеш да пренебрегнеш тази любов, защото тя не добавя нищо към твоя образ и не повишава твоята самооценка. Такава любов все едно е маловажна. Ако не ме обичат най-хубавите и най-ярките личности, все едно никой не ме обича. И отново — страдания.

Ето такива мисли занимаваха Настя Каменская и я откъсваха от дългоочакваната почивка с книга в ръце. И сега тя имаше чувството, че май е готова за разговор с Дюжин.

* * *

Дюжин пристигна, както беше обещал, след час и половина. Веднага включи бойлера и докато Настя се топлеше в горещата вана, нацепи дърва и запали огън в камината.

— Сега се живее — радостно заяви тя, когато влезе в хола, зачервена и сгрята. — Само не разбирам какво ще правя през нощта, нали камината ще угасне и стаята бързо ще изстине.

— Вземи още две одеяла, горе има. Остава ти да се мъчиш само една нощ, до утре ще отстранят аварията, така ми казаха, обадох се да питам — успокой я Павел. — А до довечера ще поживееш с камината, донесох много дърва, трябва да ти стигнат.

— Ти ще постоиш ли?

— Защо? Искаш по-бързо да се махна ли? Да нямаш тайна среща? — попита ехидно той.

— Я стига и ти! — засмя се Настя. — Какви ти срещи с такъв крак. Искан да си поговорим с теб. За моя куц крайник.

— Тогава ми дължиш един обяд — моментално реагира Дюжин.

— О, какво говориш, Паша — уплаши се тя. — Имам само замразени полуфабрикати, ами че аз не готвя за себе си.

— Хм, да, в сравнение с прасенцето това, разбира се, е слаба работа — укорително поклати глава той. — Ама хайде, ще ям каквото ми дадеш. На мястото на Чистяков отдавна щях да се разведе с теб.

— Мисля — през смях отговори Настя, — че на мястото на Чистяков ти дори нямаше да се ожениш за мен.

Тя извади от фризера пакет с китайски микс, състоящ се от ориз, скариди и безброй различни зеленчуци, изсипа съдържанието в стъклена тенджерка, наля малко вода и сложи тенджерката в микровълновата печка. Тази полуготова храна Настя купуваше вече няколко пъти и ѝ се струваше, че е доста вкусна. Впрочем Паша може би нямаше да се съгласи с нейната оценка.

Дюжин обаче мъжествено изяде всичко, което бе сложено в чинията му, макар по лицето му да пролича, че не изпитва безумна наслада. Докато обядваха, стаята добре се затопли, така че Настя дори рискува да си съблече якето и само да го наметне на раменете си.

— Паша, струва ми се, аз разбрах защо кракът ми толкова дълго не се възстановява — подзе тя. — Честно да си призная, не вярвах твърде в онова, което ти ми каза тогава, в болницата.

— За какво говориш?

— Нали ти ми каза, че ако кракът ме боли толкова дълго, и то левият, това означава, че вървя по грешен път при изграждането на отношенията си с някакъв мъж. Правилно ли съм те разбрала?

— Правилно. Всъщност не е точно така...

— Ето на — ядоса се Настя, — започва се.

— Почакай де — усмихна се Павел. — Изслушай ме до края. Краката са символ на пътя, по който вървиш. Ако те болят и двата — и десният, и левият, това може да е свързано например с нещо, което си направила неправилно в живота си, тоест, тръгнала си по грешен път, и подсъзнателно се разкайваш за това. Избрала си погрешната работа, погрешното образование, погрешния град, погрешния съпруг и така нататък. Разбираш ли? А ако те боли само единият крак, трябва да мислиш за пътя, по който си тръгнала във взаимоотношенията си съответно с мъж, ако те боли левият крак, или с жена, ако те боли десният. Тъй като ти имаш проблеми именно с левия крак, аз те насочих към проблемите ти с мъж.

— Добре, аз разбрах, че неправилно изграждам отношенията си с моя началник и затова не ми се ходи на работа. Това възможно ли е?

— Разбира се. Между другото, много често се случва.

— Значи не съм единствена — позасмя се Настя. — Това успокоява. И какво да правя?

— Трябва да работиш по въпроса — загадъчно произнесе Дюжин. — Да работиш упорито, дълго и търпеливо.

— Как именно?

— Ти първо ми кажи случи ли се нещо, след като си разбрала това?

— Ами... Май кракът започна да ме боли по-малко, но нали тренирам и ми правят масажи, физиотерапия. И изобщо му е време вече да започва да оздравява, така че той оздравява.

— Ясно. С други думи, ти засега не свързваш следствието с причината. Смяташ, че разбирането на проблема с нищо не ти е помогнало.

— Не, Паша — възрази тя, — аз просто не го знам със сигурност. Откъде мога да знам защо кракът ме боли по-малко?

— Не можеш — съгласи се той. — Но ми повярвай, че ако не разрешиш проблема си, кракът ще те боли още много дълго, може би ще утихне за известно време, а после болката отново ще се върне. С една дума, ако ти сама не решиш своите проблеми, ще си имаш главоболия с тоя крак до края на живота си. Вярваш ли ми?

— Не — честно призна тя. — Не ти вярвам.

— Тогава защо смяташе да разговаряш с мен, щом не ми вярваш?

— И аз не знам. — Настя се обърка. — Искам да кажа, че всичко трябва да се проверява по експериментален път. Разбира се, аз не вярвам в това, което казваш, но... Ами ако е истина? Имам много време, с нищо не съм заета и бих могла да опитам...

— Ясно — въздъхна Дюжин. — Ти пак искаш да ти извадя заек от шапка. Няма да стане, Настюша. Друг е въпросът, ако искрено искаш да осъзнаеш и решиш проблема си, независимо от физическия резултат.

— Искам — твърдо каза тя. — Защото не мога вечно да стоя в болнични. Рано или късно ще дойде ден, когато ще се наложи да отида на работа и да се срещна с началника. И бих искала това да не се превърне в продължение на всичко, което вече надробих.

— А каква е същината на проблема, разбира се, ти няма да ми кажеш, нали?

— Ще ти кажа. Обидих го. И той ме намрази. Но има достатъчно ум в главата да не ми отмъщава. Просто от онзи момент ние по никакъв начин не можем да общуваме нормално. Спомняш ли си, както във филма „Мимино“: изпитвам такава силна лична неприязън! И не знам как да се държа, та всичко да си влезе в релсите. Мога да му се извиня, но никак не съм уверена, че това ще помогне. А какво ще помогне?

— Не знам. — Той поклати глава. — И никой не знае. Освен ти самата.

— Но аз не знам! — почти отчаяно възкликна тя.

— Знаеш — възрази Павел. — Само че това знание е скрито много дълбоко, под купчини какви ли не боклуци. Боклуците трябва да се разчистят, тогава решението ще се появи само. То ще дойде и ще бъде невъзможно да не го видиш. Ето това разчистване на боклука е въпросната работа, за която ти говорех. На първо място трябва да работиш със своето високомерие.

— С високомерието си ли? — учудено попита Настя.

— Именно. Ти си го обидила, значи в онзи момент си поставила себе си над него, сметнала си, че имаш право да го съдиш и осъждаш. Именно това е високомерието.

— Виж тии — замислено проточи тя, — аз пък не знаех как се нарича това. Тоест, аз вече се упреквах за постъпката си, разбрах, че не съм била права, но не знаех, че това е било проява на високомерие.

— Така е, драга, така. Обуздай високомерието си, избави се от него, а после си прости за това, което си направила.

— Да си прости? Струва ми се, че трябва да се укорявам и критикувам за това, а ти казваш: „прости си“.

— Прости си, Настюша. Непременно. Ако се укоряваш и критикуваш, това ще ти докара и чувство за вина. Нужно ли ти е то? Кажи си — ако искаш, на глас, ако искаш, наум — всичко, което мислиш за тази своя постъпка, изприказвай го, произнеси всички най-неприятни думи, а после си прости. И се пусни.

— Тоест?

— Това е... Да, трудно ми е с теб. Ти какво, изобщо ли не четеш литература за душата?

— Имаш предвид религиозна ли?

— Имам предвид духовна. Такава, която е посветена на проблемите на душата и духа. Тя може да бъде и религиозна, но далеч невинаги. Да се пуснеш, Настюша, означава да не държиш в себе си човека, който вече отдавна си престанала да бъдеш. Кога се случи всичко това с твоя началник?

— Миналото лято.

— Виждаш ли колко време е минало! През това време ти си станала друга, през ума ти са минали толкова различни мисли, изживяла си много неща, пораснала си с почти година и половина, а още се вкопчваш в „онази“ Каменская. Пусни я.

Накарай ѝ се за това, което е направила, прости ѝ и се раздели с нея.

— А после? — Стана ѝ интересно и за известно време Настя дори забрави, че не вярва във всичко това.

— Ами после... После действай с началника. Процедурата е буквално същата: кажи му всичко, което мислиш, после му прости и го пусни. И най-важното — не забравяй да го помолиш за прошка. Запомни формулировката: „Прости ми. И аз ти прощавам и те пускам, върви си с мир“. Запомни ли?

— Прости ми. И аз ти прощавам и те пускам, върви си с мир — послушно повтори тя. — И толкоз? Толкова просто?

— Е, хайде сега и ти — разсмя се Павел. — Никога нищо не е просто. Това трябва да се повтаря много бързо и безкрайно много пъти, дълго-дълго. Докато не почувстваш, че цялата тази твоя „много силна лична неприязън“ е излязла заедно с издишването ти. После ще ти обясня всички подробности, а сега да си поговорим за стратегията. Доколкото разбирам, освен високомерието, у теб има още нещо, което те е накарало да направиш такава стъпка. Има, нали?

— Има — кимна Настя. — Страх, че сама няма да се справя с проблемите си, и опит да ги реша за чужда сметка.

— Чудесно — кой знае защо, се развесели той. — По това също трябва здравата да се поработи. Мислите, че няма да можеш или няма да се справиш, са грехът на униението. От него трябва да се чистиш.

— И какво друго?

— И освен това трябва да изучиш и да спазваш космическите закони.

— Паша! Пак започваш — разстроено заговори Настя. — Всичко беше толкова хубаво, чиста психология. И ето на, отново космически закони. Не може ли някак без божественото?

— Защо, много ли ти се иска да няма божествено? — попита Дюжин, за да я подразни. — Не ти се иска да вярваш в Бог, а? Има си хас, без него е много по-лесно да се живее, правиш глупости и гадости и за нищо не се замисляш.

— Паша, аз сериозно...

На Настя ѝ се стори, че в стаята стана прекалено топло, и отметна якето.

— Ами и аз сериозно. Настюша, космическите закони не са божественото. Това са закони, обуславящи най-благоприятното състояние на човешката душа. Ако ги спазваш, душата ти ще бъде спокойна, в нея няма да се натрупва всякакъв боклук и правилните решения ще се появяват лесно и бързо. Ако искаш, можеш да наричаш това хигиена на душата. Тези закони са всичко пет, но сега аз ще ти разкажа само за два, които днес са ти най-необходими. Още повече че ти вече знаеш единия от тях. Или си го забравила?

— Закона за трите отрицания ли? — попита Настя. — Не прави, не говори и не мисли нищо, ако не са те молили за това?

— Да, да. А как го нарече ти? — попита Дюжин. — Закон за трите отрицания? Интересно. Сега следващият закон... Слушай, защо не си го запишеш? Аз ти разказвам толкова много неща, ще забравиш поне половината.

— Ще ги запомня, имам добра памет.

— Твоя си работа, после да не се оплакваш. Следващият закон е: почитай родителите си, учителите си и по-възрастните.

— Ами че това е една от Десетте Божи заповеди — разочаровано проточи тя. А беше очаквала, че сега Паша ще каже нещо невероятно, ново, неочаквано...

— А заповедите какво са според теб, някаква глупост ли? — обиди се той.

— Не, не са глупост, разбира се, но аз мислех... Впрочем няма значение. Продължавай.

— Не, още е рано да продължавам, трябва да се спрем на този закон, още повече че става дума за твоя началник. Всеки човек, с когото си имаш работа, в известен смисъл става твой учител.

Включително началникът ти, дори ти да не го обичаш. Но ситуацията, която се е създала помежду ви, днес те е накарала да се замислиш за нещо, да го разбереш. На някои неща вече си се научила и ще се научиш на още благодарение на него. Разбираш ли за какво говоря?

— Разбирам — тихо отвърна тя.

— Трябва да се научиш да го уважаваш. Да се отнасяш към него с благодарност дори само заради това, че днес мислиш за проблемите си и се опитваш да ги решиш. А със сигурност има още много поводи да го уважаваш. Има, нали, прав ли съм?

— Има — съгласи се тя.

Разбира се, че има. Колкото и омразен да ѝ е Афоня, той е добър професионалист.

— Значи твоят урок по този космически закон е да се научиш да виждаш у всеки човек свой учител и да го почиташ. И последното за днес. Но първо един въпрос.

— Питай.

— Кога тази година се раззелениха дърветата?

— Какво?!

На Настя ѝ се стори, че не е чула добре. Какво общо имат дърветата? И какво значение има кога са се раззеленили? Да не би той да проверява нейната наблюдателност? И каква е връзката с космическите закони?

— Паша, аз не разбирам... Каква е връзката?

— Ами най-проста. Ще отговориш ли на въпроса ми?

— Не, не си спомням точно. Сигурно в края на май, както обикновено.

— Тази година, Настюша, в края на април всички дървета бяха потънали в сочна зеленина. Не само тук-там, а изцяло покрити с гъста шума. Лятото настъпи с един месец по-рано от обикновено. Природата ни подари цял допълнителен летен месец. А ти дори не си забелязала.

— Не съм — разкаяно си призна Настя. — И какво следва от това?

— От това следва, че трябва да бъдем благодарни за всичко, което ни заобикаля и се случва с нас. И за това, че имахме още един летен месец. И за това, че си счупила крака си, защото благодарение на този инцидент започна да се ровиш в себе си. И за това, че вчера захладня, защото иначе днес нямаше да дойда и нямаше да си

поговорим. И за това, че твоите родители са се срещнали и в резултат си се появила ти. За всичко, разбираш ли? Не е толкова лесно, колкото си мислиш, особено при твоята работа. Сега ти се струва, че говоря глупости, но я се опитай да бъдеш благодарна за това, което става, когато видиш убит човек. И не само убития човек, но и неговите смазани от мъка близки. И отвратителния, жесток, понякога мъртвопиян убиец. Как може да се благодари на съдбата, задето допуска такива неща?

— Да, Паша, за такива неща май не може да има благодарност.

— Може — убедено отвърна той. — Твоята задача е да се научиш да намираш повод за благодарност във всичко без изключение. Това е трудно, може да минат дори не месеци, а години, докато търсиш такъв повод. Но трябва да се научиш.

— А после?

Дюжин погледна часовника си и стана.

— За днес стига, Настюша. И без това те залях с огромна информация, страхувам се, че няма да я смелиш. Не бива да те претоварвам толкова; обмисли хубаво това, което ти разказах, а следващия път пак ще си поговорим.

Настя доуцука след Павел до входната врата. Из къщи тя вече се опитваше да ходи без бастун и макар да я болеше, понякога успяваше.

— А кога ще дойдеш? — някак съвсем по детски попита тя.

— Не знам. Може би в събота. Не мога до безкрай да моля Иван да ме пуска. Вярно, той те обича и ме пуска при теб без много приказки, но човек трябва да има и съвест. Работи, Настюша, мисли. А когато се убедиш, че кракът някак много бързо престава да те боли, ще се върнем към разговора за това в какво вярваш и в какво не вярваш.

Тя още дълго стоя на прага, загърната в якето, и гледа в посоката, в която потегли колата на Дюжин. Спомни си, че искаше да го попита за закона за трите отрицания, но така и не го направи. Забрави. Защо „не прави“ и „не говори“ — това е що-годе разбираемо. Но защо „не мисли“? Каква вреда може да нанася мисленето?

* * *

До среща с Валерий Ритер така и не се стигна. Тоест Сергей Зарубин наистина смяташе да се свърже с него по телефона и да се видят, но точно тогава се обади самата Волкова.

— Серьожа — каза тя меко и някак много фамилиарно, — струва ми се, че трябва да се видим с вас. Научих, че се опитвате да изясните къде сме били с Антон в понеделник, преди убийството на Юля. Не ми се искаше да ви казвам, признавам, че го скрих от вас. Но тъй като вие започнахте да тормозите мама, втория ми баща и сестра ми, разбрах, че трябва да призная. Всъщност не е кой знае какво, просто една не твърде красива история, та ми беше неудобно да я споменавам.

Така, тя е намислила нещо, хитрува. Зарубин беше абсолютно сигурен в това. Намислила е и сега ще се опита да го омотае. Какво пък, нека чуем.

— Разбира се, Анита Станиславовна — с демонстративна готовност отговори той. — Кога и къде?

— Сега съм у Антон, ще бъда тук до утре, няма да се прибирам вкъщи. Ако искате, може да дойдете тук.

Естествено той искаше. Сергей заряза всичко и хукна към Кричевец. Нямаше търпение да чуе лъжата на Волкова.

Но го очакваше разочарование. Ужасно, дълбоко, бездънно като пропаст от нощен кошмар.

Антон Кричевец не бил в понеделник на юбилея на режисьора Островски, защото изобщо не бил в Москва. Няма го в страната. Пътувал за един ден до чужбина, до Турция. Взел самолета в понеделник сутринта, върнал се във вторник следобед. Ето ги билетите в двете посоки. Ето го паспорта с печатите от руския и турския граничен контрол.

А без Антон Анита нямало какво да прави на юбилея. Те не ходели един без друг на такива мероприятия. Всъщност лично нея никой не я е и канил, поканили Антон, а тя била като притурка, като негова дама. Почти съпруга.

Ха така. Причината, поради която Антон Кричевец е трябвало толкова спешно да лети за Турция, наистина не беше от най-благородните. Но такъв е животът, какво да се прави.

Най-важното — имало е причина. И всички документи, потвърждаващи неговото отсъствие от Москва, бяха налице.

Усетът бе подвел Серьога Зарубин. Какво пък, случва се.

ГЛАВА 8.

— На, дръж! — Следователят Висоткин с гнуслива гримаса подаде на Селуянов заключенията на експертите. — Препиши си каквото ти трябва и работи.

Първото заключение беше за оръдието на убийството. От него следваше, че ножът, с който са били нанесени смъртоносните рани на Галина Василевна Аничкова, е домакински, марка „Солинген“. Такива ножове се продават в специализираните магазини „Солинген“, както и в магазините от мрежата „Бауклотц“, и не са хладно оръжие, предназначено за поразяване на жива цел. Отиваш и си го купуваш, никакви проблеми.

Във второто заключение се казваше, че годни за идентифициране пръстови отпечатащи по ножа няма. От това, което бяха написали експертите, можеше да се направи извод, че ножът отначало неведнъж е бил пипан с голи ръце, вероятно още в магазина и в момента на покупката, а после са го докосвали само с ръкавици и така са премахнали всички предишни следи.

И накрая, третото заключение. Това, което Селуянов чакаше с такова нетърпение: възстановения текст от откъснатите от бележника страници за 5–6 септември 2002 година. Както Николай и очакваше, експертите бяха успели да възстановят изцяло текста от страницата за 5 септември, тъй като 7-и и 8-и са били събота и неделя, Галина Василевна не е имала много задачи през тези дни и страницата, на която са били бележките за двата почивни дни, е била почти празна. По-зле стояха нещата с 6 септември. Бележките за този ден се бяха отпечатали на страницата за 4 септември, сряда, и тази страница се бе оказала толкова гъсто изписана, че експертите не бяха успели да възстановят всичко.

Добре, реши Коля, докато бързо преписваше в бележника си сведенията от експертното заключение, ще работим с това, което имаме, няма как. Той се ядосваше на следователя, който го бе вдигнал от работното му място и го бе накарал да отиде в прокуратурата лично,

вместо просто да ксерокопира заключенията и да му ги изпрати по куриер. А ако не е имало по кого, можеше да се обади на Селуянов — така и така, изпрати някого от колегите да вземе заключенията. Не, Висоткин не обичаше да разкрива престъпления, но пък обичаше да се прави на голям шеф, който с едно телефонно обаждане „строява“ не оперативните работници, които работят непосредствено с него, а техния началник. Следователят смяташе, че е под достойнството му да общува с детективите, признаваше само ръководството и само чрез него предаваше поръченията и възлагаше задачите. Общо взето, Коля разбираше защо става така. Защото оперативният работник наистина трябва да получи задача, след като предварително с него си обсъдил ситуацията в светлината на наличните доказателства и всякаква друга информация, докато със заместника по разследването или с началника на отдела можеш да не се впускаш в подробности, а да използваш само оскъдни фрази, като „абе ти си знаеш какво трябва да правиш, няма аз да те уча“. И наистина, някак смешно ще изглежда, ако следователят започне да учи началника на детективите... Вярно, фокусът се състоеше в това, че Висоткин не можеше да научи никого на нищо, защото не беше твърде вещ в разследването на престъпления, но ловко прикриваше своята неграмотност чрез по-опитни хора, затова именно не искаше да контактува с обикновените оперативни работници, които можеха да се окажат не твърде квалифицирани поради младостта си или поради липсата на практика, а викаше при себе си изключително техните началници, които по правило трябваше да са добри специалисти.

— Всичко ли преписа? — попита с подозрение Висоткин, гледайки как Селуянов затваря бележника и го скрива във вътрешния джоб на якето си. Същински строг учител, който проверява дали слабият ученик, когото заради получена на диктовка двойка специално са оставили след часовете и са му наредили 50 пъти да напише определена фраза без грешки, не е изхитрувал и не я е написал вместо 50 само 48 пъти.

— Всичко. — Коля погледна следователя с честни очи.

— Е, върви да работиш, знаеш какво трябва да правиш, няма аз да те уча.

„Не е и нужно — мислено отговори Николай, изскочи от кабинета и се затича надолу по стълбището, — и много съм ти

благодарен, че не започна да ме учиш“.

Докато преписваше сведенията, той не разсъждаваше върху тях, внимаваше единствено да не допусне грешка, стараяше се да прехвърли информацията от заключението в бележника си, без да изгуби нещо и без да го сбърка. Когато се озова в кабинета си, Селуянов извика оперативните работници, които бяха натоварени с убийството на Аничкова, и сега вече впери в изписаните листове по-осмислен поглед. След две минути му съобщи, че нито един от извиканите служители не е тук, всички са по задачи, което не беше чудно, защото освен убийствата с двуседмична давност, на територията се извършват, и то доста, обири на жилища, грабежи, кражби на вещи от автомобили, валутни измами край обменните бюра и какво ли не още, безинтересно от гледна точка на описването му в романи, но изискващо сили и време за разследване и оформяне на документи.

Николай даде на дежурния строго нареждане да изпрати детективите при заместника по разследването веднага щом те се появят в полезрението му, после се опита да обмисли информацията, съдържаща се в откъснатия от бележника на Аничкова лист, и с ужас разбра, че... нищо не е разбрал. Да, точно преди седмица той бе обсъждал с Каменская резултатите от анализа на всички записки в бележника и по време на това обсъждане и двамата си бяха служили с имена, адреси, названия на учреждения и фирми, но... Мина седмица, цяла дълга седмица, претърпкана с информация за други престъпления и имена на потърпевши, свидетели и заподозрени. Всичко се бе смесило в главата на Селуянов и като гледаше бележката „Костя, 17,30“, той не можеше да си спомни кой е този Костя и дали е бил споменаван някъде другаде в бележника. Или ето например „Надежда Семьоновна, 7,00-9,30“. Коя е тази? Откъде се взе?

Той отвори сейфа, извади ксерокопието на календар-бележника и мрачно впери поглед в листовите. Не, не е в състояние отново да разравя тази грамада, главата му е претърпкана с безброй проблеми. Вярно, има и аналитична таблица, която състави за него Настя, може би по нея ще му е по-лесно да се ориентира? Николай погледна в таблицата и моментално го заболяха зъбите. Ах, колко мрази всичко това... ей такива едни... На него му дай жив случай, когато трябва да

погнеш престъпника, а таблици, графи, сведения — бррр! Не може да си вади хляба с това.

Хляба, хляба... Да, гладен е. И работата е до гуша, все не може да открадне време за обяд.

Селуянов решително вдигна слушалката и набра номера на телефона в Болотники. Каменская не вдигна веднага, едва след деветото или десетото позвъняване.

— Да не те събудих? — Николай се опитваше да звучи бодро и делово, убеждавайки самия себе си, че има право да се обажда на Настя, нали не заради личния си интерес я „впряга“ в своята каруца, не от корист, а по волята на съдбата, която му е изпратила такова заплетено убийство.

— Луд ли си! — възмути се Настя. — Като едно почтено момиче аз ставам сутрин в осем часа.

— Да бе, знам ги аз тези почтени момичета — пресече я той. — А защо толкова дълго не вдигаше?

— Ами защото, между другото, не съм ти реактивен двигател. Едва пълзя, а сега за тренировка ходя из къщата без бастун, това става още по-бавно.

— Добре, извинявай. — Коля смутено изсумтя в слушалката, за да проличи, че се чувства виновен. — Слушай, сестро, ти имаш добра памет, ще ми подскажеш ли без справки какъв е бил някой си Костя в живота на Аничкова?

— Защо, експертите изпратиха ли заключението? — оживи се тя.

— Аха — потвърди Селуянов. — Та какво ще кажеш за този Костя?

— Костя е фризьорът, който на всеки месец-месец и половина е подстригвал Аничкова. Нали ти казах.

— Е, де, Аска, да не съм компютър? — жално захленчи той. — Казаха ми, но съм забравил. Цяла седмица мина оттогава. Знаеш ли колко случаи ми висят на главата? А ти имаш само убийството на Аничкова. Е, кой трябва да си спомня по-добре, ти или аз?

— Първо, освен твоята Аничкова, аз се занимавам с още едно убийство, не само ти си такъв умник. И второ, за какво ти направих аналитичната таблица, а?

— За да си правя справки по нея — въздъхна Коля.

— Е, и? Какъв е проблемът? Отвори я и виж.

— Абе не мога — и толкоз! От твоите таблици мозъкът ми получава гърчове! Хайде, Аска, не ставай заядлива, нека те попитам набързо за това-онова, ти ще ми отговориш и ще се разделим като приятели.

— Добре — въздъхна тя, — дяволите те взели. Само почакай да си взема записките, че ѝ моята памет, да ти кажа, не е идеална.

Селуянов не чу характерното потропване и разбра, че Каменская е оставила слушалката на нещо меко. Сигурно на дивана, със замечтана усмивка предположи Коля. Там в хола има едно такова диванче, срещу камината, мекичко, уютничко, просто приказно. Мечтата на морния детектив. Каменская му бе казала, че спи на него, защото я е страх да се качва на втория етаж, където е спалнята. Много стръмна и тясна е стълбата дотам. Сигурно на същото това диванче ще седи сега, докато разговаря с него. Ех, да можеше и той да се просне на меките възглавнички, да се завие с одеялцето и да се отпусне поне за два часа...

Гласът на Настя го изтръгна от сладките му копнежи:

— Давай. Готова съм.

Той тръсна глава, за да отпъди карамелените видения, и придърпа бележника.

— Значи така. Надежда Семьоновна.

— Фурманова, сеанси всяка седмица, всичко единайсет, сега излиза, че са проведени дванайсет. По-нататък.

— Костя... а, вече те питах за него. Сега Лида, без бащино име.

— Лидия Страшко, приятелка, рожден ден на 28 март. Живее близо до фитнес залата, където е спортувала Аничкова, и покойната почти винаги след тренировка се е виждала с нея.

— Ъхъ. — Селуянов си отбеляза това в бележника. — Сега идва някой си Михаил Некрасов.

— Има такъв. Ходил е при нея само два пъти: веднъж преди пети-шести септември, още в края на август, втория път — в средата на септември. Излиза, че е ходил три пъти, после е зарязал сеансите. Или си е решил проблемите. Друг?

— Някаква Кабалкина, Любов, от фирма „Планета“. Да знаеш случайно каква е тази фирма? С какво се занимава?

Каменская не отговори.

— Ей, ало, сестро! — Селуянов духна в слушалката. — Да не затвори случайно? Чуваш ли ме?

— Чувам, Коля, чувам. Не знам с какво се занимава фирма „Планета“, но Кабалкина никъде я няма в бележника. Името ѝ нито веднъж не се е мяркало. А фирмата — да.

— Сигурна ли си?

— Абсолютно. Има бележка за посещение в „Планета“ в средата на август, там е посочен адресът, как се стига до него и телефонни номера. И през септември при Аничкова са започнали да ходят две дами от тази фирма, а през октомври се е появила още една. Но сред тези трите не е имало никаква Кабалкина.

— Но какво излиза тогава? Че Кабалкина е отишла веднъж и после е решила да скрие факта, че се познава с Аничкова? Излиза, че именно тя е уредила откъсването на страницата от бележника? Сиреч, има нещо общо с убийството? — възбудено заговори Николай.

— Почакай, Коля, не бързай толкова. Кабалкина може да си е уговорила среща, но поради някакви причини да не е отишла. Отказала се е да ходи при кинезиолог или не е могла, всичко се случва. Хайде да проверим останалите бележки.

Те сверяваха данните още двацетина минути, но не откриха нищо друго подозрително. Всички останали хора, споменати на страниците от 5 и 6 септември, бяха контактували с Аничкова неведнъж и не бе имало никакъв смисъл да унищожават бележка за една-единствена среща.

Оставаше Любов Кабалкина.

— Коля, ти си голям късметлия — каза му Каменская. — Страхотно ти провървя.

— Защо пък? — напрегна се Селуянов.

— Защото от Любов Кабалкина много се интересуваше Серьожка Зарубин. И дори се срещна с нея.

— Стига бе! — Коля дори не повярва на късмета си. — Сериозно?

— Сериозно, сериозно. Кабалкина от фирма „Планета“. Обади му се, той ще ти обясни.

— А какво не е наред с нея?

— Не бе, всичко ѝ е наред. Има сестра, та Зарубин всъщност се занимава със сестра ѝ, а чрез Кабалкина проверяваше алибито ѝ.

— Ааа — разочаровано проточи той, — аз пък се зарадвах, че е заподозряна в нещо, та да я приберем начаса топла-топла.

Но при всяко положение това беше по-добре от нищо. Първоначалната версия се бе оказала правилна: на откъснатите страници наистина се споменаваше човек, чието име не се срещаше никъде в календар-бележника на Аничкова. Именно върху този човек падаше подозрението на първо място.

Селуянов си записа имената на трите служителки от фирма „Планета“, които бяха посещавали кинезиоложката, и сладко се протегна. Сега имаше откъде да започне изтеглянето на конеца, докато се разплете цялото кълбо.

* * *

— Любочка! — Гласът на майка ѝ се блъскаше в слушалката, заливаше ухото и чрез него сякаш цялата глава. — Къде си, дъще? Обаждам се в службата ти — няма те, вкъщи те няма, а вече приближава десет, момчетата просто заспиват. Кога ще дойдеш?

— Не знам, мамо — вяло отговори Люба. — Тук всичко е много сложно... Сложи ги да спят при теб, може ли?

— Случило ли се е нещо? — развълнува се Зоя Петровна. — Къде си, Люба?

— На път съм, в колата.

Почти не излъга. Люба Кабалкина наистина се намираще в кола. Само че за никъде не пътуваше. Колата ѝ отдавна стоеше с изключен двигател на две пресечки от дома ѝ и на около три — от дома на родителите ѝ, където я чакаха момчетата, нейните деца.

Тя нямаше сили да тръгне. Нито към къщи, нито към майка си и децата. Нямаше сили дори да вземе решение дали да прибере момчетата, или да ги остави за през нощта у родителите си. И ако майка ѝ не беше се обадила, кой знае дали Люба щеше да се сети, че на синовете ѝ отдавна им е време да си лягат.

След периода на сълзите и напрегнатото очакване тя изпадна във вцепенение. Трудно мислеше, работата се изплъзваше от ръцете ѝ, с усилие произнасяше някакви задължителни думи, без които човек не

може да мине, когато работи в колектив или пазарува в магазина. Но Люба имаше чувството, че самата тя не чува себе си.

Какво се бе случило с нея? Как стана всичко това? Тя, Люба Кабалкина, която винаги се усмихваше, която винаги бе готова да раздава на околните своята обич, внимание, грижа, безкрайно доброта, невероятно енергичната, жизнерадостната — виж ти, седи в колата си, смазана от страх и отчаяние, и не знае какво да прави.

... А всичко започна още тогава, през август, когато заместник генералният по персонала събра всички ръководители на служби, включително Люба, като главен финансист на фирмата.

— Няма да ви разкрия никаква тайна, ако ви кажа, че успешната работа в значителна степен зависи от психологическия климат в колектива — подзе той. — А психологическият климат, както е известно, зависи от отношението на хората, първо, към работата им, и второ, един към друг. Съществува положителен опит по използване на специалисти психолози за създаване на позитивен климат в колектива, включително с използване на нетрадиционни методи. Има много добри специалисти, от техните услуги вече са се възползвали някои фирми и резултатите са надминали всички очаквания. Затова, с одобрението на нашия генерален директор, ние сключихме договор с един такъв специалист. Настоятелно моля всички ви да се отнесете към това с нужната сериозност и да проведете разяснителна работа в своите отдели. Ще кажа веднага: всичко ще става строго конфиденциално, насаме с психолога, никаква информация от лично естество няма да бъде разгласявана, фирмата заплаща сеансите при психолога. Така че вслушайте се в себе си, господа, и то се вслушайте по-внимателно. Ако чувствате, че имате проблеми, които ви пречат да се отнасяте към работата си и към своите колеги с необходимото уважение и разбиране, посетете Галина Василевна Аничкова. Сигурен съм, че тя ще може да окаже нужната помощ на всеки служител във фирмата.

Заместник-шефът по персонала раздаде на всеки от присъстващите по купчинка визитни картички, на които бяха записани името и телефонът на психоложката. Когато се върна в кабинета си, Люба добросъвестно изпълни указанията и информира всички финансиста от фирмата, раздаде визитните картички. Останалите няколко броя — пет или шест — небрежно остави на бюрото си. Точно пък тя, Люба Кабалкина, няма проблеми и не може да има. Толкова

обича работата си, интересно ѝ е това, което прави, харесват ѝ подчинените ѝ, с които никога и по никакъв повод не влиза в конфликт и които се отнасят към нея с уважение. За какво ѝ е някакъв кинезиолог! Тя и тази дума никога не е чувала. Какви ли не ги измислят хората... Сигурно е някаква шарлатания.

Но мисълта, че няма проблеми, се въртеше в главата ѝ подозрително настойчиво и след няколко дни Люба призна пред себе си, че все пак има проблем. Вярно, проблемът ѝ няма никакво отношение към работата, но той съществува. И това е абсолютно очевидно.

Майката на Люба винаги ѝ казваше:

— Дъще, ти се учеше зле, никога не си била сръчна в ръкоделията, нямаш таланти като Анита. За сметка на това умееш да обичаш хората и това е много хубаво. Умееш да обичаш не само своите кавалери, но и приятелките си, и роднините, и всички, с които те среща животът. Това е много голям талант, не на всеки е присъщ.

Като съвсем млада Люба не разбираше много добре думите на майка си и дълбоко в душата си смяташе, че Зоя Петровна просто търси с какво да я утеши, та момичето да не страда от своята незначителност и посредственост редом с такава звезда като Анита, по-голямата ѝ сестра. Когато порасна и се научи да се вижда отстрани, разбра за какво говори майка ѝ. Да, наистина, друго може би не, но да обича хората Люба Кабалкина умее, никой не може да го отрече.

Мъдрата ѝ майка, която бе заменила кариерата на киноактриса и статута на съпруга на прочута личност срещу любов, знаеше какво говори. Люба се радваше на всяко ново познанство, радваше се, когато откриеше у човека някакво качество, радваше се, че може да му се наслаждава, да го обича. А щом го обича — да прощава всичко. Беше ѝ лесно да се отнася добре към хората. Тя обичаше всички, преди още да ги опознае, у никого не виждаше враг, от никого не очакваше неприятности или измама — и всичко това беше толкова искрено, толкова истинско, неподправено, че на никого и през ум не минаваше да ѝ прави гадости или мръсотии. Със своята откритост и готовност да обича Люба будеше само благоразположение към себе си.

И изведнъж това чувство на срам... Изскочило от някакви неведоми тъмни дълбини на подсъзнанието, то ѝ тровеше живота, принуждаваше я да лъже, да крие, да увърта. Боже мой, тя никога в

живота си не се бе срамувала от своите чувства и постъпки, никога не беше се срамувала да си признае каквото и да било, защото обичаше хората и беше сигурна, че всички те са умни, добри, всичко разбират, ще я разберат и няма да я осъждат, защото изпитват към нея такава любов, каквато и тя към тях. И през ум не ѝ минаваше да се срамува, че е родила две деца от различни мъже, без да е била омъжена за някого от тях. Тя искрено бе обичала бащите на своите момчета и смяташе, че това обяснява всичко.

И Люба никога, нито за минута, не бе се тормозила, задето не беше красива, умна и талантива като по-голямата си сестра. Тя не се стремеше да прилича на Анита, не се опитваше да ѝ подражава и разбира се, не ѝ завиждаше. Просто я обичаше.

Но все пак в живота ѝ се появи нещо, което тя се срамуваше да си признае.

Да, проблем съществува. Но този проблем няма никакво отношение към работата ѝ, затова тя няма да ходи при никаква кинезиоложка.

Така реши Люба Кабалкина в края на август.

А после започнаха да се случват невероятни неща. Невъзможни. Неща, които тя не можеше да овладее.

И ето че сега седи в колата си, безсилна да помръдне, тъпо гледа арматурното табло и не разбира какво трябва да прави.

* * *

Харченко имаше една последна сламка, за която можеше да опита да се залови. Срокът, който му бяха дали, все повече се скъсяваше, краят му приближаваше с катастрофална скорост, а решение на проблема все не се намираще. Откъде да вземе седемстотин хиляди? Или — като вариант — как да избегне необходимостта да плати? Той пресмяташе и така, и иначе, но не можеше да измисли нищо свястно. А онези четиримата постоянно му се появяваха пред очите — и сутрин, когато излизаше от къщи, и вечер, когато се прибираще от работа. Сиреч, не сме те забравили, хич не се надявай.

И той се обади.

— Вече не питам как е могло да се случи това — започна той, като се стараеше да бъде спокоен и сдържан. — Сега то няма значение. Става дума за друго.

— За какво?

— Помогни ми, моля те. Ти можеш.

— Как да ти помогна?

— Трябват ми пари. Вестникът не иска да плати според доброволната спогодба, искат парите от мен. А аз откъде да ги взема? Нямам толкова.

— Смяташ да искаш от мен пари?

— Да. Нали можеш, аз знам... Моля те.

— За съжаление, не мога да ти помогна. Това е твърде голяма сума.

— Ще ти ги върна, честна дума! Та аз ги искам само назаем.

— Така ли? И как ще ми ги върнеш, интересно? Ще продадеш апартамента, мебелите, дрехите, колата си? Или имаш някакво друго имущество? Ами продай всичко това още сега, дай парите и спи спокойно.

— Чуй ме... Трябва да се видим.

— Не мога. Имам много работа.

— Но ние трябва да поговорим! Трябва спешно да се видим и да си поговорим за всичко!

— Нямаме за какво да си говорим. Всичко хубаво.

Ето на. Последната сламка с оглушително прациене се строши буквално в ръцете му. А, не, ще имате да вземате! Никой не може безнаказано да казва на него, Владимир Харченко, че „нямаме за какво да си говорим“. Този номер няма да мине. Подложиха му динена кора и човекът, който го направи, ще плати за всичко.

* * *

В къщата отново стана топло и Настя с учудване се улови в мисълта: жалко, че вече не е нужно да се пали камината. Всъщност можеше да се пали колкото ти душа иска, но не беше нужно, а и Паша бе нацепил точно толкова дърва, колкото да стигнат до отстраняването

на аварията. Харесваше ѝ да гледа живия огън, седнала на дивана и повтаряйки шепнешком или наум:

— Слава Афанасиев, прости ми, аз ти прощавам и те пускам. Прости ми и ти, аз ти прощавам и те пускам. Прощавай, прощавам, пускам, прощавай, прощавам, пускам...

В тези думи имаше нещо омагьосващо, магическо. В началото на душата ѝ беше смутно и някак гнусно, но постепенно смутът и гнусотата се размиха някъде и с всяка минута, с всяка фраза ѝ олекваше, ставаше ѝ някак спокойно. В един момент ѝ се стори, че началникът е застанал до нея, внимателно я слуша, после се усмихва, ей така, ласкаво, и си тръгва. Не, не си тръгва, а някак се отдалечава от нея, без да ѝ обръща гръб, сякаш застанал на движеща се лента, която го отнася надалеч от Настя. Маха ѝ с ръка, все едно че се сбогува, и тя внезапно проумява, че това не е днешният Вячеслав Михайлович Афанасиев, а онзи, миналогодишният, когото тя обиди. Този миналогодишен Афанасиев се сбогува с миналогодишната Настя и отстъпва място на днешния, който може да изгради нови отношения с днешната Каменская. Може би именно това се нарича „да пуснеш“?

Както я бе посъветвал Дюжин, отначало тя упорито „прощаваше“ на миналогодишната Настя, „пускаше“ я, но не беше сигурна, че прави всичко както трябва. Не можеше да схване напълно смисъла на думата „пускам“. Добросъвестно посвети на прощаване на себе си половината ден и не можеше, и не можеше да разбере достатъчно ли е вече, или трябва още да работи. И едва сега, когато улови с крайчеца на съзнанието си тази странна картинка с отдръпващия се Афанасиев, почувства, че има още несвършена работа. Че трябва да се върне при себе си и да се „пуска“, докато не види с вътрешното си зрение нещо подобно. Нека не е същото като съдържание, но да е нещо, което ще ѝ позволи да въздъхне с облекчение и да си каже: „Край. Простих се с нея. Пуснах я. Вече я няма“.

Да „пусне“ себе си се оказа доста по-сложно. И наистина, как е възможно да се разделиш с част от себе си? Дори не с част, а просто със себе си, изцяло? И какво ще стане с днешната Настя, ако в нея липсва вчерашната, с нейния опит, с нейните мисли, с чувствата, болката и радостта ѝ? Получава се някакво самокастриране. Не, тук трябва да има нещо друго, във всичко това се съдържа някакъв друг

смисъл. Та нали става дума за чисто психологически метод, а нито един психологически метод не може да бъде насочен към коригиране на миналото. Той може да промени само отношението към него. Всички факти, всички събития от живота ѝ се запазват, те никъде не изчезват, но тя трябва да престане да се вкопчва в своите преживявания по повод на тези събития. А преживяванията са неотделим елемент от личността. Ето тук май... Сякаш сега ще дойде осъзнаването на същината на това изплъзващо се „пускам“... Не бива да забравя, че е имало една Настя Каменская, която се е вълнувала по еди-какъв си конкретен повод. Имало е. Но е съществувала вчера, завчера, някога. С една дума, не днес. Тя е била и си остава, никъде не е изчезнала, но трябва да съществува отделно от днешната Настя, сама за себе си. Не е нужно да заприличва на шампоан „две в едно“. Трябва да се раздели. Да не пази в себе си предишната Настя, да не се държи така здраво за нея — като за единствена приятелка, която е винаги права и от която трябва по всякакъв повод да иска съвет. Да я отдели от себе си, да я постави грижливо наблизко и да си стои така. Или да си върви — както иска. Но трябва да съществува извън днешната Каменская, самостоятелно. С нея дори може да се поговори, да се поспори, да се обсъди събитието, по повод на което са изгорени толкова нервни клетки...

И точно както Афанасиев, изведнъж Настя видя себе си на подвижната лента. Миналогодишната. Със сигурност беше тя, защото прическата ѝ беше като през миналото лято, и дънките бяха онези, белите, които отдавна си изпяха песента, понеже от разсеяност тя ги пхна в пералнята заедно с една синя и една черна тениска. Миналогодишната Настя седеше в кабинета си на „Петровка“ и горчиво плачеше. Тя не виждаше днешния си образ, но знаеше, както обикновено става насън, че стои до „онази“ Настя и я утешава, гали я по главата. Звъни телефонът, „онази“ Настя си избърсва сълзите, вдига слушалката и потъва в някакъв делови разговор. Думите не се чуват, осъзнаването на случващото се става на нивото на чувството. Днешната Настя вижда как „онази“ се мръщи, търси нещо сред книжата на бюрото, доказва нещо на невидимия си събеседник и с облекчение си мисли: „Е, слава богу, нарева се, а сега ще се потопи в работата и повече дори няма да се сети за това. Можем с чиста съвест да я оставим сама“.

„А може би и това се нарича «пускам»?“

Жалко, че дървата свършиха и не може да се наслаждава на огъня. Вярно, Настя по време на лечебния воаяж обиколи къщата, надникна в бараката за дърва, потърси с очи брадвата и дръвника. Взе една цепеница, постави я, опита се, избутала бастуна, да вдигне брадвата с две ръце и веднага разбра, че дървосекач от нея не става. И най-вероятно никога няма да стане. Брадвата се оказа прекалено тежка за нейните нетренирани ръце, а половината крак — прекалено неустойчива опора. Нищо, ще почака, докато дойде някой — Чистяков или Дюжин, или някой колега. Те ще свършат тази работа както трябва и тя ще има дърва и огън в камината, и дълги часове мъчително сладки и упоително горчиви размисли...

А засега може да работи върху себе си, седнала във фотьойла или легнала на дивана. Вече минава девет, а Зарубин нещо не се обажда, обикновено още към осем подхваща своите разкази. Интересно, дали Коля Селуянов му се е обадил? Виж ти, как се свързаха нещата чрез тази Кабалкина! Дори е смешно. Вярно, такива съвпадения стават, но не всеки ден.

Интересно ще е да я види човек, тази Кабалкина. Серьожка каза, че била някак нервна, напрегната, ту плачела, ту се затваряла в себе си. Ами да, как няма да се изнервиш, като имаш зад гърба си убийство или съучастничество в убийство. Но едва ли лично тя е извършила престъплението. Още повече че на племенника на убитата се е обадил мъж. Трябва да се проверят добре контактите на Кабалкина, да се търси съучастник. Определено е любовник, настоящ или бивш.

Настя, като споменаваше мислено името Кабалкина, все не можеше да разбере защо ѝ става смешно, защо не може да погледне сериозно на мисълта, че тази жена, майка на две малки деца, може да се окаже престъпница. И изведнъж се сети: ами да, университетът, курсът по гражданско право, дебелият сборник „Гражданско законодателство“, съставител Кабалкин. Тази книга беше за нея най-страшният спомен от всичките пет години обучение. И макар че преподавателят, който водеше семинарите по гражданско право, постоянно повтаряше: „Не е нужно да знаете наизуст всичко написано тук, трябва само точно да си представяте в кой раздел да търсите отговора на съответния въпрос“, тези хиляда и петстотин страници текст, набран с дребен шрифт, ѝ внушаваха страховит респект,

граничещ с ужас. За това може да ти отиде целият живот. Самата дума „Кабалкин“ сред състудентите на Настя беше символ на нещо, без което не можеш да минеш и до което дори не можеш да се докоснеш без вълнение (нито семинар, нито контролно можеш да направиш без него, а за изпит да се подготвиш, е просто немислимо). Да, не е смешно... Тоест, да си спомниш, е смешно, обаче Любов Григоревна Кабалкина може да се окаже съвсем истинска престъпница, жестока, умна и изтънчена. Такава не можеш да я арестуваш със замах, тук е нужна грижлива подготовка. Е, защо така Зарубин не се обажда?! Не го е срам. Когато работата му не върви, по два пъти на ден звъни: „Настя Павловна“, та „Настя Павловна“, ама като му е просветнало в тунела, всичко ще си върши сам. Самостоятелен, видите ли. И Колка Селуянов си го бива обаче, можеше да каже поне две думи: какво му се очертава с тази Кабалкина, помогнал ли му е Зарубин.

Не, дръпна си юздите Настя, не бива така. Какво право има тя да се сърди на колегите? Те работят, а тя се размотава, почива си сред природата, край камината и на мекото диванче. Дори покупките ѝ доставят вкъщи, медицинска сестра идва да ѝ прави масаж и процедури. Същинска господарка стана и точно от скука в главата ѝ нахълтват лоши мисли. Ако Коля или Серьожа издебнат петнайсетина свободни минути, по-добре да хапнат или просто да поседят на тишина, да си подредят мислите. А пък към Зарубин е съвсем несправедлива — каква светлинка в тунела може да е видял днес? Обстоятелството, че Кабалкина се оказа свързана с убийството на Аничкова, не променя нищо за него, по никакъв начин не влияе на случая с актрисата Халипова.

Добре, няма какво да седи със скръстени ръце, я да иде да се поупражнява. Още от неделя Настя бе решила поне два пъти на ден да се качва на втория етаж, като постепенно намалява интервалите между качването и слизането. Това занятие категорично не харесваше на крака ѝ: ако той криво-ляво се съгласяваше да ходи по равното, то стъпването на стъпало и повдигане на всичките килограми на Настя определено го измъчваше. Но кракът все пак се поддаваше на разумно убеждаване и всеки път капризничеше все по-малко и по-примирено. А може би просто бе разбрал, че всичко е безполезно и от всяко положение ще го мъкнат нагоре-надолу в качеството на опорен крак. Настя не опита да се самозалъгва, като поставя на всяко стъпало

отначало здравия си десен крак, а после да примъква левия — опитваше се да ходи като нормален човек, крачка с десния — крачка с левия. Получаваше се бавно и много болезнено. Но нали се получаваше!

Тя пъхна в единия джоб на топлия си плетен пуловер мобилния телефон, в другия — слушалката от стационарния, и започна изкачването към своята Фуджияма. Ако някой се обади, докато тя се намира на стълбата, няма скоро да му отговори, не вземе ли със себе си и двете слушалки. Я, колко предвидлива е станала!

А ето го и последното стъпало по пътя нагоре, сега може да си отдъхне и да поседи в една от стаите. В неделя Настя седя в детската — най-близката до стълбите. Днес реши да увеличи натоварването и въпреки парещата болка, да се примъкне до далечната стая, която беше нещо като спалня за гости, съчетана с кабинет. Там имаше бюро с компютър, рафтове за книги и касети, телевизор и голям диван, който се разгъваше на спалня. Десет минути за почивка — невероятен прогрес в сравнение с половината час в неделя — и обратно по същия маршрут. Покрай спалнята на домакините, покрай тяхната баня (банята за гости, която използваше Настя, се намираше на първия етаж), покрай детската — и към омразната стълба. Не, не бива да мисли така, неправилно е. Стълбата е чудесна, прекрасна, просто отлична стълба, най-хубавата на света. Колкото по-трудно е да се ходи по нея, толкова по-голямо е натоварването върху краката, следователно по-ефективно е упражнението и по-близо е оздравяването. Бъди благодарен на всичко, което те заобикаля. Дори това да е просто една стръмна тясна вита стълба, на която като нищо можеш да си строшиш врата. Благодаря на стълбата, задето е такава, обичам я. Благодаря на парното, задето го сполетя авария, защото благодарение на нея сега знам колко е хубаво това — да седиш пред горяща камина и да гледаш огъня. Благодаря ти, крак, задето се счупи, защото никога и през ум нямаше да ми минат мислите, които ми минават днес. Уча се да бъда благодарна на всичко, което се случва с мен и което ме заобикаля...

Уффф! Край. Първият етаж. Настя плувна в пот от усилието и болката, стана ѝ задушно. Стигна до прозореца, разтвори го широко, няколко пъти вдиша дълбоко влажния студен въздух. Веднага ѝ олекна, сърцето ѝ заби по-равномерно. Благодаря ти, есен, задето имаш такъв

студен влажен въздух, а не плътна лятна прашна задуха. Бъди благодарна за всичко...

Телефонът. В първия момент Настя дори не съобрази в кой джоб звъни, засуети се, заизмъква ту мобилния, ту слушалката и се оплете в натискането на копчетата.

— Аз съм, Настя Павловна — чу се умореният глас на Серьожа Зарубин. — Още ли не спиш? Извинявай, че се обаждам късно.

— Нищо, нормално е. — Тя се отдалечи от прозореца и приседна във фотьойла. — Разказвай.

— Ами няма нищо особено за разказване, претръскваме момчетата на Багаев. Нали разбираш, те са много, ние сме малко, така че всичко е в работен режим. Досега нищо не сме изтръскали.

— Селуянов обади ли ти се?

— Обади ми се.

— И ти какво?

— Ами какво аз? Аз съм добро малко момче, дадох му всичко, което имах за Кабалкина. Не ми се свиди, да го използва, тази многодетна майка повече не ми трябва. Сега съвестта ми е чиста.

— В какъв смисъл?

— Ами, като гледах как се лута и нервничи, си мислех, че прикрива Волкова, затова ме лъже. Не вярвах на нито една нейна дума. А сега разбирам защо е толкова психясала. Излиза, че спокойно може да се вярва на показанията ѝ за Волкова.

— Все пак ще се получи интересно, ако тя се окаже свързана с убийството на Аничкова. Извънредно рядко съвпадение. Ами ти какво си така кисел, Серьожа? Защо не се радваш, че на колегата му провървя?

— Не съм кисел — въздъхна в слушалката Зарубин. — Убит съм от мъка.

— Случило ли се е нещо? — загрижено попита Настя.

— Аха. Скарахме се с Гуля. Сега отказва да се омъжи за мен. Ама и аз съм един! Още преди година бях решил твърдо да ѝ направя предложение и почти го бях направил, та ако тогава бях довършил нещата, сега щяхме да сме женени и Гулка нямаше да ми избяга.

— Тя и така няма да ти избяга — успокои го Настя. — Ами че ти си съкровище, Сержик, такива като теб се раждат веднъж на сто години и твоята Гуля прекрасно го разбира.

— Мислиш ли? — усъмни се той.

— Със сигурност. Повярвай ми, аз съм старата и мъдра костенурка Тортила. Всичко ще се оправи, ще се сдобрите, ще видиш.

Настя отново пхна слушалката в джоба си, изпружи крака и сложи отпуснатите си ръце на меките подлакътници. Господи, колко е хубаво! Каква тишина, спокойствие, прохлада...

Стори ли й се? Или под прозореца нещо прошумоля във влажните листа? Плъх? Бездомна котка? Или човек?

Достраша я. Съвсем сама е в къщата, наоколо е гората и прозорецът е широко отворен. Ако там, зад прозореца, има човек, кой е той? Някой от приятелите е решил да я уплаши? Или е чужд човек? Защо стои под прозореца? Какво чака? О, господи, тя дори няма как да се защити...

Ръженът за камината. Ето го, съвсем наблизо, трябва да стане от фотьойла и да направи три крачки, да протегне ръка и да го вземе. Той е тежък, чугунен, поне в случая ще свърши работа.

Да, наистина е тежък. Едно е да разръчкаш с него въглените и съвсем друго — да замахнеш и да нанесеш удар. Бъди благодарна... Благодаря ти, камино, че те има и следователно до теб има чугунен ръжен.

Ами ако той сега ме гледа през прозореца, вижда как куцукам с тежкия ръжен в ръцете и ми се смее? Господи, за какво съм се замислила! По дяволите, нека гледа, нека се смее, само да не ме убие.

Всъщност, защо се притесни толкова? Още е абсолютно неизвестно какво беше това, може би някакво зверче или просто слухова халюцинация. Тя е не твърде атлетична, а и в момента неособено здрава физически жена на средна възраст, която не е свикнала да живее извън града, затова от уплаха й се привиждат какви ли не ужаси. Трябва спокойно да отиде до прозореца, да погледне навън, да се убеди, че там няма никого или обратно, мотае се някаква безобидна бездомна котка, да затвори прозореца, после да отиде до входната врата, да заключи отвътре и да си легне. Простичък план.

Но защо е толкова трудно да го осъществи? От страх тялото не я слуша, краката не помръдват, ръцете — също. Всичко ще бъде наред, всичко ще бъде просто прекрасно, никой не смята да я убива, тя не е притрябвала никому, тази самотна куца женица, чието единствено украшение е венчалната халка.

Събра сили и погледна през прозореца.

От къщата отскочи нечия фигура, подобна на сянка. Чуха се бързи отдалечаващи се стъпки.

Значи не ѝ се беше сторило. Е, и какво трябва да направи сега? Да заключи всички възможни брави, да седи цяла нощ, без да заспива, треперейки и обливайки се в пот от страх, а на сутринта да се обади... На кого? На Дюжин? На Льошка? Та те да... какво? Да зарежат всичко и да седят тук с нея до пълното ѝ оздравяване? А може би трябва да се обади в селищната охрана, те тук имат някаква служба за безопасност, Пашка ѝ остави всички телефони, включително и този. Да, правилно, трябва да им се обади, да предупреди, че около къщата се навърта някаква неустановена личност, да проявят бдителност. Селището не се охранява, няма ограда и бариера, в него се влиза свободно, но местна служба за безопасност все пак съществува. Интересно, за какво ли? За да извозва труповете след вече състояли се нападения? Пфу, каква глупост! Трябва да се обади.

Учтиво ѝ отговориха, че в случай на опасност тя трябва да натисне копчето за сигнализация, в къщата на Дюжин има цели пет такива бутона, пръснати са из всички помещения. Нима Павел Василевич не я е предупредил?

— Да — притеснено измънка Настя, — предупреди ме. Но от страх аз забравих. Едва сега си спомних.

— Няма нищо страшно. Утре при вас ще дойде нашият представител, който е поставял сигнализацията, и още веднъж ще ви покаже разположението на всички бутона. Ние идваме на място на втората-третата минута след получаването на сигнал за тревога. И за да не се притеснявате, тази нощ редовно ще патрулираме около вашата вила.

Мъжът от местната охрана беше сдържан, обстоен и действаше на Настя успокояващо. Така де, Пашка ѝ бе казал за копчетата и за сигнализацията, как можа да забрави! Грабна ръжена, глупачка такава...

Нищо няма да ѝ се случи, охраната ще се погрижи за нея. Има и бутона. Но все пак някой стоеше под прозореца и я наблюдаваше.

Кой? И защо?

ГЛАВА 9.

— Това не става.

— Пак ли? — тъжно попита Антон.

Той се излежаваше на дивана в апартамента на Анита и тъпо се взираше в тавана, измъчван от скука и същевременно от опасения, че в един момент ще трябва да се включи в разговор, независимо от темата. Изобщо не му се говореше. Старите дънки със своята смачкана мекота уютно обгръщаха дългите му крака, а отдавна загубилият формата си джемпър — неговата домашна униформа, която постоянно се пазеше у Анита — не притесняваше движенията му, каквато и извъртяна поза да заемеше. Той винаги се чудеше на Анита — вкъщи тя се обличаше така, сякаш всеки момент можеха да дойдат гости. Не официално, но прилично. Той нито веднъж не я бе виждал да ходи денем не само по пеньоар, а дори с неизгладена тениска. Пеньоарът съществуваше само за първите десет минути след сутрешното събуждане и за последните десет преди лягане, след душа. Винаги грижливо сресана и облечена, най-често — с тесни панталонки и някаква изопната по нея блузка или пуловерче. И никакви украшения. Но пък винаги напарфюмирана и непременно с оригинална шнола, придържаща тежкия кок от гладка копринена коса.

Ето и сега тя седеше над сценария, толкова красива, с изправен гръб и изящно извита шия, толкова съсредоточена и сериозна, сякаш не си е вкъщи, а най-малкото в обществена библиотека. Е, де, какво става пак с този сценарий? Това е май вече седмият или осмият вариант. Костя Островски ще се вбеси, ако Анита отново отхвърли работата на сценариста, която самият Костя явно смята за прилична, инак нямаше да им я донесе.

— Какво не ти допада този път? Нали ти харесваше, когато започна да четеш.

— Към трийсетата минута целият сюжет рухва. Отначало всичко е прекрасно, а после сякаш потъва в мъгла, става мижаво, глухо. Не, Антоне, Костя трябва да поговори със сценариста. Така не може.

Кричевец неохотно се надигна от дивана, отиде до Анита, която седеше във фотьойла с папката на коленете. Приклепна до нея, сложи глава направо върху листовите с текста.

— Радост моя, струва ми се, че капризничиш.

— Не. — Анита отрицателно поклати глава и зарови пръсти в дългата гъста коса на Антон. — Аз не проявявам капризи, а добросъвестно вниквам в сценария и виждам в него огромен брой недостатъци.

— Аз пък не виждам — упорито възрази той.

— Защото те мързи.

— Мен ли ме мързи?

— Теб, теб, мили. Нали видях снощи как четеше. По половин минута на страница. Какво може да си разбрал при такава скорост?

— Аз чета бързо — тросна се Кричевец.

— И това е лошо — меко се усмихна Анита. — Сценарият трябва да се чете бавно, като си представяш мислено всяка сцена. Трябва не да следиш сюжета, а да виждаш как това ще изглежда на екрана. А ти, зайо, само си гледал как по-бързо да се отървеш, та да се проснеш на дивана и пак да се вторачиш в телевизора.

Антон мълчеше и внимателно вдишваше аромата, който излъчваха пръстите ѝ. Той съчетаваше уханието на крем за ръце, парфюм, с който бяха пропити ръкавите на тънкия пуловер, и мандарини. От всички плодове Анита най-много обичаше мандарините, затова една широка синя керамична фруктиера със сложна форма винаги беше пълна догоре с тези радостно оранжеви топчици, от които тя постоянно си хапваше.

— За какво си се замислил така дълбоко? — тихо попита тя, като масажираше с пръсти тила на Антон.

— Мисля си, че сега целият „Мосфилм“ ще научи за моите турски истории. Толкова ли беше необходимо да го казваш на хлапака от милицията?

— Чуй ме, Антоне. — Гласът на Анита стана строг, сякаш току-що звучалата в него любовна мекота бе замръзнала и се бе превърнала в твърда непробиваема маса. — Тази история, дори да компрометира някого, компрометира мен, изобщо не и теб. Какво толкова особено си направил? Отишъл си на почивка в Турция — сам, без мен, заплеснал си се по момиче, продавачка от хотелския магазин, прелъстил си я. Не

си предполагал, че там царят такива строги нрави. А тя, между другото, е трябвало да те предупреди, че загубата на девствеността ѝ може да има трагични последствия за нея. Постъпил си като нормален мъж: когато си научил, че ѝ предстои освидетелстване, си ѝ занесъл пари, та тя да може бързо да замине за чужбина и да си направи операция. В какво може да те упрекнат? За какво може да хвърлят камък по теб? Аз трябва да се вайкам и страдам, задето си ми изневерил толкова пошло. Но аз не се вайкам.

— Не се вайкаш... — тежко въздъхна той. — Ти изобщо никога не се вайкаш, но едно си ти, а друго — аз. Ти не си като всички. А аз съм най-обикновен мъж и в тази история изглеждам като пълен идиот.

— Защо? Съвременните мъже, най-обикновените, винаги кръшват, когато са на курорт, някои дори хитро го правят и в присъствието на съпругите си. А ти беше сам. Изпуска ли се такъв случай?

— Ама как не разбираш, Анита! — Той вдигна глава, рязко отърси пръстите ѝ от косата си, изправи се в цял ръст. — Да, нормалните мъже винаги използват случая, не изпускат своето. Но аз не съм чувал някой от тях после да се е охарчвал за операция. За аборт — да, случва се, но не за това... как се казваше... хименопластика... Още повече, всички знаят, че аз нямам пари, значи съм взел от теб. Представяш ли си какви ще ги дрънкат за мен?

Анита стана, остави папката със сценария на бюрото и отиде до прозореца. На фона на светлото есенно небе силуетът ѝ с изваяните рамене и гладката прическа изглеждала на Антон като изящна фигурка от полирано дърво. Сега тя стоеше с гръб към него и говореше, без да се обръща:

— Мили мой, ще говорят за мен, а не за теб. За мен ще кажат, че до такава степен съм се превърнала в покровителка и бавачка за теб, та дори прикривам твоите креватни забегки и плащам за тях. Че до такава степен съм се вкопчила в теб, че съм готова да ти прощавам всичко, включително изневерите. Че съм готова да бъда унижена, измамена и окрадена, само и само да не ме зарежеш. Мислиш ли, че това ми е приятно? А за теб ще кажат само, че си те бива, прекрасно си се уредил и ме въртиш на малкия си пръст. Можеш да приемаш това като изтънчен комплимент, който ласкае самолюбието ти.

— Нещо не ми го ласкае — измърмори Кричевец. — Не можеше ли да измислиш нещо друго, за да не разказваш всичко това?

— Не можеше, мили.

Тя се обърна и той видя, че по лицето ѝ бе изписан израз на спокойно търпение. Антон вече за стотен път подхващаше този разговор, а тя все още имаше сили да не се дразни и да не избухва, докато отново и отново му обяснява логиката на своите и неговите постъпки.

— Не можеше — повтори Анита. — Беше очевидно, че милицията ни подозира във връзки с Дронов. И е съвършено очевидно, че ние с теб никога не сме имали и нямаме никакви връзки с него. Те се бяха вторачили във факта, че незнайно защо не сме отишли на юбилея на Костя, и си мислеха, че през това време сме се срещали с любовника на Юлка и сме се оплаквали от сексуалния ѝ апетит. И какво трябваше да правим ние с теб? Покорно, като жертвени агнета, поведени на заколение, да се съгласяваме с това ли? Да, не отидохме при Костя, но не сме се срещали и с Дронов. Ако бяхме знаели какво ще се случи, че Юлка... ще загине и ще започнат да подозират нас само защото не сме отишли на юбилея на Островски, аз щях да прекарам цялата вечер в понеделник сред хора, които после да потвърдят всяка моя минута. Като вярна приятелка, те закарах сутринта на летището, а след работа си останах вкъщи, седях в ей този фотьойл като вързана, очаквах съобщения от теб. Не помръдвах от телефона. Ако имах мобилен, можех спокойно да чакам обаждането ти където и да било, на всяко място, където можеха да ме видят хора. Но аз нямам мобилен телефон. Ако знаехме какво ще се случи, щяхме да отменим планираната среща с Костя във вторник, щяхме да отидем на неговия юбилей, а ти щеше да заминеш за Турция във вторник или в сряда. Сега не е натоварен сезон, няма проблеми с билетите. Но нали момичето ти звънна в неделя късно вечерта, ридаеше, изпадаше в истерия, говореше за самоубийство. Какво трябваше да ѝ отговориш ти? „Почакай, не си надявай примката, утре шефът ми има рожден ден, ще пийна водка с него, а после ще долетя да те успокоявам“? Смяташ ли, че така щеше да постъпиш по-добре, по-човечно?

— Господи, Анита, защо си толкова праведна? — простена Кричевец, отиде при нея и я прегърна. — Страх ме е, когато съм с теб. Край теб се чувствам абсолютно непълноценен.

Тя за миг се притисна до него, после решително се отдръпна.

— Хайде стига, зайо, престани да хленчиш. Вместо да се измъкваш от глупашки и абсолютно необосновани подозрения, по-добре да обясниш на милиционерите, че не си бил в Москва. А аз не съм се срещала с никакъв Дронов, защото си седях вкъщи, вързана за телефона. Колко пъти ми се обади ти от Турция в понеделник вечерта?

— Поне пет пъти, мисля — сви рамене той, — или шест. Не си спомням точно.

— Ето виждаш ли, милиционерите ще направят запитване до телефонната компания, оттам ще потвърдят, че от твоя мобилен в понеделник постоянно се е звъняло на моя домашен номер и сме разговаряли с теб. Така че аз с абсолютна сигурност съм си била вкъщи. Повярвай ми, Антоне, така е по-добре.

— Никак даже не е по-добре! — внезапно избухна той. — Защо трябваше да излагаме на показ мръсното си бельо, щом после се е изяснило, че Дронов изобщо не е бил в Москва? Не е бил, разбираш ли? Така че няма никакво значение къде точно сме прекарали ние вечерта на въпросния понеделник — при всяко положение не сме могли да се срещнем с него.

— Може да сме се срещнали с неговите престъпни приятелчета. И после, ние наистина не знаехме, че го няма в Москва, и се страхувахме, че тези тъпи ченгета дълго няма да ни оставят на мира. Те започнаха да разпитват мама, Люба, идваха в службата ми и бог знае какво още можеха да измислят. А че Дронов е бил извън Москва, това дребното глупаче от „Петровка“ ни го каза чак след като си признахме за твоето пътуване до Турция. Нямах в какво да ме упрекнеш, Антоне.

— Сигурна ли си? — примижал, попита той и веднага сам се уплаши от тези думи, които неволно се откъснаха от устата му.

Анита не отговори веднага. Отдалечи се от прозореца, бавно мина покрай Антон — дори без да го погледне, протегна ръка към поставената в средата на масата фруктиера с мандарини, взе една, няколко пъти я подхвърли и улови, замислено я погледна и я върна на мястото ѝ.

— От въпроса ти личи, мили, че въобще не си сигурен в това — с равен тон каза тя и направи крачка към вратата. — Не съм господарка

на мислите ти, така че ти имаш право да мислиш каквото щеш. Но не е хубаво да злоупотребяваш с това право.

Кричевец остана в стаята сам, проклинайки се за своята несдържаност. Той, безработният бивш каскадьор, живее с парите на своята любовница и на всичкото отгоре си позволява да я упреква в нещо!

След няколко минути от другата стая се чува кадифените звуци на саксофона. Анита свиреше старото танго „Малкото цвете“. Тя винаги свиреше именно тази любима своя мелодия, когато беше разстроена от думи или постъпки на Антон. Не ядосана, а именно разстроена, тоест тъжна и готова за одобряване, ако той бъде достатъчно умен, за да направи първата крачка.

Той винаги бе достатъчно умен. Любовникът на Анита Станиславовна Волкова не беше голям късметлия в работата си, но определено не беше глупак. В противен случай нямаше да се задържи до нея цели петнайсет години.

* * *

Все пак тя се обади на Чистяков. Дълго се бори със себе си, знаеше, че Лъшката работи, зает е и изобщо не е нужно да хукне от Жуковски за Болотники — дълъг път не само защото, видите ли, я било страх. Има охрана, има сигнализация, защо да се втурва насам напразно?

У Настя ожесточено се бореха разсъдливият и хладнокръвен служител на криминалния отдел и слабата уплашена жена, която не може нито да избяга, нито да се защити. Дали защото болката в крака бе успяла да се промъкне до душата ѝ и плътно да заседне в нея като осъзнаване на собствената ѝ слабост, дали пък защото изведнъж ужасно ѝ се бе доцяло да види мъжа си, но жената у нея победи милиционера. И тя се обади.

Чистяков изобщо не възприе молбата на жена си като каприз — той знаеше, че капризите и истериите не са в нейния стил, — обеща веднага да си уреди нещата, да прехвърли всичко, което може, за утре, да отмени всичко останало, което не може да се отложи, и да дойде.

Опитите ѝ да поспи през нощта се оказаха несполучливи, от време на време Настя успяваше да задреме, но от най-незначителния звук скачаше и започваше напрегнато да се ослушва, дразнейки се, задето пулсиращото някъде в ушите ѝ уплашено сърце блъска толкова силно, че ѝ пречи да чува и тя не може да разбере наистина ли някой се опитва да отвори вратата или прозореца, или само така ѝ се струва.

Така се мъчи докъм седем часа, после стана, оправи дивана и се потътри към банята. След това дълго седя в кухнята, като си наливаше ту кафе, ту чай, гледайки с отвращение пухкавите кифлички, които всеки ден с огромно удоволствие изяждаше за закуска, като ги мажеше с масло и конфитюр.

Бъди благодарна за всичко, което ти се случва... За какво би могла да благодари на снощното произшествие? Задето най-сетне се намери повод, за да си изясни въпроса с охраната и сигнализацията? Защо пък не, напълно подходящо. Всъщност снощи не се случи нищо особено, но ако сега опасността се покаже в цял ръст във вид на някакъв бездомник, наркоман или крадец, Настя ще бъде напълно готова. Сега вече няма да забрави къде се намират копчетата на сигнализацията и кое лостче трябва да дръпне, за да се включи алармата. Така че благодаря ти, незнайни човече, който подслушваше под прозореца и като неуловима сянка се скри в мрака, от днес нататък ти няма да свариш Настя неподготвена.

Освен това благодаря ти, произшествие, задето ми напомни една позабравена истина: нямаш по-близък човек от Льошка. През нощта, по време на дългите прекъсвания между кратките периоди на дрямка, тя бе мислила само за това: колко хубаво щеше да бъде той да дойде и да постои малко край нея. И колко безсъвестна със своята нервност и страхове е тя, готова всеки момент да му създаде проблеми. И колко ѝ е нужно сега неговото присъствие, неговата топлина, неговата ироничност, увереност, грижа. И колко ѝ се иска да си поговори с него.

Тя желаше именно Чистяков да дойде и да постои при нея. Не Павлик Дюжин, стопанинът на тази къща и носител на някаква странна, но привлекателна мъдрост. Не Юрка Коротков, този толкова стабилен и проверен приятел, който определено в сложна ситуация би се оказал много по-добър защитник от Льоша или пък от Дюжин. Юрка и стреля прекрасно, и самбо владее, и изобщо е милиционер с божия дарба, в сложна ситуация никога не би се объркал. Настя

можеше да се обади дори на Татьяна Образцова и да я помоли да ѝ „даде назаем“ за малко Ирочка с оправданието, че ѝ е скучно и самотно; Ирочка с радост би дошла, а и мъжът ѝ — Миша Доценко, определено не би възразил. Но на Настя не ѝ трябваша нито Дюжин, нито старият верен приятел Коротков, нито симпатичната, весела и грижовна Ирочка.

Трябваше ѝ Льоша Чистяков. И тя му се обади, като се проклрнаше за малодушието и нервността си. Кой знае защо, Настя прецени именно така своето абсолютно естествено желание да види мъжа си.

Обади му се, изми чашите, старателно избърса масата в кухнята, помете, замъкна стола си в просторното преддверие, където до входната врата имаше прозорец, и зае позиция. До копчето на сигнализацията можеше да се пресегне с ръка. Ако някой се приближеше до вратата, веднага щеше да го види.

„Ще седя ей така, като баба на прозорец, и ще наблюдавам живота — с усмивка си помисли Настя. — Вместо да почета или да изгледам някой филм от пълния сак с касети. Дааа, вярно си е, приближава старостта“.

Първо в полезрението ѝ се появи мургавото чевръсто момче, което всяка сутрин ѝ носеше пресни млечни продукти — кефир и кисело мляко. Настя му плати и го помоли към обяд да ѝ донесе парче телешко, по-хубаво да бъде.

— Гости ли очаквате? — разбиращо кимна куриерът от магазина, който вече бе свикнал, че за себе си куцата обитателка на вилата на Дюжин взема само полуфабрикати, които е лесно да сготвиш в микровълновата печка.

— Мъжът ми ще дойде. Да, и хляб, половинка „Бородински“. Ще донесеш, нали? Останалото май си го имам.

— Ако сте забравили нещо, обадете се! — извика момчето, вече хукнало обратно.

След още половин час на хоризонта се появи обещаният снощи специалист по охранителната сигнализация. Когато го видя, Настя съжали, че не се бе обадила на охраната. Хем се канеше и забрави. Как можа! Още снощи, когато си припомни указанията на Дюжин, тя намери всички бутони, защо трябваше днес човекът да се разкарва. Сега, за да не се чувства извикан напразно, ще трябва да се мъкне с

него из цялата къща, да се преструва, че слуша внимателно, и да разглежда всяко копче с подробните обяснения към него. Хем от петте бутона два се намират на втория етаж — в детската и в спалнята на домакините. Съмнително удоволствие, да.

Специалистът по охраната се представи като Иван, веднага забеляза стола до прозореца в коридора, но дори не се усмихна.

— Е, копчето до вратата, гледам, сте го намерили сама. Да Вървим, ще ви покажа останалите.

За всеки случай Настя си взе бастуна, макар че из къщи вече се движеше без него. Нека този подробен Иван да не става прекалено старателен, да види, че жената ходи трудно, и да си тръгне побързичко.

Но на Иван бастунът не направи абсолютно никакво впечатление. И все пак се наложи Настя да се катери на втория етаж. Впрочем имаше ли значение? Така или иначе, в плана ѝ за днес фигурират две изкачвания по стълбата — ето, ще изпълни едното. Вярно, тя няма да може веднага да тръгне обратно, ще трябва да поседи десетина минути, докато утихне болката. Когато стигна до последното копче в най-отдалечения край на втория етаж, Настя понечи да отвори уста, за да обясни на Иван, че ѝ трябва малко почивка, затова той може да слиза надолу сам, но внезапно разбра, че спокойно може и тя да слезе обратно. Може. Боли я, вярно, но не толкова, колкото вчера, не до такава степен, че непременно да е необходима почивка. Защо пък да не рискува? В края на краищата не е сама в къщата и ако болката изведнъж стане нетърпима, има кой да ѝ помогне.

Охранителят се оказа кавалер, слизаше по стълбата пред Настя бавно, само с две стъпала пред нея. Явно подозираше, че куцата госпожа може да се подхлъзне.

Но тя не се подхлъзна. Само разкопча ципа на спортното си яке, защото от болката чак се изпотяваше. Старателно благодари на Иван за опознавателната екскурзия, извини се за безпокойството и за своята глупост, затвори вратата след него и отново седна до прозорчето, подпирайки брадичката си със стиснати в юмруци длани.

Е, кой е следващият? Лъошка? Или неизвестният, който снощи се навърташе около къщата с неустановени намерения? Добре ще е все пак да бъде Лъошка.

Ама разбира се, пристигна Чистяков с отвратително кална жигула. Хем, когато дойде за почивните дни, колата току-що бе излязла от автомивката и сияеше с бялото си купе. Що за пътища имаме, а?!

Настя грабна от закачалката якето си, отключи и излезе на входа. И с учудване видя, че след Льошкината жигула пристигна още една кола, точно толкова кална, само че синя. И от нея слезе абсолютно непознат мъж. Видът му не беше по-добър от този на колата. Макар че очевидно сутринта, излизайки от къщи, този непознат бе изглеждал дори много добре: светло яке, светли панталони, а явно и обувките му са били лъснати до блясък. Как се е озовал в това положение?

— Здравсти! — Чистяков целуна жена си и кимна към непознатия, който притеснено пристъпваше от крак на крак до колата си. — Асенка, вода ти гостенин.

— Не, не, не се безпокойте — веднага се обади собственикът на синята кола, — аз не съм гостенин, само да си измия ръцете и да се почистя малко. Алексей Михайлович беше така любезен...

— Влизайте, моля — високо каза Настя, — не се притеснявайте.

Тя продължаваше да стои на входа и с любопитство да оглежда неочаквания гост. Симпатичен чичка, реши тя, с умни очи, с хубава усмивка. Наглед на около четирийсет и пет, може би малко по-малко, ако си измие лицето. Интересно, къде се е оплескал толкова?

Чичката през това време остави в антрето обувката си и поведен от Чистяков, тръгна към банята, без да си свали якето.

— Слушай, кой е този? — тихо попита Настя, когато мъжът ѝ се върна в стаята. — От кое бунище си го прибрал?

— Не от бунище, а от блатото — позасмя се Льоша, — по-точно, от блатото на влизане в Болотники. Тоя нещастен интелгент, облечен изцяло в бяло, беше решил, представи си, да си смени гумата. И това в нашата кал! При това, освен резервна гума, нямаше практически нищо. Дори опит, за ръкавици да не говорим. Купил си колата преди половин година, до този момент не му се налагало да сменя гума. И ето го резултата. Минавам покрай него, гледам — леле-мале! Приличен наглед човек, целият в кал, лицето му — нещастно, само дето не плаче. И което е най-интересното — стои наред калта, гумата затънала на десет сантиметра в тинята. Наложил се да му помогна.

— А защо го доведе тук?

— Да си измие ръцете. Е, може би и да направи нещо за якето си, то май е кожено, калта сигурно ще се почисти. Дожаля ми за човека! Щом го видях, си спомних за себе си, когато бях начинаещ шофьор. Между другото, и аз съм попадал ей така на извънградски път... абе куче не спира да ти помогне. Сещаш ли се колко кален ти се появявах в началото? Чак после добих опит и крикът винаги ми беше в багажника, и въжето, инструментите, ръкавиците, ботушите, дори и една гумена престилка. А тоя нещастник — няма нищичко. Е, как да не го съжаля?

— Няма как — съгласи се Настя. — И аз щях да го съжаля.

Явно нещо в гласа ѝ не хареса на Льоша, защото той я попита:

— Ти какво, сърдиш ли се? Асенка, той ще си тръгне след пет минути, ще си измие ръцете и лицето, ще си почисти якето и ще си заmine. Мисля, че не е кой знае какво.

Така де, защо се ядоса толкова? Нима тя щеше да постъпи по друг начин? Не, щеше да направи същото. Просто цялата сутрин си бе представяла как Льошка ще дойде, как ще запалят камината, ще седнат един до друг на дивана, ще се прегърнат и ще си говорят дълго-дълго, загледани в огъня и чувствайки топлината на другия. Искаше ѝ се да го попита често ли го е обиждала, да изговорят на глас всяка ситуация, да му поиска прошка, да се опита да намери у себе си причината, която я е подтиквала да се държи така. Искаше ѝ се да му разкаже всичко, което бе научила от Дюжин, и да обсъдят онова, което тя разбра после, работейки над себе си, както той ѝ бе поръчал.

А вместо това — някакъв кален начинаещ шофьор, когото естествено законите на гостоприемството забраняват да пуснеш да си върви, без да му налееш чай. И сладките приказки ще трябва да се отложат за неопределено време.

Бъди благодарна... На кого? За какво? На непознатия, който цъфна тук съвсем неканен? Или на Льошка, който го доведе?

— Поне знаеш ли как се казва? — миролюбиво попита Настя.

— Валентин Николаевич. Така се представи. Кандидат на филологическите науки, преподава литература в някакъв нафукан колеж. Учител, с една дума.

— Ааа, тогава работата е ясна — проточи тя. — Учител по литература и гума насред кален път са две несъвместими неща, като

гения и злодейството. Между другото, върви да го питаш, може да му трябва нещо, а да се стеснява да поиска.

Чистяков се върна доста бързо и съобщи, че измилият се от калта филолог моли тя да бъде така любезна да му даде някое ненужно парцалче, което той да намокри, за да почисти якето си, а после със същото парцалче да избърше в купето всичко, което е успял да пипне с калните си ръце.

Около половин час нещастният литературовед, ако се съди по последователността на шумовете, почиства якето, опитва се да премахне калта от панталоните си, на няколко пъти изтичва навън при колата и се връща, за да изплакне парцала, после си бърса обувката. През цялото това време Настя и Льоша седяха в кухнята и полугласно обсъждаха събитието, което я бе накарало рано сутринта да се обади на мъжа си и да го помоли да дойде.

— Това не може да е свързано с работата ти, защото сега не работиш — разсъждаваше Чистяков. — Значи остават само два варианта. Или е някой престъпник, тоест банален обирджия, който се опитва да прибере нещо от къщата, или маниак, който напада самотни жени, или някой иска да си разчисти сметките с теб, тоест да ти отмъсти. За някой стар случай. Кое ти допада най-много?

— Най ми допада маниакът — решително заяви Настя. — Защото, когато ме огледа добре, ще се откаже от гнусните си намерения. Прекалено съм стара и безинтересна, за да ме нападат сексуално.

— Търсиш леките пътища, драга.

— Че кой не ги търси? Много ли глупаци си виждал, дето обичат да им е по-трудно? Но тук съм що-годе наясно какво трябва да се прави. Ще се свържа с Чернишов от областното управление, той ще ми каже дали из нашите околности се навърта маниак или не. Вярно, той може да се окаже начинаещ, тогава ще е по-лошо.

— Защо? — не разбра Алексей.

— Защото, ако още нищо не е сторил, ако тепърва замисля първото си престъпление, за него няма да има никакви данни и никой няма да го издирва. А и обирджия не е лош вариант, бива. Ето, да предположим, че снощи е надникнал през прозореца в къщата, видял е, че тук няма кой знае какво за обирване, или обратното, харесал си е нещо. Но къщата не е празна. Това е минус за него. Да допуснем, че не

се е отказал веднага от намерението си, а е решил да поогледа, да понаблюдава. И е видял, че нощем около къщата обикаля охрана. Значи къщата не остава без наблюдение. Това е още един минус. Ще влезе ли тук, ако има поне капчица мозък?

— Ако има капчица, няма да влезе — съгласи се Льоша. — Ами ако няма? Бездомниците, младежите и наркоманите имат проблеми с капките, нали знаеш.

— Вярно е. Но ние с теб напразно си губим времето, защото охранителят на име Иван ми обясни простичко, че когато си лягам, мога да предавам къщата за охрана. И ако някой се опита да влезе при мен през нощта, сигнализацията ще се задейства автоматично. Най-важното е да не забравя сутринта, преди да отворя прозорец или врата, да им се обадя да свалят охраната от къщата. Как мислиш, дали няма да забравя?

— Определено ще забравиш — уверено каза Чистяков. — Нали те познавам. Ще си легнеш, ще се повъртиш час-два в леглото, после ще станеш, ще отидеш в кухнята да запалиш цигара, сетне ще отвориш прозореца, за да проветриш, и готово. През останалата част от нощта ще стреляш срещу охраната и ще им доказваш, че не си крадла.

— Я стига! Защо ме плашиш сега! Ще накача по цялата къща листчета с напомняне. Изобщо нещата не са толкова страшни, колкото ми се сториха в началото. Нали?

— От гледна точка на престъпниците — да. Ами ако е отмъщение?

— Тогава е по-лошо — натъжи се Настя. — Не можеш да живееш тук с мен постоянно. И между другото, ако е отмъщение, как този народен отмъстител ме е открил във вилата на Дюжин?

— Хубав въпрос — одобрително кимна Чистяков. — Я се обади вкъщи и попитай дали някой те е търсил и казвали ли са близките ти на някого твоя адрес и телефонен номер.

— Ама нали ги помолих да не го правят! В никакъв случай.

— Може и да си ги помолила. През половината от деня момиченцето е само, вдига телефона, как ще го контролираш? И после, опитен човек може така да те омотае, че ще му изпееш всичките си тайни, не само чужд адрес.

— Извинете...

На прага на кухнята застана смутеният филолог. Сега той беше много по-чист, но пък значително по-мокър. По якето му бавно се стичаше вода, някога светлосивият панталон се бе превърнал в петнисто тъмен.

— Страшно съм ви благодарен, че ми помогнахте. Извинете, че ви създадох проблеми. Парцалчето, което ми дадохте, го изпрах и го проснах там, в банята, върху радиатора. Добре ли е така? Или трябваше на друго място?

— Събличайте се — решително каза Настя.

Изведнъж ѝ дожаля до сълзи за този кротък, неприспособен към автомобилната техника интелигент, който бе попаднал в такава неприятна ситуация наред калния есенен път.

— Дайте якето, трябва да се просне някъде, за да изсъхне. И за панталона трябва да измислим нещо, не можете да пътувате с него, буквално е подгизнал.

— Може да се изсуши с ютия — предложи Чистяков. — Тук има ли ютия?

— Не знам, не съм използвала. Но сигурно има някъде.

Тя улови недоумяващия поглед на мокрия гостенин и с усмивка поясни:

— Това е вила на наши приятели, тук сме се настанили само за месец, затова не за всичко сме наясно къде се намира и има ли го изобщо. Льоша, погледни там горе за някакъв панталон на Пашка, трябва бързо да преобуем Валентин Николаевич, докато не се е простудил напълно.

— Благодаря. — Филологът май съвсем се смути и обърка. — Толкова грижи ви създавам... Недейте, наистина ще тръгвам...

Той още дълго се притеснява и всеки момент бе готов да си тръгне, а Настя и Льоша го убеждаваха, обясняваха му, че не ги затруднява изобщо, че сам ще си изглади панталона, че водата за чая я вари чайникът, а обяд и без това ще трябва да готвят, още повече че месото е поръчано и скоро ще го донесат. Най-сетне нещата някак се уредиха, ютията се намери, а заедно с нея и дъската за гладене, филологът от колежа се захвана за работа, от магазина донесоха чудесно прясно телешко и Чистяков се зае с месото, а на жена си възложи нещо, в което тя не можеше да се провали — беленето на картофите.

— Чудя се — бавно изрече Льоша и избърса с обратната страна на дланта си сълзите, избили от очите му, докато режеше кромида, — дали да не те изревнувам? Така, за разнообразие.

— Че от кого? — искрено се учуди Настя.

— Ами от нашия неканен гост. Отначало не искаше да го погледнеш, а после, като го поразгледа отблизо, се засили да го уговаряш да остане. Как трябва да възприема това?

— Като нормална човещина. — Тя ловко изчовъркваше едно черно петно от картофа. — Някои го наричат доброта. Но на сухи математици като теб понятието е непознато.

— Затова пък това понятие е добре известно на циничните милиционери, които по рождение се отличават с рядък егоизъм. Асенка, разбери ме правилно, аз нямам абсолютно нищо против, че той остана, нещо повече, смятам, че ти постъпи благородно и хуманно. И ако аз не проявих пръв инициатива, не го направих само защото бях сигурен, че това ще те ядоса, няма да го одобриш. Теб винаги те дразнят външни хора въкъщи, особено ако присъствието им изисква от теб някакви усилия и грижи. Това, което направи, никак не ти е в характера. Имам пълно право да съм изненадан.

Тя хвърли в тенджерата с вода поредния обелен картоф и внимателно се почеса по главата с връхчето на ножа.

— Льоша, сега ще ти кажа нещо, ама ти не се размивай веднага.

— Добре — сговорчиво се съгласи той, — веднага няма. После ще се посмея.

— Разбираш ли, в живота нищо не е случайно. Само на пръв поглед изглежда като в брауново движение. Всъщност във всичко, във всеки сблъсък на две частици, се съдържа таен смисъл, който може да е неразбираем в първия момент, но който после непременно ще се прояви.

— Дълбока мисъл. — Чистяков с усилие сдържа усмивката си, понеже не забравяше обещанието си да не се смее веднага. — И какво следва от това?

Но Настя все пак забеляза скритата усмивка и се разсърди.

— Нищо не следва. Щом ти е смешно, няма да говоря повече.

— Е, де, край, край. — Той отново избърса очите си. — Извинявай. Продължавай, моля ти се.

— Разбрах — внезапно се усмихна тя. — Просто започнах от неправилното място, лошо обяснявам. Хайде да започна от другия край.

— Давай.

— Има такова правило: бъди благодарен за всичко, което става с теб и те заобикаля. Сега не ме питай какво е това правило и откъде се е взело, после ще ти кажа. Просто приеми като аксиома, че то съществува. И ето, аз много дълго мислих върху него, прилагах го към своя живот, към това, което се случва с мен. И знаеш ли какво се получи? Дори събитията, които ужасно са ме ядосвали или разстройвали, или съм ги смятала за излишни, пречещи, обременителни и тям подобни... след време тези събития са се оказвали положителни за мен, били са ми полезни с нещо. Разбираш ли? Тоест, каквото и да се случи, човек трябва да бъде твърдо уверен, че в края на краищата то ще му е от полза, и да благодари на съдбата за него. Дори когато се случва нещо много неприятно, много тежко и ти се струва, че е невъзможно да го преживееш, трябва да вярваш, че ще го преживееш и ще се сдобиеш с нова мъдрост, с ново разбиране за живота, с ново отношение към него.

— Страхотно. Само че не виждам в това нищо смешно. На какво трябваше да се смея?

— С една дума, всичко, което се случва, е нужно за нещо. И щом днес в дома ни се озова този изкалян филолог, значи не е случайно. И не можехме да го пуснем просто така. Разбира се, ако той ужасно бързаше и настояваше да си тръгне, тогава щяхме да го пуснем и това щеше да бъде правилно. Но той не бързаше и не настояваше, искаше да си отиде само защото ужасно се притесняваше и не желаше да ни обременява с излишни грижи и с присъствието си. Тоест, обективно всичко говореше, че той трябва да остане. Неслучайно се е озовал днес с нас. Значи това е нужно за нещо. Толкоз. Сега можеш да се смееш. Приключих с картофите, приеми работата.

— Ха-ха-ха — натъртено произнесе Чистяков. — Откъде у теб този фатализъм? Дюжин ли ти е натъпкал главата с такива идеи?

— Добре де, Дюжин — мрачно потвърди Настя. — Льоша, ако не си съгласен с нещо, това не значи, че е глупаво. Просто не си съгласен — и толкоз.

— А ти съгласна ли си?

— Аз — да.

— Ами добре тогава. — Той се усмихна, зарови ръка в тенджерата с обелените картофи, провери качеството на работата ѝ и доволно кимна: — Добре белиш картофи и заради това съм готов да ти простя много неща. И тъй като си ми майстор по изграждането на версии, хайде, обясни ми за какво този литератор с две леви ръце е нужен в нашия живот.

— Не знам — призна тя. — Може би при разговора ще каже нещо, една фраза или дума, и това ще насочи мен или теб към интересна мисъл. Ако не чуем това от него, може да не се сетим за нея. Или изведнъж ще се окаже, че жена му или най-близкият му приятел е най-най-големият специалист по болни крака и тъкмо моят случай е негова специалност, защитавал е дисертация точно по такива заболявания. Или ще се разбере, че родният му брат е собственик или директор на огромна банка и за някакви компютърни задачи им е нужен точно такъв специалист, какъвто си ти, и те са готови още утре да те вземат на работа, да ти дадат луди пари за заплата и тристаен апартамент в центъра на Москва.

— Слушай, как с тази твоя фантазия успяваш да разкриваш престъпления, а? Аз си въобразявах, че жена ми има желязна логика, а тя се оказа кремълски мечтател. По-точно — болотниковски. А още по-точно — блатен. Колко доктори на физико-математическите науки, седнали пред компютри в банки, си виждала? Там се подвизават предимно момченца юпита.

А между другото... нали тя си беше мислила да попита Льошка за нещо, но все забравяше. Ето на, сега си спомни покрай другото.

— Льоша — оживи се Настя, — да си чувал нещо за доктора на науките Анита Станиславовна Волкова? Тя трябва да е с твоята специалност.

— А. С. Волкова? Имаше такава, но не биеше много на очи. Струва ми се даже, че беше красива.

— Какво значи „имаше, но не биеше на очи“?

— Ами значи, че в сборниците периодично зървах статии, подписани с това име. И дори съм я срещал в списъците на авторските колективи в някакви монографии. Веднъж-дваж е говорила на конференции, много отдавна. Но нищо, с което да блесне. Нито

открития, нито нови направления, нито собствена школа. Тя май дори не е професор.

— Не знам. А какво ще означава това, ако не е професор?

— Това ще означава, че няма ученици. Под нейно ръководство не са се защитавали дисертации. Ако е имала поне една сваятна монография, написана не в съавторство, а лично от нея, с нейни собствени оригинални идеи и методи, аз веднага щях да ти кажа какво представлява А. С. Волкова.

— Нима е възможно да си доктор на науките, а в твоята наука никой, освен най-близкото ти обкръжение, да не те познава?

— И още как. Пълно е с такива. Докторите с лопата да ги ринеш, а имената сред тях са единици. Твоята Волкова е доктор, но не е име. Отдавна ли е защитавала докторската си дисертация?

— Отдавна, преди около седемнайсет години.

— Ето, виждаш ли! Тя вече седемнайсет години е доктор на науките, а през тези седемнайсет години какво е останало от нея в науката? Някаква забележима следа? Научна школа? Тълпи ученици? Тя не е учен, Асенка, а просто въздух под налягане. Ниво на добросъвестен старши научен сътрудник, не повече.

— Но все пак е написала докторска дисертация — възрази Настя. — Значи не е чак въздух под налягане.

— Асенка, слънчице мое, едно е веднъж да се напрегнеш и за две-три години да напишеш докторска дисертация и съвсем друго — през целия си останал живот да потвърждаваш, че наистина си доктор на науките. Да ръководиш аспиранти, да им помагаш да създадат трудовете си, да генерираш нови идеи, да ги отстояваш в книги и публични дискусии, да създаваш научна школа. Първото е много по-лесно от второто, повярвай ми. Именно затова хората със степени са много, а истинските учени се броят на пръсти. А ти защо толкова се интересуваш от тази А. С. Волкова?

— Ами тя, макар че е доктор на науките, работи като системен администратор. Заговорихме за това, та си спомних. Как мислиш, нашият литературен приятел няма ли да си изгори гащите?

— Иди да провериш — предложи й Чистяков, който запържваше лук в тигана.

— Аз съм куца! — възмути се Настя.

— Имай малко милост. Имам. Не мога да ти поверя лука, ще го загореш. Значи трябва да отидеш ти. Няма друг вариант.

— Ама на втория етаж!... Днес вече се качвах веднъж.

— Но трябва да го правиш по два пъти — невъзмутимо отговори Алексей. — И изобщо, време е да добавиш и трето изкачване. Недостатъчно тренираш крака. Хайде тръгвай, не мързелувай.

— Ти не ми оставяш избор — огорчено констатира тя. — А свободата ми?

— Напротив, Асенка, предоставям ти пълна свобода да избираш. Ето виж. Може да се качиш горе, защото аз ти казвам. В смисъл — нареждам ти, а ти не смееш да не се подчиниш. Може да отидеш, защото не искаш да спориш с мен и да стигнем до скандал. Може да отидеш, защото признаваш, че аз винаги ти давам правилни съвети и щом ти казвам, че трябва да отидеш, значи наистина трябва. Просто защото аз съм по-умен и по-опитен. И най-сетне, може да отидеш, защото знаеш, че кракът ти се нуждае от постоянни тренировки, и колкото повече го натоварваш, толкова по-бързо той ще оздравее. Имаш избор от четири варианта, а ти ми разправяш — нямала си свобода! Ето ти я свободата, избирай на воля.

— Искаш да кажеш, че ако човек не може да избере действието, винаги може да избере мотивацията?

— Надскочила си възрастта си — възхити се Чистяков. — Ненапразно съм те възпитавал толкова години. Ето на, между другото, аз съм истински професор, защото имам ученичка като теб. Това е ценното.

Настя послушно се потътри към стълбата, като си повтаряше наум чутото току-що. Да, случва се да не можеш да избираш какво да направиш, защото имаш само един вариант. Той ти е неприятен, не го искаш, но нямаш избор. Тогава какво остава? Да избереш мотивация, заради която да го направиш. Никога няма да се окажеш притиснат до стената, защото винаги ти остава възможността за избор — ако не на самото действие, поне на мотивите за това действие. И винаги си готов да избереш именно този мотив, който ще направи едно неприятно и трудно действие ако не леко, то поне приемливо. Ами ако доведем ситуацията до абсурд? Например един човек е осъден на смърт. Той вече не може нищо да избира в живота си, защото други хора са взели

решението вместо него: трябва да умре. И не може да избяга, в затвора стените са дебели и се пазят добре. Не може и да оцелее. Тогава какво?

Остава му свободата да избира причината, поради която трябва да умре. Защото така е решила гадната държава в лицето на гадовете съдии. Или защото така се е разпоредила съдбата. Или защото е извършил отвратително и жестоко престъпление и сега трябва да си плати за него, това е справедливо. Или защото е направил на този свят всичко, което е искал, и бездруго няма за какво да живее. Или защото вече е видял и научил всичко, което му е било интересно на земята, и сега иска да види и научи как е „там“?

Богат избор. И човекът може да избере онази мотивация, с която ще му бъде по-лесно да си тръгне.

Не съществува стена, до която могат да те притиснат. Защото винаги имаш избор.

Последното стъпало. Трябва повече да мисли — когато потъва в размисли, болката не се усеща. Къде е нашият училищен автомобилист с неговите мокри гащи? Ако не беше той, Настя сега нямаше да се качва на втория етаж. Нямаше да ѝ се налага този спор с Чистяков. И той нямаше да изрече тази забележителна фраза за възможността за избор на мотивация, ако не можеш да избираш действието.

Може би именно затова съдбата им е изпратила начинаещия автолюбител? Нищо не се случва просто така, във всяко нещо е скрит дълбок смисъл, който не е задължително да се прояви веднага...

* * *

— Разбирате ли, всъщност аз съм графоман — заяви с открит усмивка Валентин Николаевич на масата, докато обядваха.

Той старателно си бе изсушил панталона с ютията, след което обаче се установи, че по него са останали отвратителни петна. И тъй като обядът вече бе почти готов, постъпи предложение да седнат на масата, а многострадалния светлосив панталон да пуснат в пералнята. При всяко положение по-зле нямаше да стане. Филологът Валентин Николаевич отново започна ужасно да се притеснява, но при това призна, че изобщо за никъде не бърза. Наистина купил колата преди половин година, но получил книжка едва в началото на есента.

Колежът бил закрит за цяла година за основен ремонт на сградата, всички педагози били пуснати в неплатен отпуск и сега Валентин Николаевич използвал неочаквано отворилото се свободно време, за да се научи добре да кара кола и най-сетне да напише отдавна замислената книга.

С колата всичко било ясно — той тръгвал рано сутрин, докато центърът на града бил все още не толкова натоварен, карал надясно и наляво, изучавал завоите и пресечките, а към разгара на работния ден излизал на Околовръстното и навъртал километраж, трупал опит. После сядал в някое прилично заведение, почивал си, обядвал, дълго пиел кафе и си правел бележки за бъдещата книга. Привечер, когато основната маса автомобили се движела от центъра към спалните райони и извън града, поемал в обратната посока.

И така всеки ден. Човек можеше да завиди на упорството му.

— А за какво ще се говори във вашата книга? Литературоведски труд ли ще бъде? — поинтересува се Настя.

Та именно на това място Валентин Николаевич призна, че бил графоман.

— Искам да напиша криминален роман. И то не един, а много.

— Искате да се прославите, така ли? — с едва скрита подигравка попита Алексей.

— Ама моля ви се! — разсмя се филологът и прекрасните му зъби, определено неизкуствени, блеснаха. — Искам да спечеля пари. Днес криминалният роман е най-добре платеният жанр. Имам цяла свободна година, просто е грехота да не се възползвам от нея, за да осигуря що-годе прилични средства за семейството си.

— В общи линии е разумно — не можа да не се съгласи Настя. — Но защо сте сигурен, че романът ще е успешен?

— Ами не съм сигурен. Но искам да опитам: представете си, че се получи? Напълно владее езика, имам стил, сюжети могат да се вземат от вестниците и от всички източници на криминална хроника — има ги в изобилие. Вярно, абсолютно нищо не разбирам от тези следствени дела — кой на кого е подчинен, кой с какво се занимава, кой за какво се отчита. Но това не е страшно, нали мога да пиша за частни детективи или за журналистически разследвания, или изобщо за отмъстителни единаци. Почти всички днес пишат именно така,

защото малко хора разбират от милиционерска работа. Ето, вие лично обичате ли криминални романи?

— Обожавам ги — призна Чистяков, — особено детективите. Някои от тях.

Настя прихна.

Валентин Николаевич премести поглед от него към Настя, после отново погледна Алексей и леко се навъси.

— Не разбрах шегата ви, Алексей Михайлович. Неуместен въпрос ли зададох? Тогава моля да ме извините.

— Не, вие ме извинете — виновно сведе глава Чистяков. — Работата е там, че Анастасия е истински детектив, тя работи в криминалната милиция. И аз много я обичам. Просто я обожавам.

— Какво говорите, сериозно?!

Очите му станаха огромни като чинийки. Със своя явно скъп джемпър и стария анцуг с лампази на Дюжин той изглеждаше доста нелепо, а на всичко отгоре и този израз на крайно изумление, смесено с недоверие... И нестигналата до устата ръка със стисната в нея краставичка. С една дума, невероятна картинка.

— Работите в криминалната милиция, така ли?

— Работя — потвърди Настя, като се стараяше да не гледа гостенина, за да не се задави от смях.

— Честна дума?

— Честна. Искате ли да ви покажа документ?

— Не, не е нужно, аз... От смущение се държа като малко дете. А кракът ви — такава, нали?... Раняване при изпълнение на служебни задължения?

На лицето му с огромни букви бе изписано желание да чуе потвърждение на догадката си и някаква страшна история как при арестуване на маниак той е стрелял и е ранил милиционерката. Господи, помисли си Настя, всички мъже са като деца, дори да са кандидати на филологическите науки и да учат деца в колеж на разум и доброта. Примами ги с дървена пушка и те веднага изгубват всичката си строга научност и се превръщат в хлапаци.

— Не, Валентин Николаевич, ще трябва да ви разочаровам. Това не беше задържане, а най-обикновена автомобилна катастрофа. Така че учете се да шофирате добре.

До момента, в който пералнята в банята на първия етаж зазвъня, раздразнено съобщавайки, че е направила всичко, което е по силите ѝ, а който може по-добре, да си го прави, те не само бяха приключили с обяда, но и на два пъти бяха варили кафе и бяха изпили по чаша чай с пухкавите кифлички, които сега им дойдоха тъкмо на място. Изпраният и изсушен „като за ютия“ панталон бе подложен на строг оглед. Като цяло бива, вярно, с него вече не може да се отиде на прием при френския посланик, но да се кара кола и да се влиза в крайпътни ресторанчета — спокойно. Многострадалният филолог отново се качи на втория етаж да действа с ютията. И Настя с удоволствие си помисли, че сега той ще си тръгне и тя ще седне с Льошка на диванчето пред камината и ще му поиска прошка. За всичко, за всичко. През двайсет и седемте години, откак се познаваха, сигурно е натрупал много обиди. Именно за тях ще си поговорят.

— Ася, ще остана при теб до утре сутринта, ами после какво? — неочаквано попита Алексей.

— После ще си заминеш и ще дойдеш чак в събота — безгрижно отвърна тя.

— Но нали ще те е страх.

— Няма. Льоша, сутринта ме обхвана идиотска паника, не знаех, че къщата може да се предава на грижите на охраната. И ще я предавам — не само нощем, но и денем. Виждаш ли колко е просто всичко? Поговорих си с теб, обсъдихме всичко и сега никак не ме е страх. Наистина, честна дума.

— Виж какво измислих... Само недей веднага да ми ръмжиш, нали?

— Няма. Ще пиця като настъпена мишка. Е, та какво измисли?

— Може да сключим с тоя графоман взаимноизгоден договор. Той ще идва тук всеки ден, нали му е все едно в коя посока ще шофира, стига да навърта километри. Ако трябва, ще ти нацепи дърва или ще свърши нещо полезно, такова, което на теб не ти е по силите. Ти ще му направиш чай, ще му дадеш един-два сандвича, да си почива и да те забавлява, като си приказвате.

— Не е нужно никой да ме забавлява — ядосано възрази Настя. — Тук изобщо не ми е скучно. И не е нужно да ме пазят, тук си има професионална охрана, а от него става защитник колкото куршум от пластилин. Какви ги измисляш, Чистяков?

— Ася, аз те познавам добре. Докато навън е светло, си много самостоятелна и не ти трябва никой. Но мръкне ли се, тези оптимистични мисли ще се изпарят и ти отново ще започнеш да се страхуваш и да се ослушваш във всяко шумолене, и да седиш на три сантиметра от спасителното копче, и да не смееш да отидеш до тоалетната. Аз ли не те познавам! Седяла си цяла сутрин на стола до прозореца, забрави ли? Искаш по цели дни да седиш там, така ли? И особено вечер, когато навън вече нищо не се вижда и от това ти става още по-страшно?

Всяка негова дума беше истина, Настя не можеше да не признае това. Той наистина добре я познаваше, много по-добре, отколкото се познаваше самата тя.

— И какво предлагаш? — попита го с потреперващ глас.

— Предлагам да помолим Валентин Николаевич в делнични дни да идва тук следобед, към шест часа, когато започва да се мръква, и да остава до десет вечерта. Или до единайсет, зависи доколко би могъл. После ти предаваш къщата на охраната и си лягаш.

— И как смяташ да го убедиш? За какво би го правил той? Пари ли ще му предложиш?

— Не, защо, ще му предложи теб.

— Мислиш ли, че ще се съблазни? — Настя със съмнение се огледа, спря поглед върху болния си крак.

— От това, за което си помисли ти, определено няма да се съблазни — позасмя се Льоша. — Ще му разказваш неща, които иска да научи, за да създава своите безсмъртни криминални романи. Как са организирани вашите служби, кой на кого се подчинява, кой за какво отговаря и така нататък. Ще му разкажеш разни страшни истории, може и смешни. Струва ми се, че размяната е равностойна.

— Така ти се струва на теб. Той може да е на съвсем друго мнение по този въпрос.

— Може би — не влезе в спор Алексей. — Но първо трябва да чуя твоето мнение.

На нея много ѝ се искаше да откаже. Не ѝ беше нужен този абсолютно чужд човек, макар и много мил, обаятелен и приятен събеседник, и изобщо симпатичен, образован... Макар и такъв, на нея не ѝ трябва. Тя прекрасно ще се справи сама, без разни филолози графомани.

Но веднага си спомни снощната вечер. И потрепери вътрешно. Льошка е прав, тя е храбра само докато е светло. Такава е тя, Настя Каменская. И уж не се страхува много от тъмнината, но именно когато е тъмно, лесно изпада в паника, започва да вижда неща и да чува звуци, които не съществуват. Именно в тъмното в главата ѝ нахълтват чудовищни, навяващи ужас мисли. В мрака тя губи способността си да разсъждава хладнокръвно и последователно. Това се появи през последните години, по-рано нямаше такива проблеми.

Но какво ще стане, ако все пак не приеме идеята на Льошка? Тогава ще трябва той да промени целия си работен график, за да идва всяка вечер. И тя постоянно ще се чувства виновна пред него.

— Добре — въздъхна Настя. — Опитай да говориш с него. Нямам нищо против.

За нейно учудване, филологът също не беше против. Той доизглади панталона си, преоблече се, навлече изсъхналото яке, горещо благодари за помощта и обеща да дойде на другия ден към шест часа вечерта.

* * *

— Е, какво, приятелю Олег? Можем ли да смятаме, че сме победили? — Игор Василевич Чуйков радостно потърка ръце и разля скъпия коняк в две тумбести чаши с ниски столчета.

Олег Ахалая, заместникът на Чуйков, не беше толкова сигурен в успеха. Те още не бяха получили парите, но редакцията на вестничето, което нагло ги бе наклеветило, днес изрази готовност да сключи мирно споразумение и да изплати исканата сума в размер на седемстотин хиляди долара. В рубли, разбира се, ала това не променяше нещата. Друг бе въпросът, че устно можеш да се съгласиш с какво ли не, но обикновено се налага дълго да чакаш обещаното. Чуйков обаче се бе застраховал, за разговор със собственика на вестника бе взел със себе си не само своя заместник Ахалая, но и Руслан Багаев. Багаев не беше пряк „чадър“ на Чуйков, но беше свързан с Дронов, а тъкмо Дронов беше покровител на фирма „Практис Плюс“. Собственикът на вестника също беше довел „свой“ авторитет, някой си Гамзат. Срещнаха се в ресторант. Докато Чуйков, Ахалая и вестникарят

пийваха минерална вода и кафенце, Руслан и Гамзат си говореха нещо полугласно в другия край на залата, на отделна маса.

После дислокацията се промени. Гамзат приседна на масата до собственика на вестника, а Чуйков и Олег се отдалечиха и седнаха с Руслан.

— Той ще плати — процеди бавно Руслан. — Няма къде да върви. Иска десет дни срок. Съгласен ли си?

Игор Василевич въпросително погледна Олег. И да си твърде сговорчив не е добре.

— Десет дни са много — също тъй бавно отговори Олег, като нарочно засилваше кавказкия акцент, какъвто той, коренякът московчанин, никога не бе имал. — Осем дни.

След като преговаряха още половин час, страните най-сетне пристъпиха към обяда, като се събраха на една маса. Ако парите не бъдат изплатени навреме, в работата ще се включат Багаев и Гамзат. Гамзат става гарант, че парите ще бъдат платени. Багаев пък гарантира, че ако това не стане доброволно, той ще употреби аргументи от специален характер. Но да се надяваме, че до това няма да се стигне.

Чуйков се върна в офиса окрилен. Гледай ти, всичко стана така, както го предвиждаше онази мацка. Трябва да ѝ благодари, да ѝ направи някакъв подарък или да ѝ даде дял от печалбата. Макар че тя не бе казала и дума за дял, когато бе предложила на фирмата на Чуйков своя странен план. Дори не беше си оставила телефонния номер. Знаеше само името ѝ: Ксения. Как да я търси?

— Ако ѝ трябваме, тя сама ще ни намери — с ледено спокойствие отговори Ахалая и отпи малка глътка от коняка. — Но трябва да ѝ благодарим, тук си прав. Неблагодарността не е хубаво нещо, Бог не прощава такива неща.

— Все пак е странно, че тя не се обажда — поклати глава Чуйков. — Не ѝ ли трябва пари?

— Може и да не ѝ трябва.

— Тогава защо е измислила всичко това?

— Искала е да разори вестника. Или просто да им направи мръсно. Може главният редактор или собственикът му да ѝ е бил любовник и да я е зарязал. Или да я е измамил нещо. Жените, Игорьок, не са толкова користолюбиви, колкото сме ние, мъжете. Но пък са ужасно отмъстителни. Запомни това.

И ако тя се появи, бъди с нея изключително любезен, да не би, пази боже, да я обидиш с нещо. Ако такава като Ксения поиска да ти отмъщава, няма живот за теб.

ГЛАВА 10.

Холдингът „Планета“ честваше своята десетгодишнина с известен шик, като за целта бе наел една от залите в „Славянская-Радисън“. Освен служителите, бяха поканени и почетни гости, и така наречените „приятели на фирмата“ — хора, оказали на „Планета“ едни или други ценни услуги. Разбира се, сред поканените беше и Валерий Ритер — като човек, давал на фирмата полезни и умни консултации по организацията на мениджмънта. Както изискват правилата на добрия тон, Ритер беше поканен заедно със съпругата си, но той отиде сам. Набит като мечок, с грозновато умно лице и с идеално ушит смокинг, той преминаваше от една група гости към друга, постоянно разговаряше с някого, но изразът на угриженост, забелязан от присъстващите в началото на вечерта, постепенно се смени отначало с раздражен, а после и с разтревожен. Той непрекъснато излизаше от залата, където бе доста шумно, вадеше от джоба си мобилен телефон и се обаждаше някъде. И след всеки телефонен разговор ставаше поядосан и разтревожен.

— Валерий! Най-сетне те открих! Тук е пълно с народ — не можеш да си проправиш път.

Той се обърна и видя Любочка, финансовата директорка на „Планета“ и по-малка сестра на Анита.

— Сам ли си? А къде е Лариса?

— Тя работи — сухо отговори Ритер. — Лара не обича да си отвлича вниманието, когато я е споходил прилив на трудов ентузиазъм. А ти тук с кавалер ли си?

— И аз съм сама — усмихна се Люба, но на него му се стори, че устните ѝ трепнаха, сякаш тя ей сега ще се разплаче.

— Добре, ще бъдеш моя дама за тази вечер. Да ти донеса ли нещо? За пиене, за хапване?...

— Не искам алкохол, ще се прибирам с колата. Някаква водичка, газирана... — неуверено помоли Люба.

— Може би сок? Или кафе?

— Може и сок. Вишнев. Мисля, че там има. Или от праскови.

— А за ядене?

— Нищо не искам, Валерий, не съм гладна.

Ритер взе сок за нея, а за себе си — уиски, и започна да си проправя път през плътната тълпа към Люба, като отдалече я търсеше с поглед. По вида ѝ не можеш да кажеш, че не е гладна. А по-скоро, че от безпокойство не може да преглътне и залък. Въпреки грижливо положения грим, Люба не изглеждаше добре и красивите сенки не скриваха угасналия поглед, а пудрата само подчертаваше дълбоките гънки около носа и скръбно отпуснатите ъгълчета на устните. Дори скъпият костюм, който обикновено плътно очертаваше нейната пухкава заоблена фигурка, изглеждаше като увиснал върху манекен, сякаш ѝ бе по-голям с два номера.

— Изглеждаш прекрасно — бодро заяви Ритер и ѝ подаде чашата със сока. — Много си отслабнала. Или костюмът те прави толкова стройна?

— Ами, изобщо не съм отслабнала, ако се вярва на кантара, още нося всичките си килограми.

Тя отпи от сока и се постара да се усмихне, но измъченият вид на застиналите ѝ устни не остана скрит за Валерий.

— Тогава ще го кажа другояче. Много зле изглеждаш, Люба. Случило ли се е нещо? Да не си болна?

Ритер никога без особена нужда не прибегваше до глупости като деликатност и тактичност. Някои го смятаха за грубоват, а самият той наричаше тази черта на характера си прямота.

Някъде съвсем наблизко гръмна оркестър, който бе абсолютно невъзможно да надвикаш, и Люба вместо отговор само поклати глава.

— Я да се отдръпнем — високо каза Ритер право в ухото ѝ.

Тя мълчаливо кимна и го последва. Дори походката ѝ беше станала някак тежка и неуверена, отбеляза си Валерий, а винаги ходеше леко и стремително, сякаш тичаше срещу нещо неизвестно, но необикновено приятно.

Успяха да намерят свободна маса по-далече от музикантите; вярно, до нея можеха само да стоят прави, но това все пак бе по-добре, отколкото да обикалят залата с чаши и чинии в ръце. Нито да се здрависаш с някого, нито да се отпуснеш.

— Ако не искаш да говориш за неприятностите си, недей. Кажими само мога ли да ти помогна с нещо?

— Не, Валера.

Той мълчаливо преглътна това „Валера“, макар че в друг момент непременно щеше да я поправи и да ѝ напомни, че не понася да го наричат с умалителни имена.

— Добре де, аз не мога да ти бъда полезен. А изобщо някой може ли? Ако да, бих ти помогнал да намерим такъв човек.

— Благодаря, Валера. Никой не може да ми помогне. Благодаря ти за грижите, но аз сама ще... Трябва да се справям сама.

„Сигурно е любовна история — помисли си Ритер. — В такива случаи наистина никой не може да помогне. Напразно ѝ се натрапвам“.

— Ще се справиш — с пресилена увереност каза той и леко потупа Люба по ръката, — та ти си умна и силна. Всичко ще мине, всичко ще се забрави, повярвай ми. Я да ти донеса есетра, много е вкусна, вече я опитах.

И без да дочака нито съгласие, нито отказ, Валерий решително тръгна към бюфета. Но когато той се върна при масата, Люба я нямаше. Високата чаша от тънко стъкло с недопит вишнев сок стоеше в компанията на празната ниска дебелостенна чаша, от която Ритер бе пил уиски. В пепелника димеше цигара със следи от червеникавокафяво червило по филтъра. Къде ли е хукнала Любаша, без да дочака есетрата и без да си допуши цигарата? Сигурно е в тоалетната, плаче там. Нищо, ще се наплаче и ще се върне.

Вече щеше да хапне апетитно късче риба, когато внезапно отново го обхвана раздразнение и Ритер ядно запокити вилицата на масата. Извади телефона, набра ателието на Лариса. Никой не вдигна. Набра мобилния ѝ телефон. Абонатът бил временно недостъпен. Изключила си е телефона? Батерията му се е изтощила? Или тя се намира на място, където няма покритие? Например в метрото. Или в някой сутерен. Макар че Ларка има собствена кола, с нейните съмнителни приятелки, лесбийки и наркоманки, тя може да се озове къде ли не. А може вече да си е вкъщи, кротко да пие чай с Нина Максимовна или да гледа телевизия? Не, не може да бъде, Нина щеше да му се обади и да му каже, че Ларка се е прибрала, майка му знае как се притеснява той, от снощи не може да намери жена си. Тя не се прибра снощи, но това беше нещо обичайно, макар че по-рано винаги вдигаше телефона и

Валерий знаеше със сигурност, че ноцува в ателието. Цяло денонощие ни вест, ни кост от нея. Това може да означава само едно: пристрастието към наркотиците е преминало на ново ниво, сега тя или силно е увеличила дозата, или употребява нещо друго, от което мозъкът съвсем изветрява и се губи представата, че трябва все пак да се обадиш вкъщи, дори да не се прибереш, поне близките ти да знаят къде си, за да не полудяват и да не те търсят по улици, милиции и морги.

Но за всеки случай звънна вкъщи. И не чу нищо ново. Нина Максимовна също се тревожеше, вярно, по малко по-различна причина.

— Сине, ела си, моля те — жално помоли тя. — Страх ме е. Щом Лариса си позволява това, мога да си представя в какво състояние ще се прибере. Страх ме е да остана сама с нея.

Разбира се, майка му мислеше само за това какво ще се случи, когато снаха ѝ се прибере. А на Ритер му беше все едно какво ще се случи, стига тя най-сетне да се прибере. Само да се намери. Или поне да се обади.

Трябва да отиде в ателието, да отключи със своя ключ и да погледне какво става там. Може би Ларка е сглупила да вземе голяма доза и сега лежи там сама, в безсъзнание, и няма кой да ѝ помогне?

Тази мисъл му бе хрумвала неведнъж през целия ден и Ритер вече бе посягал за палтото си с намерението да тръгва, но изплуваше отвратителната картина, когато неочаквано влезе в ателието заедно с Анита, и отново окачваше палтото в гардероба и се връщаше в кабинета. Не, не е готов да се сблъска с това още веднъж. А може да има и нещо по-лошо, например не една партньорка, а няколко. Или групов секс, разюздана оргия. Защо му е да вижда това? Достатъчно е, че напълно допуска: това е възможно. Той разбира защо става това и знае кой е виновен. Не Ларка, а той самият. Той не направи всичко възможно, за да ѝ помогне, а тя, глупачката, може да си помогне сама единствено по този идиотски начин, като подсилва въображението си с наркотици и изпитва здравината на емоциите си.

Но ако ѝ се е случило нещо и тя се нуждае от помощ? „Трябва да вървя“, повтаряше си Ритер, докато бързо си проправяше път през тълпата и машинално поздравяваше познати. Трябва да върви. Ще спре пред вратата и ще се послуша. Ако там има шум и веселие,

значи всичко е относително наред с жена му, тогава той незабелязано ще се обърне и ще си тръгне. Ако е тихо, внимателно ще отвори вратата и ще влезе. Само ще погледне. Няма да прави сцени, няма да гони никого, няма да крещи и да размахва ръце. Има нужда само да се убеди, че Лара не се нуждае от помощ, че е жива. Дори ще се постарее никой да не го усети. Само ще се убеди, ще се успокои и веднага ще си тръгне.

А ако я няма в ателието? Какво ще прави тогава?

По дългия коридор, покрай ресторанти и бутици, Ритер крачеше към гардероба, като продължаваше автоматично да отговаря на поздрави и да стиска ръце. Пред него се мярна познат костюм. Любаша?

Настигна я вече в гардероба, когато Люба трескаво пъхаше ръце в ръкавите на дългия си шлифер.

— Тръгваш ли си? — попита я учудено.

— Също като теб — през зъби отговори тя, без да го поглежда.

— Аз имам спешна работа — кой знае защо, започна да се оправдава той. — И после, все пак съм гостенин, това не е мой празник. А ти работиш в „Планета“...

— Аз работя като майка, имам малки деца.

Люба изглеждаше или разтревожена, или сърдита — Ритер не можа да разбере. Но и не му се искаше да се замисля сега: той си има свои проблеми, дано си реши тях, а настроението на Любаша ще се оправи от само себе си.

Към изхода вървяха заедно. И не си казаха нито дума, докато не се озоваха на стълбището пред хотела. Ритер се обади на шофьора си и му нареди да дойде пред входа.

— Къде е твоята кола?

— Ей там. — Люба му посочи някъде встрани. — Всичко хубаво. Предай поздравите ми на Нина Максимовна и Лариса.

— Благодаря, ще предам.

Люба слезе по стъпалата, извърна се, помахаша му с ръка и се усмихна някак жално и объркано. Валерий помахаша в отговор и дълго гледа как тя върви към колата с новата си походка, тежка и безрадостна.

* * *

Поканата за приема по случай десетгодишнината на холдинга „Планета“ Селуянов получи без проблеми.

Предния ден седя цели два часа в кабинета на заместник генералния директор по персонала и в крайна сметка заедно с новата информация отнесе със себе си и покана за двама, която се закле да използва не за да заведе мацка на светския купон и да се натъпче безплатно, а изключително със служебна цел.

Заместник генералният директор Исканцев, както се стори на Селуянов, искрено тъгуваше за Галина Василевна Аничкова.

— При Галина Василевна ходеше дъщерята на жена ми от първия ѝ брак. Момичето имаше извънредно тежка депресия, а след курса при Аничкова буквално разцъфтя. Без никакви хапчета! За мен беше много важно да не се тъпче с лекарства, разбирате ли?

— Разбирам — кимна Селуянов. — Вие откъде научихте за Аничкова? Кой ви свърза с нея?

— Един приятел, собственик на търговска фирма. Работите му изведнъж тръгнаха някак много успешно, аз естествено се поинтересувах къде се крие тайната за това, та той ми разказа за Галина Василевна и как сключил с Аничкова корпоративен договор. Използвал много правилен според мен метод. Нали нашият руски човек ужасно мрази да си признава, че има проблеми и ходи при психолог или при психоаналитик. И се старае да скрие това. А проблеми съществуват и е свършено очевидно, че те пречат на успешната работа, а ако отделни служители не работят добре, какъв резултат могат да имат всички заедно?

— Никакъв — съгласи се Николай. — И какво е направил вашият приятел от търговската фирма?

— Съобщил е на целия личен състав, че фирмата плаща услугите на психолога за всички. При това никой не е длъжен да се отчита или да съобщава на някого дали ходи на сеанси при Аничкова или не. Нещо повече, дори е желателно всичко да е строго конфиденциално. С Аничкова се сключва нещо като трудов договор, в който пише, че тя в течение на шест месеца е един вид щатен психолог на фирмата и

работи с всички, които пожелаят. За това ѝ се плаща гарантирано възнаграждение, доста високо. Ние постъпихме по подобна схема.

— Нещо не ви разбрах — спря го Селуянов. — Нали на Аничкова е трябвало да бъде платен всеки сеанс?

— Да.

— Как тогава сте могли да знаете предварително колко души ще потърсят помощта ѝ и колко сеанса ще проведе тя за тези шест месеца?

— Не знаехме. Съдехме по средните показатели. Аничкова вече на няколко пъти бе работила за фирми и от нейния опит излизаше, че към услугите ѝ прибягва всяка десета жена от служителите, а мъжете — само в единични случаи. Крайно рядко, с една дума. Ние пресметнахме колко жени от нашия персонал може хипотетично да пожелаят да ходят при кинезиоложката, но колективът ни е предимно мъжки, жени работят най-вече във финансовия и в рекламния отдел. Та така, пресметнахме броя на жените, добавихме няколко единици за мъже и получихме сума на хонорар, която задоволи и нея, и нас.

— Ами ако при Аничкова бяха отишли по-малко хора от планираните? Щяхте да платите ненужно повече.

— Значи това е наш риск. — Исканцев разпери ръце. — Поехме го.

— Ами ако беше станало обратното, ако при нея бяха отишли повече от предвидените хора, Аничкова би трябвало да работи безплатно с част от хората.

— Това е неин риск. И Галина Василевна се съгласи да го поеме. Тя каза, че в практиката ѝ се е случвало и така, и иначе, но в крайна сметка средностатистическият показател пак се запазва. Разберете, Николай Александрович, ние сме принудени да запазваме конфиденциалността. Ако бяхме настояли служителите да носят в счетоводството бележки от Аничкова, потвърждаващи, че с тях е проведен сеанс, цялата идея щеше да се провали. Никой нямаше да отиде при нея, освен най-любопитните. Щяха да отидат, забележете, не онези, които наистина се нуждаят от помощта на психолог, а онези, на които им е просто интересно що е то кинезиология и които освен това не страдат от комплекси и не се страхуват да признаят, че са посещавали психолог. Не, не, и моето собствено разбиране за ситуацията, и опитът на всички други фирми, с които е работила Аничкова, показват, че само пълната дискретност може да даде

положителен резултат. Естествено има хора, които с удоволствие разказват на колегите си за своите посещения при такъв специалист, но те са много малко, уверявам ви.

— Тоест лично вие не знаете кой от персонала на „Планета“ е ходил при Аничкова?

— Нямам представа.

— И дори не знаете приблизително колко души са потърсили помощта ѝ?

— Не, Николай Александрович, не знам.

— Ами ако Галина Василевна беше жива, бихте ли могли да я попитате?

— Странен въпрос... — Исканцев се повъртя във фотьойла, потърси с очи нещо на тавана, но най-вероятно не го намери, защото отново погледна Селуянов. — Тя нямаше да ми отговори. По-точно... Ако я бях попитал колко души от нашата фирма ходят на нейните сеанси, тя естествено щеше да отговори, нали това е необходимо за оценка на финансовата страна на нашите отношения с нея. Но нямаше да ми каже имена. Със сигурност.

— Защо сте толкова сигурен?

— Тя има такава репутация. Това е неин железен принцип. Никога и при никакви условия не е разгласявала имената на своите клиенти, да не говорим, че и с никого не е обсъждала техните проблеми.

Селуянов неведнъж бе чувал това, тъй като след гибелта на Аничкова оперативните работници бяха разпитали огромен брой хора — както клиенти на Галина Василевна, така и просто познати и приятели.

— Излиза, че ако намеря сред вашите сътрудници поне един клиент на Аничкова, този човек не може да ми каже имало ли е други клиенти и кои именно — уточни Николай.

— Най-вероятно така ще стане. Освен ако говорите с две близки приятелки, които знаят всичко една за друга. А вие всъщност накъде биете?

— Ами имам си едно съображение... Разбирате ли, за разлика от вас, аз знам имената на онези ваши служители, които са ходили на сеанси при Галина Василевна.

— О, няма? — вдигна вежди Исканцев. — Откъде, ако може да попитам?

— От личните книжа на Аничкова. Тя наистина не е разказвала нищо на когото и да било, но е правила бележки за себе си. И на мен ми е нужно да разговарям подробно с тези хора.

— Защо? Какво могат да знаят те за убийството? Или подозирате някого от тях? Глупости! — решително отсече Исканцев. — За какво му е на някого да убива своя психолог?

— Е, и вие пък сега, недейте така — побърза да го успокои Селуянов. — Ние не подозираме в нищо никого от тях. Но обстоятелствата са се стекли така, че всички те са били на сеанси при Аничкова в навечерието и в деня на смъртта ѝ. И може би тя им е казала нещо, например за заплахи или че я шантажират, или че се страхува от нещо, или че някакви странни събития стават в живота ѝ. За нас е важна всяка дреболия, включително за настроението, в каквото е била Аничкова преди убийството. Но ако аз започна да викам тези хора в милицията или да разговарям с тях в помещението на фирмата, всички ще разберат защо се интересувам именно от тях и ще бъде нарушена въпросната конфиденциалност, за която вие сте така загрижен. И струва ми се, аз знам как да разговарям с тях, за да не предизвикам у никого излишни въпроси.

Селуянов лъжеше вдъхновено и без запъване. Никой от служителите на „Планета“ не бе ходил при Аничкова нито в деня на убийството, нито предишния ден. Всички, с които тя бе общувала през последните дни преди гибелта си, вече по десет пъти бяха разпитани от детективите и много внимателно — от следователя. Галина Василевна не се бе оплаквала на никого нито от заплахи, нито от шантаж, нито от странни събития, била весела, жизнерадостна и приветлива, както винаги.

Трябваше му обаче хитър и незабележим начин да се добере до Любов Григоревна Кабалкина, която си бе уговорила среща с Аничкова, а после, кой знае защо, бе решила да скрие този факт. Защо ли? От кого да го скрие? Та нали Аничкова и бездруго не би казала на никого.

Кабалкина има нещо общо с убийството на кинезиоложката. Но по това, че не се е скрила, а спокойно продължава да ходи на работа, личи, че не се опасява много за съдбата си. Сега не е зле да се успокои

съвсем, нали от момента на убийството минаха две седмици, а никой с пръст не я е пипнал, не са ѝ задали нито един въпрос. Значи ѝ се е разминало. Значи името ѝ не е изплувало и тя може да не се притеснява. Тя знае каква е репутацията на Аничкова, значи е сигурна, че никой от служителите на „Планета“ не знае нищо за нейното единствено посещение. А самата Кабалкина естествено на никого нищо не е казвала и сега е напълно сигурна, че унищоженият лист от бележника окончателно е решил всичките ѝ проблеми. Никой никога няма да може да я свърже с кинезиоложката.

Затова не бива да се притеснява.

Но за какво може да ѝ е потрябвало да убива Аничкова? Какво може да се е случило между тях? Каква тайна, от разгласяването на която толкова се е страхувала Кабалкина, ги е свързвала? А нали Аничкова е умеела да пази чужди тайни, тя пред никого не би се изтървала — каквото и да ѝ е наговорила Кабалкина, в каквито и откровения да се е впуснала. Странно, много странно!

Но в календар-бележника имаше още една записка и именно тя наведе Селуянов на напълно хулиганска мисъл. От бележката ставаше ясно, че Галина Василевна е била поканена на приема по повод десетгодишнината на холдинга „Планета“.

— Доколкото знам, вие сте поканили Аничкова на своя празник — каза той на Исканцев. — Ако не греша, той ще се състои утре.

— Да — тъжно потвърди заместник-директорът по персонала, — това е много добър ход, подсказа ми го мой приятел, онзи от търговската фирма. И те също са имали някакъв повод да се съберат колективно — дали за Нова година, дали за Коледа, и той е поканил Аничкова и публично я представил на целия колектив. Сиреч, ето, ако някой още не знае, това е нашата Галина Василевна, която толкова успешно работи с доста наши колеги и много ни помага. В действителност по онова време при нея ходели само двама души, но всички повярвали, сметнали, че наистина много хора ходят, а те с какво са по-лоши? Още повече, ако помага. След това хората буквално тръгнали на тълпи при нея. Тук голяма роля играят и личните впечатления. Вие, за съжаление, не сте имали случай да видите Галина Василевна, но аз неведнъж съм общувал с нея — още когато водех там доведената ми дъщеря. Необикновено обаятелна жена, излъчваше такава положителна енергия, че само като я приближиш —

настроението ти само се повдига, колкото и гадно да си се чувствал. Беше невероятна!

В думите му звучеше неподправена мъка, явно този Исканцев бе изпитвал наистина добри чувства към Аничкова.

— Трябва да присъствам на утрешния ви прием — твърдо заяви Селуянов. — Само не ме питайте защо. Разбрахме ли се?

— Няма проблеми.

Исканцев извади от чекмеджето покана с непопълнен ред след засукано напечатаните думи „Уважаеми господине (госпожо)“.

— На ваше име ли? — попита той.

— Да. Селуянов, Николай Александрович. Но за двама — за всеки случай напомни Коля.

— Естествено.

Исканцев собственоръчно вписа името в поканата и я подаде на Селуянов.

— И друго — не мириясваше Коля. — Ще дойда с човек, когото вие сигурно познавате.

— Кой човек?

— Племенникът на Галина Василевна.

— А, да, да, разбира се, много пъти съм го виждал, когато водех Леночка... Неприятен тип. Мисля, че е алкохолик.

— И аз така мисля — с лекота се съгласи Николай.

— Смятате ли, че мястото му е на мероприятие като празненството...

— Господин Исканцев — строго го прекъсна Селуянов, — смятам, че присъствието на племенника на Аничкова на утрешното празненство ми е нужно за работата. Затова ще ви помоля, ако трябва, да се престорите, че лично сте го поканили, именно за да присъства. Да не вземете да кажете, че не знаете кой е и как е попаднал там. Разбрахте ли ме?

— Разбрах ви, разбрах — с тежка въздишка отговори Исканцев.

— Тогава аз тръгвам — лъчезарно се усмихна Коля. — Всички във вашата фирма знаят, че се занимавам с убийството на Аничкова. Така че не е нужно да градите някакви тайни около моята личност. Но съдържанието на разговора ни трябва да си остане между нас. И това ли разбирате?

— И още как...

Когато излезе от офиса на „Планета“, Селуянов се отправи към жилището на Аничкова, където все още живееше нейният безпътен племенник. Нямаше го вкъщи, но благодарение на подробната проверка на версията за връзката на младежа с убийството, местата, където бе най-вероятно да го намерят, бяха добре известни. Николай методично изследва всички записани в бележника му адреси и само след час и половина намери Геннадий Аничков в евтина пивница в компанията на трима приличащи си юнаци, чийто физически облик бе се спрял по средата на пътя от уличен гамен към рано състарен бездомник. Впрочем май бяха по-близо до „бездомник“.

Гена позна Селуянов и тази среща никак не го зарадва. Той, който знае защо, грабна халбата с бира с две ръце и започна бързо да сърба мътната напитка, сякаш детективът бе дошъл единствено за да му вземе това, което още не е успял да изпие.

— Е, какво още искате? — недоволно попита Аничков, когато Селуянов дойде до тяхната маса.

— Ами много неща — позасмя се Коля. — Хайде тръгвай, трябва да си поговорим.

— Че за какво има да си говорим? По сто пъти си казахме едно и също.

— Нищо, и сто и първият път няма да е излишен. Тръгвай, тръгвай, и бездруго вече изпи всичко.

Компанията зае неутрална позиция, събратята не се намесиха в разговора и с целия си вид показваха, че щом Селуянов е ченге и има въпроси към Генка, те не познават този Генка, нищо не знаят и по-добре за нищо да не ги питат.

На улицата, насаме със Селуянов, Геннадий явно загуби куража си: очевидно бе разчитал на подкрепата на другарите си по чашка.

— Какво искате от мен сега? — отново попита той, но вече без откровената грубиянщина.

— Трябва ми помощта ти, Гена. Не забравяй, нали ти открадна листа от бележника? Открадна го. Даде ли го на онзи човек за пари? Даде го. Тоест, ти си съучастник на убиец. Това ясно ли ти е?

— Абе никакъв... такава... не съм — опита да се възмути Аничков, но се запъна.

— Питам те: ясно ли ти е или не?

— Добре де, ясно ми е. И какво? Сега в затвора ли ще ме вкарате?

— За затвора е още рано. Ще отидеш на прием.

— На... к'во?! — облещи се Генка.

— С една дума, Аничков, слушай ме внимателно. Няма да повтарям. Сега отиваш в бръснарницата и си оправяш главата. Ей тия космалаци... — Селуянов болезнено дръпна кичура мазна безцветна коса — ... да ги няма. После се прибираш, изкъпваш се до блясък и си лягаш. Спиш до сутринта. И никакво пиене. Утре... Да, между другото, имаш ли някакъв приличен костюм?

— Имам.

— Откъде?

— Леля Галя ми го купи още лани, когато кандидатствах за работа.

— Чист ли е?

— Абе изобщо не е носен, само два пъти съм го обличал...

— Нормално, ще стане, всички и без това знаят, че не си бизнесмен. Значи утре спиш колкото може повече, не излизаш от къщи, не пиеш водка, нито бира. Ще ти напиша на листче едни думи, трябва да ги научиш наизуст и да ги казваш без усилие и непринудено, сякаш наистина мислиш така. Към пет часа трябва да си измит, вчесан и облечен. Желателно е да си измиеш зъбите. Аз ще дойда да те взема.

— За какво е нужно това, не разбрах?

— Кое „за какво е нужно“? Да си измиеш зъбите ли? — нахока го Селуянов. — Или да се изкъпеш?

— Да обличам костюм, да уча някакви думи... Не ме вкарвайте в тия работи!

— Ох-ох-ох, колко си ми потрябвал, да те вкарвам в някакви работи — презрително проточи Николай. — Че кой ще те вкарва тебе, глупак с глупак, то на теб може ли да се разчита, всякаква работа си способен да провалиш. По-добре да не се захваща човек.

Той достатъчно бе пообщувал с племенника на покойната Галина Василевна през първите дни след убийството и добре си представяше как трябва да се говори с него, за да се постигне нещо.

И то се знае, Селуянов постигна каквото искаше. Лично заведе Гена до бръснарницата, обясни на бръснаря, че не е нужно нищо сложно, само да се измие косата и лекичко да се подстриже, та да

стане прилична. Освен това му плати лично, добре че не беше скъпо. Заведе момчето вкъщи, още веднъж го инструктира, взе ключовете, заключи го и си тръгна. На сбогуване каза:

— И не забравяй, Гена, ако си умен, утре ще се озовеш на едно място, на каквото никога не си бил и никога вече няма да бъдеш. Петзвезден хотел, лапачка и пиячка на корем — и всичко безплатно. Ако направиш някоя глупост, ще си изтървеш шанса, такава възможност повече няма да се повтори. Мръсен, омачкан и пиан няма да те взема оттук. Затова прибирам ключовете, а ако ти хрумне да избягаш през прозореца — не можеш си събра кокалите. Ясно?

Изглежда, Геннадий Аничков не беше напълно безнадежден, защото бе усвоил казаното. Когато на другия ден Селуянов пристигна, както бе обещал, към пет часа, младежът беше с костюм и вратовръзка, избръснат и дори ухаеше на нещо приятно. Коля предположи, че това е парфюмът на леля му, защото едва ли той хаймана имаше собствена тоалетна вода.

— Браво — похвали го Николай. — Научи ли думите?

— Ами май да...

— Я да проверим.

Репетираха няколко пъти, според Селуянов се получи дори доста добре.

— Е, Гена, да вървим — Бог напред и ние след него. Не си слагай якето, отвратително е, с него няма да те пуснат в хотела — спря го той, когато Гена се опита да навлече върху костюма дрехата, с която бе седял в пивницата.

— Ами как? Студено е — слиса се Аничков.

— Нищо, ще потърпиш. В колата е топло.

Пътят до „Славянская“ през московските вечерни задръствания отне много време, така че Селуянов и спътникът му пристигнаха на празненството, чието начало бе обявено за шест часа вечерта, чак в седем. Вече бе надошъл достатъчно много народ, та да могат лесно да се изгубят в тълпата. Сега Коля трябваше да намери Любов Григоревна Кабалкина и да издебне удобен момент. Беше я виждал веднъж, и то отдалеч — бе помолил Серьожка Зарубин да му я покаже. Серьога бе закарал Селуянов една вечер до сградата, където живееха родителите на Кабалкина, и двамата търпеливо изчакаха в колата Любов Григоревна да излезе, повела за ръце синовете си.

— А кога ще може да ударя едно? — нетърпеливо дърпаше Гена ръкава на Селуянов.

— Вече може — разреши Коля. — Само че малко, още не сме свършили работата. Като я свършим — тогава можеш да пиеш колкото искаш.

— А лапачка може ли да си взема?

Очите на момчето пламтяха с огъня на глада, възбудата и любопитството.

— Вземай, вземай, само без свинщини.

След трийсетина минути Коля видя Кабалкина. Тя излизаше от залата към фойето. Детективът стисна Аничков за ръката, дръпна го със себе си, но на прага спря: Кабалкина разговаряше с някакъв набит мрачен мъж с внушителен вид. Не, така няма да стане, за осъществяването на замисленото трябва госпожата да е съвсем сама, с никого да не разговаря и с нищо да не се разсейва, инак Коля може напразно да си изхаби патроните. Беше задължително тя добре да чуе това, което трябваше да чуе.

— Нея ли следим? — с хазарта на новопосветен детектив прошепна Аничков.

— Аха, нея.

— А, бива си я, готина е. Защо, тя ли е утрепала леля?

— Я да млъкнеш — напълно доброжелателно го посъветва Селуянов. — Иди си вземи един-два сандвича, вземи и за мен.

Като напук, още щом Геннадий тръгна към бюфета, Кабалкина остана сама, кавалерът ѝ, или какъвто ѝ се падаше там, също тръгна за напитки. По дяволите, колко жалко! Такъв момент изпуснаха. Добре, ще чакаме следващия.

Придружена от онзи мъж, Кабалкина се върна в залата, после оркестърът засвири силно и двойката се запъти към отдалечения ъгъл, където беше по-тихо. Застанаха до една маса, оставиха върху нея чашите, заприказваха се.

— Гледай, Гена — тихичко каза Селуянов, — спряха се до маса, значи най-вероятно ще ядат. Ако всичко е според правилата, мъжът ще отиде за храна, а жената ще остане да пази масата, защото, ако тръгнат заедно, само след пет секунди някой друг ще я заеме. Хайде, приятелче, готовност номер едно — и улавяме момента.

Николай правилно бе преценил ситуацията. Много скоро мъжът тръгна към бюфета, а Кабалкина отпи още малко от чашата си и извади от чантичката си цигари и запалка.

— Напред — изкомандва Селуянов и побутна Гена по гърба.

Застанаха зад Кабалкина, но така, че тя да има възможност, щом завърти леко глава или дори просто очи, да види лицето на Аничков.

— Не ти ли е скучно тук, Гена? — зададе въпроса си Селуянов и му намигна.

— Ами, кажи-речи, всички физиономии са ми познати — донякъде свадливо, точно както го бе помолил Николай, подхвана своята роля Аничков. — Виждам съм всеки втори у леля Галя, на всички съм отварял.

— Е, чак пък на всеки втори?

— Е, ако не на всеки втори, на всеки пети. Не вярвате ли? Знаете ли каква зрителна памет имам? Видя ли някого веднъж, до смъртта си няма да го забравя. То всъщност леля Галя, покойната, се притесняваше и не ме показваше много на клиентите, дори и когато си бях вкъщи. Но нали съм любопитен, докато тя разговаряше с тях в стаята, аз надничах през ключалката.

— Не е хубаво това, Гена — укорително каза Николай. — Защо е трябвало да надничаш?

— Е, много важно дали е било хубаво. Ей на, леля Галя, покойната, цял живот е живяла като праведница, правила е само добро, а каква полза? Убиха я гадовете, не я пожалиха, не ги интересуваше, че била праведница. Наръгали са я с ножа и са я зарязали в калта под дъжда. А тя толкова искаше да дойде на това празненство! Все за това си говорехме... Дори ми купи нов костюм...

Гена, както гласеше сценарият, заподсмърча и извади от джоба си кърпичка. Кърпичката беше чиста, защото принадлежеше на Селуянов, момчето нямаше своя, това се разбра още в дома му.

Кабалкина хвърли в пепелника недопушената цигара, отправи бърз поглед на застаналите зад гърба ѝ мъже, бръкна в чантата си и извади мобилен телефон.

— Ало! Да, слушам!

На кого ли казва „ало“? Селуянов би се заклел, че телефонът ѝ не беше звънял. През това време, притиснала апарата до ухото си, Кабалкина бързо тръгна към изхода на залата. Поводът явно беше, че

не се чува добре, много е шумно. Селуянов прекрасно знаеше тези трикове с телефоните, за да се преместиш от едно място на друго.

Какво пък, Любов Григоревна, съобщихме ви, че има човек, който може да ви е видял у Аничкова, и ако ви е видял, непременно ще ви разпознае, има добра памет. Ще видим какво ще правите по-нататък.

Аха, стоите до стълбището и звъните на някого. Нещо не ви отговарят... Нямате късмет, Любов Григоревна. Случва се. И на детективите невинаги им върви. Да не би да се опитвате да намерите съучастника си, та спешно да му обадите крайно неприятната вест? Към вас се е запътил ревизор. От Петербург, със секретна задача.

Какво, пак ли никой не вдига? Ах, ах, колко лошо. Е, и после какво? Надолу по коридора, покрай ресторанти и бутици, към гардероба. Значи сте решили да си тръгнете от празненството. Ама защо толкова рано? Там останаха още толкова вкуснотии.

Охо, и кавалерът ви се втурна подир вас. Защо така го изоставихте, не се сбогувахте дори? Не е хубаво, не е красиво, възпитаните дами не постъпват така. Тръгвате си заедно, но като чужди, уж вървите един до друг, но сякаш поотделно. Има си хас, човек може да го разбере, не е доволен от поведението ви, а на вас не ви се иска да се оправдавате, прежалено сте угрижена от собствените си проблеми.

Е, какво, ще се разотиваваме значи? Поотделно? Всеки със своята кола? Аха, ето, и с ръце си махват, наистина се сбогуват.

Добре де, ние ще си запишем номера на колата на вашия спътник и още утре ще знаем за него всичко, което ни е нужно. Може тъкмо той да е вашият съучастник? Може тъкмо на него да се опитвахте бързо да се обадите, за да не се лутате из тълпата и да го търсите из цялата зала? А той не вдигна, защото бюфетът се намира точно до оркестъра и там не се чува никакво звънене, ако ще и сто пъти да набират.

Но ако тази горила със смокинга е вашият съучастник, мадам Кабалкина, защо не си тръгвате заедно? Тъкмо сега е моментът да седнете и да си поприказвате, да обсъдите ситуацията. А вие се разделяте, всеки с колата си.

Впрочем защо ли Селуянов реши, че се разделят? Напълно е възможно да отиват на едно и също място, само че всеки със своята кола. Казват, че при богатите така било прието.

Коля видя как от паркинга потегли незабележима „деветка“ и последва колата на Кабалкина. Браво, Витюк, макар да не си титан на мисълта, разбираш си от работата. Сега той може спокойно да се върне в залата, където го чака гладният и жадуващ за пиячка Генка Аничков. Той си изигра ролята и сега трябва да получи обещаното възнаграждение. Човек трябва да изпълнява обещанията си.

* * *

Късно след полунощ съдебномедицинският експерт завърши огледа на трупа. Едновременно беше ужасно жаден и му се спеше — не можеше да определи какво иска повече.

Експертът широко се прозя, с усилие стъпи на краката си, при което ставите му изразително изпукаха. Младият оперативен работник му подаде бланката на протокола от огледа на трупа, която бе попълнил под диктовката на медика. Той бързо прегледа написаното и одобрително кимна:

— Нищо не си объркал, bravo. А дали установиха самоличността?

— Че как — отговори по-възрастният оперативен работник, с когото докторът вече много пъти се бе срещал на местопроизшествия. — Лариса Сергеевна Ритер.

— Лариса Сергеевна Ритер. — Съдебният лекар произнесе тези думи бавно, изразително. — Красиво име. И момичето е било красиво. Жалко.

— А за грозните не ти ли е жал? — позасмя се оперативният работник.

— За всички ми е жал. А най-много — за себе си. Колко трупове вижда през живота си нормалният човек? А аз колко? Ето, разбираш ли сега.

Той бавно се потътри към вратата и започна да навлича вехтото си палто върху престилката. Да пие или да спи? Не, май все пак ще пие. Днес в стола бе ял някаква гадост.

ГЛАВА 11.

Задушевният разговор с Чистяков в уютната атмосфера край камината така и не се състоя, отначало все нещо пречеше: новоизпеченият автолюбител с неговата гума, по-точно с последствията от нейната смяна, после медицинската сестра, дето прави масажа, после задължителната разходка, после вечерята... И настроението ѝ за разговор се изпари.

А и част от времето трябваше да похаби за телефонни обаждания — както планирани, така и извънпланови.

Най-напред Настя се обади вкъщи и дълго разпитва всички там кой я е търсил. Защото за да я намери човек в чуждата вила в Болотники, бяха нужни известни усилия. Разбира се, ако човекът, който я бе наблюдавал снощи, е бил обикновен престъпник, дебнец поредната си плячка, на него му е било абсолютно все едно тя ли живее в тази къща или някой друг. Но ако е замислял нещо конкретно против нея, Анастасия Павловна Каменская, този човек е трябвало по някакъв начин да научи къде се намира тя.

От къщи ѝ съобщиха, че никой не я е търсил особено настойчиво, най-често обажданията се задоволявали с отговора, че тя е в санаториум, и не задавали допълнителни въпроси. Единствено някой си чичо Женя се обадил, когато вкъщи било само малкото момиченце. Чичо Женя бил упорит и все пак разбрал от детето, че леля Настя не е в никакъв санаториум, а на вилата на свой познат чичко, само че то не знае къде се намира тази вила. Там сигурно има телефон, но никой не го знае, защото, ако трябва, се обаждат на мобилния телефон на леля Настя. Не, на леля Настя не ѝ е скучно там, защото всяка събота и неделя при нея отива чичо Льоша.

Та такива работи... Настя се чудеше кой ли може да е този тайнствен чичо Женя, за всеки случай дори два пъти прелисти бележника си и старателно набра телефоните на всички познати на име Евгений. Никой от тях не беше я търсил, пък и те бяха всичко на всичко трима: двама от „Петровка“ и един от друг град, където си

живееше най-спокойно и вдигна домашния си телефон, когато Настя му звънна.

— Каква глупост! — ядосано възкликна тя и захвърли бележника на дивана. — Какъв е тоя Женья, дето ме е търсил? И защо той има моя номер, след като не фигурира в моя бележник?

— Какво те ядосва сега? — не разбра Чистяков.

— Ами това означава, че аз не съм му давала номера си. Льоша, аз може и да съм лош оперативен работник, но все пак работя в милицията, не си раздавам телефонните номера, особено домашния, наляво и надясно, аз само разменям номера с хората, разбираш ли? Ако съм готова да контактувам с някого, давам му своя номер и си записвам неговия. Никак не ми харесват ситуации, когато някой има моя номер и той или тя може да ми позвъни, когато пожелае, а аз дори не знам къде да търся този човек и как да му се обадя.

— Не се ядосвай — посъветва я Льоша, — ядът ти няма да даде отговори на твоите въпроси.

Настя безнадеждно махна с ръка.

— Абе не се ядосвам, просто не обичам да не разбирам нещо. Този тайнствен Женья може елементарно да те е проследил по пътя от Жуковски насам, до Болотники.

— Може — съгласи се Чистяков, който слагаше дърва в камината, — но за целта е трябвало да знае поне къде живеея или работя аз и как изглеждам. Ето на, имаш с какво да се заемеш утре сутринта. Напъни се да си спомниш кой от твоите доброжелатели ме познава или поне ни е виждал заедно.

— Когато арестувахме Тришкан — веднага каза Настя първото, за което се сети. — Там бяхме и ти, и аз. Когато той уби Арсен, помниш ли?

— А как му беше първото име на тоя Тришкан?

— Мисля, че Виктор. Да, точно така, Виктор Тришкан.

— Значи не е Женья... — разочаровано проточи Алексей.

— Ох, Льош, това нищо не значи, той може всякак да се е представил по телефона, ако щеш, и като краля на Йордания Хюсеин. Важното е, че ни е виждал заедно и от този момент са минали достатъчно години, за да си е излежал присъдата и да е вече на свобода. И изобщо, може да е всеки от кантората на Арсен, ние не я унищожихме докрай тая кантора, само отсякохме върха, онези, които

открихме. А нали тогава те ме следяха много сериозно, знаеха и телефона, и адреса ми, и фотограмираха всяка моя крачка.

— Да, неприятно. А някого другиго да си спомняш?

— Другиго, другиго... — замислено мърмореше Настя. — Да, имаше един случай, когато празнувахме годишнина от сватбата на Саша и Дашка в един ресторант, спомняш ли си?

— Беше преди един милион години.

— Не преувеличавай, само шест. Там същия ден празнуваше нещо издателят, когото разработвахме, вечеряше с делови партньори, аз дори танцувах с него. Отначало Санка покани на танц неговата дама, а после самият издател покани мен.

— Спомням си, че как — ехидно се засмя Чистяков, — отначало ти се опитваше да накараш мен да я поканя.

— Ти обаче отказа. Но пък моят предан брат Саша пое удара върху себе си.

— И какво, издателят се е оказал страшен престъпник и сега може също толкова страшно да ти отмъщава?

— А, не, по нашата част там не се разкри нищо, само някакви данъчни измами и още някакви по-дребни неща, не беше достатъчно за присъда. С него се занимавахме, защото беше организатор на убийство, но не можахме да го докажем, осъдихме само изпълнителите. Льоша, търсим в неправилна посока.

— Защо?

— Защото престъпниците не отмъщават на детективите. Те прекрасно разбират, че ние ги ловим не от омраза, а по задължение, такава ни е работата. Ако не я свършим, началството ще ни откъсне главите. Не отмъщават нито на нас, нито на следователите. Отмъщават, Льошенка, само на съдиите. Защото от нашето доброволно решение не зависи дали да ги заловим, или да не ги заловим, наредено ни е да ги заловим — и ние ги залавяме. Виж, съдията произнася присъда, ръководен от вътрешно убеждение, и ако в члена от закона, да речем, фигурира санкция „от три до осем години лишаване от свобода“, той може да даде осем, а може и три, а освен това законът му разрешава да определи наказание, по-леко от долната граница, тоест, може да даде не три, а две или една година. Или колкото си иска години, но условно. Или изобщо да определи обвинението като недоказано и да освободи

подсъдимия още в съдебната зала. Ето защо на съдиите доста често отмъщават.

— А какво правят с детективите и следователите, щом не им отмъщават?

— Тях, Льоша, ги използват. Или измъкват от тях информация, или ги сплашват, та да не правят нищо или да не правят някои неща. Какъв смисъл има да сплашват мен? Та аз нищо, ама абсолютно нищо не правя. Боледувам, никого не закачам и тихо си поправам примуса. В смисъл — крака.

— Тогава е маниак — направи оптимистичния си извод Чистяков. — Ти май се канеше да се обаждаш в областното управление.

— Търсил ме е маниак и се е представил като чичо Женя? — усъмни се тя. — Това някак е, знаеш ли...

— Маниакът си е маниак, а Женя си е Женя. Някакъв таен почитател, ти после ще се оправяш с него.

Настя се обади на Андрей Чернишов, който неотдавна беше назначен на един от ръководните постове в Областното управление на вътрешните работи, и го помоли да проучи какви още незаловени престъпници има на територията на областта, в частност в района на село Болотники. Чернишов обеща да се обади до половин час.

Сега трябваше да звънне на Коротков. Някъде тук се въргалише едно листче, на което Настя си бе записала номера на колата... Но къде е? Съвсем скоро го мярна някъде тук!

— Льоша, ти не си ли виждал наоколо едно листче?

Понякога успяваше да формулира въпросите си с потресаваща точност. Но пък съпругът ѝ математик формулираше отговорите си просто фантастично.

— Какво по-точно и къде трябваше да го видя?

— Малко едно, жълтичко, самозалепващо се. На него беше записан един номер.

— Какъв номер?

Чистяков имаше безкрайно търпение и Настя оцени това.

— Прощавай, слънчице, днес нещо се изразявам заплетено. Записах си номера на колата на нашия филолог на малко жълто листче. Виждал ли си го?

— Ася, едно малко жълто листче виси точно пред носа ти, залепила си го на стената. Погледни, това ли е?

Точно така, това е. Виси точно пред очите на Настя.

— И защо си записала номера на колата му?

— Льошенка, вече ти казах, че може и да съм лош оперативен работник, но все пак работя в милицията. Мислиш ли, че всеки ден ще прекарвам определено време сама в къщата с човек, който се взе незнайно откъде и не се знае какво представлява? Все още съм с ума си.

— Ти какво, не му ли повярва? — смая се Чистяков.

— А защо трябва да му вярвам? Той си каза името и професията, но документи не съм виждала. Знае ли човек какъв мошеник може да се окаже.

— Ами добре бе, проверявай — скептично каза Алексей.

Коротков не можеше да проумее защо тя иска да научи кой е собственик на синята лада шестица.

— Измисляш си нещо — недоволно замърмори той, когато найсетне схвана какво му обяснява Настя. — Да не би да си нямаш приятели? Налага ли се да каниш чужд човек? Ти, сестро, съвсем си откачила, откак си се заточила там.

— Юрик, тъкмо там е работата, че това е заточение. Приятелите не са чак толкова много и всички са на работа, освен това не всеки има кола. А тук случайно срещнахме човек с кола, на когото му е все тая къде ще шофира, само му трябва да шофира, и който временно не работи, и който има интерес да идва при мен, а не просто чувство за дълг. Поне така каза. С една дума, ако не ти се занимава, просто ми кажи, ще помоля някой друг колега.

— Да бе, щяла да помоли — продължи да мърмори Юра, но грабна химикалка и придърпа чист лист хартия. — Хайде, диктувай.

В очакване на отговори от Андрей Чернишов и от Коротков Настя полегна на дивана и се загледа в огъня, пламтящ в камината. Кой знае защо, днес видът на танцуващия пламък не я омагьосваше, дори напротив, пречеше ѝ и я дразнеше. Нима толкова силно се е уплашила и изнервила? Или работата е там, че огънят е добър за душата, но не е твърде подходящ за професионални размисли?

Пръв се обади Чернишов. За момента на територията на областта не били забелязвани никакви действащи манази, но разбира се, Настя

била права: може да е човек, който се кани да извърши първото си престъпление. Андрей обеща да се свърже с отдела на милицията, на чиято територия беше разположено селото, и да помоли да проверят за всеки случай, когото трябва. Тъй да се каже, профилактично. Ако пък не е маниак убиец или насилник, а крадец или обирджия, докато не е направил нищо, никой няма и пръста си да мръдне. Такива са днес нравите в милиционерските среди.

От тази информация тя не се почувства по-спокойна. Настя вечеря без апетит, опита се да се поразсее с празни приказки. Льошка беше много прав — още щом се мръкна, тревогата започна да я наляга с някаква невероятна скорост. Денем, по светло, всички страхове ѝ се струваха незначителни и лесно преодолими, нали има сигнализация и може да предаде себе си в заключената къща на охраната, и изобщо няма от какво да се страхува. Но още щом прозорците се превърнаха в тъмни четириъгълници, мислите ѝ веднага изгубиха лекотата и безгрижието си.

Чистяков пусна телевизора, от осем и половина до единайсет беше неговото време — Настя знаеше това и не се съпротивляваше. От осем до девет без пет — „Вести“ и „Вести Москва“, от девет — програмата „Време“, от десет — „Днес“. Новините всъщност бяха едни и същи, но на Алексей незнайно защо му харесваше да ги гледа поред и в трите програми.

Коротков се обади много късно, към единайсет и нещо. Звучеше уморен и ядосан.

— Всичко е наред с твоя филолог — започна той без предисловия. — Колата се води лично на него, регистрирана е през май тази година, фамилието му име е Самарин. Валентин Николаевич Самарин, кандидат на филологическите науки. Сега е в едногодишен неплатен отпуск. Преподава литература в колеж. Ако искаш, запиши си адреса и телефона.

Настя си ги записа.

— Какво ти е, Юра? — предпазливо попита тя. — Пак ли пожар? Или просто си уморен?

— Просто съм уморен. От обикновени пожари — сърдито ѝ отговори Коротков. — Спомняш ли си, че Серьожка Зарубин ме занимаваше с една Волкова, с нейния любовник и с алибито ѝ?

— Спомням си, разбира се.

— Тя има и сестра, и брат, с които той много искаше да се срещне.

— Да, да. И какво не е в ред с тях?

— Абе нищо не им е наред, дявол ги взел! — внезапно избухна Коротков. — Сестрата се оказа замесена в убийство, само че тоя път в друго.

— Знам, това е делото на Селуянов.

— А на брата са убили съпругата. И това вече е наш случай. Афоня, нашият скъп приятел, се е постарал, защото, видите ли, съпругът на убитата е бизнесмен, а самата тя — талантива художничка. Ще има за какво да си побъбри с пресата. Е, хайде, приятелко, прощавай, че си го излях върху теб, нервите ми вече не издържат.

На Настя и през ум не ѝ минаваше да му се сърди.

— Нищо, Юра, имаш право, с тая наша работа... Ти ме извини, стоварили са ти поредния проблем, а аз ти се натрапвам с моите глупости. Благодаря ти.

— Няма за какво.

Ама че семейство, а! Две сестри и брат, и до всеки от тях — убийство. При това разстоянието от лицето до убийството става все по-кратко. Първа загина психоложката-кинезиоложка Аничкова, но дори с Любов Кабалкина да са я свързвали някакви отношения, определено не са били близки и отдавнашни, в противен случай това веднага щеше да се разбере. После убиват актрисата Халипова и тя се оказва добра позната на Волкова, по-голямата сестра на Люба Кабалкина. Сега пък е убита и съпругата на брата, връзка от близка по-близка. Братът има някакво неруско фамилно име... А, да, Ритер, синът на известния художник. Може би е родово проклетие? Самата Настя не разбира от тези неща, ще трябва да попита Паша Дюжин.

— Е, какво, Настя? Какво каза Коротков?

Господи, Льошка задава въпроса си вече за кой ли път, а тя не го чува.

— Ами всичко е наред — отвърна бързо тя. — Фамилното му име е Самарин, на тоя, с гумата.

— Добре, значи Самарин. И какво друго?

— Вярно е казал всичко, за нищо не е излъгал. Наистина си е купил колата преди половин година и наистина е филолог, кандидат на

науките, преподава в колеж. С една дума, всичко е наред.

— Е, слава богу! — Чистяков с облекчение си пое дъх и отново впери поглед в телевизора.

* * *

— Започнете отначало, моля, Валерий Станиславович.

— Ама докога, в края на краищата!

— Докогато трябва, за да разбера всичко. Вие сте давали показания на служителите на Окръжното управление на вътрешните работи, аз не бих искал да се опирам на техния преразказ, нужно ми е да чуя всичко лично. И така, при какви обстоятелства открихте трупа на Лариса Сергеевна?

Коротков изнемогваше от умора, но не можеше да прехвърли работата си на своите подчинени. Аска е права, това е някакво омагьосано семейство и трябва да се работи с всички едновременно. На Миша Доценко възложиха майката на Ритер, свекървата на потърпевшата, на Серьожа Зарубин — Любов Кабалкина, тъй като те все пак се познават и ще му бъде по-лесно да установи контакт. Коля Селуянов, който напираше да разкрива убийството на Аничкова и за целта беше готов да оказва всякаква помощ, сам предложи да поговори с домашната помощница на семейство Ритер — Рима Лесняк. Важно беше с всички да се работи едновременно, защото семейството си е семейство, може връзките им да са здрави, ще започнат да се прикриват и защитават един друг, така че не бива да им се даде възможност да се предупреждават и наговарят за показанията си. Коротков искрено съжеляваше, че Каменская е в болнични, инак щеше да я изпрати да изтръгва информация от Анита Волкова. Не можеше да реши на кого да възложи Волкова и остави тази част от работата за себе си. Вярно, щеше да е добре да изпрати при нея Мишаня Доценко, но не се знаеше кога той ще приключи със свекървата... Впрочем не се знаеше и кога самият Коротков ще приключи с разпита на съпруга на убитата — Валерий Ритер. Изобщо, който се освободи пръв, той ще отиде при Волкова. Отделът беше пълен с млади служители, но след като Серьожа Зарубин им каза какво представлява тази сестра на

Ритер, стана ясно, че с нея трябва да се занимава опитен оперативен работник.

Ритер не харесваше на Коротков. За това нямаше обяснение. Просто не му харесваше — и толкоз.

— Отидох в ателието при Лариса, на „Болшой Харитоневски“. Отключих със своя ключ и я видях...

— Веднага ли отключихте, или първо позвънихте?

— Позвъних, но никой не ми отвори. Тогава се възползвах от ключа.

— Защо отидохте там? Имахте ли уговорка?

— Господи, нали вече обясних! Лариса не се прибра предната вечер, цяло денонощие няхаме вест от нея и аз започнах да я търся. Преди всичко естествено в ателието.

— Я да се спрем по-подробно на този момент, Валерий Станиславович. Кога за последен път видяхте жена си?

— Във вторник сутринта. Аз тръгнах за работа, а тя още спеше.

— И след това...

— След това не съм я виждал. Само разговарях с нея по телефона.

— Кога именно?

— Във вторник следобед.

— А по-точно?

— Към три — три и половина.

— Вие ли я потърсихте или тя вас?

— Аз ѝ се обадох в ателието и тя каза, че работи и всичко е наред.

— А какво можеше да не е наред?

— Слушайте, не се хващайте за думите! Това беше обикновен разговор, при който единият пита какво става, а другият отговаря, че всичко е нормално, всичко е наред. Обикновен разговор, разбирате ли?

— Разбирам, разбирам. Лариса Сергеевна не ви ли каза кога смята да се прибере?

— Не, не ми каза. Когато работи усилено, подобен въпрос е безсмислен. Тя не усеща времето. Затова не се разтревожих, когато не се прибра през нощта. Бях сигурен, че е останала да спи в ателието.

— В този ден не ѝ ли се обадохте повече?

Въпросът не хареса на Ритер, макар, според Коротков, да беше абсолютно невинен. Във всеки случай паузата, която направи съпругът на потърпевшата, съвсем мъничката пауза, не остана скрита от Юра.

— Не, не съм й звънил. Лариса не обича... не обичаше да я откъсваме от работата й.

— Добре. Кога започнахте да се тревожите?

— Снощи. В сряда вечерта — кой знае защо уточни Ритер, като разглеждаше съсредоточено безупречно поддържаните си ръце с широки длани и възкриви къси пръсти.

— Защо? Нали сте били сигурен, че жена ви работи. Или не?

— Тя продължаваше да не вдига телефона и нито веднъж не се обади нито на мен, нито на майка ми. Това не е обичайно за нея. Тогава реших да отида в ателието и да видя дали всичко е наред. Може би телефонът там не работеше.

— Валерий Станиславович, моля ви да се отнесете към въпросите ми по-сериозно. Нали аз тук не се забавлявам с вас, трябва да разкривам престъпление.

— Не ви разбирам, Юрий Викторович...

— Много добре разбирате всичко. Лариса Сергеевна често ли не се прибираше нощем?

— Ами... случвало се е.

— С каква периодичност? Веднъж седмично, два пъти или пък може би веднъж месечно?

— Различно.

— Случвало ли се е да не се прибира по няколко нощи наред?

— Да, случвало се е.

— И вие никога ли не се тревожехте?

— Тя винаги се обаждаше и ме предупреждаваше.

— Със сигурност ли знаете, че в тези случаи тя е нощувала именно в ателието, а не на някое друго място?

— Със сигурност знам.

— Откъде? Валерий Станиславович, не ме карайте да ви измъквам всяка дума с ченгел от устата. Моля ви, разкажете ми сам за жена си. Всичко, което знаете. Откъде знаете, че Лариса Сергеевна е нощувала именно в ателието, когато не си е била вкъщи?

— Обаждал съм се. И съм ходил няколко пъти.

— Тоест, проверявали сте я?

— Ако искате, може и така да го наречете.

— Защо? Нямахте ли й доверие? Имали ли сте основания за ревност? Валерий Станиславович, аз разбирам в какво състояние сте, сполетяло ви е такава нещастие, искате по-скоро да се приберете и да не виждате никого от нас. Но ако не разказвате сам, ще съм принуден да задавам въпросите си до безкрай. Няма да ви пусна, докато не науча всичко, което ми е нужно.

— Не съм имал основания за ревност. Но ако вие познавахте Лариса, щяхте да ме разберете. Тя беше същинско дете, неприспособено към живота, наивно, доверчиво и лекомислено. В известен смисъл аз се отнасях към нея не като съпруг, а като баща. Родителите не проверяват децата си, те само искат да се убедят, че с тях всичко е наред. Добре ли го обясних?

— Много добре, благодаря.

Дявол да го вземе, този бизнесмен със смокинг смята ли някога да признае, че жена му е била наркоманка, или така и ще я описва като светица? Добре че Серьожка Зарубин не беше забравил случайно изтърваната от Люба Кабалкина фраза и бе успял да предупреди Коротков, че Валерий Ритер грижливо крие порока на любимата си съпруга. Вече е осем часът сутринта. Коротков не е спал цяла нощ, очите му сякаш са пълни с пясък, ушите — със звън, в главата му цари почти същото, което остава по тротоарите след бурно народно веселие. Но нали и Ритер не е спал, отначало са го тормозили милиционерите от окръжното, после той заедно с Коротков дойде на „Петровка“. Не можеха да го пуснат вкъщи — съпруг, открил трупа на съпругата си и извикал милицията, е пръв кандидат за заподозрян. Защо продължава да мълчи за наркотиците? Ами че това е добра версия: убил я е някой от случайните познати, каквито наркоманите обикновено имат предостатъчно. Ако Ритер е убил жена си, би трябвало преди всичко да каже за наркотиците, за да отклони подозренията от себе си.

Той обаче не казва. Дали мълчи, защото наистина той я е убил, и то именно заради наркотиците? През ръцете на оперативните работници са минали безброй такива случаи, когато изгубили надежда и търпение съпруги са убивали съпрузите си наркомани, защото вече не са имали никакви сили, нито физически, нито душевни...

Е, и кой от тях ще се умори и ще се пречупи пръв? Коротков, на когото ще омръзне да се преструва, че нищо не знае, или Ритер, който

ще разбере, че не бива повече да крие?

— Кои приятели на съпругата си можете да назовете?

— Никакви.

— Това не е възможно — възрази Коротков.

— Възможно е. Лара имаше много приятелки, непрекъснато си говореше с тях по телефона, виждаха се, идвали са при нея в ателието. Но аз не се познавам с тях. Не са хора от моя кръг.

— О, сериозно?

И Коротков веднага мислено се наруга за злъчта, която не съумя да скрие. Не бива така, пред теб е съпруг, който само преди няколко часа е изгубил жена си. В каквото и да го подозираш, за теб той все още е само съпруг на потърпевщата.

— Да, сериозно. Лариса е по-млада от мен с осем години, но всъщност възрастовата разлика между нас бе много по-голяма. Вече ви обясних. По манталитет и зрелост тя беше на не повече от осемнайсет-двайсет години. И средата, в която се движеше, се състоеше от също такива лекомислени и бохемски живеещи момичета и младежи. Нямах за какво да разговарям с тях.

— Лариса Сергеевна оплаквала ли ви се е от някого? Може би са я заплашвали, шантажирали са я за пари? Бохемски живеещата младеж, както я нарекохте вие, обикновено няма пари, а изведнъж са си намерили за приятелка съпруга на богат предприемач. Съществува съблазън.

Ритер се замисли за секунда и това вече не беше паузата, която човек прави, за да си събере мислите и да отговори на неочакван и неприятен въпрос. Той наистина обмисляше чутото.

— Да, съществува съблазън — бавно произнесе той. — Някак не бях помислил за това. Лара никога не ми е давала повод да предполагам такова нещо. Но е възможно... Възможно е.

— Лариса Сергеевна разполагаше ли с пари?

— Със собствени — не, но винаги съм й давал достатъчно.

— Какво означава „достатъчно“?

Спокойно, Коротков, спокойно, бъди сдържан, постарай се да не показваш недоверие и да не се ядосваш, когато сега ти кажат сумата. За теб, с твоята заплата, е напълно достатъчно да имаш в портфейла си около двеста рубли, стигащи за пакет евтини цигари, за един не твърде

вкусен обяд в гостилница и за бензин, ако не пътуваш извън града. Господин Ритер има други критерии.

— Лара харчеше около две-три хиляди долара на месец, ако не правеше големи покупки.

Колко интересен живот имат хората... Три хиляди долара на месец са джобни пари, за дребни разходи. А какви ли тогава са „големите покупки“? Кожено палто за трийсет хиляди? Или кола за седемдесет и пет? Не се ядосвай, Коротков, не се ядосвай, това не е първият, нито последният заможен човек, който седи в твоя кабинет, отдавна трябваше да си свикнал. Ако умееш да вършиш още нещо, освен да ловиш престъпници, върви и печели пари с това. Ако не умееш — лови престъпници и не се оплаквай, че за това се плаща малко.

— А големите покупки... Исках да ви попитам не е ли възможно под претекст за големи покупки Лариса Сергеевна да е давала на някого пари, например на шантажист или, прощавайте, любовник?

— Прощавам ви. — За пръв път по лицето на Ритер се изписа нещо смътно напомнящо усмивка. — Всички големи покупки Лара правеше заедно с мен. И всички закупени неща са вкъщи, не са изчезнали, следователно не са били подарени на някого, нито продадени.

— Но три хиляди долара всеки месец е много сериозна сума, особено за бохемски живеещата младеж. Не е ли възможно с тези пари вашата съпруга да е издържала някого? Дори с хиляда долара напълно спокойно може да живее три- или четиричленно семейство, а пък с три хиляди... Може да е издържала някого — приятелка или приятел, а после на този човек да са потрябвали много пари и той да е настоял Лариса Сергеевна да ги намери, а тя да е отказала. Ето ви причина за конфликт и за убийство. Възможно ли е да е станало нещо такова?

— Теоретично — да, възможно е. Но не и с моята съпруга.

— Защо?

— Защото... Вие, Юрий Викторович, добре ли се ориентирате в цените?

— Съвсем приблизително. Зависи какво имате предвид.

— Имам предвид цените на това, което редовно купуват младите жени. За което си харчат парите. Може да се купи крем за лице за трийсет рубли, а може и за две хиляди и петстотин. Това са осемдесет

долара. Може да се купят есенни обувки за триста рубли, а може и за шестстотин долара, от гущер или от питон. Може да се купи чанта за петстотин рубли и да се използва няколко години, докато не се скъса. Лариса си купуваше чанти и обувки към всяко палто, шлифер или яке, към всеки костюм и рокля, искаше всичко да е шик. И всичко това не беше евтино, повярвайте ми. Тези три хиляди долара отиваха само за нея самата, тя не би могла да изхрани и врабец.

Интересно разсъждавате, Валерий Станиславович. А с какви пари е купувала наркотици? Любовникът ли ѝ ги е давал? Много е възможно впрочем. Добре ще е да се поровим в личния живот на покойната, но съпругът ще е лош помощник в тая работа. За нея са нужни приятелки. И... домашна помощница. Как ли вървят работите при Коля Селуянов?

* * *

Домашната помощница на семейство Ритер, петдесетгодишната Рима Ивановна Лесняк, приятно изненада Селуянов. След като бе гледал доста филми и изчел много книжки, той беше сигурен, че ще си има работа с човек, фанатично предан на семейството и готов да даде живота си, само и само да не позволи една кирлива риза да излезе на бял свят. Но тук случаят беше друг.

Рима Ивановна работеше у семейство Ритер почти двацет години. И през всичките тези години люто мразеше самия Станислав Отович и неговата съпруга — Нина Максимовна. Единственият, към когото изпитваше добри чувства, беше техният син — Валерий. И то само докато той се ожени за Лариса. Скоро след женитбата Валерий се промени и стана същият обект на неприязън от страна на домашната помощница, каквито бяха родителите му.

Освен това Рима Ивановна не оправда очакванията на Селуянов, че ще срещне една простодушна селска лелка, каквито той винаги си бе представял домашните помощнички. Тази беше съвсем друга. И... никак не беше простодушна.

Разговаряха в просторния апартамент на семейство Ритер, седнали в огромната кухня. В същото време Миша Доценко разговаряше в хола с майката на Валерий Станиславович.

— За мен това отдавна се бе превърнало в своеобразна игра, нещо като решаване на кръстословици или ребуси. Колкото повече криеха от мен, толкова по-интересно беше по дребни детайли и случайно изтървани думи да възстановявам скритото. Този интелектуален труд компенсираше унижението, на което постоянно ме подлагаха. Е, не ще и дума, много добре ми плащаха, няма да крия. Такава работа не се изоставя лесно.

Рима Ивановна, висока, слаба, с късо подстригана побеляла коса, разговаряше с Николай с видимо удоволствие, постоянно му доливаше чай и му слагаше в чинията ту пирожки, ту бисквити, предлагаше му и сандвичи. На Селуянов му бе провървяло повече, отколкото на Юра Коротков, не му се налагаше всяка секунда да задава въпроси — Рима говореше сама, а и речта ѝ беше прекрасна.

— Станислав Отович и Нина Максимовна винаги строго спазваха дистанция между себе си и мен, за тях аз бях не човек, а вещь, полезна в домакинството. Ето ви само един пример: нито веднъж през всичките години не се поинтересуваха кога е рожденият ми ден и не ми го честитиха. И изобщо, нито един подарък за нито един празник. Съгласете се, Коленка, че това говори много.

— Ами да — съгласяваше се Коленка, на когото този фамилиарен тон бе много полезен. Колкото по-малка е дистанцията, толкова по-голямо е доверието, а колкото по-голямо е доверието, толкова по-обширна е информацията. Което именно бе целта на занятието. — Пирожките ви са просто невероятни, Рима Ивановна, никога в живота си не съм ял такива.

— Между другото, и това е показателен момент — веднага подзе тя. — Без да се хваля, ще ви кажа: аз съм добра кулинарка. Всички ми го казват. Всички, освен господарите. Сервирам им, казват: благодаря, Рима. И толкоз, нито една дума повече. Тоест благодарим ти, че си сготвила и сервира, а да кажат една похвална дума, че е много вкусно и че много ме бива — езикът им не се обръщаше. Сякаш съм неодушевен предмет и не са ми нужни топли думи на благодарност. Валерик не беше такъв, винаги ме питаше как съм, ако му се стореше, че изглеждам зле, и гозбите ми хвалеше. Знаете ли, беше много смешно — припомни си тя нещо и се усмихна. — Всички седят на масата, хранят се, Валерик хвали ястието, благодари ми, а Нина Максимовна му хвърля такива погледи, че ти идва да се обесиш. И

Станислав Отович се мръщи недоволено. А Валерик не им обръща никакво внимание. Защото той знаеше, че това не харесва на родителите му, но пак го правеше. Характер.

— А какво се случи, когато се ожени? Казахте, че е станал като майка си.

— Ами да, господарите имаха такъв навик: ако нещо не е наред в семейството, веднага ме изпращат вкъщи. Тоест, ако им предстоеше сериозен разговор, както казват сега — разправия, и имаше опасност той да премине с повишаване на тона, никога не започвах в мое присъствие. Край, Рима, благодаря, за днес сте свободна. Дори нещо да не съм довършила, пак ми казват да си тръгна. Особено често се случваше, когато Валерик навърши четиринайсет, та чак докато влезе в института. Станислав Отович искаше синът му да тръгне по неговия път, ако не стане художник, поне да учи за изкуствовед, но на Валерик е невъзможно да се влияе, той не слуша никого, освен себе си. Тук вилняха такива бури! Още повече че Нина Максимовна винаги заставаше на страната на Валерик, та господарят вдигаше скандали ту на нея, ту на сина си.

— Но откъде тогава вие сте научили, че са ставали скандали, а и за какво са били тези скандали, щом са ви отпращали? — попита Селуянов, отхапвайки от поредната пирожка, този път с гъби.

Наистина невероятно вкусно. Как може двайсет години да са яли такива пирожки и нито веднъж да не са ги похвалили? Просто умът ти не го побира!

— Шерлок Холмс би казал, че това е дедуктивен метод — закачливо го погледна Рима Ивановна. — Господарката всеки път се разстройваше ужасно, връхлиташе я мигрена и не ѝ минаваше два дни, а момчето — нищо, беше си весело, спокойно. И ето, представете си, отпращат ме, а на следващия ден идвам и заварвам господарката с мигрена, господаря — по-черен от облак, а момчето — напълно доволно от живота. Какво трябваше да си мисля аз?

— Е, какво трябваше да си мислите? — послушно повтори след нея Селуянов.

— Че е имало скандал, разбира се. При това, ако двамата родители се бяха опълчили срещу детето за някакво провинение, господарите щяха да бъдат заедно, а момчето щеше да е притеснено и да се страхува. Господарката, да речем, с мигрена, а господарят шета

около нея, носи ѝ водичка, сменя ѝ компресите, дава ѝ хапчета и с целия си вид показва докъде е докарал родителите си тоя никаквец. Но не, господарите се гневяха всеки поотделно. Да вземем друг вариант: господарят и господарката се карат помежду си, а детето няма нищо общо. Ще бъде ли момчето спокойно и весело, ако знае, че между родителите му става нещо страшно и неразбираемо, с викове и заплахи за развод? Няма да бъде. Остава едно: Станислав Отович се кара на сина си, а майката го защитава. След това господарите се ядосват всеки в своя кът, а момчето знае, че майка му винаги ще го защити, затова не се страхува. Колкото до повода за тези скандали... Това е съвсем просто. Нали съм прислужничка, сиреч чистя и тям подобни. Кой, ако не аз, ще види с какво се занимава момчето в своята стая и какво има на рафтовете в нея, на бюрото, под бюрото и на нощното шкафче. Кой, ако не аз, всеки път ще забележи кои книги наистина се отварят редовно и се четат, а кои стоят на рафта недокоснати и картончето остава мушнато на една и съща страница.

Всичко това беше чудесно, но все още не каквото трябваше. Тези истории се бяха случвали, когато Валерий Ритер още е бил ученик и се е готвел за кандидатстване в институт, а Селуянов се интересуваше повече от живота на семейството след женитбата на сина.

— След като Валерик си стъпи на краката и господарят разбра, че синът му е изпълнил каквото си е решил и вече нищо не може да се промени, той остави момчето на мира. И от господарката се отдръпна. Сякаш настъпи някакъв мир, всички се успокоиха, никой с никого не се караше. Около пет години нито веднъж не са ме отпращали по някакъв повод, разбирате ли, Коленка?

Коленка разбираше. Значи около пет години в семейството не е имало нито един скандал. И да е имало, ставали са късно вечер или рано сутрин, когато домашната помощница още я няма.

— После Станислав Отович почина и почти веднага се появи Лариса. Валерик се запознал с нея на погребението, тя била ученичка на господаря. Около половин година излизаха, после се ожениха и след около три месеца се започна.

— Пак ли започнаха да ви отпращат? — сети се Селуянов.

— Абе пак, ама не съвсем — загадъчно отговори Рима Ивановна. — Всичко стана по-различно. Първо, Валерик. Той, за разлика от родителите си, никога не се е отнасял към мен като господар и не се е

държал на дистанция от мен, а че родителите му се сърдеха за това — не го беше еня. А сега стана като тях: Рима, за днес сте свободна. Аз не съм свършила с готвенето, млинът е във фурната, пералнята върти дрехи — нищо не чува. Вървете си, Рима, и утре имате почивен ден. Какъв почивен, като утре е делник? Аз имам почивни дни в събота и неделя, като всички нормални хора. Не, Рима, утре няма да идвате. И ме погледне така, че разбирам: наистина по-добре да не идвам. Второ. По-рано ме отпращаха само докато трае скандалът, а сега започнаха да ме отпращат и за следващия ден.

— Много интересно — окуражи я Селуянов. — И къде е причината, вие досетихте ли се?

— Е, как няма да се досетя! — сопна се тя. — Нали съм прислуга, Коленка, а не гостенка в тази къща. Целият боклук минава през мен, и всичкото спално бельо между другото. Лариса се оказва наркоманка и отвратителна съпруга. Щом тя излети на воля из небесата, ме гонят от къщи, за да не гледам какви ги върши. Дано Валерик ми прости, но аз пак ще ви кажа, защото Лариса беше убита и тая работа е сериозна. По чаршафите винаги си личи дали се спи на тях, или се върши нещо друго. Аз сменям бельото всяка седмица. Мога да ви кажа с абсолютна сигурност, Коленка, че те имат брачни нощи веднъж на два-три месеца, че и по-рядко. И това, при положение че тя е на двайсет и пет, той — на трийсет и три, и са женени от малко повече от две години. Как ви се струва това, а?

— Това е лошо — напълно искрено се съгласи Коля. — А вие защо сте решили, че Лариса е била наркоманка?

— Не е кой знае колко сложно, достатъчно е добросъвестно да почистваш жилището и да можеш да четеш.

Ясно. Бива си я тая лелка Рима Ивановна! Съкровище, а не свидетел. Да бяха всички такива — с разкриваемостта нямаше да има никакви проблеми.

— Не си ли спомняте какви опаковки сте намирали?

— Първо, спомням си, и второ — ето! — Тя тържествено измъкна от джоба на красивата си престилка флаконче от тъмно стъкло. — Когато вчера се обади Валерик и каза, че са убили Лариса, Нина Максимовна се защура насам-натам, а на мен първата ми работа беше да отида в спалнята и да проверя нощното шкафче на Лариса. Защото знаех, че ще дойдете и ще ме питате. Лариса не беше прибрана

жена, никога сама не изхвърляше празните опаковки и флакони — ту ги пъхаше в нощното шкафче, в чекмеджето, ту ги оставяше в банята, ту ги забравяше в джоба на пеньоара си.

Пфу, ами сега! Трябва да се оформи документално изземането, защото после някой може да се заяде: откъде дойде флаконът... ами оперативните работници може да са го намерили на улицата... Самият Селуянов не може да се обади на следователя, не е включен официално в групата, работеща по случая, той си има своя задача — Люба Кабалкина. Добре де, сега ще се обади на Коротков, сам да се оправя. А препаратчето е силно. И никак не е евтино.

— Рима Ивановна, чух, че Станислав Отович е бил женен три пъти. Вярно ли е, или хората само си приказват?

— Вярно е, вярно е. За първата му съпруга не знам нищо, било е много отдавна, а втората е била актриса. Нина Максимовна му е третата.

— И от всички бракове ли е имал деца?

— Не, от първия не е имал, а от актрисата има дъщеря — Анита. Валерик е много близък с нея, само че през последните месеци тя нещо не се мярка у нас.

— Защо така? Да не са се скарали?

— А, не, пази боже, постоянно си говорят по телефона. Ако Валерик го няма, Анита разговаря с господарката. Станали са като едно семейство. По-рано, когато беше жив Станислав Отович, нямаше такова нещо, а когато той умря, Анита отново събра цялото семейство: не е правилно, вика, близки хора да живеят като чужди.

— Вярно е — отново се съгласи Селуянов, нетърпеливо очаквайки кога най-сетне в разказите на Рима Ивановна ще започне да се мярка името на Люба Кабалкина. — Значи тази Анита се е сближила със семейство Ритер, така ли?

— Сблужи се. И дори успя да направи така, че Нина Максимовна и нейната майка, тази де, бившата актриса, да общуват някак си. Защото те дори не се познаваха. Е, не станаха приятелки, това е ясно, но си честитят празници, рождени дни, предават си подаръци по Анита.

— А бившата актриса какво? Така и не се е омъжила ли? — упорито държеше своята посока Николай.

— А, защо, омъжила се е. Има и дъщеря от втория брак, връстница на Валерик, по-голяма само с няколко месеца. Любочка. Чудесно момиче! И тя сега дружи с Валерик и ни идва на гости.

Ами да, чудесно момиче. На трийсет и три години, финансов директор на фирма, две деца, замесена в убийство. Какво ти момиче...

— А Лариса разбираше ли се с тях? Изобщо в какви отношения бяха?

— Ами в никакви. Те не бяха интересни на Лариса. И тя на тях. Когато Анита или Любочка идваха тук, Лара ще поседи двайсетина минути, най-много половин час, и хайде, излиза. Дори аз виждах, че ѝ е скучно с тях. Наричаше Анита дърта, все пак имат двайсет години разлика, а Любочка — квачка.

— Защо пък квачка? — заинтересува се Селуянов.

Беше му интересно всичко, свързано с Кабалкина.

— Тя е една такава пълничка, дебеланка, има две дечица и говори само за тях, е, нали разбирате, като всяка любяща майка. Аз например я слушах с удоволствие, струва ми се, и Валерик. Анита обаче се дразнеше. Тя си няма деца, явно ѝ е мъчно и е болезнено да слуша за чуждите деца. И въобще Любочка е такава добросърдечна, за всички се тревожи, за всички се грижи, на всички помага. Затова Лариса я наричаше квачка. Лоша беше тая Лариса. Не обичаше хората.

— А мъжа си? — напосоки попита Селуянов.

И улучи. Съвсем неочаквано, без да е имал намерение да улучва някаква определена цел. Просто въпросът дойде от само себе си, подчинявайки се на инерцията на разговора, който по никакъв начин не биваше да бъде оставен да угасне и всяка възникваща пауза трябваше незабавно да бъде запълвана с някакви реплики.

Рима Ивановна го погледна внимателно.

— Нещо много дълго отлагахте този въпрос, Коленка, вече си мислех, че никога няма да го зададете.

— А трябваше ли?

— Непременно. Е, да знаете тогава, че Лариса никога не е обичала Валерик. Тя не можеше да го понася. Не ме питайте откъде знам. Знам — и толкоз. Аз съм прислуга, знам за господарите си такива неща, дето самите те невинаги знаят.

— Добре, няма да ви питам — сговорчиво отговори Николай, като веднага добави наум: „Засега няма, но после непременно ще ви

попитам“. — Защо тогава Лариса се е омъжила за Валерий, щом не го е обичала?

— За да я тика напред. За да ѝ прави реклама, за да плаща за статии за нея, за да плаща за всичко останало. Нима не е очевидно? Той ходи в чужбина по работа и винаги урежда в някой салон да вземат една-две работи на Лариса, дано някой я забележи. Или подарява нейни картини на влиятелни хора и ги моли те непременно при всеки удобен случай да я рекламират. Валерик се претрепваше да я лансира по най-различни начини. Че кой друг щеше да го прави? Само заради това тя се омъжи за него. С користна цел. Той ѝ купи и ателие на Чистие Пруди, за да има къде тя да твори безсмъртните си платна.

В гласа на Рима Ивановна прозвуча нескрита скептичност и Селуянов веднага се вкопчи в последните ѝ думи.

— Искате да кажете, че Лариса не е била талантива художничка?

— Искам да кажа, че изобщо не се знаеше с какво всъщност се занимава тя в това свое ателие. Може и да е била талантива, аз не разбирам от тези неща, но нали едното не изключва другото, права ли съм, Коленка? Можеш да бъдеш изключително талантива и пак да си водиш в ателието любовници, като се преструваш, че старателно рисува картини.

— Охо, дори така значи — проточи Селуянов. — Значи Лариса си е имала любовник?

— Ами не знам, любовник ли, любовница ли, то може ли човек да ги разбере вашите съвременни нрави...

— Стоп-стоп-стоп, Рима Ивановна, само не се преструвайте, че сте съвсем глупава невежа жена и нищо не разбирате. Вие вече неведнъж ми демонстрирахте мощта на своя интелект и невероятната си наблюдателност. Значи Лариса е била лесбийка?

— Не знам, не искам да клеветя, но щом една съпруга не спи със съпруга си, а постоянно по телефона ѝ се обаждат някакви жени, които не се представят и не молят да ѝ предадеш нещо, това навежда на определени мисли. Всяка нормална жена, особено млада, трябва да има приятелки. Защо нито една от тях никога не е идвала къщи, а, Коленка? Защо Лариса не ги канеше на гости? Защо ги криеше от мъжа си и от свекърва си? Е, аз ще ви кажа защо. Защото се е страхувала, че всеки, като ги види заедно, веднага ще разбере всичко.

Излиза значи, че е била наркоманка, лесбийка, че и използвачка отгоре на всичко. Бива си го коктейлчето. Като пийнеш такава, просто те отравя. И къде при това положение трябва да се търси убиецът, който е застрелял Лариса Ритер с пистолет „Берета“? Сред наркоманите, с които Москва е вече пълна? Сред лесбийките, които също не са малко? Или в най-близкото обкръжение, в семейната, така да се каже, среда, защото нейните номера са дошли до гуша на всички? И на първо място — на съпруга ѝ, който, ако се вярва на всезнаещата домашна помощница Рима Ивановна, е хвърлил доста пари по рекламирането на своята безпътна съпруга.

* * *

Коротков се предаде пръв. Всъщност след обаждането на Коля Селуянов вече можеше и да не се мотае повече, а да се престори на наивен и да задава въпроси. Което той и направи.

— Валерий Станиславович, съпругата ви боледувала ли е?

— От какво? — недоумяващо попита Ритер.

— Не знам. От нещо. От някакви болести.

— Не, Лариса беше абсолютно здрава, та тя е млада жена, откъде болести.

— Доколкото ми е известно, тя е вземала лекарства...

Коротков погледна листа, на който бе записал под диктовката на Селуянов имената на лекарствата, опаковки от които бе намирала бдителната Рима Ивановна, и ги изброи, без да откъсва поглед от бележките си.

— Защо Лариса Сергеевна е вземала всичко това, ако от нищо не е боледувала?

Ритер не отговори. Беше готов за какво ли не, само не и за това.

— Та така значи, Валерий Станиславович. Съпругата ви е била наркоманка, само че вие, кой знае защо, упорито се опитвате да скриете това. Не разбирам защо. Искате да объркате следствието ли? Нейната наркомания позволява да изградим цяла редица версии, обясняващи убийството, а вие мълчите. Какво, не искате ли да намерим убиеца? Вашето поведение може да бъде разбрано само в един случай: ако сте я убили самият вие. Така ли е?

— Не е така — твърдо отговори Ритер без никакво забавяне. — Разбирам какво искате да кажете. Прав сте, държа се глупаво. Но в нашето семейство винаги е било прието да не се изнасят на показ кирливите ризи. Свикнал съм да крия... пристрастието на Лариса... За него знаеха само майка ми и моята по-голяма сестра, не знаеше дори домашната ни помощница.

„Да бе, не е знаела твоята домашна помощница“ — с някакво неразбираемо злорадство си помисли Коротков. Той си спомни всичко, което в припряна скоропоговорка му бе разправил полугласно Селуянов, и внезапно улови една мисъл, която до този момент не бе му хрумвала. Ами ако цялата работа не е в наркоманията, а в ревността? Ами ако Лариса Ритер е била бременна, а съпругът ѝ е знаел със сигурност, че не е от него, защото от момента на последната им близост е минало много време? И изобщо, щом те рядко са правели любов, датите може да не са съвпадали, това се изчислява от лесно полесно. Домашната помощница уверява, че съпрузите Ритер са имали интимни отношения крайно рядко, поне в спалнята. Впрочем тя може да не знае много неща и дори да не си ги представя. Може би смята, че хората правят любов само в леглото и никъде другаде... Но си струва да се провери.

— Валерий Станиславович, моят въпрос може да ви се стори нетактичен, но повярвайте ми, задавам го не от празно любопитство. От колко време сте... женени?

— От две години. Две и половина — ненужно уточни Ритер.

— И нямате деца. Защо?

— Та какви деца може да има човек от съпруга наркоманка? — отговори той на въпроса с въпрос.

Какво пък, резонно. Кой знае защо, Коротков не се бе сетил за това.

— Защо не сте лекували жена си? Водили ли сте я по лекари?

— Не. Вече ви обясних, не можех да допусна да се разчуе.

— Казахте, че във вашето семейство това не е прието. „Не можех да допусна“ — това е малко по-различно, съгласете се. Та защо, Валерий Станиславович?

— Обясних ви всичко. Нямам какво повече да добавя. Ако смятате, че съм виновен, задето не настоях Лариса да се лекува,

приемам упрека. Но това няма никакво отношение към убийството на жена ми. Юрий Викторович, много съм уморен.

— И аз — въздъхна Коротков. — Следователят ми поръча да ви запозная с този документ.

— Какво е това?

Ритер потърка очи, сякаш виждаше зле, и със замъглен поглед се втренчи в бланката.

— Това е декларация за ненапускане. В момента следователят има основания да ви подозира в убийството на жена ви.

— Но защо?

— Не знам, Валерий Станиславович — нагло излъга Юра, — вероятно му е известно нещо, което не е известно на мен. Аз не намирам такива основания, но следователят знае повече, той е главният, каквото той каже, това става. Ние с вас си разговаряме тук, а през това време цяла група оперативни работници разпитва други свидетели. Сигурно при тях е изплувала някаква нова информация. За съжаление, не мога да ви кажа нищо по-подробно.

— Ясно — спокойно произнесе Ритер. — Трябва да подпиша това, така ли?

— Да, подпишете се, моля, ето тук, че сте се запознали. Не излизайте извън града, дори за вилата си, в противен случай може да ви задържат под стража. Надявам се, че не сте планирали спешна командировка в чужбина, за която е трябвало да отлетите още днес?

Въпреки умората, Коротков отново не можа да се въздържи от малко злъч.

— Трябва да летя утре. Но това нищо не значи, ще отменя пътуването. Вместо мен ще замине мой заместник.

Ритер взе от масата химикалка и бързо се подписа. Уверени движения, ръцете не треперят. Коротков за пръв път си помисли, че Ритер непременно ще подпише документа със собствена химикалка, ще извади от вътрешния си джоб нещо разкошно, марково, струващо луди пари, както честичко правят заможните хора, които се гнусят дори да докосват евтини служебни канцеларски стоки. Но после се сети, че Ритер е със смокинг, нали идва направо от прием, а човек обикновено не държи писалка в джоба на смокинга си. Юра не забеляза и никаква погнуса по физиономията му.

Погледна си часовника. Коля Селуянов вече трябваше да е стигнал до Анита Волкова, по-голямата сестра на Ритер. Следователно можеше да пусне безутешния вдовец — дори той да се спусне да предупрежда за нещо сестричката си, ще бъде късно. Майката, домашната помощница и мадам Кабалкина вече са разпитани, сега ще дойдат Доценко и Зарубин и докато Селуянов се върне, той ще може да подремне на два стола. А когато се появи Коля, ще обменят впечатления и всичко ще обсъдят.

Коротков подписа пропуска на Ритер, няколко секунди гледа затворилата се след него врата, после решително набра телефонния номер на следователя Олшански. Сигурно за десети път тази сутрин. И поне за пети, откак започна разговора си с Ритер. Всеки път се налагаше да го моли да излиза в коридора, но Ритер дори не се намръщи. Интересно, дали разбирането му за милиционерската специфика е толкова развито, или той смята, че войникът не бива да се обижда от въшката, защото няма никакъв смисъл? Въшката си е въшка, безмозъчна и безполезна твар, но щом съществува, се налага да я търпиш.

— Константин Михайлович, пак съм аз. Няма ли някакви известия от медиците?

— Е, де, много бързаш, братко — добродушно изръмжа в слушалката следователят. — До довечера ще имаме основното, а за разните там биохимии ще е нужно време. Аз иззех флакона от домашната помощница на семейство Ритер. Но я ми кажи защо там заедно с твоя Мишка се мотае и Селуянов? Той вече от цяла година ви е напуснал. Пак ли се занимавате със самодейност?

— Как може, Константин Михалич — искрено се възмути Юра. — Коля се занимава с убийство, с което е свързана Кабалкина, та затова той...

— Коя е тази? — прекъсна го Олшански. — И какво общо има тук Ритер?

— Това е дълга история, семейна сага, така да се каже.

— Ами разказвай, и без това в момента шофирам, няма къде да бързам.

Коротков му разказа. Олшански е свестен човек, с него може да не се будалкаш.

— Да, направо някакво проклятие върху това семейство — завайка се следователят, след като изслуша съкращения до размерите на резюме вариант на семейната сага. — Къде е вашата Каменская?

— Болна е, счупи си крака.

— Е, знаеш ли, братле, кракът не е мозък. Ако я привлечеш към екипа, аз няма да имам нищо против.

— Ама Афанасиев...

— ... не е Гордеев — с лека усмивка отново го прекъсна Олшански. — Знам, можеш да не ми обясняваш. Но и ние с теб не за първа година работим заедно. Разбра ли ме?

— Ами Колка? — с надежда попита Коротков.

— Селуянов ли? Нека работи, няма да кажем на никого. Може там да има за какво да се заловим, та да обединим случаите? Аз бих го взел, отдавна не съм имал нищо интересно, само разни бандити и нефтени служители, скука до смърт. А тук има семейна история, интриги, клюки. Има къде да се разгърне душата. Добре, Коротков, стига приказки, стигнах до кантората. Ако има нещо, веднага ми звъни, в кабинета си съм.

Юра със сигурност знаеше, че колкото по-дълго не ти върви, толкова по-значителна ще бъде неочакваната сполука. Дълго не му беше вървяло. Затова пък да работиш с Олшански е чисто удоволствие.

* * *

Изглежда, от дълго време и на Селуянов късметът му бе изневерявал. Във всеки случай, да получиш за една сутрин двама свидетели, които не се опитват свенливо да потулят семейни тайни, е рядък шанс, какъвто не спохожда всеки оперативен работник дори през целия му детективски живот. Отначало беше Рима Ивановна Лесняк, която знаеше всичко за всички и го разказваше с удоволствие, а ето сега и Анита Станиславовна Волкова, по баща Ритер.

— Изнасяне на кирливи ризи — вярно, в семейството на баща ми това се смяташе за неприлично. Но работата тук е съвсем друга — спокойно обясняваше тя на Селуянов, докато отпиваше на бавни глътки зелен чай от порцелановата пиала. — Валерий си беше поставил за цел да наложи Лариса като творец. Тя е добра художничка,

няма две мнения, но добра — това означава „за четворка“, а средно добри художници в нашата страна, а още повече в Европа и в света, има повече от достатъчно. За да станеш прочут и богат, трябва да бъдеш художник дори не „за отличен“, а „за отличен плюс“, разбирате ли? Естествено Лара не стигаше до „плюса“. Но Валерий беше на друго мнение по този въпрос.

— А защо е трябвало да крие, че жена му взема наркотици?

— Ами защото на всички отдавна им е дошло до гуша от наркотични измишльотини. — Анита Станиславовна се намръщи от досада и отначало Селуянов аха-аха да реши, че е недоволна от неговата глупост, но после се сети, че с тази гримаса тя изразява отношението си към споменатите наркотични измишльотини. — Модата на наркотиците и вдъхновеното от тях творчество мина. Ако се беше разчуло, че Лариса е наркоманка, интересът към картините ѝ моментално щеше да угасне.

— Значи все пак е имало някакъв интерес?

— Съвсем незначителен, а и той от началото до края беше провокиран от Валерий. До днес се смяташе, че виждането на Лариса за света, отразено в нейните платна, е израз на нейната оригиналност и нестандартност. На това можеше да се набляга, то можеше да се разкрасява. Но при условие че никой — разбирате ли, — никой не знае, че тя взема наркотици и всичките ѝ картини не са нищо друго, освен наркотични халюцинации. Тогава това щеше да престане да бъде интересно и модно.

— Ами добре, нека да е било крито от всички, но нали е било възможно тя да се лекува? Анонимно, без никой да научи. Лекарите все пак пазят тайните на пациентите.

— Лекарите — да, а всички останали? Николай Александрович, вие живеете в илюзорен свят. В наше време е невъзможно да се запази нито една тайна, тъкмо вие би трябвало да знаете това. Неслучайно съществува пословицата: докато знае един — знае един, знаят ли двама — знаят всички.

— Общо взето, разбира се — не може да не се съгласи Селуянов.

— И още една немаловажна подробност... Да ви долея ли чай?

— Благодаря, няма нужда. Малко по-късно, ако може — благородно отказа Коля, който се правеше на много възпитан. Всъщност след свръхобилната закуска, с която го бе нагостила Рима

Ивановна в кухнята на семейство Ритер, той вече не можеше да гледа нито храна, нито напитки. Но не рискува да откаже и предложената чаша чай. Не дай си боже домакинята да се обиди и да не се получи контакт, така че той отпиваше по капка от първата и засега единствена порция зелен чай. — Искате да ми кажете нещо за някаква важна подробност.

— Да. Ако бяхме започнали да лекуваме Лариса и може би дори я бяхме излекували, какво щеше да стане с нейните платна?

— Какво щеше да стане? — не разбра Селуянов.

— Никой не знае това. Напълно е възможно те да останат все така свежи и самобитни. Но точно толкова би било възможно Ларисините работи да се превърнат в обикновени занаятчийски, които да те е срам не само да рекламираш и представяш в салони, ами дори да ги показваш в художественото училище. Откъде е нейната самобитност и оригиналност — от природата или от стимулантите? Кой може да знае със сигурност?

— Тоест, искате да кажете, че Валерий Станиславович умишлено не е лекувал жена си от наркоманията?

— Мисля, че беше точно така — печално каза Волкова. — Неприятно ми е да говоря за това, но щом Лара загина, трябва най-сетне да си кажем цялата истина. Господи, колко пъти съм разговаряла с Валерий, убеждавала съм го, че трябва да престане с тези тайни около Лариса, по дяволите живописата и световната слава, щом момичето се топи пред очите ни! Нека тя не стане прочута художничка, но пък ще бъде здрава и жива.

— И какво отговаряше на това брат ви?

— Да не се бъркам в чужди работи. Той не подбираше изразите и винаги беше пряк. Но разберете... — Тя изведнъж погледна Николай така, сякаш именно от него зависеше решението на въпроса — да бъде ли лекувана Лариса Ритер от наркоманията или не. Погледът беше умолителен и пълен с неподправена болка. — ... разберете, всичко това беше безсмислено, всичко това нямаше никаква перспектива, освен една-единствена — трагичната.

— Защо? — предпазливо попита Селуянов, усетил, че сега трябва да прозвучи нещо важно, и опасявайки се това важно нещо да не му се изплъзне.

— Защото Лариса не беше особено придирчива във връзките си, както впрочем всички наркомани. Тя водеше при себе си в ателието какви ли не хора и при всяко положение разгласяването беше неизбежно. Освен това беше и лесбийка и нейните партньорки също ходеха в ателието. Така че всички прекрасно знаеха какво представлява тя.

— Колкото до лесбийката... — Коля се престори, че е смаян, макар че Рима Ивановна не бе скрила подозренията си от него. — Откъде знаете? Може би са само приказки?

— Николай Александрович, приличам ли ви на човек, който би повтарял клюки и празни приказки?

— Не — честно отговори той.

Защото Анита Станиславовна Волкова никак не приличаше на такъв човек. Ама абсолютно никак.

— Преди няколко месеца Лариса за пръв път ми направи напълно недвусмислено предложение. Надявам се да пощадите достойнството ми и да не ме карате да преразказвам тази отвратителна сцена с подробности. Успях да се престоря, че нищо не съм разбрала. Но много скоро всичко се повтори. А после отново и отново. След това аз престанах да ходя у брат ми, когато Лара си беше вкъщи. Беше ми неприятно да я виждам. А неотдавна, буквално миналата седмица, обядвахме с Валерий в един ресторант на Чистие Пруди, съвсем близо до ателието. И се отбихме при Лариса.

— Защо? — бързо попита Селуянов. — Той ли ви накара да отидете?

— Не, какво говорите, стана съвсем случайно. Впрочем идеята даде той, тук не грешите. Обувките ми бяха нови и ми бяха разрали краката до кръв. — Волкова се усмихна леко смутено, сякаш признавайки, че на такава умна и красива жена не подхожда да прави толкова глупави грешки и да обува нови обувки, без предварително да ги е поносила известно време в домашни условия. — Трябваше спешно да си купя лепенки и да си облепя раничките, та Валерий предложи да прескочим до Лариса, защото е наблизо. Честно да си призная, никак не ми се искаше да я срещам, но болката се оказа по-силна от моите предпочитания. Във всеки случай, бях сигурна, че тя няма да си позволи нищо такова в присъствието на мъжа си. И после, щяхме да останем там само няколко минути.

— И какво се случи в ателието? Защото там се е случило нещо, нали?

— Да, случи се. Лариса не отваряше вратата, след като позвънихме няколко пъти, и Валерий отключи със своя ключ. С една дума... Той остана ужасен от това, което видя.

— Какво именно?

— Ларка спеше дълбоко в прегръдки те на някаква жена. И двете бяха голи под одеялото. Може те ли да си представите състоянието на Валерий?

— Трудно, но мога. Какво направи той?

— Нищо. Приблужи, погледна внимателно и си тръгна. Почти, изчака ме да си облея краката в банята, после си тръгнахме заедно.

— Значи той не я събуди? Не опита да говори с нея?

— Николай Александрович, вие не познавате Валерий. Защо да я буди? Защо да говорят? И какво можеше да му каже тя? Че не е имало нищо такова и той е сънувал? Той просто получи информацията и си направи изводи, толкоз. Но разбира се, беше в шок. На мен ми беше по-лесно, аз вече знаех, че Лариса предпочита жени, а Валерий се оказа абсолютно неподготвен за това, което видя.

— И какви изводи си направи брат ви?

— Изводи ли?

Волкова повдигна красиво очертаните си вежди и погледна оперативния работник с искрено недоумение.

— Току-що казахте, че Валерий Станиславович е получил информацията и си е направил изводи. Какви бяха тези изводи?

Ето на, тъжно си помисли Коля, загледан как внезапно лицето на красивата стройна жена, която цял час свободно и без да се замисля, бе отговаряла на неговите въпроси, сякаш потъмня, някак угасна. Ето, стигнахме до критичната точка, когато свидетелят изведнъж разбира, че не е бивало да казва нещо, и започва трескаво и несръчно да търси пътища за отстъпление, за да завоалира споделеното дотук и да не каже нищо повече. А пък той, Селуянов, вече се бе зарадвал, смятайки, че и Волкова ще бъде като домашната помощница на семейство Ритер, която с удоволствие изливаше пред детективите цялото си информационно богатство. Рано се зарадва, Николаша, рано беше да потриваш ръце, детективите нямат такъв късмет, и ти няма да имаш.

Волкова продължаваше да мълчи, да пие чай и замислено да гледа една снимка на стената, на която имаше момиче със старинна рокля и китара в ръце.

— Анита Станиславовна — започна да се прокрадва меко към целта Коля, — разбирам вашите затруднения, нали става дума за брат ви, към когото сте привързана, когото искрено обичате. Но ако започнете да говорите с недомлъвки, у мен се пораждат подозрения. Разбирате ли?

Тя мълчаливо кимна, без да откъсва очи от снимката.

— Ако брат ви не е виновен за нищо, защо искате аз да го подозирам? Това не е добре нито за вас, нито за мен, най-малко пък за него. Аз ще започна да проверявам своите подозрения, ще изгубя време и сили, ще късам нервите на брат ви, всичко ще се окаже напразно, а истинският убиец ще се разхожда на свобода. А ако Валерий Станиславович има нещо общо с убийството на съпругата си, ще излезе, че вие прикривате престъпник. И това не е много хубаво, съгласете се. Е, та до какви изводи стигна брат ви, след като завари жена си с любовница?

Анита обърна очи към Селуянов. Погледът ѝ беше много сериозен и съсредоточен.

— Добре, ще ви кажа. Но ако си направите неправилни изводи и Валерий пострада от това, аз няма да си го простя. Той разбра, че ситуацията с Лариса е излязла извън контрол, че повече не може да я смята за нещо като кротък домашен пияница, че в ателието идват случайни хора, че информацията за нейните пороци всеки момент може да започне да се разпространява с все по-нарастваща скорост, че извън своето жилище тя води съвсем друг живот. И че ако това не бъде спряно незабавно, всички по-нататъшни усилия по рекламирането на нейното творчество няма да имат никакъв смисъл. А Валерий бе вложил в популяризирането на картините ѝ луди пари, нали вече ви казах. И всичко това щеше да бъде безвъзвратно загубено.

Тя отново замълча, но този път не отмести поглед, продължи да гледа Селуянов право в очите. От това му стана неуютно, някак студено.

— Смъртта винаги взема най-добрите — внезапно тихо продума тя. — Разбирате ли колко отвратителна и оскърбителна е тази фраза?

Селуянов разбираше. Той бе чувал тези думи много пъти, особено на панихиди, на погребения на престъпни авторитети. А и по телевизията те звучаха често, когато загиваше някой млад журналист. Човек би помислил, че хората, които са имали късмета да доживеят до дълбока старост, са до един бездарни гадове, а виж, който е умен, добър и талантлив, непременно ще умре млад. И остава впечатлението, че смъртта в края на краищата не прибира всекиго. Невероятна глупост. Волкова е права, фразата, която стана толкова популярна и употребявана, всъщност е дълбоко безнравствена. Как ли се чувстват онези, които са останали живи? Излиза, че щом още са живи, значи са най-лошите? Интересно, нима журналистите, които произнасят патетично тази глупост от екраните на телевизорите, не разбират това? Да не са съвсем без мозък? Коля изведнъж си спомни колко трагично загина един известен четирийсетгодишен телевизионен журналист и как водещата на новините със сълзи В ОЧИ почти изкрещя от екрана именно тази фраза. А предната вечер театралната общественост тържествено честваше стогодишнината на прекрасен артист, който бе имал щастието да доживее до този ден и сам, без чужда помощ, да излезе на сцената и общува с публиката. Тогава Селуянов особено остро почувства цялата нелепост и оскърбителност на тезата, че смъртта винаги прибира най-добрите.

Но не по-малко интересно беше и друго. Защо за това заговори Волкова? Защото Лариса Ритер в никакъв случай не можеше да бъде причислена към тези „най-добри“ и смъртта я бе споходила напълно заслужено? Или тя имаше предвид нещо друго?

— Разбирам какво искате да кажете. — Селуянов се движеше опипом, защото съвсем не проумяваше какво именно иска да му каже по-голямата сестра на Валерий Ритер.

— Радвам се, че разбирате. Но тази фраза има още един смисъл.

— Какъв?

— За мъртвите или добро, или нищо. И този втори смисъл много често е експлоатиран не съвсем добросъвестно. И сега ли ме разбирате?

Селуянов изстина. Ето значи какво се опитва да му обясни Анита Станиславовна! Тя е добра сестра, любяща и предана. Но тя е и разумен човек, честен и почтен, тя разбира, че става дума не за

дреболия като невърнат навреме дълг от стотина рубли, нито за банално любовно кръшване, а за убийство.

— Да, струва ми се, че ви разбрах. Ценя вашата деликатност, Анита Станиславовна. Но все пак бих искал да попитам: вие със сигурност ли знаете, че брат ви си е помислил именно това? Много е важно, разберете. Аз трябва да бъда сигурен.

— Той не само си го помисли. Каза го на глас. Извинете, Николай Александрович, тежко ми е да продължавам този разговор...

* * *

Сергей Зарубин се връщаше на „Петровка“ с натезало сърце. Час и половина, деветдесет минути, непрестанни сълзи могат да хвърлят всекиго в ужас. А пък ако до ридаещата майка се въртят две хлапета, които се заразяват от нейното настроение и също започват да плачат, защото всяко дете се стресва, когато майка му хлипа безутешно, такъв сюжет може да издържи само притежател на изключително здрава нервна система.

Разбира се, Зарубин не беше слаб. Той беше нормален. И затова му беше тежко.

Кабалкина оплакваше Лариса. Те не били близки, камо ли пък приятелки, но Лариса била за нея член на семейството, съпруга на Валерий. Нищо съществено, което да хвърля светлина върху престъплението, тя не разказа, освен това, което вече бе известно от разговорите с други хора: Лариса била наркоманка, а Валерий криел това от всички и затова не вземал мерки за лечение на жена си. Кабалкина знаела и че Лариса Ритер е правила сексуални предложения на Анита. С една дума, нищо ново.

И едва към края на разговора, когато Зарубин вече се канеше да си тръгва, Любов Григоревна не издържа. Явно нервите ѝ съвсем се предадоха. Тя се разрида толкова жално, че Сергей, който си обличаше якето в антрето, се спря.

— Люба, ама защо се измъчвате толкова — съчувствено каза той и внимателно я погали по главата.

Това се оказа достатъчно, за да отприщи буквално поток от думи.

— Не мога повече, трябва да разкажа на някого, на когото и да е, инак ще полудея! Може ли да разкажа на вас? Може пък вие да ми помогнете?

Сергей моментално окачи якето на закачалката и поведе Кабалкина обратно към хола, като я придържаше внимателно за раменете. Ето на, най-сетне, ненапразно изтърпя този непрестанен плач на три гласа. Сега тя ще му разкаже всичко. Или за Лариса Ритер, или за кинезиоложката Аничкова — за радост на Коля Селуянов.

Боже мой, колко сгреши! Просто жестоко сгреши. Давейки се и подсмърчайки, Любов Григоревна Кабалкина разказа на Серьожа Зарубин, че изчезнал любовникът ѝ. Имало го, имало — и изведнъж изчезнал. Нито един негов телефон не отговарял и тя нямала никаква представа какво да прави и къде да го търси.

— А обърнахте ли се към милицията? — банално попита Зарубин, вече мислейки само как по-бързо да изчезне оттук.

— Не. Той е в чужбина. Чужденец е.

— Люба, може ли, като мъж, да ви дам един съвет? Зарежете го. Зарежете го и го забравете. Мъжете не изчезват просто така, повярвайте ми.

— Но ако му се е случило нещо?

— Послушайте ме, Люба. — Той вече губеше търпение, тъгуваше за собствените си несбъднати надежди и мечтаеше как ще си тръгне оттук и повече няма да види подпухналото ѝ разплакано лице. — Ако един мъж има сериозно отношение към една жена, истински сериозно, той винаги ще се погрижи навреме да ѝ съобщят всичко, което трябва. Дори когато се случва най-страшното, винаги се намират хора, които знаят, че има една жена, на която трябва да се съобщи. Хайде, повярвайте ми, че ако в обкръжението на вашия любим никой не знае за вас, ако името ви, телефонът и адресът ви липсват в неговия бележник, това означава, че той не е имал намерение да продължава отношенията си с вас. Горчиво е да осъзнаеш това, разбирам, но е така. Мъжете не изчезват току-така от живота на жените, които обичат.

— Вие сте жесток — прошепна Любов Кабалкина, престана да плаче и взе да бърше лицето си с подгизналата от сълзи кърпичка.

— Обещавате ли да помислите върху това, което ви казах?

Тя кимна и отново изхлипа. Внезапно на Зарубин му хрумна, че не е използвал ситуацията докрай. Насмалко щеше да си тръгне...

Забрави за Селуянов, и това ми било приятел.

— Люба, когато се виждахме миналата седмица, вие бяхте много притеснена и както ми се стори, очаквахте обаждане по телефона. Това заради него ли беше? От своя любим ли очаквахте обаждане?

— Да. Той ми се обади в неделя, тогава беше последният път... И после край, ни вест, ни кост.

— Такова нещо за пръв път ли ви се случва? По-рано никога ли не е изчезвал така?

— Изчезвал е... веднъж. Още през лятото.

— Е, и какво, намери ли се?

— Да — отново кимна тя.

— Ето, виждате ли. И сега ще се появи.

— Ами ако не се появи? — Тя го погледна така уплашено, че сърцето на Зарубин се сви. Дожаля му за нея — нещастна, изоставена от любовника си майка на две деца. Той добре разбираше, че дори този тип да се обади, много скоро пак ще изчезне. И този път вече окончателно. А най-вероятно и сега няма да се появи. Мъж, който си позволява да „изчезва“ по този начин, със сигурност не се отнася сериозно към жената, от чието ползрение се губи. С абсолютна сигурност. Нито един любящ мъж не би си позволил подобно нещо.

— А пък ако не се появи, зарежете го, да прави каквото ще — отговори Сергей много сериозно. — Значи не ви обича. И не ви е нужен. Люба, струва ми се, че трябва да отидете при психоаналитик.

Той каза това без никакъв преход, дори без подготовка. Просто го изтърси. И с любопитство зачака какво ще стане по-нататък.

— При психоаналитик ли? Защо? Смятате, че съм луда, щом толкова се тревожа за моя... за моя годеник? Смятате, че не е нормално да се тревожиш за човек, когото обичаш?

— Не, да се тревожите, е нормално — побърза да я успокои Зарубин, — но в момента, когато осъзнаете, че сте се разделили завинаги, ще ви потрябва помощта на специалист. Вие сте много чувствителен човек, много емоционален, сега просто не можете да се примирите с мисълта, че той ви е изоставил и никога повече няма да го видите. Но ще дойде време, когато ще трябва да признаете това, повече няма да сте в състояние да криете тази неприятна истина от самата себе си. И тогава може да не издържите. Имате ли познати психоаналитици или психолози?

Тя отрицателно поклати глава и отново се разплака, този път тихичко и жално.

— А някога изобщо търсили ли сте помощта на такива специалисти?

— Не. Не съм имала нужда.

Сергей напипа в джоба си визитната картичка на Аничкова, която му бе дал Селуянов. Вече беше избрал място, ето тук, на перваза, където бяха натрупани вестници, списания и се мяркаха някакви отделни листчета с различни бележки по тях и няколко визитни картички. Добре че Кабалкина имаше малки деца. В къща, където има деца, никога няма идеален ред. Чистота има, но ред — никога.

Той ловко измъкна картичката от джоба си и я хвърли на перваза. Люба продължи да плаче, свряла лице в кърпичката.

— А на мен ми се струва, че тук у вас зърнах визитната картичка на някакъв психолог... Още миналия път я видях... Или ми се е сторило?

— Не знам — изстена Кабалкина, без да откъсва лице от кърпичката.

— Почакайте, май беше някъде на перваза...

Тя млъкна, вдигна глава и го погледна тъпо.

— Господи, каква ти визитка! Убиха Ларка... И той изчезна...

— Ама ето я, ето!

Зарубин радостно измъкна картичката от купчината хартии на перваза и я подаде на Люба.

— Имам зорко око, определено си спомням, че я видях тук. Ето, Галина Василевна Аничкова, психология, кинезиология. Ваша позната ли е? Защо не потърсите нейната помощ?

— А, тази ли... — Люба отново изхлипа. — Тя умря. По-точно, убиха я, съвсем наскоро.

— Какъв ужас — съчувствено проточи Зарубин. — Добре ли я познавахте?

— Нито веднъж не съм я виждала. Нашият заместник-директор по персонала я беше наел да работи с нас, ако някой има нужда. И раздаде картички на всички.

— И какво, някои ходеха ли при нея?

— Сигурно са ходили. Не знам със сигурност, кой би си признал...

— А вие защо не отидохте?

— Че защо? На мен всичко ми е наред. Тоест, аз мислех... С една дума, няма значение...

Тя отново понечи да се разплаче, но този път Зарубин не я остави да се увлече по любимото си занимание.

— Люба — строго каза той, — имали сте проблеми, имате ги и в момента, това е очевидно дори за мен. Предложили са ви помощ от специалист. Защо сте отказали да я приемете? Защо не сте отишли при нея? Или все пак сте ходили при нея, но сега се стеснявате да ми признаете, защото смятате, че е срамно да се ползват услугите на психоаналитик? Страхувате се, че ще ви сметнат за луда? Любочка, вие сте майка, отглеждате две деца, затова трябва да се запазите здрава още дълги, дълги години. Ако имате проблеми, които ви пречат да живеете, вие просто сте длъжна да ги решавате, за да не се превърнете в инвалид и да не станете бремене за децата си...

Той нагнетяваше обстановката, дърдореше някакви невероятни неща, плашеше Кабалкина, убеждаваше я, лъжеше я, подвеждаше я и в течение на този разговор все повече се убеждаваше, че Любов Григоревна наистина не е ходила при Аничкова. Никаква реакция нито при споменаването на името на психоложката, нито на нейния адрес, нито на разказите за убийството ѝ и за безпътния ѝ племенник.

Или Кабалкина е превъзходна актриса, или наистина не е замесена в това престъпление.

Кой тогава е замесен? Кой си е уговарял среща с Аничкова, като се е представил с името на Кабалкина от фирма „Планета“? Кой е накарал племенника да откъсне листа от календар-бележника? И в края на краищата, кой я е убил?

Добре, Селуянов измисли някаква комбинация, снощи здравата е наплашил Кабалкина, днес помоли Зарубин да налее още масло в огъня, сега ще чака да види какво ще предприеме тя. Около сградата обикаля едно момче, сигурно онова, за което го предупреди Селуянов, така че ако Любов Григоревна се запъти нанякъде, всичко ще бъде под контрол.

Ще видим. Зарубин свърши своята част от работата, може да върви да се отчита.

Само дето на душата му е тежко — просто непоносимо.

ГЛАВА 12.

Денят започна чудесно, но към обяд събитията започнаха да я изнервят.

Чистяков тръгна в ранни зори, за да не закъснее за работа, а Настя, пренебрегвайки задълженията си на добра съпруга, вместо да приготви на мъжа си закуска и да го изпрати до вратата, спа до девет и сънува нещо много интересно.

Денят обещавахе да не е дъждовен и дори да бъде почти слънчев, Настя се беше наспала прекрасно и с голямо удоволствие навакса двудневния план по пухкавите кифлички, които вчера сутринта не искаше дори да погледне. При това към тях добави солидно количество масло и конфитюр. Твърде солидно количество, може да се каже.

Като се присмиваше на себе си, тя надписа и разлепи из целия първи етаж листчета с надписа „Свалено от охрана“. Полюбува се на изпъстрения с жълтите квадратчета интериор и се просна на дивана с намерение да се отдаде на поредния етап от „разчистването на боклука“, както наричаше тази умствена работа Павел Дюжин. За няколко дни упорит труд тя успя да „прости и пусне“ и началника си, и самата себе си, само дето с високомерието ѝ предстоеше още доста работа. Настя дори не бе очаквала да открие толкова много от този забележителен грях у себе си, изпитваше усещането като че го изстребва с лопата, а той не свършва и не свършва. Тя старателно си припомняше целия си живот, изравяше обидите от това, че с нея са постъпвали не както заслужава, защото е била добра и е извършвала всичко правилно, но не са оценили това, не са я похвалили, а понякога дори са я ругали. Тя изваждаше на повърхността всички ситуации, при които се бе опитвала да мисли и решава вместо другите и да настоява, че нейната гледна точка е правилна. С ужас и отвращение си припомняше как се бе измъчвала от подозрения по адрес на втория си баща и как се бе мразила заради недоверието си към близкия човек, при това без да каже и дума за това на Чистяков. Защо? Сега тя вече не

си спомняше това отчетливо, бяха минали няколко години. Тя май беше сигурна, че той няма да разбере страданията ѝ. Или се страхуваше, че ще се изложи пред него, не искаше да изглежда като глупачка, подведена от още първото подозрение. С една дума, предварително реши какво и как ще мисли и чувства той. Че нали, тя е толкова умна, толкова добре е изучила характера на съпруга си и предварително знае всичко за него. И какво е това, ако не високомерие? Високомерие е, че какво друго? Да си каже всичко, да поиска прошка от Льоша, да прости на себе си...

В главата ѝ се завъртя една фраза от популярен филм: „Прости ми, че съм тъпа глупачка!“. Настя неволно се усмихна и през близките няколко часа това се оказа последният миг на лека и топла радост.

От дивана я вдигна звънът на телефона.

— Дъще — чу се увереният глас на майка ѝ, — уредих ти консултация при много добър лекар. Трябва да бъдеш при него днес от четири до пет, ще те чака. Запиши си адреса.

— Какъв лекар? Защо? — слиса се Настя.

— Как защо? Болките ти не преминават толкова време и вашите лекари в болницата не знаеха защо. Значи трябва да те види специалист, който разбира от тези неща. Той е много добър лекар, аз помолих...

Последва дълъг списък от познати, чрез които майка ѝ е успяла да уреди консултацията. Днес от четири до пет.

— Мамо, всичко с мен е наред. — Настя още се опитваше да се съпротивлява, макар с разума си да разбираше цялата безполезност на това начинание. — Откъде ти хрумна, че болката ми не минава? Минава, честна дума.

— Ти никога не ми казваш истината, познавам те — безапелационно заяви майка ѝ. — Никога не се оплакваш, винаги всичко ти е наред, видях те как се мъчеше, когато лежеше в болницата. Ако с крака ти всичко беше наред, щеше да ходиш много по-добре.

— Но аз съм извън града! Как ще стигна дотам?

— Помоли Альоша да дойде и да те закара.

— Той е на работа...

Не можеше да обяснява на майка си какво се бе случило завчера, как тя се бе страхувала и как Льошка бе дошъл насред работната седмица, как той току-що бе заминал и би било абсолютно непочтено

да го кара веднага да обръща колата и да я кара до Москва. Майка ѝ не биваше да се безпокои за нея, Настя отдавна си бе избрала ролята на дъщеря, на която „всичко е наред“.

— Значи ще извикаш такси. Няма никакъв проблем. Но с крака наистина имаш проблеми и трябва да ги решаващ, а транспортът е абсолютно решим въпрос. Иди при лекаря и довечера непременно ми се обади да ми съобщиш резултата.

Настя покорно си записа адреса и името на лекаря. Как се насади само! Ако не отиде — майка ѝ страшно ще се обиди, колко хора е вдигнала накрак, за да намери най-добрия специалист по счупванията. И всичките тези хора ще се сърдят и на майка ѝ, и един другиму, че са молили, търсили, врънкали, а болната не се е появила. Ще трябва да отиде.

Но как, ако смее да попита? Всички, които би могла да помоли за помощ, са на работа и да ги вдига под тревога ей така, внезапно, е просто неприлично. Може би наистина трябва да извика такси? Шофьорът ще я закара при лекаря, ще почака колкото трябва и ще я върне обратно. Интересно, колко ли може да струва това? Че и едва ли всяка фирма праща коли в областта. Добре де, няма какво да разсъждава, трябва да вземе бележника с телефоните, където са записани поне пет номера на различни фирми, и да започне да звъни.

Настя посегна към бележника, който от снощи се намирал на видно място, и намери залепеното на обложката му листче, на което с нейния почерк бе написано: „Валентин Николаевич Самарин“, адресът и домашният му телефон. Ами ако го помоли? На него определено му е все едно докъде ще шофира.

Настя бързо набра номера и чу в слушалката женски глас:

— Няма го, ще се прибере късно вечерта.

— Не бихте ли ми казали как мога да се свържа с него? — попита Настя. — Може би има мобилен телефон?

— Извинете, а с кого разговарям?

Добър въпрос. Да знаеше как трябва да отговори. По-точно, как може да отговори.

— Казвам се Анастасия Павловна. — Стори ѝ се, че така ще звучи напълно неутрално. Кой го знае този временно безработен филолог, дали е разказал на жена си или която е там, дето вдигна

телефона, за своето вчерашно приключение с гумата и за новите си познати, у които бе обещал да идва следобед, или е премълчал.

— Ах, Анастасия! — В гласа на жената явно прозвуча радостта от разпознаването и Настя с облекчение си пое дъх. Значи ѝ е разказал. — С вас ли се е запознал той вчера?

— С мен — потвърди тя.

— Валя ми каза, че ще дойде при вас към пет часа.

— Така е, но аз трябва да се свържа с него. Възможно ли е?

— Разбира се, разбира се, запишете си номера.

Ето на, вече е по-лесно. Значи човекът, който вчера беше у тях, наистина е Самарин, не се е представил с чуждо име, а със своето. Сега изчезна и последната искрица подозрение, която все още бе останала у Настя.

Самарин с готовност откликна на молбата да промени графика си, да отиде в Болотники и да закара Настя в града, при лекаря, а после да я върне.

— Ама моля ви се, никакъв проблем, аз и без това трябва да шофирам, да правя тренировки. В колко часа трябва да бъдете при лекаря?

— От четири до пет.

— Как мислите, в колко трябва да тръгнем от Болотники?

— Предполагам, в два и половина.

— Разбрахме се, в два ще бъда при вас. Ще ми налеете чаша чай и в два и половина ще тръгнем.

Интересно, наистина ли има предвид само чаша чай, или разчита на нещо по-съществено? Настя се потътри към кухнята и огледа съдържанието на хладилника. За своя обяд тя бе планирала подсладена извара и кисело мляко, сутринта ѝ го донесоха. Ами ако изведнъж се наложи да храни някого, с какво? Господи, за какво ѝ е цялото това главоболие? Тя се канеше да прекара деня сред тишина, спокойствие и размисли, да поразсъждава, да се разходи, да полежи, после да си поприскава с новия познат, който ще разсее тревожната напрегнатост на вечерта, прекарана в самотната извънградска къща. А какво получи вместо това? Разбит ден. Нарушени планове. Някакъв лекар, при когото никак не ѝ се ходи, а най-важното — не е необходимо. Кракът ѝ се оправя, Настя от ден на ден ходи все по-леко и по-дълго — и всичко върви както трябва. Майка ѝ винаги е била сигурна, че знае по-добре

какво именно и кога именно е нужно на дъщеря ѝ. Тя иска да помогне, направила го е от обич към Настя, а в резултат ѝ причини ненужни грижи. И ще трябва да плати сто и петдесет долара за консултацията. На майка ѝ естествено и през ум не ѝ мина да се поинтересува има ли Настя толкова пари. Разбира се, тя имаше, Льошка ѝ беше оставил за всеки случай, знае ли човек какво може да се случи, но те изобщо не бяха предназначени за нещо, от което абсолютно не се нуждае. Защо се получава толкова нелепо?

И освен това Настя се ядосваше сама на себе си, задето изпитваше раздразнение към майка си. Изобщо, вместо положителни емоции — от негативни по-негативни.

Към един и нещо започна да се приготвя. Извади от големия пътен сак дъвките, критично ги огледа и реши, че май не е нужно да ги глади. През всичките тези дни тя си ходеше с анцуга, в който се бе напъхала още в болницата, и дънките ѝ се сториха някак чужди и необичайни. В същия сак имаше два „прилични“ пуловера, Настя не можеше и не можеше да реши кой именно да облече и това я ядосваше и дразнеше още повече. Единият беше черен, къс и дебел, другият — бял, дълъг и тънък. Май е по-добре да облече дебелия, че нали, навън все пак не е лято, есента е към края си.

Тя тежко въздъхна, събу анцуга и започна да навлича дънките. И остана като гръмната.

Между копчето и илика на талията се бе появило разстояние от около пет сантиметра, което не можеше да се намали. В първия момент Настя реши, че за месец и половина е изгубила квалификацията си в трудната работа по обуването на дънки, и дръпна по-силно. Разстоянието намаля, но не дотолкова, че дънките да се закопчат. И ципът стигна само до средата на своя скръбен път, след което повече не помръдна. И не защото се счупи, не, беше си читав.

На ти сега пухкави кифлички с масло и конфитюр, килограми шоколадови бонбони, лежане с часове на дивана и дълбок здрав сън. Че и дълги дни в болнично легло при минимални движения и постоянно ръфгане на нещо вкусно. Коварният анцуг с ластик на колана през цялото това време мълча, с нищо не намекна на стопанката си за катастрофалното нарастване на талията и бедрата.

Е, и какво да прави сега с цялото това телесно богатство? В какво да го опакова? Във все същия анцуг ли? Тя хвърли поглед на

търкалящото се на пода меко синьо-зелено долнище и внезапно изпита пристъп на омраза и към него, и към себе си. Глупачка, лакомия, надебеляла е дявол знае колко, сега няма какво да облече. И той идиотски анцуг с тъмносините кантове по хълбоците вече не може да го гледа.

„Ще нося дънки — със свирепа решимост си помисли Настя. — Нека с тях да ми е неудобно да лежа, за мен по-лошо. Нека са ми тесни, но пък в нито един момент няма да забравям, че трябва да отслабвам до предишния си номер. Ето, започвам веднага. И нека се чувствам по-зле“.

Дънките я обгръщаха толкова плътно, че не падаха дори разкопчани. Прехапала устна от яд срещу целия кулинарно-сладкарски свят и от болка, Настя се потътри към втория етаж. В гардероба на Дюжин не може да няма някакъв колан за дънки.

Колан се намери. Настя го промуши в гайките на кръста си, закопча го и се почувства малко по-уверена. Сега панталонът определено няма да ѝ падне. Същевременно и проблемът с избора на пуловер се реши от само себе си. Какъв ти късичък пуловер при незакопчани дънки? Разбира се, само дългият. С който тя определено ще замръзне. Ами нека. Нека се чувства по-зле. Тя си е виновна. Да не е лапала бонбони с шепи. И вече никакви кифлички, само черен хляб и сухари. И днес няма да обядва, и бездруго от яд си изгуби апетита. А в колко хубаво настроение беше сутринта! Няма и следа от него...

Самарин дойде в два и нещо, дълго се извинява, че е закъснял с десет минути, обяснява, че още не умее точно да пресмята времето, когато пътува на дълги разстояния, бързо изпи предложената му чаша чай с два сандвича и изрази готовност незабавно да закара Настя при лекаря.

— Знаете ли пътя? — попита той.

— Не, само адреса. Никога не съм ходила там.

— Тогава вие се пригответе, обличайте се, а адреса дайте на мен, в колата по картата ще видя откъде трябва да минем.

Настя му подаде листчето с адреса, провери съдържанието на чантата си — парите в плика, портмонето, паспорта, удостоверението, извлечението от историята на заболяването. Май всичко си е на мястото. Облече якето, звънна на охраната, взе бастуна. С неприязън се огледа в голямото, с човешки ръст, огледало в антрето. Ама че

картинка! Дългият пуловер стърчи изпод якето, главата ѝ не е мита, нали не смяташе днес да „излиза в обществото“. Добре, и без това нищо не може да се промени.

Самарин шофираше доста уверено, явно ненапразно бе тренирал всеки ден.

— На колко години сте? — попита я неочаквано.

— На четирийсет и две. Защо?

— Аз пък съм на четирийсет и шест. Та си помислих, че щом сме почти връстници, защо да не минем на „ти“?

Предложението не се понрави на Настя.

— За мен е трудно — учтиво отвърна тя.

— Тогава няма да настоявам — веднага се съгласи Самарин. — Но хайде поне да минаваме без бащино име. Да се обръщаме един към друг просто по имена. Вие сте Настя, аз — Валя. Бива ли?

— Това бива.

— Настя, откъде имате домашния ми телефонен номер? Да не би да сте ме проверявали?

— Естествено. Поставете се на моето място и ще разберете, че това беше разумно и правилно. Затова пък сега със сигурност знам, че сте именно Валентин Николаевич Самарин, кандидат на филологическите науки, а не избягал каторжник. Така се чувствам по-спокойна.

— Разбирам ви — тихо отговори той. — А какви други сведения могат да се получат при такава проверка? Хайде да започнем курс по милиционерска общообразователна подготовка, ако нямате нищо против.

— Хайде. Може да се научи адресът, кой е регистриран на този адрес, от колко време, къде е живял по-рано. Номерът и серията на паспорта, годината на раждане, сведения за съдимостта. Това е, ако се обърнете към паспортната служба. А ако намерите участъковия и ако той се окаже кадърен, можете да научите кой реално живее в жилището и къде работят всички обитатели на това жилище. Но за това, честно казано, имате малко шансове.

— Защо?

— Участъковите обикновено познават проблемните жители, осъжданите, алкохолиците, семейните насилници и тям подобни. В спокойни семейства те обикновено не ходят и никого не познават.

— А мен?

Стори й се, че в гласа на Валентин прозвуча неспокойна нотка.

— Не знам. Вие самият виждали ли сте своя участъков поне веднъж?

— Н-не... струва ми се. Не си спомням. Май не.

— Е, значи той не се интересува от вашето семейство и нищо не знае за вас. А това тревожи ли ви?

— Ни най-малко — развесели се той. — Просто аз, като почти всеки човек, се интересувам кой и какво знае за мен. Разкажете ми по-подробно за участъковите милиционери, с какво се занимават, за какво отговарят. Защото аз не знам абсолютно нищо за това.

Лекцията за работата на участъковите инспектори продължи точно до Околовръстното и те влязоха на територията на Москва едновременно с началото на следващата лекция, този път за начина на организиране на предварителното разследване. Самарин често прекъсваше Настя, задавайки въпроси, и всеки път тя се смайваше до каква степен изопачено си представят правоохранителната система хората, които не са свързани с нея. Нейният нов познат например беше дълбоко уверен, че началникът на криминалния отдел може да нарежда на следователя и изобщо има не само право да го вика при себе си в кабинета, но и едва ли не да го мъмри. Според неговите незнайно откъде взели се представи, съществувала фигура като „следовател от милицията“. Като чу това, Настя толкова се смя, че Валентин едва не се обиди. И изобщо, от неговите въпроси тя научи маса интересни неща. Например че следственото управление се намира на „Петровка“ 38; че един и същ оперативен работник може днес да се занимава с разкриване на жилищен обир, утре — с убийство, а вдругиден — с контрабанда на антикварни ценности и произведения на изкуството; че именно в криминалния отдел се взема съдбоносното решение кога може да се прекрати работата по един случай; че оперативен работник, който е на работа в окръжното управление, може да има чин полковник, а неговият непосредствен началник — генералски чин; че резултатите от експертизата стават известни първо именно на детективите, а вече те ги съобщават на следователя; че следователите лично търчат с пистолет в ръка и задържат престъпници, а също се преобличат, гримират и внедряват в престъпни групировки. И много други неща, не по-малко любопитни и весели.

— Да, Валя — каза тя, след като се насмя до насита, — с такива знания трябва да съчинявате не криминални романи, а пародии на криминални романи.

— Е, но откъде можем да получа други знания? — весело реагира той. — Ние ги черпим само от филми и книги, а там всичко е написано именно така. Аз, разбира се, подозирах, че всъщност нещата са подредени някак другояче, затова именно ви моля да ми обясните всичко по-подробно.

Пред клиниката, където лекарят-чудо приемаше болни, те пристигнаха в четири и двайсет.

— Да ви придружа ли? — грижовно се поинтересува Самария.

— Не е нужно, Валя, сама ще стигна. Само не знам колко ще трябва да ме чакате. Може да има опашка.

Той ѝ помогна да слезе от колата, подаде ѝ бастуна от задната седалка. Огледа се наоколо и радостно махна към зданието на отсрещната страна на улицата.

— Ей там има една книжарница, ако вляза вътре, ще е задълго. Ще отида да се поровя из книгите, а вие, щом се освободите, обадете ми се. У вас ли е телефонният ми номер?

Настя отвори чантата и провери: листчето с номера на мобилния телефон на Самарин беше на мястото си. Валентин заключи колата и тръгна към подлеза, а Настя влезе в сградата на клиниката, където дълго я разпитваха при кого и по какъв въпрос е дошла, после проверяваха по телефона дали тя е записана за прием при професора, след което пак така дълго и подробно ѝ обясняваха къде трябва да отиде, къде да завие, на кой асансьор да се качи и как да намери нужния кабинет. Пътят се оказа дълъг и не твърде прост. Настя на три пъти се обърква, тръгва не по правилния коридор и попада в друга част на сградата, докато в края на пътешествието се ядоса на себе си и на своята глупост, на крака, който я болеше, на архитектите, които бяха измислили всичко това, и на майка си, която ѝ бе създала тези проблеми.

Единственото, което я успокои, беше липсата на опашка пред кабинета на професора. Професорът, от когото, ако можеше да се вярва на майка ѝ, нямало по-страхотен в Москва, се оказа млад, висок, слаб и съвършено плешив.

— Слушам ви — някак подозрително ласкаво каза той. — Какво ви безпокои?

Абе нищо не я безпокои! Тя изобщо не искаше да идва тук. И какво да му говори сега? Кракът от ден на ден я боли все по-малко, издържа на все по-големи натоварвания и Настя не може да се оплаче от абсолютно нищо. Може би трябва да му каже всичко, както си е?

— Разбирате ли — започна тя, трескаво лутайки се в търсене на нужните думи, — ние с вас станахме жертви на недоразумение.

— Охо, сериозно?

Плешивото му теме грейна по-ярко, сякаш в предвкусане на нещо новичко и любопитно.

— След счупването кракът ме боля много дълго и лекарите не можеха да разберат защо болката не отминава. В това състояние ме изписаха от болницата. Но сега, струва ми се, всичко е наред, вече оздравявам, но майка ми много се тревожи, мисли, че с мен става нещо сериозно...

— На какви натоварвания издържате? — прекъсна я той, преглеждайки набързо извлечението, което бяха дали на Настя от болницата.

— Четирийсет минути ходене.

— Кога се появява болката? Веднага или към края на разходката?

— Около средата. По-скоро дори към края.

— С бастун ли ходите?

— Вкъщи — не, а на разходка ходя естествено с бастун.

— Дайте да ви прегледам.

Професорът ѝ зададе още два пъти въпроса, на които Настя се постара да отговори точно, после прегледа крака.

— Не виждам нищо необичайно — сви рамене той и когато седнаше на стола, темето му отново грейна. — Като вземем предвид времето, което е минало от момента на счупването, състоянието ви можеше да бъде и малко по-лошо. Кога настъпи подобрението?

— Преди седмица.

— А преди това постоянно изпитвахте силни болки, така ли?

— Постоянно.

— И какво искате да чуете от мен? Обяснения защо ви е боляло толкова дълго, а после е започнало рязко подобрение?

— Не. А... — Тя го погледна предпазливо. — ... вие бихте ли могли да дадете такова обяснение?

— Бих могъл. Но не съм сигурен, че това ви е нужно. Пък и какво значение има за вас? За какво ви е да се задълбочавате в медицински тънкости? Най-важното е, че подобрението е настъпило и върви с бързи темпове. Днешното ви състояние показва, че не се нуждаете от моята помощ. След около две седмици можете да тръгвате на работа.

— Тоест, искате да кажете, че можех да не идвам при вас? — попита го без заобикалки Настя.

— Изобщо не беше необходимо — усмихна се той леко смутено, загледан в дългия бял плик, който Настя извади от чантата си и постави на бюрото точно пред него. — Само за вашето собствено спокойствие.

— Благодаря — въздъхна тя.

„Е, майче, благодаря ти — мислеше си тя, докато куцукаше по дългите заплетени коридори към изхода. — Сто и петдесет в зелено на вятъра. И настроението ми е развалено. Кой я е молил да ми урежда тази консултация? Разбирам, мислела е за добро, смятала е, че кракът още ме боли както преди, а аз просто крия, не се оплаквам... Не прави, не говори и не мисли нищо, за което не са те помолили. С «не прави» и «не говори» май всичко е ясно. Обаче «не мисли»... Може би това е именно такъв случай? Да не забравя да си поговоря за това с Паша Дюжин“.

В гардероба си облече якето и вече бе извадила от чантата телефона, за да позвъни на филолога Валентин, когато я изпревари друго обаждане.

— Пак ли се разхождаш? — Коротков говореше толкова бодро, че Настя веднага разбра: още малко — и ще избухне. Явно съвсем беше капнал. — Цял час ти звъня на градския, а ти не вдигаш. Внимавай, не прекалявай с тези разходки, че може да не намериш обратния път.

— Ама аз съм в Москва — съобщи му тя оклюмано.

— Сериозно? Наистина?

— Тъхъ. Ходих на лекар, на консултация.

— И какво каза лекарят?

— Че след две седмици мога да тръгна на работа.

— Не, две седмици е прекалено много, няма да издържа толкова. Ами че той и два часа няма да издържи, клетникът. Кой е казал, че да си началник е по-лесно от подчинен?

— Къде се намираш в момента? — попита Коротков.

— На „Пироговка“.

— Льошка с теб ли е?

— Не, той е в Жуковски. Защо, трябва ли ти?

— Хич не ми е притрябвал. Нужна си ми ти. С чии колела пътуваш?

— Ти не знаеш... Един познат. Какво ти трябва?

— Можеш ли да дойдеш при Олшански в градската прокуратура? Събрали сме се тук на съвещание.

— Ама аз какво общо имам? В болнични съм.

— Слушай, приятелко, не бъди жестока, ако обичаш! И без това животът е такъв, че да ти се изправи косата. Олшански иска теб, не се доверява на нашите хилави мозъци. Ася, сериозно. Ела, а?

— Юрочка, ама каква полза от мен, хайде сам помисли. Та аз не знам и половината информация по случаите ви.

— Ами много добре. Нашият поглед вече се е замътил, а ти със свеж взор... С една дума, ще дойдеш ли?

— Не знам, Юра, трябва да попитам шофьора, човекът може да има други планове.

— Абе какво ти дреме за неговите планове! Да те хвърли само до „Кузнецки“, а до вилата ще те закарам аз. Хем и ще пренощувам, ако ме поканиш.

— А Ирина какво ще каже по въпроса?

— Тя замина за Минск на снимки. Е, ще ме пуснеш ли да пренощувам?

Някъде отвъд гласа на Коротков се чу дружен смях. Явно някой от колегите, присъстващи на този разговор, твърде своеобразно коментираше чутото. Определено беше Серьожка Зарубин, циркаджия такъв.

— Ще те покания, какво да те правя. Добре, чакайте ме, скоро ще дойда, ако не попадна в някое задръстване.

Тя излезе на улицата. Самарин вече бе в колата и с увлечение четеше някаква книга. Щом чу, че тя отваря вратата, веднага изскочи и внимателно я настави на предната седалка.

— Какво каза лекарят?

— Че ще живея дълго и щастливо.

Тя вече за втори път отговаряше на този въпрос през последните десет минути. А и колегите непременно щяха да я попитат. А после и Льошка. И на майка си ще трябва да докладва. Дано не се ядоса преждевременно. А най-добре да измисли нещо, така че изобщо да не се дразни от обясненията. Как го каза вчера Льошка? Ако не можеш да избереш действие, избери мотивация. Тя не може да не отговаря на този въпрос. Ако в разговор с колегите може да отвърне с шега, майка ѝ и мъжът ѝ ще поискат подробен отчет. Какво пък, ще избере мотивация и ще се чувства свободна.

— Къде отиваме? Обратно в Болотники ли?

— В градската прокуратура. Знаете ли къде е?

— Разбира се. Там ще трябва да ви почакам, нали?

— Не, Валя, благодаря, днес с това ще приключим. Там има съвещание при следователя, може да продължи до никое време, така че не е нужно да ме чакате.

— А как ще се приберете във вилата?

— Ще ме закарат.

— Добре. А утре да идвам ли?

— Както искате. С мъжа ми ще се радваме да ви видим, утре е събота и той ще бъде с мен до понеделник сутринта. Така че не е нужно да ме охранявате, а ако просто се отбиете на гости — добре сте дошли.

Той изобщо не ѝ беше нужен, този безработен филолог, който се опитваше да спечели пари със съчиняване на криминалета, но бе похабил за нея сума ти време, за да ѝ направи услуга. Освен това, тя беше твърде храбра сега и можеше да си мисли, че никой не ѝ е нужен, защото беше в Москва и още бе относително светло, при нея щеше да ношува Коротков, а на другата сутрин щеше да дойде Льошка. Но ще настъпи понеделникът, отначало сутринта, после вечерта. И ще дойде момент, когато тя много силно ще се усъмни, че никой не ѝ е нужен.

От размислите ѝ я откъсна плахият въпрос на Самарин:

— А нима викат на съвещания служители, които са в болнични?

— И да, и не.

— В какъв смисъл?

— Разбирате ли, Валя, военизираните организации се различават от цивилните по това, че болничният лист не те освобождава автоматично от работа. Да те освободи от служебните ангажименти може само началникът. Ти му показваш документа, а той взема решение да те пусне ли да боледуваш, или да те остави на работа.

— Ама вие сериозно ли? Наистина ли е така?

Той беше толкова смаян, този цивилен до мозъка на костите си човек, че едва не мина на червено.

— Та това е... безчовечно! Как може така, не разбирам!

— Ами никой не разбира — засмя се Настя. — Затова в деветдесет и девет процента от случаите служителите се обаждат на началниците си по телефона, съобщават, че са болни, и по-нататък всичко става като при обикновените хора. Но остават един процент изключения. Има ситуации, в които началниците не ти разрешават да боледуваш.

— И такъв е именно вашият случай?

— Не, не е. Моят началник е нормален, свестен човек.

Каза го — и се уплаши. За пръв път от почти година и половина тя нарече Афоня свестен началник. Каза го на глас. И при това беше... искрена, да, абсолютно искрена. Каза това, което мисли. Откъде ѝ хрумна тази странна мисъл? Афоня, Вячеслав Михайлович Афанасиев — свестен. Представете си само!

— Защо тогава отивате на съвещание?

— Приятели ме помолиха. И следователят. Искат да хвърля свеж поглед на една ситуация.

— Защо, разглеждат заплетен случай ли?

— Да, заплетен — потвърди Настя.

Тя очакваше Валентин да я затрупа с въпроси — та нали на него му трябват сюжети. Но той не попита нищо. Тактичност ли, що ли?

Настя непрекъснато се въртеше на седалката, защото стегнатият на корема ѝ колан се вливаше в тялото ѝ, а и изобщо с тесните дънки се чувстваше неудобно. Нищо, помисли си, ще потърпиш, щом обичаш да ядеш бонбони, ще търпиш сега.

* * *

Коротков я чакаше на улицата. Още щом колата спря, веднага се втурна да помогне на Настя да слезе. За нея не остана скрит втренченият, любопитен поглед, който Юра хвърли на Самарин. „Грижи се за нравствеността ми — с присмех си помисли тя. — Интересува се кой ме е докарал, щом не е съпругът ми. Не колега, а истински пазител на морала“.

— Кой е този? — строго попита Юра, като водеше Настя нагоре по стълбите, здраво стискайки я под ръка.

— Самарин, за когото ти вчера ми намери сведения.

— Ааа... добре тогава. Каж ми само с две думи какво рече лекарят?

Започна се. Каква мотивация ще избереш? Ти обичаш всички хора, които ще ти зададат този въпрос, желаш им само доброто, не искаш да се безпокоят напразно и да си хабят нервните клетки, които не се възстановяват. Затова с удоволствие ще им разкажеш, че всичко ти е наред, че процесът на възстановяването на счупения крак върви дори по-бързо, отколкото може да се очаква, и че самият лекар се е учудил колко благоприятно се развиват нещата, още повече че съвсем наскоро всичко е било ужасно лошо. И всички ще се радват да го чуят, и всички ще се развеселят и ще им олекне на сърцето.

Господи, колко се зарадва той, старият верен приятел Юрка! Неговото измъчено, посърнало лице грейна, той прегърна Настя и я разцелува по двете бузи наред стълбищната площадка пред очите на строгите служители на градската прокуратура.

— Е, слава богу, поне едно радостно нещо в тоя скапан живот.

Ами тя защо се зарадва? Защо изведнъж ѝ стана толкова хубаво, толкова топло отвътре?

— Настя отдавна не беше влизала в кабинета на Олшански, още от пролетта, през последните месеци някак не им се бе случвало да работят заедно. Приятно я изненадаха промените, които завари: кабинетът беше ремонтиран, обзаведен с нови мебели и от бърлога се бе превърнал в нещо официално. Вярно, в бърлогата се работеше толкова добре, беше разхвърляно, прашно, но уютно, а сега тук на човек му се искаше само да ръководи. Във всеки случай, у Настя се създаде именно такава впечатление.

Е, какво, ще я попитат ли или не?

Разбира се, попитаха я. Вероятно изборът на мотивация за подробен отговор бе направен правилно, Настя вече не се дразнеше, а колегите толкова искрено се зарадваха! Дори Олшански, който обикновено бе пестелив в емоциите си, щастливо се усмихваше, сякаш ставаше дума не за счупения крак на Настя, който всъщност изобщо не го засягаше, а поне за удостояването му със звание „Заслужил юрист на Руската федерация“.

— Днес бях при началника на управлението — съобща Олшански, — колегите вече знаят, но хайде, заради теб, Каменская, ще повторя. Сондирах почвата за обединяване на случаите с убийствата на Лариса Ритер и Аничкова. Началникът, разбира се, поиска аргументи, но ето, Селуянов обещава да ми намери сламки по въпроса, така че можем да смятаме, че през близките дни и двата случая ще вода аз. Още повече че следователят, който се занимава със случая на Аничкова, ще се зарадва, ако се отърве от това бреме. Ние тук вече всичко предъвахме, докато те нямаше, така че хайде направо да започнем с теб. Имаш ли идеи?

— Имам — кимна тя, — но глупави. Да ги кажа ли?

— Давай — обади се Серьожа Зарубин, — поне да се посмеем, че то всичко е толкова сериозно, толкова сериозно, че ти иде да се обесиш.

Седналият до него Миша Доценко веднага здравата плесна Серьога по врата.

— Не обръщай внимание, Настя. Казвай.

— Ами ето какво... — Тя събра повече въздух в белите си дробове. — Само не ми се карайте, всичко това прилича на лош сън. Но аз разбирам, че вие вече сте изговорили и премислили всичко, което не прилича на лош сън.

— Свършвай с реверансите, не се намираш на бал — възгрубо я прекъсна Олшански.

— Вижте какво се получава. Първо убиват психоложката Аничкова и с това по някакъв начин има нещо общо Любов Кабалкина, макар че няма никакви солидни улики, а засега само косвени. После убиват актрисата Халипова и ние работим интензивно с по-голямата сестра на Кабалкина — Анита Волкова. И пак нищо. После убиват съпругата на брата на Волкова — Валерий Ритер. При това ситуацията е вече абсолютно класическа: милиционерите подозират съпруга,

който е открил трупа и е извикал милиция. И Кабалкина, и Волкова, и Ритер са представители на едно бивше, но сега раздвоило се семейство: семейството на Станислав Отович Ритер и Зоя Петровна Кабалкина. И се създава впечатление, че някой иска да причини болка на това семейство. Такава болка, че да им отрови живота. Или да вкара всички в затвора, или да ги наклепе. С една дума, да им създаде всякакви неприятности, по възможност с правови последици. Това е. Казах всичко.

— Не става — поклати глава Олшански.

— Защо?

— С Кабалкина и Волкова става, но с Ритер — не. Я хайде, Коля, разкажи ни още веднъж какво ти каза Волкова.

— Волкова — започна Селуянов — намекна, че Ритер може да е убил жена си, за да запази реномето ѝ и да направи реклама на нейните картини. Че нали, трагично загинала, загадъчна смърт, в разцвета на младостта ѝ, толкова талантлива и така нататък. Поведението на Лариса е започнало да става заплашително, тя прекалено се е увлякла по наркотиците и безпътния начин на живот, така че рискът да се разчуе, е станал съвсем реален, а Ритер вече е вложил луди пари в рекламиране на нейното творчество и лансирането ѝ и за да не отидат те на вятъра, се е решил на убийство.

Да, Настя не знаеше това. Какво пък, то коренно променя картината. Обаче жалко, версията изглеждаше толкова правдоподобна. Но може би...

— Може би нещата стоят по начина, който описах, но без Ритер? Някой иска да нападне на Кабалкина и Волкова? Премахваме от версията семейство Ритер и остава семейството на Зоя Петровна Кабалкина. А Лариса Ритер е трагично съвпадение — предложи тя нов вариант.

— Можем да го обсъдим — кимна следователят. — Кой ще започне?

— Аз — обади се Коротков. — Тъй като този Ритер на мен ужасно не ми харесва, ще ви кажа следното: той хем е пречукал жена си, хем е искал да насочи подозренията към двете си родственици. Тогаво всичко се подрежда. Само трябва да намерим мотив. Обаче ти си страхотна, сестро! — обърна се той към Настя и ѝ намигна. —

Неслучайно те поканих на това съвещание, виж каква плодотворна мисъл предложи.

— Дядото извади ряпата — провикна се от мястото си Зарубин. — Беше пръв в редицката. А за паленцето никой не се сети, макар че ако не беше се включило то, ряпата нямаше да излезе.

— Ей, паленце такова, скоро ще те вържа със синджир — не издържа Коротков. — Ще мирнеш ли някога или не?

— Константин Михайлович, пък той ме заплашва. — Сергей направи гримаса на малък клеветник от детската градина. — Всички чуха.

— Колеги детективи, аз разбирам, уморени сте, и аз съм изморен — строго каза Олшански. — Да се върнем на въпроса. Между другото, кой се занимава с убийството на актрисата?

— Николаев.

— Това е добре. С него няма да имаме проблеми. Но не е изключено, ако версията се окаже правилна, да се наложи аз да поема и този случай, да обединя три в едно производство. Давам ви утрешния ден за изравяне на всички семейни тайни на фамилиите Ритер и Кабалкини. Утре какъв ден сме?

— Събота — каза Доценко.

— Добре, от мен да мине, давам ви ден и половина — цялата събота и половината неделя. В неделя вечер трябва да имам ясна представа за ситуацията, така че в понеделник сутринта да се явя с нещо пред началството — да се обединяват двата или трите случая. Ясна ли е задачата?

— Ясна е — нестройно отвърнаха детективите.

— Добре. Сега ще се обадя на експертите, те ми обещаха до седем часа да ми кажат нещо свястно, тогава ще пристъпим към обсъждане на подробностите.

Той вдигна слушалката, набра номер, а оперативните работници веднага започнаха да си шушукат. Зарубин се завайка за отново изгубените почивни дни, Миша Доценко поиска от Селуянов съвет относно купуването на санитарна техника за новия апартамент, а Коротков зашепна на Настя:

— Браво, сестро, направо сякаш ми четеш мислите.

— Кои именно? — също шепнешком попита тя.

— Ами за Ритер. Той е убил жена си, сериозно ти казвам, на муцуната му е изписано. Само дето алибито му е непробиваемо, трябва да помислим как да го разобличим. Съдебномедицинският експерт твърди, че смъртта на Лариса е настъпила към четиринайсет часа в сряда, Ритер уж я бил открил в двайсет и два и трийсет, тръгнал си е от приема, от онази вечеринка де, много преди десет и половина, още е нямало и девет. Къде е бил? Вечер из Москва няма къде да пътуваш час и половина. А от крайбрежната „Бережковская“ до Чистие Пруды за толкова време може и пеша да се отиде.

— Юра, има ли значение къде е бил той, щом и без това са я убили в два часа следобед? Той има ли алиби за този час?

— Засега има. Но аз ще го разнищя това алиби, ще го накъсам на парченца — свирепо обеща Коротков. — И за вечерта ти, сестро, не си права. Ритер може да е убил жена си следобед, да я е застрелял набързо и да си е тръгнал, а вечерта да е отишъл, да е огледал всичко внимателно, без бързане, да е замел следите, може да е претърсил ателието и да е намерил някакъв компромат срещу себе си, да го е унищожил и едва после да е извикал милицията. За това е необходимо време. Схващаш ли? Ритер ми пее, че дълго седял в колата и мислил как да постъпи правилно, не му се искало да поставя жена си в неудобно положение, а шофьорът му потвърждава, че наистина било така. Само че и двамата лъжат, аз имам нюх за лъжите.

— Твърде е възможно — замислено проточи Настя.

— Нищо не е възможно! — гръмна точно над главите им гласът на следователя.

Всички моментално млъкнаха и уплашено се втренчиха в Олшански. Какво му става? Какво не е възможно?

— Всички да млъкнат, не говорете. Сега ще говоря аз, а вие десет минути ще мълчите и ще мислите. Чак тогава ще започнем да обсъждаме. Почакайте, оставете ме да си събера мислите...

Хората се уплашиха още повече. Ама какво се е случило? Какво са му казали по телефона? Пуч, държавен преврат, на власт е дошла хунта, отменили са демокрацията? Започнала е война с Ирак?

— Та значи така, приятели мои детективи — бавно започна Олшански. — Лариса Ритер е била по-здрава от всички нас. В кръвта ѝ не са открити абсолютно никакви следи от каквито и да било силни опиати. Кръв като на бебе. Нещо повече. Във флакона, който е бил

иззет от апартамента на семейство Ритер, са се намирали съвършено безобидни хапчета на име „Глицин“. Дават ги дори на малки деца за подобряване работата на мозъка. Някога, много отдавна, флаконът наистина е съдържал това, което е написано на етикета, но то е било в незапомнени времена, следите са много слаби, практически не се откриват. И срокът на действие на препарата, посочен на същия етикет, е изтекъл още преди две години, тоест самото флаконче заедно със съдържанието му е било купено много по-отдавна. А ситният прах и частиците, които се намират в него, са глицин. Извод: Лариса Ритер не е била наркоманка. И ми е интересно защо всички толкова упорито твърдят обратното. А сега почивка десет минути за мислене.

Какъв номер, а! Значи Валерий Ритер не е имал никакъв мотив да убива жена си. Или все пак е имал, но някакъв друг?

ГЛАВА 13.

Полетът от Атина закъсняваше с три и половина часа и тези три и половина часа Михаил Доценко пропиля, проклинайки „Аерофлот“, времето и хората, които си уреждат пътуване до Гърция, където, разправят, че имало всичко, именно когато са толкова нужни в качеството си на свидетели. Разбира се, беше несправедлив към майката на убитата Лариса Ритер, защото бе убеден, че тя би се съгласила никога в живота си да не пътува в чужбина и изобщо да не напуска Москва, ако това можеше да спаси живота на дъщеря ѝ. Да, майор Доценко разбираше това с разума си, но вече сили не му останаха да чака. Той бе прочел три вестника и две списания, бе изял един безвкусен хамбургер и изпил две бутилки минерална вода и три чаши кафе, когато дългоочакваният самолет най-сетне кацна. Бяха издирили с доста усилия майката на Лариса чрез туристическата агенция и ѝ бяха съобцили трагичната вест, така че тя се прибираще преждевременно и знаеше, че на летище Шереметево ще я чака служител на милицията. Колко мразеше Доценко такива срещи! И изобщо разговорите с роднините през първите дни след някое убийство се превръщаха за него в нетърпимо мъчение. Макар отдавна да бе свикнал с вида на трупове, имунитет срещу човешката мъка така и не можа да си изработи. Страдаше заради всички, а най-вече — не можеше и не можеше да се отърве от чувството на неудобство, задето тормози хората с въпроси, понякога неприятни, в такива тежки за тях часове и дни.

Той позна веднага майката на Лариса. Сред всички влизащи в залата за посрещани само тя имаше отнесено, сякаш покрито със скреж мъртвешко лице, очите ѝ, зачервени и подпухнали, бяха скрити под тъмни очила. Всички останали пътници бяха или с огромен багаж, или с отпочинали свежи лица. Освен това, майката много приличаше на дъщеря си, макар че докато Лариса, както личеше от снимките, е била много хубава, Светлана на своите почти петдесет години беше истинска красавица. Нищо чудно, че след развода с бащата на Лариса

се бе омъжвала още три пъти. Сега, доколкото Миша си спомняше, била в поредния развод.

— Светлана Евгеньевна. — Доценко внимателно я докосна по рамото. — Аз ви чакам.

Тя бавно извърна глава, дълго мисли за нещо, после леко кимна.

— Тук ли ще разговаряме? — попити го монотонно.

— Ако нямате нищо против, аз ще ви закарам вкъщи и ще си поговорим по пътя.

— Добре.

Миша взе сака й, който се оказа учудващо лек. Гледай ти, той смяташе, че жените дори за двуседмична почивка си вземат целия наличен гардероб. Във всеки случай жена му постъпваше точно така.

— Как е станало? — попита Светлана, когато вече потегляха от паркинга.

До този момент тя не бе казала нито дума.

— Все още не знаем точно. Лариса е застреляна с пистолет. Случило се е в нейното ателие в сряда следобед, към два часа. Това е всичко, което ни е известно.

— Господи, какъв ужас — промълви тя.

Светлана седеше до Миша, на предната седалка, прегърбена, притиснала длани между колената си, и гледаше право пред себе си, но Доценко би заложил главата си, че тя не виждаше нищо. Така и не свали очилата си.

— Питайте каквото трябва, не обръщайте внимание на състоянието ми — каза тя. — Натъпкала съм се с успокоителни, така че няма да плача. Вече си изплаках сълзите още там.

— Светлана Евгеньевна, разкажете ми за Лариса. Каква беше тя? Какъв беше характерът й, какви навици имаше? Имаше ли приятели? С кого се виждаше, преди да се омъжи за Ритер? Трябва да знам всичко.

— Всичко — тъпо повтори тя. — Никой не знае всичко. Чуждата душа е тайна. Особено душата на Лариса.

— Защо?

— Тя беше много... как да го обясня... много пресметлива и благоразумна, аз рядко успях да разбера правилно нейните постъпки. Знаете ли, ние понякога си мислим, че човек прави нещо по съвършено разбираема причина, и възприемаме неговото поведение като

естествено, а после излиза, че той се е ръководел от съвсем други съображения.

Доценко не схващаше добре какво иска да каже Светлана, но реши да не я прекъсва. И бездруго ѝ беше трудно да говори. Вярно, тази характеристика на Лариса никак не се връзваше с онова, което бе казал за нея съпругът ѝ, който я бе нарекъл неприспособено към живота дете, лекомислено и безотговорно, но една майка знае повече.

— Лариса никога не е била вятърничава, не се е срещала с няколко момчета едновременно. Винаги е възприемала отношенията си с младежите много сериозно. За мен, разбирате ли, беше абсолютна изненада, когато тя изведнъж напусна Володя. Толкова го обичаше! Или само така съм си въобразявала? — запита себе си Светлана.

— А защо го напусна? — попита Миша с такъв тон, сякаш вече отдавна знаеше кой е този Володя.

— Не разбирам. Но аз често не я разбирах, нали вече ви казах. Володя я обичаше безумно. Бях сигурна, че двамата могат да бъдат щастливи единствено ако са заедно, бяха рядко хармонична двойка, подхождаха си и по характер, и по темперамент. Аз мислех, че тя ще съжالياва, задето го напусна, а той ще страда и упорито ще се опитва да си я върне. Но Лариса се оказа много щастлива в брака си, което аз никак не очаквах. А и Володя, струва ми се, не страда особено много и в края на краищата се ожени. Така че моята дъщеря и този път излезе права. Тя е много прагматична и далновидна... беше.

Вероятно все пак не чак толкова много, помисли си Доценко. Далновидните хора не допускат някой да ги застреля. Те предвиждат подобно развитие на ситуацията и не я оставят да стигне до критичната точка.

— След омъжването ѝ не сте ли забелязвали в поведението ѝ нещо странно? Може би се е променил характерът ѝ, навиците?

— Не, остана си буквално същата, каквато беше. Спокойна и разумна.

— А често ли се виждахте?

— Доста често, приблизително веднъж на две седмици, понякога и по-често.

— Лариса ли идваше у вас?

— И тя идваше, и аз се отбивах в ателието ѝ, ако се намирах в района на Чистие Пруды.

— Светлана Евгеньевна, когато сте ходили в ателието на Лариса, виждали ли сте някого там? Приятели, познати?

— Не. Тя винаги беше сама, работеше. Или си почиваше, четеше, гледаше телевизия. Но винаги сама. Не обичаше компании, предпочиташе самотата.

— Вие предупреждавахте ЛИ я, когато смятахте да наминете към ателието?

— Различно. Случвало се е да отида и без предупреждение. Защо питате за това?

— Трябва да установим кръга на нейните познати, а съпругът ѝ не може нищо да ни каже, той не познава никого от тях. Дъщеря ви е застреляна в ателието, а не на улицата, това означава, че тя е отворила на някого, пуснала е този човек да влезе. Значи го е познавала. На непознат не би отворила, нали така?

— За нищо на света — потвърди Светлана. — Там на вратата има шпионка и тя винаги поглежда през нея кой е дошъл. Тоест поглеждаше... Господи, какъв ужас! — отново прошепна тя. — Какъв ужас! За съжаление, не съм виждала никакви нейни познати, тя винаги беше сама, когато и да отидех.

Така значи, виж ти. Съвсем объркващо. Съпругът, свекървата и домашната помощница в един глас твърдят, че Лариса е била наркоманка. Кабалкина и Волкова не влизат в сметката — те живеят отделно, не са могли да наблюдават ежедневното поведение на Лариса и знаят всичко изключително от думите на самия Ритер. Той им е казал и те са повярвали. Но Ритер, майка му — Нина Максимовна, с която Доценко разговаря няколко часа, и домашната помощница Лесняк — защо те клеветят нещастната художничка? Домашната помощница Рима Ивановна изброи лекарства, чиито опаковки намирала у Лариса, те оставят следи в кръвта в течение на денонощие, че и по-дълго. Ако Лариса ги е вземала, при аутопсията това щеше да проличи. И тримата заявяват, че Лариса не се е прибирала нощем само когато е била под въздействието на наркотици. Нощта преди убийството тя е прекарала в ателието, значи се е намирала в поредния „полет“. Е, и къде е този наркотик? Нито в кръвта, нито в тъканите, нито в джобовете, нито в чантата, нито в ателието.

А във флакона, където уж се е намирал, е имало обикновен глицин. Не, Лариса Ритер не е била наркоманка, това е свършено

очевидно. Майката със сигурност би забелязала промени в поведението на дъщеря си, не би могла да не забележи. Или и тя лъже, както отначало се опита да прави Ритер, та да не вади кирливите ризи на показ?

— Светлана Евгеньевна, съпругът на Лариса каза, че тя е употребявала силно действащи препарати. Известно ли ви е нещо за това?

За пръв път през цялото време тя извърна глава към Доценко, макар че зад тъмните стъкла не се виждаше накъде гледа.

— Препарати ли? За какво? Лариса от нищо не е боледувала.

— Е, хората вземат лекарства не само когато боледуват — предпазливо забеляза Миша. — Понякога ги вземат, за да се почувстват по-добре. Лариса имала ли е такива увлечения?

— Никога — отсече Светлана. — Нима Валера е казал това? Каква глупост! Това изобщо не ѝ е в характера. Може би той е имал предвид нещо друго? Може би не сте го разбрали правилно?

— Светлана Евгеньевна — въздъхна Миша, — вашият зет и майка му твърдо заявяват, че Лариса е била наркоманка. Можете ли някак да обясните това?

— Лъжа! Чудовищна лъжа! Защо им е необходимо това? Защо очернят момичето?

Светлана повиши глас и се извърна на седалката така, че да седи с лице към Доценко.

— Не разбирам... Нина Максимовна и Валера са такива мили хора, умни, почтени, прекрасно се отнасяха към Лариса. Как са могли да постъпят така? Не, аз не вярвам, това не може да бъде, сигурно нещо бъркате или не сте разбрали добре.

Значи Лариса не е била наркоманка, а съпругът и свекърва ѝ са мили, умни и почтени. Не, не се връзва. Или едното, или другото, заедно по никакъв начин не пасва. Или Лариса все пак е била наркоманка; или нейният съпруг и свекърва ѝ изобщо не са толкова мили, колкото си мисли Светлана Евгеньевна.

Добре, в края на краищата майката си е майка, майчиното сърце е прозорливо и проникателно за някои неща, а за други е сляпо. Още повече сърцето на майка, която току-що е загубила детето си.

— С кого дружеше Лариса? Имаше ли приятелки?

— Имаше, разбира се, като всички момичета. Дружаха, караха се, сдобряваха се, разделяха се. Но като цяло Лариса не беше човек на компаниите.

— А има ли си най-близка приятелка?

— Има. Леночка Завялова, приятелки са още от първи клас. Когато Лариса отиде в художественото училище, всички останали приятелки някак я забравиха, а Леночка остана. И досега се виждат.

— Как да я намеря?

— Ще ви дам телефонните ѝ номера, записани са ми вкъщи.

— Ами Володя, когото Лариса е напуснала? Поддържаха ли връзка след това?

— Какво говорите, защо? Той си има свое семейство, тя — свое.

— Но вие откъде научихте, че той се е оженил? Лариса ли ви каза?

— Да.

— А тя откъде е научила, че се е оженил, щом не общуват?

— Научила е от Леночка. Лена се познаваше с Володя. Всъщност именно тя запозна Лариса с него. Леночка работи в болница, медицинска сестра е. А Володя е лежал там за операция на апендицит.

— Отдавна ли е било това?

— Много отдавна. Леночка постъпи на работа веднага след медицинското училище. Преди шест години май, дори седем.

— Излиза, че Лариса се е запознала с него преди шест години?

— уточни Доценко.

— Ами да.

— И веднага ли започнаха да излизат?

— Да. Любов от пръв поглед.

— Светлана Евгеньевна — хрумна му изведнъж неочаквана мисъл, — ами този Володя не се ли е опитал първо да ухажва Лена?

— Искате да кажете, дали дъщеря ми не е отнела любимия на най-добрата си приятелка?

— Ами... общо взето, да — честно призна той.

— Не е. Лариса никога не би постъпила така. Володя не е ухажвал Леночка, просто Лариса е отишла при нея в работата ѝ, трябвало да обсъдят някакви момичешки глупости, и тогава Володя я видял. Веднага отишъл при тях и помолил Леночка да го запознае с приятелката си. Това е цялата история.

Може би не цялата. Майките, кой знае защо, винаги са сигурни, че знаят всичко за своите деца. Добре, ще си поговорим по-подробно за това със самата Елена Завялова. А засега нека се върнем към нещастния изоставен Володя. Дали там не е имало стара обида или някаква ревност?

— Значи Лариса се е срещала с Володя около три години, а после го е напуснала и се е събрала с Ритер, така ли?

Светлана се замисли, безмълвно мърдайки устни.

— Не, не е точно така. Лариса се омъжи преди две години и половина. Значи се е срещала с Володя не три, а четири години.

— Не разбрах нещо, Светлана Евгеньевна. Как така? Тя какво, да не би да е скъсала с Володя непосредствено преди сватбата? Тоест, имало е период, когато се е срещала едновременно и с Ритер, и с предишния си годеник?

— Вече ви казах. — В гласа на Светлана отново прозвучаха горчивина и умора. — Дъщеря ми никога не е била вятърничава и не се е срещала едновременно с двама младежи. Тя много бързо взе решението да се омъжи за Валера, практически не са се и срещали. Запознаха се на погребението на Станислав Отович, бащата на Валера. Лариса е учила при него...

— Да, да, знам.

— Запознали са се — продължи Светлана, сякаш Миша изобщо не я бе прекъсвал — и всеки е тръгнал по пътя си. Поне така ми е казвала Лариса. После случайно се срещнали на някаква изложба, Ритер я поканил на вечеря в ресторант и след два дни ѝ направил предложение. И Лариса го прие. Каза на Володя, че между тях всичко е свършено, и на другия ден с Валера подадоха заявление.

Е, ако има какво човек да нарече чудовищни лъжи, това са ей такива истории. Доценко не повярва на нито една дума. Четири години безоблачна любов и изведнъж пристига някакъв Ритер с външност, малко по-добра от на маймуна, прави предложение и — сбогом, Володя? Случва се, няма спор, само че момичето за такава история трябва да бъде съвсем друго. Какво беше казала домашната помощница Рима Ивановна на Селуянов? Че Лариса изобщо не е обичала съпруга си и се е омъжила за него изключително от користни съображения, та да влага в нея пари и да ѝ помогне да стане прочута. Можела ли е една разумна и пресметлива Лариса да постъпи така?

Като нищо! Само че защо е трябвало да разправя на майка си, че е щастлива в брака? Пък може и наистина Лариса да е била щастлива като съпруга на Ритер? И всички изводи на домашната помощница, направени въз основа на изучаването на спалното бельо, да не са нищо повече от измислици и сексуалният живот на тази двойка да е бил пълноценен, разнообразен и богат? Да са се обичали безумно... Казват, че бракът по сметка може да се окаже щастлив, ако сметката е направена правилно. Защо обаче при такава идилична картина Ритер и майка му наричат Лариса наркоманка, щом тя не е била такава? Защо я наричат лекомислена и доверчива наивница, ако всъщност Лариса е била прагматична и пресметлива? Опитват се да объркат следствието и да ги накарат да търсят убиеца сред наркомани и друг съмнителен контингент, за да отклонят подозренията от себе си? Или Светлана Евгеньевна е приемала дъщеря си твърде пристрастно и необективно?

А Лариса е била и лесбийка — и това вече не са измислици. Анита Волкова е виждала с очите си Лариса с любовница, и то в присъствието на Ритер. И това вече не е лъжа, не са измислици, определено е истина, защото и Волкова, и Ритер говорят за него по абсолютно еднакъв начин, в показанията им няма нито едно противоречие, нито едно несъответствие. Така става само когато хората разказват за реално събитие. Ако събитие не е имало, а е имало само договорка и измислица, краищата никога не се връзват.

Не, пак не се получава всички да се окажат честни и добри. Някой постоянно лъже, изопачава фактите, скрива ги, говори за тях с недомлъвки. Кой? Ритер? Майка му? Майката на Лариса? Домашната помощница? Или всички до един?

* * *

При бившия съпруг на Анита Волкова отиде Селуянов. Той нямаше ясна представа за какво е нужна тази среща, но Олшански му даде ден и половина, за да събере максимално възможния обем информация за семействата на Ритер и Кабалкина, и той не биваше да пропусне нито един потенциален източник на тази информация. В края на краищата корените на истината може да се крият в някаква стара история, отдавна забравена, и ако е така, съпругът на Анита

Станиславовна, с когото тя се е развела преди повече от двайсет години, изобщо няма да е безполезен.

Но Коля, който бе свикнал да се доверява на интуицията си, предварително знаеше, че този Волков няма да му разкаже нищо достойно за внимание. И затова предварително съжаляваше за напразно изгубеното време.

— С Анита учихме заедно в един курс на МИФИ^[1], а после работихме в един институт, само че в различни лаборатории.

Волков, невзрачен плешив мъж с очила, си спомняше за бившата си съпруга без неприязън, при това Селуянов дори долови нещо като жал в гласа му. Интересно, кого ли жали — себе си, изоставен навремето, или нея, която така и не се е омъжила повече? Животът на самия Волков след развода с Анита се подредил твърде успешно, вторият му брак се оказал здрав и му подарил двама синове, по-големият от които вече завършвал гимназия.

— Струва ми се, че ѝ съчувствате — забеляза Николай. — Защо? Смятате, че е нещастна ли?

— Как да ви кажа... Имам впечатление, че цял живот тя е живяла някак по принуда. Че никога не е разполагала с истинска свобода. Разбирате ли ме?

— Не — откровено заяви Селуянов.

Ами какво да се прави, той наистина не разбираше. Живот по принуда... Как е възможно това?

— Ще се постарая да ви обясня. Вероятно вие знаете от какво семейство е Анита? За баща ѝ, за майка ѝ...

— В течение съм. Баща ѝ е бил художник, майка ѝ — актриса.

— Не сте точен. — Волков едва забележимо се усмихна. — Баща ѝ — известен художник, а майка ѝ — известна актриса. Това е много важен нюанс, аз бих казал — определящ. Майката на Анита е сключила втори брак, който всички, включително и самата Анита, са смятали за скандален. След това тя повече не е играла в киното. Никога. И представете си как се е чувствала Анита, когато постоянно е чувала: „Ау, ти си дъщеря на онази същата Зоя Ритер, а? Ами защо майка ти вече не играе във филми?“. Какво да им отговаря? Истината ли? Че майка ѝ, партиен член, е изневерила на баща ѝ, омъжила се е за автомонтьор, надебеляла е, изгубила си е формата и е била подложена на остракизъм от страна на кинаджийската общественост? Анита

просто не е била в състояние да дава подобни обяснения. Срамувала се е от майка си. И още едно изпитание: „Ау, ти си дъщеря на същия онзи Ритер? Можеш ли да помолиш баща си да намери билет или покана за еди-коя си изложба? Сигурно ти вече си я разгледала, е, как е?“. В онези времена е имало много интересни изложби, сигурно вие си спомняте — ту ще докарат „Мона Лиза“, ту съкровищата от гробницата на Тутанкамон, ту творби на мексикански художници. А Анита не е могла да поиска нищо от баща си.

— Защо?

— Не е общувал с нея. Още щом се разделил с жена си, сякаш забравил, че има дъщеря. Веднага се оженил, много скоро се родило дете. Струва ми се, момче, впрочем не си спомням точно. Ритер с един замах отсякъл от себе си и бившата си съпруга, и дъщеря си. Изпращал издръжката по пощата. С една дума, Анита е имала със семейството си само проблеми. Защото фамилното име е рядко, звучно. Ако беше Иванова или Кузнецова, никой не би ѝ задавал въпроси, а така... много е страдала, горката. А аз много я обичах и нищо не разбирах.

— А какво е трябвало да разбирате?

— Че тя се е омъжила за мен само за да напусне дома си и да си смени фамилното име. Не знам как е сега, но тогава тя така и не беше простила на майка си и не искаше да живее с нея, с новия ѝ съпруг и тяхното общо дете. Но аз я обичах безумно и не виждах нищо съмнително. Оженихме се в трети курс. Тя живя с мен три години, после каза, че иска да се разведем. Естествено моите родители размениха нашия апартамент, всичко както му е редът. Едва тогава започнах да проумявам. Така де, какво представлява Анита? Първата красавица в курса, знае два езика — английски и испански, танцува фламенко, което никое друго момиче не умее, великолепно свири на китара и на саксофон, без нея не минава нито един купон, тя винаги е в центъра на вниманието, обект е на обожание и възхита. А какво представлявах аз? Външността ми е съвсем посредствена, изобщо не умеех да танцувам, не бях компаньон, бях малък и кротък книжен плъх. Вярно, отличник и един от най-способните в курса, но за момичетата това обикновено няма значение. Е, и баща академик, така че разполагахме с голям апартамент. За някое момиче от провинцията аз, без съмнение, щях да бъда достоен кандидат, но за Анита, коренячка московчанка, дъщеря на такива родители... И през ум не ми

е минавало, че може да си е правила някакви сметки. Когато тя започна да ме обгражда с внимание, аз сякаш ослепях от щастие. После прогледнах.

Той се усмихна и в тази усмивка нямаше нито обида, нито горчивина, само лека насмешка над собствената му юношеска доверчивост.

— Значи бракът на Анита Станиславовна е бил по принуда — направи междинна равносметка Селуянов. — Друго какво? Вие говорехте за целия ѝ живот.

— Да... После дисертации — отначало кандидатска, сетне докторска. Под камшик в буквалния смисъл на думата, само че камшикът си беше самата Анита. Защото тя е много слаб учен, казвам го не от лоши чувства, просто си е така, можете да попитате всеки специалист, той ще потвърди думите ми. Завършила е гимназия със златен медал и само затова е успяла да влезе в МИФИ; ако е кандидатствала с изпити на общо основание, никога не би могла да влезе, повярвайте ми. Във всяка наука човек може да бъде талант, печалбар, а може да бъде и добросъвестен надничар. Е, Анита беше именно надничар. Получаваше скомина от всичко, което бе свързано с физиката. Но се старееше с всички сили.

— Но защо се е занимавала с физика? — смая се Селуянов. — Нали никой не я е принуждавал.

— Нали ви казвам: Анита сама си беше камшик. Сама се принуждаваше. Честно казано, така и не разбрах защо. Хем много пъти съм я питал, а тя ми отговаряше, че обичала физиката, че ѝ било интересно и не била нейна вината, че Бог не ѝ е дал истински талант. Виждах, че ме лъже, но така и не научих истината. Едно мога да кажа с абсолютна сигурност: нейният научен и професионален живот също беше по принуда. И в личния ѝ живот става същото.

— Ето, за това ми разкажете по-подробно, ако обичате — помоли Коля.

— Та какви подробности мога да знам аз? — сви рамене Волков. — Знаем само как стоят нещата в общи линии, защото дълги години работихме с нея в един институт, постоянно се засичахме. Разбирате ли, Николай, това, че Анита беше користна съпруга и общо взето бездарен учен, не отменя другите ѝ качества. Тя наистина е особена, на никого не прилича, щедро е надарена от природата и с външна красота,

и с разностранни способности. Анита е уникална. Дори допускам, че от всички сфери на науката физиката е единственото, което не ѝ беше по силите. Ако бе избрала коя да е друга наука, коя да е друга професия, можеше да постигне в нея невероятни успехи. Какъв мъж можеше да я заинтересува истински? Така да я очарова, че тя да се влюби, да поиска да живее с него дълги години, да роди дете от него? На мен, честно казано, ми е трудно да си представя, поне не съм срещал такъв. Но съществува общоприето мнение и представа, че жената трябва да има мъж, иначе тя е един вид непълноценна. Ако никой не се интересува от нея, значи тя за нищо не става.

— Да — позасмя се Селуянов, — познато ми е.

— Аха, виждате ли. Много хора се опитваха да я ухаждат и Анита периодично... да кажем така, поощряваше някого. Допускаше го до себе си за няколко месеца, после го отблъскваше. Тези мъже не ѝ трябваха, по-точно, трябваха ѝ, но изключително за да не изглежда като стара мома. Или като черна овца. Така продължи няколко години, докато не се появи тоя кинаджия, каскадьорът. Тъкмо на него се спря Анита.

— Значи все пак се е намерил мъж, който е съумял да я накара да се влюби?

— Ама какво приказвате, човек трябва да познава Анита, за да разбере истината за нещата! — разсмя се Волков. — Спомняте ли си какво беше преди петнайсет години? Как живеехме през осемдесет и седма година?

Коля си спомняше. Дори много добре. Чакане с часове на опашки за месо, обувки и вносна козметика. Най-важната дума в лексикона — „намирам“. Вечен проблем със захарта, която се изкупува за самогон^[2]. Жалки кълнове на частно предприемачество, което подхвърля на изгладнялото и облечено с вехти дрехи население долнокачествени, самодейно произведени дрешки, които поне с ярките си цветове успешно се отличават от това, което може да се купи в магазина. В чужбина може да се излезе само в командировка или ако много ти провърви и се промъкнеш през профкомитетско-парткомитетско-райкомския подбор. Марково кожено яке — от естествена, а не от изкуствена кожа — беше признак, че са те допуснали до елита или поне до източник на вносни стоки. Видеомагнетофоните бяха голяма рядкост, касети легално не се

продаваха, хората си ги презаписваха един от друг. Накратко, весел живот.

— И сега си представете красив млад мъж, опакован от глава до пети в такива парцалки. Мъж, който постоянно пътува в чужбина в продължение на десетина години, защото винаги се правеха някакви съвместни филми ту с чехите, ту с германците, ту с кубинците, а понякога и с французите. А как беше при нас? Отиваш за пръв път в командировка в чужбина, проявяваш се добре, не се напиваш, не купуваш дрехи с цел спекула, не хулиш съветския строй — край, ти си от нашите, следващия път пак отиваш. Изложиш ли се нещо — изпадаш от бройката, вече няма излизане. Приятелчето на Анита явно твърдо е влязло в бройката, не е отпадало от нея. Пък е и добър спортист, мисля. И професията му е такава... екзотична, бих казал. Рядка професия. От една страна, кино, а това винаги е привлекателно, от друга — риск, понякога смъртоносен, от трета — командировки в чужбина, това също добавя определен чар. Жена като Анита може да има само необикновен мъж. Ето че и такъв си е избрала. Между другото, знаете ли дали още са заедно, или са се разделили?

— Заедно са — кимна Коля.

— Значи ѝ е станал навик — констатира Волков. — Защото сега с дрешки и пътувания в чужбина не можеш учуди никого, така че каскадьорът е изгубил цялата си необикновеност. Да си призная, аз мислех, че Анита ще го зарече и ще си избере нещо по-съответстващо. Вече пет години не съм я виждал, откак съкратиха лабораторията, в която работеше. Познати ми казаха, че карала някакви курсове, усвоявала нова професия.

— Анита Станиславовна сега работи във фирма като системен администратор — информира го Селуянов. — Вижте какво исках да ви попитам. Правилно ли ви разбрах, че Анита Станиславовна много се е обидила на майка си, задето е заменила баща ѝ с монтьор, и на баща си, задето е заменил самата нея с друго дете? Наистина ли е било така?

— Наистина. Подчертавам: беше. През периода, когато бяхме заедно и когато бяхме с двайсет и дори с двайсет и пет години по-млади. Какво става в наши дни — не зная.

— Да, да, разбира се. Сега говорим за това, което е било преди двайсет и пет години. Можем ли да направим извода, че тя не е

обичала и сестра си, която е родила майка ѝ, и брат си, който се е родил в новото семейство на баща ѝ?

— Абсолютно — без колебание потвърди Волков. — Анита не изпитваше към тях нищо, освен злоба и ревност.

— Разбирате ли, след смъртта на баща ѝ Анита Станиславовна се е сближила и с брат си, и със сестра си. Сега са станали много близки приятели. Тя посещава редовно семейството на майка си, изглежда, ѝ е простила. Как можете да коментирате това?

— Нима? — искрено се изненада Волков. — Колко странно. Това никак не ѝ е в характера. Впрочем не е в характера на Анита, която познавах навремето. С годините тя може да е станала по-добра и по-мъдра. И дори със сигурност е станала. Но аз мога да ви дам и друга интерпретация. Сдобряването и новото събиране на семейството е просто поредната стъпка по принуда. По-скоро бих повярвал в това. Като каква, казахте, работи?

— Като системен администратор.

— Прелестно! Достойно място за доктор на науките! Това нищо ли не ви говори?

— Мисля, че не сте справедлив — възрази Коля. — Та нея са я съкратили, тоест, изгонили са я от работа. Орязаха науката навсякъде, тя се сви и огромен брой доктори на науките останаха без работа. Та нали трябва да живеят от нещо. Трябва да си вадят хляба.

— Безспорно — енергично закима Волков, — прав сте от първата до последната дума. Но случаят с Анита изобщо не е такъв. Съкратиха я именно защото науката нямаше никаква полза от нея. Ликвидираха лабораторията и на най-кадърните служители веднага предложиха да се прехвърлят в други лаборатории или в други учреждения с нашия профил. Кадърните инженер-физици винаги се търсят много, уверявам ви. Поне в нашия институт беше така, за другите не мога нищо да кажа. На Анита никой нищо не е предлагал, тя не беше нужна на никого. И фактът, че е била принудена да усвои нова професия и сега работи не по основната си специалност, говори само, че тя не е преуспяла като инженер-физик. А сега вижте каква верига се получава. Отначало е била дъщеря на известни родители и дори са я снимали във филм. Знаете ли за това?

— Да, Анита Станиславовна ми разказа, в стаята ѝ има една снимка...

— Знам — позасмя се Волков, — и в нашата стая навремето висеше същата снимка. Та така, снимали са я в малка роля, но повече не са я канили да участва във филм. Тоест, тя вече се е виждала като актриса, известна като майка си, дори още повече, но нищо не се е получило. Скоро след това родителите ѝ скандално се развеждат и тутакси се потапят всеки в своето ново семейство. Следователно от нея не се е получила дъщеря на известни родители. Чували ли сте за такъв психологически обрат — отрицание на човека, който те отрича?

— Не. Какво представлява това?

— Само звучи засукано, а всъщност всичко е просто и всеки човек го прави неведнъж в живота си. Изоставило ви е вашето момиче, но вие не страдате пред очите на всички, а веднага започвате да сваляте приятелката ѝ, та изменницата да знае, че и вие сте я отхвърлили, а не само тя вас.

— А, това ли — усмихна се Коля. — Ами разбира се, познат похват.

— Та така, какво прави Анита? Тръгва точно по този път. Вие ме отхвърлихте като актриса? А аз изобщо не обичам киното, никога не съм искала да бъда актриса и не ми е притрябвало това ваше най-важно от всички изкуства, аз изобщо съм устремена в друга посока. Сега ще обичам физиката. Или химията, биологията, историята. Няма значение. Разбирате ли идеята?

— Има си хас. Вие обяснявате така, че и дете ще ви разбере.

— Благодаря, Николай — кимна в знак на признателност Волков, — у мен се събуди преподавателят, все пак толкова години изнасям лекции. Та да продължим. Престанах да бъда дъщеря на Ритер? Обаче сега ще бъда не дъщеря, а съпруга, и името ми ще бъде Волкова. И няма да имам нищо общо с вас.

— А Анита Станиславовна казваше, че никога не е искала да бъде актриса — замислено каза Коля. — Може би вие грешите?

— Може би, може би — с лекота се съгласи Волков. — Аз просто правя някои предположения, за да изградя верига. Защото, ако приемем такава теза, събирането на семейството се обяснява лесно. А без нея нищо не излиза.

— И все пак аз не разбирам — унило призна Николай.

— Че какво има тук за разбиране, приятелю? Съкратиха Анита, никой не я е поканил на работа и така са ѝ дали ясно да разбере, че

като учен, като инженер-физик, тя също не се е реализирала. И двете дисертации, които смяташе за символ на своята научна значимост, не са ѝ помогнали. Настъпи друго време, сега се ценят мозъците, а не хартийките. Каква стъпка в тази ситуация би била логична?

— Да отхвърли научната реализация като житейска ценност? — плахо предположи Селуянов.

— Браво, умно момче! — радостно потри ръце Волков. — Или вие сте умно момче, или аз съм добър преподавател.

— Добре би било да са и двете.

— Съгласен съм, нека бъде и едното, и другото. А какво може да се противопостави на научната кариера?

— Не знам... — обърка се Коля.

— Ами помислете де, помислете! Толкова сте умен!

Ай, да му се не види! Дойде да поговори със свидетел, а попадна на семинар, комбиниран с изпит. Обаче Волков, а, Волков! Как се разпали! Явно му беше скучно просто да си спомня за бившата си съпруга, но щом нещата стигнаха до логиката, щом започна да изгражда вериги, очите му пламнаха и дори някак израсна на ръст, плещите му изпъкнаха. Ех, да можеше сега Каменская да е тук, тя бързо щеше да намери общ език с него — и нейната слабост са логическите вериги. Жалко, че е болна.

И тъй, какво може да се противопостави на научното израстване? Отговорът трябва да бъде съвсем прост и да лежи на повърхността.

— Обикновено хората казват: или работата, или семейството — неуверено произнесе Селуянов.

— Два пъти bravo! Ето че сам отговорихте на своя въпрос. Ще се сдобря с всички, ще обединя всички, ще стана център на семейството и какво като науката ме е отхвърлила, затова пък ще ме обичат роднините ми. Виждате ли колко е просто. И между другото, това е поредната стъпка по принуда за Анита. Може би премислена на подсъзнателно ниво. Тя и сама не знае защо се е захванала със събирането на семейството, уверявам ви. И ако я попитате защо се е омъжила за мен и защо от всички мъже е избрала онзи каскадьор, тя ще ви каже, че се е влюбила. Не искам да твърдя, че всички свои стъпки по принуда Анита е правила съзнателно и пресметливо. Всички тези решения при нея се вземат инстинктивно — нещо, което човек не може да контролира.

— Смятате, че е станало именно така?

— Не знам — разпери ръце Волков. — Аз ви предлагам вариант или както се изразявате в милицията, версия, която обяснява всичко. Но ако вие имате друго виждане, готов съм да го обсъдя с вас. По физиономията ви личи, че нещо не ви допада.

— Не че не ми допада... — пообърка се Коля. — Просто не разбирам много добре как става това... Ето, вие казвате, че тя се е обидила на майка си, че не е намерила контакт с втория си баща, че е изпитвала неприязън към сестра си и брат си. Тоест, в една или друга степен не е обичала никого от тях. А сега какво излиза — че ги е обикнала, така ли?

— Заставила се е да ги обикне. И това е стъпка под натиск. Неслучайно ви казах, че целият живот на Анита преминава някак по принуда. Измъчен. Аз не мога да го обясня. Така го чувствам. И знаете ли още какво, Николай... Анита е сложен образ, нееднозначен, посвоему нещастен. Аз, общо взето, не съм глупав човек и що-годе разбирам от хора. И винаги съм чувствал, че в Анита има някакъв стожер, който аз не мога и не мога да уловя, да отделя, да открия... Чувствал съм, че у нея има нещо, което аз не познавам, но ако разбере какво е то, ще разбере всичко за нея. И ето, докато ние с вас разговаряхме тук, изведнъж ме осени: физиката.

— Какво „физиката“? — не разбра Селуянов.

— Има много науки, които могат да се противопоставят на изкуството. Анита е избрала инженерно-физическия институт. Не химикотехнологическия, не юридическия, не по стомана и сплави, не по нефт и газ, а именно инженерно-физическия. Защо? Дълго време мислех, че това е обичайното популярно противопоставяне на лириците и физиците, което тя, без много да мисли, е последвала. Но не, тук има нещо друго. Ако разберете защо тя е избрала именно този институт, ще разберете много неща за Анита. Може би дори всичко.

За смъртта на приятелката си Елена Завялова вече знаеше, предния ден се бе обадила на Лариса вкъщи и нейната свекърва й бе съобщила страшната вест.

— Мислехме да се видим днес — с треперещ глас говореше Елена, миниатюрна брюнетка с изопната по формите й снежнобяла до синкаво престилка. Доценко я намери на работа в болницата. — Тя ми

се обади по телефона в началото на седмицата, разбрахме се да се чуем в петък, да уточним часа. А Нина Максимовна каза...

Едра прозрачна сълза бързо се търкулна по бузата ѝ и се скри под брадичката.

— Кога ви се обади Лариса, в кой ден?

— Във вторник.

— По кое време?

— Вечерта, към девет часа. Ами да, точно така, във вторник аз бях на работа до осем, а тя ми се обади къщи, значи вече съм се била прибрала.

— В какво настроение беше?

— Нормално, както обикновено. Ларка изобщо беше много спокойна, рядко се нервираше.

— Колко време не бяхте се виждали?

— Около два месеца, струва ми се.

— Защо сте се срещали толкова рядко? — учуди се Михаил. — На мен ми казаха, че сте много близки приятелки.

— Моята работа е на смени, работя и извънредно, грижа се за болни срещу допълнително заплащане, само със сестринската заплата не се живее, нали разбирате. Но постоянно се чувахме по телефона, разговаряхме дълго. Обикновено тя се обаждаше, когато оставаше за през нощта в ателието.

— Охо, така значи?

Става по-топло, нещо се очертава... Защо Лариса не се е обаждала от къщи, от апартамента на Ритер?

— Е, какво чудно има? Когато две приятелки си говорят, не им трябват нито съпругът, нито свекървата. Те им пречат.

Така е всъщност. Нищо подозрително. Между другото, дали не е била тази брюнетката в леглото с Лариса, когато Ритер и сестричката му са цъфнали неочаквано в ателието? Защо пък не? Добро хрумване. Приятелка лесбийка. Как ли да се провери това, без никой да се обиди?

— Лена, а вие омъжена ли сте?

— Да. Защо?

— Нищо, просто попитах. Отдавна ли?

— Не много, по-малко от година.

— Съпругът ви и Лариса познават ли се?

— Разбира се. Тя беше и на сватбата ни, и на гости ни е идвала. И днес трябваше... смятахме да...

Лена тихичко се разплака, но бързо се овладя.

— А вие ходили ли сте на гости у Лариса?

— Да, в ателието.

— Ами вкъщи? Имам предвид не там, където тя е живяла с майка си, а в дома на семейство Ритер.

— Не, не съм ходила там. Не биха ни оставили да си поприказваме. Ние с нея обичахме да поседим в ателието, да пийнем кафе, някакво леко вино, да си побъбрим.

— Някой идвал ли е у Лариса едновременно с вас? Да речем, някоя приятелка или приятел?

— Не. Винаги си бяхме двете.

Хайде пак. И с майка си били само двете, и с приятелката — двете. Нищо, за което да се хванеш, нищо, което да насочва към други хора.

— Напоследък Лариса оплаквала ли се е, че някой я заплашва? Може би е станала нервна, неспокойна?

— Да я заплашва ли? — повтори въпроса Лена. — Не, нищо такова. Нито е изглеждала неспокойна.

— Може да се е случвало нещо странно. Спомнете си, Лена.

— Странно... Ами не знам, само това...

— Какво? — моментално наостри уши Доценко.

— Постоянно ѝ се обаждаше някаква жена.

— Каква жена?

— А аз откъде да знам? И самата Ларка не знаеше. Прибере се вкъщи, свекърва ѝ казва, че я търсил женски глас, жената не се представила и но заръчала да ѝ предадат нищо.

Еее, той пък веднага се улови за думите... Голяма работа, обадила се някаква и не се представила. Такива неща се случват всеки ден.

— Само веднъж ли се е случило? — попита отчаяно той.

— Там е работата, че не. Тази жена я е търсила около половин година, и то винаги, когато Ларка не си е била вкъщи. Лариса не беше успяла нито веднъж да говори с нея. При това свекървата, Нина Максимовна, я уверявала, че не се е обаждала една и съща жена, а все

различни. Че тя добре запомняла гласове и тези определено не били на един и същ човек.

— И Лариса дори не е предполагала кой може да я е търсил?

— Двете с нея си припомнихме всички, които може да са били. Обадохме се на всички стари приятелки, дори на такива, с които не се бяхме виждали сто години, на всички познати — не открихме кой я е търсил. Спомням си, цяла вечер седяхме в ателието и въртахме телефони. Така и не разбрахме.

Ето това вече е тема за разговор. Само че с кого? Не и с Лена Завялова — определено. За това трябва да се разговаря с Нина Максимовна, която е чувала тези гласове по телефона. Може би и с Ритер — и той е имал щастието да чуе неизвестната дама. Или тези обаждания са същата такава измислица на сина и неговото майче като наркоманията на Лариса?

Между другото, за наркотиците. Нали Лена работи в болница, ето, ще попита нея.

— Знаете ли, Лена, какво ми каза Валерий Ритер? Че Лариса е била наркоманка.

— Какво? — Сълзите, вече готови да потекат, пресъхнаха, очите й се изпълниха с изумление. — Ларка — наркоманка? Ама как е могло да му хрумне?

— Неведнъж намирал у нея опаковки от силно действащи лекарства — излъга Доценко.

Е, всъщност не излъга много. Нищо че опаковките е намирала домашната помощница, а не съпругът — нали ги е имало тези опаковки.

— Ах, това ли... — Лена успя да се усмихне. — Аз й ги давах.

— Вие?

Ето сега вече Доценко дълго не можа да затвори устата си от изумление.

— Защо, Лена? За какво й бяха празните опаковки?

— Искаше да направи картина... Такава, разбирате ли, необикновена, не с бои, а цялата от опаковки. Нещо агитиращо против наркоманията. Догодина в Германия ще се състои международна изложба „Художници против наркотиците“ или нещо подобно, та тя искаше да представи картина на тази изложба. Трябваша й опаковки

именно от наркотични вещества. Празни. Това не е нарушение, аз питах завеждащия отделениято и старшата сестра, те ми разрешиха.

Ха така, ето го откритието. Само че в задачката се пита: ако Лариса Ритер е събирала празни опаковки, за да създаде произведение на изкуството, къде са те? Произведение все още няма. Но и опаковките ги няма, поне при обиска на дома и в ателието не са били намерени. Е, и как да разбираме всичко това?

---

[1] Московски инженерно-физически институт. — Б.пр. ↑

[2] Домашно произведена спиртна напитка. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 14.

При бившия годеник на Лариса Ритер Доценко не рискува да отиде сам. По думите на майката на Лариса и на нейната приятелка Лена Завялова Владимир Харченко бил служител на милицията и дори заемал някакъв пост там, едва ли не в главното управление. След срещата си със Завялова Михаил се върна на работа, събра всички данни за Харченко, дълго се чеса по главата и повика на помощ Селуянов. Разбира се, по принцип би трябвало да действа чрез ръководството, все пак е колега, но времето, времето, времето... То не достигаше. Просто нямаше никакво време. Съботата беше към края си, а в неделя вечер Олшански щеше да попита какво е свършено. Дотогава нямаше и цяло денонощие.

— Я стига, та ние в нищо не го подозираме, трябва ни само за да съставим по-подробна характеристика на Лариса — успокой го опитният Николай, който се отнасяше към инструкциите и негласния ред повече от пренебрежително. — Същевременно ще поразпитаме и за Ритер, може Лариса да му е разказвала нещо интересно. Защото нали знаеш какво ни е наредено? Да разкриваме семейни тайни и стари истории. Да си поговорим с бившия годеник е просто задължително. Като с мъж. Имаме ли адресчето?

— И адреса, и телефона.

— Ти вече потърси ли го, разбрахте ли се за среща?

— Още не, засега се съветвам с теб.

— Ами не се обаждай тогава. Сега ще отидем кротичко, ще погледнем как стоят нещата там, а ако той не си е вкъщи, тогава ще помислим как е по-добре да постъпим. Къде живее той твой Харченко?

— В района на „Новослободская“.

От кантората е един хвърлей, ще отидеш пеша, докато аз се придвижа. Къде ще се срещнем?

— Той живее на „Краснопролетарская“.

— А номерът?

Доценко му продиктува пълния адрес.

— Охооо — веднага коментира Селуянов, който познаваше Москва като собственото си жилище и помнеше местоположението на почти всички елитни сграби. — Всички милиционери да живеехме така, здраве му кажи. Но там няма охрана, знам със сигурност. Хайде да се срещнем на ъгъла на „Краснопролетарская“ и „Садовое колцо“, ще бъда там до половин час.

Точно след половин час Николай пристигна с колата си на уговореното място.

— Е, как е, много хора ли успя да разпиташ в съботния ден? — попита той Миша, който потреперваше от студения вятър с контешкото си леко яке.

— Двама. Майката и приятелката на Лариса Ритер. А ти?

— И аз двама. Прекарах половината ден в компанията на Зоя Петровна Кабалкина. Защото, когато е до ровене, трябва да се рови от сътворението на света. После прескочих и до бившия съпруг на Волкова, поприказвахме си за Анита Станиславовна.

— И какво излезе? — поинтересува се Доценко.

— Че мадам Волкова е глупава и нещастна, но се преструва на умна и щастлива. Нещо такова. Нищо интересно.

— А при Кабалкина?

— Там е още по-зле. Но нещо с Любочка не ми е съвсем ясно. Спомняш ли си, Серьожка Зарубин казваше, че любовникът ѝ я зарязал? Е, сега се разбра, че този любовник е немец.

— Германия, Австрия, Швейцария?

— Нямам представа, и Зоя Петровна не знае.

— Откъде тогава знае, че е немец?

— Ами Зоя Петровна чула как Люба разговаряла с него на немски. Отишла, разбираш ли, в банята, заключила се там, та да не я чуе никой, и чуруликала ли, чуруликала... А след два дни потънала в дълбока мъка, от която и до днес не била излязла. И знаеш ли кое е странно?

— Ако ми кажеш, ще науча. — Доценко отново потрепери под пронизващия вятър. — Само че хайде да побързаме, защото съвсем се вкочаних.

Закрачиха по-бързо.

— Та значи така. Люба цял живот се доверявала на майка си и ѝ разказвала всичките си любовни истории. Нищо не криела. А за този

немец Зоя Петровна не знае нищо, ама нищичко. Освен че е немец. Та аз си помислих, че може тук да има не любовна, а делова история. С този немец тя е въртяла някаква финансова афера, а сега той или я е измамил и я е оставил без пари, или я е подложил на удари и сега я заплашва разобличаване. Затова е толкова притеснена.

— Защо тогава е излъгала Зарубин, че любовникът ѝ е изчезнал?

— Ох, че си наивен, Мишка, нищо че си женен! — пустоса го Селуянов. — Той наистина е изчезнал, тоя немец, разбираш ли? Тя не може да го намери и не разбира какво става, затова се притеснява. Трябвал ѝ е квалифициран милиционерски съвет какво се прави в такива случаи, как се търси човек, без да се задействат официалните канали. Та затова е измислила, че той ѝ е любовник. Разбра ли? А психоложката Аничкова може да е имала нещо общо, макар и дребно, с тази история. Може да е видяла или чула нещо случайно. С една дума, трябва да установим и да издирим кавалера на Любочка.

Доценко вече искаше да зададе логичния въпрос: „Как да го издирим?“, когато внезапно спря. На петдесетина метра от сградата, към която отиваха, той видя кола, до която стояха двама мъже. Единия от тях той си спомняше много добре, съвсем наскоро беше разговарял с него, само преди няколко дни, когато бе установявал алибито му за момента на убийството на актрисата Халипова. Момче от групировката на Руслан Багаев, по прякор Самсон. Михаил не беше срещал втория, но външността и маниерите му не будеха никакви съмнения: пиле от същото ято. И двамата със свободни тъмни панталони и кафяви къси якета с вдигнати яки, и двамата леко небръснати и приблизително еднакви на ръст. Абе направо близнаци. Разликата беше само, че Самсон имаше дълга коса, прибрана на тила на миша опашка, а колегата му беше късо подстриган.

— Я почакай — подръпна той за ръкава Селуянов. — Защо се е завъртяло насам това аверче на Багаев?

Кое? — напрегнато се огледа Коля.

— Ей онова. Другото не го познавам, само това, с опашката, Самсон, проверявахме го дали няма нещо общо с убийството на Халипова. Слушай, може би Каменская е права и между случая с актрисата и случая с Лариса Ритер има някаква връзка, а? Да не избързваме с Харченко, какво ще кажеш?

— Каменская най-вероятно не е права — авторитетно заяви Николай, — но не е нужно да бързаме, това е вярно. Да вървим, да си поговорим с момчетата. Харченко няма къде да се дене, винаги можем да го намерим.

Те направиха весели физиономии и с отпусната походка приближиха до колата, до която стоеше странната двойка.

— Здравсти, Самсон. — Лицето на Доценко излъчваше доброжелателност и радост по повод неочакваната среща. — Помниш ли ме?

— Че как — кратко отвърна Самсон.

Лицето му, напротив, не изразяваше никаква радост.

— На каква тема кибичим в района на „Петровка“?

— Де е „Петровка“, де сме ние — немногословно, но напълно резонно отговори вторият, подстриганият.

— Абе недей ти, не е толкова далече, съвсем близо е — продължи Миша. — Та все пак, Самсон, какво чакаш тук, а?

— А на тебе какво ти пука, началник? Аз просто си стоя, никого не закачам, не съм убивал твоята актриса, нали ти си го изясни вече. Какво искаш сега?

— Абе... — проточено се включи в разговора Селуянов, разигравайки крайна загриженост и озадаченост, — може и да не си убил актрисата, ама дето се мотаеш тук и никого не закачаш, не ми харесва много.

— Защо пък?

— Нали разбираш, в тази сграда живее заподозрян. Та ние си мислехме, че може той да е... такава де... актрисата. А може и да не е той. Вървахме си така и се съмнявахме. И кого да видим — теб. И всичките ни съмнения тутакси изчезнаха. Някак си, Самсон, лоша работа се получава.

— Я стига, началник. — Самсон говореше все така лениво, бавно, но в очите му се разля тревога. — Не ми пееш по темата. Никой от нашите не е закачал актрисата, нали проверихте.

— Абе наистина — поде отново Селуянов, — и ние си мислехме, че той е проверил всичко както трябва, а излезе, че лошо е проверявал. Много неща са останали неизяснени. Дори го наказаха с мъмрене.

Той хвърли на Доценко строг поглед на придиричлив началник, а Миша веднага, както му е редът, изигра смущение и дори известна

ВИНОВНОСТ.

— С една дума, Самсон, ти сега бързичко ни разказваш кого чакате тук. Ако това няма отношение към актрисата, ние си тръгваме, а вие оставате да чакате. Не разкажете ли обаче, всички дружно се хващаме за ръце и поемаме към „Петровка“, разгеле, че е наблизно. Оставяме твоята кола тук, няма да я заключваме, няма да бързаме и алармата ѝ да включваме, а като стигнем на „Петровка“, начаса ще подшушнем на Гога, че на „Краснопролетарская“ има хубава, скъпа количка. После много има да си я търсиш.

За Гога работеха всички крадци на коли на територията на „Садовое колцо“ и те, от една страна, бяха нечувани майстори в занаята си, а от друга — също толкова нечувани хаймани, които не подбираха чии коли ще задигнат, тоест, тормозеха всички наред, включително всенародно любими артисти и престъпни авторитети. Стига Марката и цветът да им харесат.

Самсон мислеше също толкова бавно, колкото и говореше. От напрежение бръчките на челото му мърдаха, а в такт с това мърдане трепкаха и късите му гъсти мигли. Неговият подстриган колега стоеше с отсъстващ поглед и за нищо не мислеше, от което оперативните работници си направиха извода, че шеф в този тандем е именно Самсон и той ще вземе решението.

— Трябва да се обадя — най-сетне процеди Самсон през плътно стиснатите си устни.

— Давай — разреши Селуянов. — Само че и аз да чувам.

— А няма ли да ти стане много?

— Няма — увери го Коля. — Ей богу, няма. Всичко разбирам, ти си човек подчинен, трябва да получиш разрешение да разговаряш. Уважавам това. Обади се. Но аз трябва да чувам какво говориш. Защото и аз съм човек с началници, ти се подчиняваш на правила, аз — на инструкции. Според мен това е справедливо.

Самсон очевидно не споделяше тази гледна точка, представите му за справедливост бяха малко по-различни. И той не можеше да си позволи да се обади на Руслан точно под носа на ченгето. Но не си позволи и нагло неподчинение. Затова избра компромисен вариант — отдръпна се три крачки назад и се обърна с гръб към детективите. Така се чувстваше по-спокоен.

Очевидно получи разрешение за разговор, защото, докато прибираше в джоба си телефона, бръчките на челото му вече не мърдаха.

— С една дума, така — подзе той. — Тук един човек дължи пари, даден му е срок да ги върне. Още не ги е върнал, иска нова отсрочка. Ние контролираме да не избяга.

— Хубаво го изпя — похвали го Селуянов. — Сега дай същото, ама задълбай. С имена и подробности. Какъв е този човек, как се казва, на кого е задлъжнял, с колко.

— Ама много си досаден — въздъхна Самсон. — Добре, Руслан разреши, темата не е наша, ние само контролираме. С една дума, този човек е продал на един вестник компромат за една фирма, вестникът приел информацията и му платил за това. А после се оказало, че фирмата е чиста като светица след клизма и целият този компромат е пълна лъжа. Фирмата предявила претенции към вестника, нещо като седемстотин хиляди веднага или три милиона при съд. Вестникът казал, че ще плати седемстотин, а на този човек наредили да възстанови парите, щом вината е негова и е дал непроверена информация. Няма нищо общо с актрисата.

— Абе разбираш ли, Самсон — отново захленчи Селуянов, — бих се съгласил с теб, ако ми кажеш имената. Обаче ти нещо ме мотаеш. Някакъв човек, един вестник, една фирма... Аз в тая сграда имам заподозрян, той между другото си има име, а овцата, дето ти я държиш в кошарата, има ли си? Е, аз трябва да знам със сигурност, че имената им са различни, иначе пак ще почна да си мисля за актрисата.

— Е, писна ми вече... Харченко се казва. Владимир Харченко, живее в четирийсет и втори апартамент. Толкоз, доволен ли си?

— А вестникът как се казва?

— „Бизнес вестител“.

— А пострадалата фирма?

— „Практис Плюс“. Е, това ли беше всичко?

— Че как така всичко, какво приказваш, приятелю Самсон! — засмя се Селуянов. — Я кажи какво общо има Руслан с тая история? Да не би той да е чадър на вестника?

— Не, за вестника се грижи Гамзат. — Самсон кимна към мълчаливия си колега. — Ей този е Довлат, неговият човек.

— А фирмата под чий чадър е?

— На Дронов — неохотно процеди Самсон.

— Опала! И защо, старче, разправяш, че това нямало нищо общо с актрисата? Не е хубаво така, не е красиво.

— Е, началник, в хляба си се кълна! Дето актрисата беше женска на Дронов, е едно, а фирмата — съвсем друго. Вестникът иска да му се върнат парите, а на фирмата много ѝ дреме, вече са ѝ платили. Гамзат и Руслан са се разбрали. Така де, Руслан да помогне, двамата са нещо като гаранți на сделката.

— На каква сделка?

— Е, не на сделка, а на договорката, че ако вестникът плати седемстотин хиляди, фирмата няма да вдига дандания, да напада вестника и да го дава под съд с иск за три милиона. Затова стърчим тука двамата: един човек на Гамзат и един на Руслан.

На Доценко му омръзна да стои мълчаливо и да играе провинил се подчинен. Страшно беше премръзнал и му се доця да поприказва. Белким се постопли.

— Николай Александрович, струва ми се, че Самсон казва истината — плахо вметна той. — Не е зле обаче да проверим.

— Ще проверим — зловещо обеща Селуянов. — Ей сега, веднага ще проверим. Кой е главният във фирмата? Кажй едно име, Самсон!

— Игор Василевич Чуйков, той е главният. Попитайте него, той ще потвърди всичко.

— Ще го попитаме, не се тревожи. Кого другиго познаваш?

— И Олег Ахалая. Не му знам бащиното.

— Този пък какъв е?

— Заместник на Чуйков. Край, началник, това вече е всичко. Нищо повече не знам.

— Ами телефончето на Чуйков?

— Не, аз с това не се занимавам. Фирмата е под чадъра на Дронов, а не на Руслан, ние така, само помагаме, правим услуга.

— А вестникът ще потвърди ли? — отново се обади Доценко. — Или само фирмата? Разбери, Самсон, трябва да проверим думите ти. Кой може да потвърди?

За вестника Самсон не можеше да каже нищо определено и обърна питащ поглед към неподвижния си колега Довлат.

— Довлат, защо мълчиш? Питат за вестника, това е въпрос към тебе.

Довлат мълчаливо извади от джоба си визитна картичка на собственика на вестника и я подаде на Селуянов, явно сметнал, че той е шефът. Селуянов прибра картичката и строго погледна Самсон и Довлат.

— Хем си опичайте акъла, всичко ще проверя, нещо много често ми попада пред очите тоя ваш Дронов. Не ми харесва това. Ако нещо не излезе вярно, ще ви намеря. Нали разбирате, че ще ви намеря?

Те дружно и абсолютно еднакво се ухилиха.

* * *

Естествено те не отидоха при Харченко. Върнаха се при колата на Селуянов и Николай веднага включи парното, за да стопли премръзналия Доценко, който вече тракаше със зъби. Якетото на Коля беше евтино и старомодно, но пък практично и топло, с него той можеше да не се страхува нито от вятър, нито от дъжд, нито от студ.

— Как така се е насадил Харченко — разсъждаваше на глас Николай и не се разбираше дали съчувства на колегата си, или сериозно се интересува как е могло да се случи такова нещо.

— Ами лакомия, това е — сърдито избоботи Миша и протегна вледенените си ръце към източника на топъл въздух. — Видя ли в каква сграда живее? С какви, ако мога да попитам, пари си е купил апартамент там? Сигурно е пуснал в оборот оперативната информация, десет процента дава за работа върху случаите, а деветдесет продава на вестници. И нищо не проверява, самозабравил се е.

— Чакай малко, Миша, чакай. Какво се запали? Може апартаментът да е купен с пари на жена му.

— Ох, наивен си ми ти, Колка, нищо че си женен втори път — подкачи го Михаил, цитирайки една фраза, която Селуянов неотдавна бе изрекъл. — Ако една жена има пари, то за какво ѝ е потрябвал сиромаш от милицията? Тя ще си намери по-свестен мъж. Твоята Валюшка работи в паспортната служба, моята Ирка е направо безработна, а на Харченко какво, да не е шотландска принцеса?

— Не бива да си толкова циничен — с учителска строгост отвърна Коля. — Ами ако става дума за любов? Виж сега какво се

получава. Харченко е в безизходно положение, спешно му трябват пари, и то много. Откъде може да ги вземе?

— Може да поиска от жена си — ехидно подсказа Доценко. — Нали си сигурен, че жена му е богата.

— Щом не е поискал, значи не е толкова богата. От кого другико?

— За Лариса ли намекваш? Мислиш, че си е спомнил, че неговата годеница от далечното минало сега е омъжена за милионер, и е решил да се обърне за помощ към нея?

— Нещо такова — неопределено отговори Николай. — Защо, лоша версия ли е?

— Някак не е по мъжки, Коля. Помисли сам. Да се обадиш на жена, която преди почти три години те е зарязала заради богат мъж, стъпкала е любовта ти и я е захвърлила на бунището? И то не просто да се обадиш, за да я питаш как е, а да ѝ поискаш пари. И то да ги поискаш просто така, като подарък, а не назаем, защото няма откъде да ги върнеш. Ти можеш ли да си представиш това?

— Не мога — съгласи се Селуянов. — Но мога да си представя друго. Той ѝ се обажда в момент на отчаяние и ѝ разказва как е закъсал за пари. Понеже се чувства виновна заради предателството си, Лариса сама му предлага своята помощ. Сама, разбираш ли?

— Ама откъде ще има тя такава сума? Стига, Коля, мисли логично. Такива пари се теглят от сметка в банка, а не се вадят от джоба. И после, ако тя имаше толкова пари, съпругът ѝ щеше да спомене, че или го е помолила за тях, или ги е откраднала от домашния сейф.

— Ами ако е продала бижута? — предложи вариант Селуянов. — Съпругът е правил подаръци на Лариса, сигурно много скъпи, особено около времето на женитбата. Тя спокойно може да е имала злато, платина, диаманти на такава сума.

— Това е възможно — оживи се Миша. — Добра идея. Тя има бижута и предлага на Харченко да ги вземе. После ще измисли какво да обясни на мъжа си. Например ще каже, че ги е занесла в ателието за нещо, а от ателието са ги откраднали. Ще инсценира кражба, не е голям проблем. Че какво, Колянич, виж как всичко се подрежда!

— Подрежда се. Лариса занася дрънкулките в ателието, за да ги даде на Харченко. И къде са те?

— Взел ги е убиецът, Коля. Някой е научил, че тя е занесла в ателието ценности, пристигнал е преди Харченко, убил е жената и е взел всичко.

— Тоест, ти си сигурен, че убиецът не е самият Харченко?

— Не знам. Защо му е на него да я убива? Къде е мотивът?

— За да не връща заема.

— Коля, не забравяй, Харченко е наш колега, ченге като нас. Той прекрасно разбира, че с бижутата ще го пипнат още първия ден. Около убийството ще се шуми, съпругът със сигурност ще даде опис на скъпоценностите, Харченко няма да може да ги продаде никъде. А ако вестникът приеме дълга му, изплатен не в банкноти, след убийството и още след първите съобщения в пресата, където са споменати ценностите, ще му хвърлят тези бижута в муцуната и ще поискат зелени американски хартийки. И там хората не са глупаци. Още повече че чадър им е Гамзат, а шегите с него са опасни, това всички го знаят.

— Добре, убеди ме. — Селуянов с наслада запали цигара, отмести седалката назад и протегна крака. — Значи някой трябва да е научил, че Лариса е занесла диамантите в ателието. Освен това този „някой“ е трябвало да знае горе-долу кога Харченко ще отиде да ги вземе, за да не закъснее и да пристигне, когато там няма да е останало нищо ценно. Хайде да помислим кой може да е бил той.

— Да помислим — съгласи се Доценко без ентузиазъм.

Този ден беше толкова дълъг за него... Сякаш трите часа чакане на летището бяха не днес, а миналата седмица. А денят още не беше свършил и той си бе направил сметка, че ще успее да постави новите кранове в новия апартамент. Сигурно нямаше да успее.

— Слушай — внезапно се обърна той към Николай, — да си спомняш случайно от коя дата беше вестникът, в който бе публикуван фалшивият материал против онази фирма? Май се казваше „Практис Плюс“.

— Не само не си спомням, а просто не знам, не съм го чел. Аз изобщо не чета този вестник. Но ти си прав, добре ще е да намерим материала. Важно е да видим кой го е написал. Ние с теб, Мишаня, няма да тръгваме по трудните пътища, ще потърсим по-леките.

Селуянов бързо набра телефонния номер на Каменская.

— Привет на хромите от гладните и уморените — весело я поздрави той. — Искаш ли да окажеш неоценима помощ на

приятелите си? Имаш там компютър, а интернет имаш ли? Прекрасно. Трябва да ми намериш сайта на вестник „Бизнес вестител“ и да видиш кой и какво е писал за фирма „Практис Плюс“. Запомни ли? Браво. Значи така, публикацията е била направена наскоро, в рамките на последния месец, мисля. Виж кой я е подписал и после погледни предидущия период, около година назад — какво друго е писал същият автор. И за кого. Ясна ли е задачата? Целувам те страстно, твой Селуянов. По-късно вечерта ще ти се обадя пак.

— Ей, че си бил нахален — проточи Доценко и не беше ясно какво повече съдържаше тонът му — възхищение или укор.

* * *

Молбата на Селуянов се стори на Настя напълно по силите ѝ, но абсолютно неразбираема. Сигурно момчетата бяха изровили някаква нова информация и ако се съди по нейната делова насоченост, това имаше отношение към Валерий Ритер. Да, наистина, той и майка му бяха повече от странни фигури и бе напълно ясно, че колегите търсят възможни пътища, по които може да попаднат на нещо, хвърлящо светлина върху собственика на голямата консултантска фирма. Жалко, че Коля нищо не обясни, тогава търсенията на Настя биха могли да станат по-осмислени и целенасочени, но какво да се прави, щом не ѝ обясни, значи не е имал възможност. Може да е бързал. Или да е говорел в нечие присъствие.

Вярно, тя имаше малко по-различни планове за тази вечер... Сутринта дойде Чистяков, направиха си чудесна разходка, Настя издържа почти час и ужасно се гордееше с постиженията си. После, както си бе мечтала, дълго седяха прегърнати пред запалената камина и разговаряха за „закона за трите отрицания“ и за загадъчната връзка между болките в крака и психологическите ѝ проблеми. Въпреки очакванията, Алексей не се присмиваше на жена си, слушаше я внимателно, после каза:

— Асенка, аз нищо не разбирам от това, никога не съм чувал за тези неща. Но щом действат, вероятно в тях има нещо. А че действат, за мен е абсолютно очевидно, виждам го и с очите си, и докторът го потвърди вчера.

И се зае заедно с Настя старателно да си припомня случаи от своята и от чужди биографии, които биха могли да илюстрират правилото „не прави, не говори и не мисли нищо, за което не са те помолили“. Понякога излизаше забавно, а понякога плашещо неочаквано и правдоподобно.

Те се увлякоха в този разговор и не го прекъснаха дори когато Чистяков се зае с приготвянето на обяда.

— Очакваме ли някого? — попита той. — Имам предвид гости.

— Мисля, че не — отговори Настя. — Освен ако не цъфне нашият филолог, когато изгладнее по подмосковските пътища.

— А от твоите колеги никой ли няма да довтаса?

— Не, те днес и утре ще развиват активна дейност, Олшански им е определил такива срокове, че нямат време дъх да си поемат.

— Добре, тогава ще сготвя за трима — взе решение Льоша.

И то се оказа правилно, защото филологът автолюбител наистина цъфна. Както и трябваше да се очаква, той отново дълго се стеснява и отказва да обядва, но в края на краищата се остави да го придумат и седна на масата. Когато приключиха с яденето, той заяви, че не иска да досажда с присъствието си и ако Настя се съгласи да отговори на още няколко негови въпроса, той ще ги зададе, ще си запише отговорите и веднага ще си тръгне. Настя нямаше нищо против.

Самарин извади дебела тетрадка, в която няколко листа вече бяха изписани.

— Записах си това, което ми разказахте вчера — смутено поясни той. — Сигурно съм обърнал нещо или съм си измислил друго. Не бихте ли погледнали?

Не ѝ се гледаше. Ако текстът беше отпечатан, Настя естествено би предпочела да го прочете, но да се взира в чужд почерк — а, не, ще прощавате.

— Вие ми го прочетете на глас — помоли тя. — По-лесно ще разчитате почерка си.

След обилния обяд Настя полегна на дивана, зави се с одеялото, настани Самарин във фотьойла и го заслуша. Той нищо не беше обърнал, всичко бе разбрал и го бе записал кратко и ясно. Какво пък, много е възможно от него да стане добър писател на криминални романи. Във всеки случай умът му щрака.

Валентин пристъпи към своите въпроси и постепенно Настя навлезе в процеса, даваше подробни обяснения, припомняше си разни интересни случаи или сложни ситуации. Когато приключи с разтребването на кухнята, Чистяков се присъедини към тях, седна на дивана в краката на Настя и с интерес се заслуша, като от време на време се включваше в разговора. Оказа се, че той знае доста интересни случаи и сложни ситуации из живота на следствието и криминалния отдел на милицията — естествено от жена си, но самата Настя не преставаше да се учудва, че всичко това е останало в главата му. Тя вече бе забравила много неща, а Льошка ги помнеше...

Изведнъж Настя се сети, че искаше да гледа телевизия. Разговорът, който трябваше да бъде кратък, неочаквано се бе превърнал във вечер на спомените и явно се бе проточил. Но колко ли време бе минало? Днес започваше ретроспективна поредица от филми на режисьора Константин Островски по случай неговата шейсет и пет годишнина и в телевизионната програма тя бе прочела анонс за голямо интервю с него. Настя искаше да види с очите си свидетеля по делото за убийство, да понаблюдава неговите маниери, да го чуе как говори. Понякога това беше много полезно.

— Льоша, да не пропуснах предаването? — уплашено попита тя, прекъснала собственото си обяснение защо следователите изискват в някои случаи безпрекословно спазване на закона, а понякога гледат нарушенията през пръсти и дори от време на време ги поощряват.

Чистяков погледна часовника.

— Още половин час — успокои той жена си.

И виж ти номер, точно след половин час се обади Селуянов със своята трудноразбираема молба. Настя отметна одеялото и се смъкна от мекото диванче.

— Ще се кача горе, Селуянов ме моли да вляза в интернет.

— Ами предаването? Нали искаше да го гледаш? — намръщи се Чистяков.

— Льош, запиши ми го на касета, а? После ще го видя.

— Тоя твой Селуянов няма ни срам, ни съвест — мърмореше Алексей, докато се щураше да търси подходяща касета, защото на телевизионния екран вече се нижеха встъпителните надписи. — Какво е това тук?

Той пъкна под носа на Настя кутия с касета.

— Любовен филм, можеш да запишеш предаването на негово място, вече го гледах. Страшна глупост.

Тя се качи на втория етаж, включи компютъра, влезе в интернет. Интересно, защо Селуянов е решил, че този вестник има свой сайт? Всъщност дори и да няма, съществуват много места, където могат да се намерят нужните публикации. Вярно, за това ще отиде повече време.

Но за щастие „Бизнес вестител“ имаше сайт. Настя въведе в търсачката „Практик Плюс“ и веднага получи статията, подписана от Пьотр Маскаев. Наистина публикувана съвсем наскоро. И за какво е потрябвала тя на Селуянов? Срещу втората търсена дума — „Маскаев“, компютърът ѝ върна двайсетина публикации от последните шест месеца, а от началото на текущата година се събраха цели трийсет и осем. Би било пълна глупост да четете всичко това от екрана, дори разполагайки с очила, затова Настя сложи хартия в принтера и разпечата всички статии на Маскаев.

Ето на, сега може да изключи компютъра, да се настани удобно, да сложи пред себе си чист лист хартия и да се отдаде на любимата си работа — анализа.

Слезе долу към единайсет и половина. Чистяков седеше с огромна димяща чаша в ръка и гледаше екшън.

— Нашият автолюбител помоли да ти предам неговото довиждане, не искаше да те безпокои — съобщи Льоша, без да откъсва очи от екрана. — Ако искаш чай, налей си, водата току-що завря.

— Гладна съм — капризно заяви Настя.

— Тогава поседи кротичко, когато прекъснат за реклами, ще ти донеса. Става ли?

— Толкова ли е интересно, че не можеш да се откъснеш? — ревниво попита тя.

— Не мърмори — помоли я мъжът ѝ. — Веднъж на сто години улучвам приличен филм, остави ме да го гледам!

Настя отчаяно махна с ръка и се потътри към кухнята. Вече е съвсем късно, защо Селуянов не се обажда? Нали самият той каза, че ще се обади „късно вечерта“? Къде по-късно от това, дванайсет без двайсет е вече. Възложи ѝ задача, а не се интересува от резултатите. Или толкова е потънал в работата, че няма време да се обади? Или се е случило нещо?

Тя отрязва дебел комат черен хляб, сложи върху него студена пържола, а на масата пред себе си — буркан със съвсем ситни мариновани краставички. Чистяков щеше да ѝ поднесе същото, но затоплено, с гарнитура и в чиния. Нищо, тя и с това ще се задоволи, в стомаха ѝ всичко ще се стопли, а пък и на този орган му е абсолютно все едно дали храната е влязла в него от чинията или от буркана и от хляба. Вярно, не му е все едно, когато в него хвърлят месо с хляб, от тази комбинация той създава наднормено тегло, а с наднорменото тегло трябва да се борим... Е, добре де, веднъж не е страшно, дънките и бездруго вече не се закопчават.

След като довърши месото и хляба и извади от буркана последната краставичка, Настя не издържа и набра номера на мобилния телефон на Селуянов.

— Защо не се обаждаш? — разтревожено попита тя. — Случило ли се е нещо?

— Пепел ти на езика, не предизвиквай съдбата. Тъкмо влизам вкъщи. А ти да не би да свърши работата?

— Свърших я, само че не знам какво точно те интересува.

— Намери ли статията?

— Намерих и статията, и автора, и всичките му публикации от изминалата година. Той, между другото, е доста плодовит.

— Видя ли нещо?

— Коля, ами че аз не знам за какво да гледам! — ядоса се Настя. — Ти ме използваш на тъмно. Да беше казал веднага какво ти трябва, от работата ми щеше да има повече полза.

— Аска, и аз не знам какво ми трябва — призна Николай. — Почакай, ще ти се обадя от градския телефон, че батерията ми всеки момент ще падне.

Той ѝ се обади и разказа накратко на Настя за днешната им среща с мутрите на Багаев и Гамзат.

Та си помислих, че ако Харченко е черпил информация от един и същ източник и я е предавал на един и същ журналист, по публикациите може някак да се проследи. Разбираш ли, той може да се е обърнал за помощ към приятели, към бившата си годеница, а може и към своя източник. В смисъл, ти ме подведе, даде ми невярна информация, сега помагай да се оправя, давай пари. Да речем, източникът няма пари, но нали Харченко може да е обсъждал с него

варианти към кого другиго може да се обърне. И може да му е разказал, че Лариса се е съгласила да помогне, обещала е да му даде пари или бижута. Самата Лариса едва ли би казала на някого другиго, че дава подаръците от съпруга си на бившия си любовник, така че от нейна страна изтичането на информация за бижутата е малко вероятно. Виж, от страна на Харченко то е напълно възможно. Той със сигурност не е казал на съпругата си, защото е неприлично да вземаш такива ценности от бившата си любовница. А на източника може да е казал. И този източник може да не е удържал на изкушението — или лично е отишъл да я обере, или е продал сведенията, или е наел някого. Парите са сериозни, бих казал дори — луди пари.

— А не са ли това ваши свободни съчинения? Защо вие с Мишка сте решили, че Харченко е молил Лариса и тя се е съгласила да му помогне? Това май сте си го съчинили — усъмни се Настя.

— Отначало си го съчинихме, а после измислихме как да го проверим.

— И какво, проверихте ли го?

— Как да ти кажа. — В гласа на Селуянов зазвуча дяволита усмивка. — Непряко. Косвено. Отидохме при Ритер и го помолихме в наше присъствие да провери дали всички бижута на Лариса са си на мястото.

— И се оказа?...

— Че ги няма. Не всичките, разбира се, едно-друго е останало. Но по-голямата част липсват. Кутийките си стоят в сейфа, но повече от половината са празни. Според Ритер са изчезнали украшения с едри диаманти, много скъпи. И най-важното, представяш ли си, той дори не може да уточни кога именно са изчезнали, защото кутийките са си на мястото, а и през ум не му е минавало да поглежда вътре в тях. Виж, щом и досега мутрите наглеждат Харченко, значи той не е върнал парите на вестника, следователно не е успял да ги вземе от Лариса. Изобщо, колкото повече разсъждаваме с Мишка, толкова повече всичко се свежда до източника, от когото Харченко е получавал информацията. Това е единственият човек, с когото той може да е обсъждал ситуацията и начините за излизане от нея.

— Ясно. А ти не се ли страхуваш, че щом се доближиш до този извор с жива вода, той с всички сили ще се юрне при Харченко да му

доложи? И после, ако — не дай си боже — се изясни, че си сбъркал, ще си имаш сума ти неприятности.

— Ася, това вече си е мой проблем — да направя така, че да не се завтече, и аз не съм расъл в саксия. На мен ми трябва само да открия този източник.

— Ето, сега вече ми е ясно какво ти трябва. Можеше веднага да ми кажеш. А между другото, не ти ли е хрумвало, че Ритер може всъщност не днес, а много по-рано да е открил изчезването на диамантите и от яд или от ревност да е застрелял жена си?

— Не ми е хрумвало — озадачено призна Селуянов.

— Ами нека ти хрумне — посъветва го Настя.

— Дявол да го вземе, хем е толкова просто... А къде ги е дянала?

— Например може да ги е подарила на таен любовник. Или на приятелка лесбийка. Впрочем убийците понякога се издирват не по мотива, а по оръдието на престъплението. До трупа на Лариса Ритер, доколкото си спомням, е бил намерен пистолет „Берета“. Забравил ли си за това?

— Абе аз не съм забравил, но и при оръжейниците има опашка, както при всички. Чакаме отговор.

— Нали се хвалеше, че имаш връзки при тях. Лъжеше ли ни?

— Не, не съм ви лъгал. Имам връзки по хладното оръжие, а по огнестрелното — никакви. И после, кой съм аз? Случаят с Ритер е на „Петровка“, а аз съм нещо като жалък придатък. Виж, ако от понеделник Олшански обедини делата, ще имам пълни права.

— Аха, и задължения също — промърмори Настя.

Тя взе съставената по статиите на Маскаев таблица и започна подробно да разказва на Селуянов за резултатите от своите търсения.

Екшънът, по който Чистяков толкова се беше заплеснал, свърши в дванайсет и половина. До този сладостен момент Настя, която не обичаше такива филми, седя в кухнята, взирайки се в съставената таблица и опитвайки се да съзре нещо в нея. Нищо не откри. Дали беше уморена, дали пък затъпяла от безделието... Или пък там наистина нямаше нищо.

Звуците от стрелба зад стената утихнаха, в кухнята надникна Чистяков.

— Намери ли какво да хапнеш? Браво, самостоятелно момиче. Е, какво, ще си лягаме ли, или искаш да гледаш онзи режисьор?

Искаше ѝ се да го види. Но не по-малко ѝ се лягаше. И ѝ се спеше.

— Хайде да съчетаем двете неща — предложи тя. — Да приготвим леглото, да легнем, аз ще гледам, а ти ще почетеш.

Настя си изми лицето и зъбите, навлече пижамата и с наслада се изтегна в прохладното легло. Льоша се зачете, а тя превъртя записа и се загледа в интервюто на режисьора Островски. Маестрото на родното кино правеше впечатление на пропил се, но умело гримиран човек. Във всеки случай, за своите шейсет и пет години изглеждаше много добре, но говореше доста посредствено... През живота си Настя бе виждала много пияни в различна степен и намиращи се в различни стадии на алкохолизъм хора, така че лесно можеше да определи кога един човек злоупотребява с алкохол — дори той в момента да е абсолютно трезвен.

— Изглежда страхотно — промърмори полугласно тя. — Сит, доволен, муцуната му не се побира в екрана.

— Между другото — веднага реагира Льоша, без да откъсва поглед от книгата, — нашият приятел филологът каза, че на живо Островски бил много по-слаб, в смисъл, не бил толкова пълен. Казвали са ми, че телевизионният екран прибавя визуално няколко килограма.

Настя си спомни приятелката на Юра Коротков и се съгласи, че това май е истина. На екрана актрисата Ира Савенич изглеждаше много по-едра, отколкото бе в действителност. И вече заспивайки, Настя Каменская реши, че за нищо на света няма да се съгласи да я снимат за телевизията, докато отново не започне да се побира в дънките си.

Сякаш някой ѝ бе предложил да я снима...

* * *

През нощта в събота срещу неделя Миша Доценко спа почти щастлив. Все пак бе успял да постави новите кранове. А най-важното — двамата с Коля Селуянов бяха направили колосален пробив в разкриването на убийството на Лариса Ритер.

Но още към обяд в неделя щастието се изпари. По телефона му се обади Валерий Ритер.

— Исках да ви съобщя, че всички накити на Лариса се намериха. В гласа му не прозвуча нито радост, нито въодушевление. Впрочем каква ти радост, когато утре ще погребваш жена си. От друга страна, Ритер може би играеше някаква своя игра, как да му вярваш...

— Къде?! — едва не изкрещя Миша.

— У майка ѝ. Току-що ми се обади Светлана Евгеньевна и помоли да взема диамантите, били у нея. Вчера била в такова състояние, че не се сетила за тях.

— Как са попаднали у нея? — обезкуражено попита Михаил.

— Лара ги дала на майка си да ги поноси. Лара много обичаше Светлана Евгеньевна, искало ѝ се е майка ѝ да изглежда добре и да носи скъпи украшения. Самата Лариса никога не ги сложи.

— Защо?

— Не обичаше диаманти. Предпочиташе други камъни. Всичко, което слагаше, си е вкъщи, вие видяхте тези накити.

— Но вие защо сте ѝ купували диаманти, щом не ги е носела?

— Съпруг с моето положение трябва да купува на жена си диаманти, а не обикновена бижутерия. И после, това е добро капиталовложение.

— Благодаря ви, че се обадихте, Валерий Станиславович — с потиснат тон заговори Доценко. — Моля ви непременно да ми позвъните, когато получите накитите. За мен е важно да знам дали всичко си е на мястото, или все пак нещо липсва.

— Ще ви позвъня — хладно обеща Ритер.

Ето и края на приказчицата. Хем каква приказчица беше — чудна, просто прекрасна.

ГЛАВА 15.

Кой знае защо, Настя не се изненада, когато чу съобщението на Миша Доценко, че ценностите на Лариса Ритер никъде не са изчезнали. Задействаният още в петък в кабинета на следователя Олшански механизъм на „разнищване“ на събраната информация не бе спирал нито за секунда, дори по време на сън или на задушевни разговори с Чистяков, и резултатите от това „разнищване“ говореха, че диамантите на семейство Ритер трябва да се намерят. И те се намериха. Само че бе необходимо да се провери още едно нещо. Поточно, щяха да го проверяват после, като начало то трябваше поне да се напипа.

Настя отново включи компютъра и сложи пред себе си снощната таблица. Бе сигурна, че ще успее да намери далеч не всичко, но ако догадката ѝ беше вярна, все нещо непременно щеше да изскочи. „Никога не е било да не е имало нищо...“ Кой го беше казал? Тя вече не си спомняше, но самата фраза повтаряше редовно. Винаги има нещо. Всичко оставя следи. Въпросът е само в уменията да намериш тези следи. Е, то се знае, и в късмета, къде без него.

Тя реши да не обядва, задоволи се с чашка кафе и нарязана на малки късчета шоколадова вафлена тортичка, която Чистяков ѝ донесе горе. Заплесната в работата си, Настя напълно забрави за дънките, които не се закопчаваха, и за решението си да употребява изключително нискокалорични продукти. Сепна се едва когато излезе от интернет и започна да събира падналите от несръчното ѝ движение и пръснали се по целия под листове със записки. Още щом се наведе, тесните дънки напомниха за себе си. Около пет секунди Настя се колеба и умува дали да се разстройва и кори, или не си струва, накрая реши, че май не си струва. Защото радостта ѝ все пак беше по-силна. Нейната догадка се потвърди.

Интересно, какво ли ще каже за това Олшански? За седем вечерта е определена среща у него, Льошка ще я закара до Москва и ще я остави у Олшански, а той, докато детективите се съвещават, ще си

свърши някоя работа из града. Май смяташе да ходи на автосервиз, да му боядисат някаква драскотина на колата.

— Льоша, ще излезем ли на разходка? — попита тя, когато слезе долу.

— Ти ще излезеш.

— Ами ти?

— Аз ще почета, днес трябва да довърша тази монография, а утре бързичко да напиша рецензия за нея, всички срокове вече минаха.

— Жалко — откровено се огорчи тя.

Искаше ѝ се да поговори с мъжа си за Анита Волкова, да му зададе въпроси, по които той определено беше по-наясно от самата Настя. Но и той си има работа, не само тя, и кой е казал, че работата на Льошка е по-маловажна? Добре, тя ще има време да му зададе въпросите си по пътя към Москва — не е близо, могат да обсъдят много неща.

Тя добросъвестно се разхожда колкото трябва, после удовлетворено забеляза, че кракът я заболя истински едва накрая, някъде около четирийсет и петата минута. Невиждан прогрес!

В пет и половина потеглиха за Москва.

— Льоша, можеш ли да ми кажеш по какво инженерно-физическият институт се различава от всички останали технически вузове? По-точно, по какво се е различавал преди двайсет и пет години?

— Ама че въпрос — не скри учудването си Чистяков. — Това какво е, просто любопитство или ти трябва за работата?

— За работата.

— Интересно си живеете вие. Трупове ви днешни, а информацията за техническите вузове — с четвъртвековна давност. Сигурно искаш да ти разкажа и за разкопките в Троя?

— Не, за Троя няма нужда, кажи ми за МИФИ.

— Ами какво да ти кажа... Измежду всички технически вузове в онези години МИФИ и Физико-техническият бяха най-елитните. На първо място беше именно Физтехът, на второ — МИФИ. Да се влезе в тях беше трудно, без победи в училищни олимпиади по физика и математика нямаше смисъл дори да опитваш. Разбира се, имаше и изключения — във всички институти вземаха например майстори на спорта, за да играят за институтските отбори. Завършилите после

работеха предимно в секретни учреждения: космос, отбрана, атомна индустрия. Подготвяха ги за научни работници и преподаватели. Ти ми обясни откъде този интерес, защото не знам какво да ти кажа.

— Този интерес, Льошик, произлиза от необходимостта да разбере защо едно момиче, завършило гимназия със златен медал, което може с лекота да влезе във всяко висше учебно заведение, победителка в олимпиади по математика, избира именно МИФИ, а после става много слаб специалист. Щом не е била в добри отношения с физиката, защо е започнала да се занимава с нея? Та тя би могла да избере какво ли не, със златен медал пътищата почти към всеки институт са били отворени за нея. Когато е завършила гимназия, тя е знаела два чужди езика, могла е да влезе например в Института за чужди езици или във филологически факултет. Значи в МИФИ е имало нещо, което я е привличало. Е, аз искам да разбере какво е било то.

— Може да е живеела някъде наблизко? — предположи Алексей.
— Това се случва понякога. Човек избира вуз по-близо до дома си, стига там да я има неговата специалност.

— Не, не, и аз си помислих това. До Физтеха ѝ е било още по-далече, защото той е на „Долгопрудни“, но и до МИФИ разстоянието е било твърде голямо.

— Слушай, тя да не би да е някоя грозотия?

— Откъде пък ти хрумна това? — смая се Настя.

— В МИФИ и Физтеха винаги е имало съвсем малко момичета и много момчета. Тоест, шансът да си намери съпруг там е много по-голям, отколкото в кой да е друг институт.

— Не, Льоша, тя е рядка красавица. Твоята версия не върви.

— Жалко — засмя се той, — инак бих могъл да се гордея, че съм дал приноса си за разкриването на ужасно убийство. Все за същата А. С. Волкова ли ме питаш?

— За нея — кимна тя. — Не можем и не можем да се оправим с тази жена.

— Защо, какво ѝ има? Да не би да се окаже жестока убийца и маниачка?

— Е, чак пък толкоз! Просто имаме версия, че някой целенасочено създава проблеми на хора, свързани с едно и също семейство, и търсим някаква дълбоко скрита семейна тайна. А знаеш ли как се търсят стари семейни тайни?

— Не знам. Разкажи ми.

— Изучават се подробно житейските пътища на всички членове на семейството и се търси някоя необяснима, нелогична стъпка. В живота на А. С. Волкова всичко е било логично и обяснимо, освен избора на института. Затова се вкопчих в този факт.

— А не е ли по-лесно да попитате самата нея? — напълно резонно забеляза Алексей.

— По-лесно е — съгласи се Настя. — Само че тя ще отговори, че е обичала физиката, харесвало ѝ е да се занимава с нея и не е подозирала, че ще стане слаб учен. Това е то отговорът.

— Откъде знаеш, че ще отговори именно така?

— Съпругът ѝ неведнъж ѝ е задавал този въпрос. И е получавал именно този отговор.

— Ами ако тя наистина до безумие е обичала някое момче, което е кандидатствало именно за МИФИ, и го е последвала, за да не се разделят? Историята познава такива факти.

— Едва ли.

— Защо?

— Не се вписва в характера ѝ. И после, ако беше така, майка ѝ щеше да знае за това. А майка ѝ не казва нищо подобно.

Тя помълча малко, загледана през прозореца към мрачните мокри есенни улици. Бившият съпруг на Волкова смята, че Анита винаги е живяла по принуда. Какво може да я е принудило да кандидатства в инженерно-физическия институт? О! Гениално! Още в гимназията е завербувана от западно разузнаване и е изпратена във вуз, чиито възпитаници до един работят в секретни обекти, така че Анита да ги снабдява с информация, представляваща държавна тайна. Пфу, каква глупост! Как може да ѝ хрумват такива идиотщини...

— Ася, паметта ли ме лъже, или ти ми каза цялото име на Волкова? Стори ми се, че имаше нещо неруско в него — върна я на земята гласът на съпруга ѝ.

— Анита Станиславовна — машинално отговори Настя. Анита... Какво е това име? Откъде е дошло?

— Нейната кръстница е испанка. Майката на Анита е била бременна точно по времето на фестивала на младежта и студентите, сприятелила се с момиче от Испания и то предложило да стане кръстница на детето. В онези години още не умеели да определят пола

на детето преди раждането, затова майката на Анита и онази испанка измислили две имена — за момче и за момиче.

— Аха, ясно. И как е живяла тя после с такова име? В онези времена имената са били стандартни, необичайните някак не са се приемали добре.

— Ами прекрасно си е живяла. По всичко личи, че тя никога не е забравяла, че нейната кръстница е от Испания, затова е изучавала страната, нейния език, културата ѝ. Дори се научила да танцува фламенко. И на китара свирела прекрасно, завършила музикално училище. Льоша, не разбирам каква е връзката. Какво общо има нейното име?

— Името — нищо общо. Испания обаче има дори много общо.

— Ти какво, за шпионаж ли си помисли? — с подозрение попита Настя. — Изхвърли това от главата си.

— Е, какъв ти шпионаж, Асенка — избухна в смях Чистяков. — За друго говоря. Ти колко момичета, които знаят испански, си срещала? Не възрастни специалистки лингвисти или преводачи, а именно ученички.

— Себе си — гордо заяви тя. — И още пет, с които учехме заедно. Всъщност в Москва имаше испанско специално училище, но май беше единствено в целия град. Тоест, такива момичета е имало най-много триста, та дори и по-малко.

— И много ли от тях се учеха да свирят на китара?

Настя погледна мъжа си с възторг.

— Ама колко си умен само, Льошка! Та тя е свирела не само на китара, но и на саксофон, това е огромна рядкост сред жените. А такива, които са танцували фламенко, изобщо не е имало. Освен Анита Ритер. Тя е била уникална. Винаги е искала да бъде различна. Затова е избрала институт, в който учат малко момичета. С нейната външност, че и с два езика, че и с китара и саксофон, че и с фламенко, че и сред момчета физици, и то в институт, където е пълно със секрети и държавни тайни. Оттук и двете дисертации, по-бързо, докато не е навършила трийсет, та да не е като всички. Да бъде звезда. Неповторима и недостижима. Чрез танците, испанския език и китарата тя е създала от себе си „испанка“, а чрез саксофона и физиката рязко се е открила от женската среда. При това не се е доближила до мъжката, защото е била много красива и към нея винаги са проявявали интерес

много мъже. Тоест, тя не е станала мъжкарана, винаги е оставала истинска жена, която не прилича на никоя друга.

— Значи все пак мога да се гордея със себе си — направи извод Алексей. — Нашият разговор ти донесе съществена полза. И после какво? Можем ли да смятаме, че си заловила убиеца?

— Да бе, ще ти се — помръкна Настя. — Ни най-малко.

Стана ѝ безинтересно да мисли за Анита Волкова. Ако версията ѝ беше правилна, това нямаше отношение към нито едно от трите престъпления. Е, стана по-разбираем характерът на Анита Станиславовна, нищо повече. От избора на институт не изплуваха никакви семейни тайни.

Пред блока, където живееше Олшански, бе паркирана колата на Коля Селуянов, но ръждивата жигула на Коротков не се виждаше. Беше вече седем и двацет и Настя се бе притеснила, че закъснява, но бързо се успокои, като разбра, че не е дошла последна при следователя. Чистяков потегли към автосервиза и обеща да се върне да я вземе към десет часа.

* * *

Съпругата на следователя Олшански винаги много сериозно се отнасяше към импровизираните съвещания, които мъжът ѝ периодично организираше в дома си. Печеше огромно количество блини, млинове и козуначени кифлички, нареждаше всичко това на голямата маса заедно с купички с мед и конфитюр, изпращаше дъщерите си на срещи, у приятелки или на кино, а тя самата отиваше на гости у съседката, но отскачаше на всеки половин час, за да стопли чайника и да запари пресен чай. Тя много обичаше мъжа си, грижеше се за здравето му и казваше:

— Ако аз не ти създавам всички условия за седенки в домашни условия, ти ще ги правиш в неделя в службата си. Добре знам как свършва това.

В превод на общоразбираем език тази сентенция означаваше/че в неделя при неработещ бюфет, да не говорим пък за стол, съпругът ѝ ще седи цял ден гладен или ще се храни със сухоежбина, а това е вредно за храносмилателната система, ще забравя да проветрява опушеното от

детективите помещение, а това е опасно за дихателните органи, ще се чувства зле и съответно ще се нервира и ядосва, което пък е вредно изобщо винаги и за всичко.

Съпругата на следователя Олшански беше лекарка, невролог. И това обясняваше всичко.

Настя гледаше с тъга отрупаната с лакомства маса, постоянно усещайки как коланът, крепящ незакопчаните ѝ дънки, се връзва в талията ѝ. Тя специално го бе закопчала по-стегнато, защото знаеше какви съблазни я чакат в дома на Олшански и не беше уверена, че ще успее да им се противопостави. Особено силни емоции предизвикаха у нея блините, които като слънчево златисто хълмче грееха точно пред носа ѝ. Господи, откъде да вземе сила за волята си!

— Ти защо не ядеш? — шепнешком я попита седналият до нея Селуянов. — Да не ти е зле нещо?

— Толкова съм надебеляла, че не ми се закопчават дънките — също шепнейки, тъжно съобщи тя.

— Стига бе! — не повярва Коля. — Според мен, както си беше слаба, такава си и сега.

— Дънките са на друго мнение. Не мога да се напъхам в тях. А инак съм ужасно гладна.

— Я стига, от две блини нищо няма да ти стане. Дай да ти сложа.

— Не! — развика се Настя с такъв ужас, сякаш ѝ предлагаша усойница, напълнена с жаби, в сос от хлебарки.

Присъстващите моментално впиха погледи в нея.

— Ти какво, Павловна? Селуянов да не ти предлага нещо неприлично? Да не би да иска да се ожени за теб? — както винаги, пръв реагира Зарубин.

— Така де, Каменская, защо крещиш? — подзе домакинът. — И чинията ти е празна. Нещо не е наред ли?

Настя реши да не усуква и да си каже истината. Не ѝ повярваха, затова трябваше да повдигне дългия си пуловер и да покаже своя позор.

— Дааа, горката — съчувствено каза Олшански. — Искаш ли да ти донеса ябълчица?

Тя се съгласи да хапне ябълка и я излапа на един дъх — толкова беше гладна.

— Добре, щом не ядеш и устата ти е свободна, ти ще започнеш — нареди следователят. — Намисли ли нещо през двата ДНИ?

Настя беше намислила. В случая с Лариса Ритер те бяха разгледали възможностите за измама от страна на всички, подозираха в лъжа или просто недобросъвестни, пристрастни показания Валерий Ритер, майка му, домашната помощница, майката на убитата Лариса. И нищо не излизаше, както и да го въртяха. Но не бяха предвидили един човек: самата Лариса. Всички са казвали истината, а тя е лъгала. И тогава се подреждаше почти всичко.

Лариса навремето не е напуснала Владимир Харченко — каза Настя. — Разбрали са се така. Лариса се омъжва за богаташа Ритер, той полага всички усилия да я наложи като художник и да я направи известна, след което тя се развежда с него и се връща при Харченко. Именно затова майката на Лариса е останала с измамното впечатление, че дъщеря ѝ бързо е взела решението да се омъжи за Ритер. Изобщо не е било бързо. Лариса се е срещала с Ритер доста дълго и през цялото това време двамата с Харченко са обмисляли своята комбинация, а тя естествено нищо не е казала на майка си. Но е имало един нюанс: как да направят така, че Ритер да пожелае да помогне на жена си, и как да направят така, че той да не я търси много като партньорка в леглото, а най-вече да не настоява за деца. Отговорът: да се престори на нежна, наивна и безпомощна, първо, и на наркоманка, второ. Ако не се бодее, а уж взема хапчета, практически е невъзможно измамата да се разкрие. Ту е весела, ту потисната, ту възбудена, ту сънлива, ту не яде с дни, ту има зверски апетит. Капне капчици в очите си — и зеницата се стеснява или разширява, както е по-удобно. Ето ти и цялата картина на наркотичната зависимост. А за да бъде всичко достоверно, трябва периодично да дава на мъжа си и на другите обитатели на жилището възможност да намират празни опаковки от силно действащи лекарства. Историята с картината за изложбата в Германия е чиста измислица, там не се планира такава изложба, проверих. Именно затова нито майката на Лариса, нито нейната приятелка Лена, Завялова някога са ходили на гости на семейство Ритер. Лариса се е виждала с тях на други места. Представяте ли си колко шокирани са щели да бъдат, ако вместо разумната, спокойна и прагматична Лариса видят една вятърничава глупачка? А в присъствието на съпруга и свекървата си Лариса не би могла да бъде друга. Това е много уморително — да се

преструваш на нещо, което не си, в продължение на дълги месеци. Оттук и продължителното „заседяване“ на Лариса в ателието под предлог за усърдна работа. Това е бил, така да се каже, първият етап от операцията.

— Ама че истоория — проточи Зарубин. — И колко такива етапа е имало?

— Три — уверено отговори Настя. — Поне така ми се струва на мен. През втория етап Лариса открива, че да се преструва на наивно момиче, което освен това има навик да се тъпче с хапчета и да заспива на най-неподходящи места, е твърде интересно. Можеш да чуеш много неща, докато мъжът ти говори по телефона или със своите служители в офиса. И да видиш много неща сред книжката на бюрото в кабинета му. И ѝ хрумва идеята да събира тези интересни неща и да ги подарява на любимия си Харченко, с когото продължава да се вижда. А той, на свой ред, може да ги използва както за служебни интереси, тъй като се занимава с икономически престъпления, така и за да печели пари, като ги продава на пресата. Днес няколко часа бях в интернет и открих, че повечето фирми и компании, за които журналистът Маскаев е писал разни разобличителни материали, малко преди излизането на статиите току-що са били създадени или реорганизирани, или са сменили дейността си, разширили са се, разделили са се, слели са се и така нататък. С една дума, в тях са ставали промени, в хода на които те може да са търсили услугите на фирмата на Ритер. И всички техни работи и хлъзгави проблеми са били известни на Ритер и той със сигурност ги е обсъждал на глас или лично, или по телефона.

— А как можем да докажем това? — веднага попита Олшански. — На думи всичко това е хубаво, но как ще го докажем?

— Това е ваша грижа, господин следовател — позасмя се Настя. — Моята работа е да го измисля. После е дошъл третият етап, който лесно се доказва. На Владимир Харченко нещо му е писнало. Дали се е уморил да дели Лариса с мъжа ѝ, дали любовта му е отминала, дали нещо друго, но той се е оженил. И е криел този факт от Лариса. Но тя е научила някак. Можете ли да си представите как се е почувствала? Омъжила се е за необичан мъж, периодично си ляга с него, от сутрин до вечер играе различни роли, преструва се на наркоманка, носи на милия Володечка информация, та той да прави кариера и между другото — пари, а той какво прави в отговор на това?

— Не е хубаво — поклати глава Селуянов, — не е красиво.

— Говедо недно — съгласи се Миша Доценко, който до този момент бе седял мълчаливо. — Такива трябва да ги трепе човек.

— Няма да ти избяга. — Олшански хвърли остър поглед към Доценко и отново го премести към Настя. — И какво прави нашата Лариса? Решава да си отмъсти?

— И то как! Отива при генералния директор на „Практис Плюс“ и предлага услугите си. Планът е следният: тя организира изтичане в пресата на клеветническа информация за фирмата и след като статията излезе, господин Чуйков — като невинно оскърбен — предявява иск към вестника. Така оправя финансовото си положение. А човекът, продал информацията на вестника, е оцапан от главата до петите. По-просто казано, Лариса решава здравата да накисне неверния си любовник. И успява. Това е цялата песничка.

— Е, това може лесно да се провери. — Олшански лапна поредната кифличка, като предварително я топна в паничка с мед, и Настя трескаво преглътна. — Утре още рано сутринта някой от вас ще отиде при Чуйков и ще му покаже снимката на Лариса.

— Ами аз мога и сега да отърча — веднага скочи Селуянов.

— Вече имам и телефончетата му. Да звънна ли?

— А снимка имаш ли?

— Нямам — смути се Коля.

— Аз имам. — Миша Доценко извади от портфейла си и му подаде снимката.

— Виж го ти, какъв е прибран — промърмори следователят.

— Обади се, Коля, уговори среща. А ти, Каменская, не бързай, песничката още не е доизпята. Ти сигурна ли си, че Харченко е убил Лариса?

— Почти съм сигурна.

— Като отмъщение ли?

— Мисля, че по-скоро от яд. Та него са го притиснали за седемстотин хиляди долара, а информацията му е дала Лариса. Той е отишъл да я моли да му помогне, щом това е станало по нейна вина, а тя му е изтърсила всичко, което мисли за него. И за женитбата му в частност. Може и за нещо друго. Скарали са се, били са бесни един на друг.

— Абе Харченко от по-рано си е бил вбесен, инак е нямало да вземе със себе си пистолет — каза Доценко. — Той е отишъл не да моли за помощ, а да иска и да заплашва.

— Логично — съгласи се Олшански. — За пистолета засега нямаме сведения. Местопрестъплението е огледано лошо, дежурният следовател, който е правил огледа, не си е свършил работата и не е открил никакви следи, позволяващи да се идентифицира убиецът. Остава ни само надеждата да бъде идентифицирано оръжието.

— И Харченко да си признае — добави Доценко. — Знаете ли, ченгетата най-лесно пропяват, отдавна е забелязано. Никой не знае защо, но е факт. Ако го притиснем грамотно, сам ще си каже всичко.

— За да го притиснем грамотно, приятелю, трябва да се търсят факти, факти, факти — ядосано го прекъсна следователят. — А ние засега имаме само мисли.

— Защо, лоши ли са мислите? — огорчено попита Настя.

— Мислите са прекрасни. Но голи. Трябват им дрешки. Между другото, сред тези прекрасни голи мисли аз така и не чух обяснения нито за странните обаждания на неизвестните жени, нито за лесбийката, с която съпругът е заварил Лариса. Или тя се е преструвала и на лесбийка?

— Защо не? Възможно е — подзе Зарубин. — За да не спи с мъжа си.

В стаята надникна Селуянов, облечен с яке.

— Тръгвам за Чуйков — съобщи той. — Щом науча нещо, веднага ще се обадя.

Секунда по-късно вратата се затвори след него.

— Не — поклати глава Доценко, — да се преструва на лесбийка, за да не спи с мъжа си, е рисковано. Ами ако я изгони и поиска развод? Тя обаче не желае да се развежда, не може да отиде и при Харченко, той вече се е оженил.

— Лариса може да е смятала, че щом не я е изгонил заради наркотиците, и заради това няма да я изгони — възрази Настя. — Там има семеен принцип: кирливите ризи да не се изнасят на показ. Така че в определен смисъл Лариса се е чувствала в пълна безопасност. Но всъщност вие сте прави, тези жени от телефона и онази в леглото не пасват на схемата. Ако се е преструвала на лесбийка и наркоманка, за да не спи с мъжа си, Лариса е трябвало сама да си организира

обаждания по домашния им телефон с женски гласове. А тя е казвала на приятелката си, че не разбира кой я търси по телефона. И с леглото не се получава. Лариса не може да е знаела, че мъжът ѝ точно в този ден и час ще отиде при нея в ателието.

— Значи какво излиза? — зададе напълно уместен въпрос Зарубин. — Че я е убил някой друг, а не Харченко, и цялата схема рухва?

— Серьожа, хайде да не слагаме кюфтетата в една тенджера с мухите. Мухите отделно, кюфтетата — отделно. Има една версия с Харченко и тя е достатъчно стройна, за да обясни деветдесет и пет процента от събраната по случая информация. Но има още пет процента, които не попадат в тази схема. Значи това е съвсем друга схема, която може да няма никакво отношение към убийството. Но ако ние установим точно, че не Харченко е убил Лариса, значи именно тези пет процента са свързани с убийството — търпеливо обясни Настя.

Звънецът на вратата иззвъня уверено и настойчиво. Олшански отиде да отвори и тутакси от антрето долетя възбуденият глас на Коротков:

— Какво става с блините, Михалич? Всичко ли излапахте, или ми оставихте поне едничка?

— Ще ти стигнат — чу се басовият глас на следователя, — тука сме потънали в скръб, разбираш ли, Каменская е на диета, така че ще получиш изцяло нейната дажба.

Юра нахълта в стаята сияещ и развълнуван.

— Е, момчета...

— И дами — не се стърпя Зарубин.

— Момчета и една дама — не позволи да го смутят Коротков, — само се опитайте да кажете, че съм лош заместник-началник на отдела. Докато вие тук си тъпчете търбусите...

— Не всички, Павловна гладува. Не ѝ се закопчават панталоните — веднага я наклепа Сергей.

— Докато всички вие, освен Аска, тъпчете ненаситните си търбуси, аз се потя на трудовия си пост и ви създавам условия за пълноценна почивка.

— И какво изработи? — попита Олшански, натрупа в чиста чиния купчина блини и я побутна към Коротков.

Юра веднага грабна една и я ухапа.

— Сложи си конфитюр или мед — посъветва го следователят. —
Защо да дъвчеш гола блина, не е вкусно.

— На мен ми е вкусно — изломоти Юра с пълна уста. — С една дума, разказвам. С беретата, намерена в ателието на Лариса, миналата година са извършени две убийства, в куршумо- и гилзотеката са налице всички данни. Точно е известно, че ги е извършил някой си Петлецов, но тъй като оръжието тогава не е било намерено, не са успели и да докажат нищо. Преди няколко месеца е извършен арест в един замаскиран сутерен, където се печатали фалшиви пари. Арестувани са шестима души и са намерени много различни неща, включително апарат за печатане на пари и прилично количество оръжие и боеприпаси. Сред арестуваните бил и Петлецов. Но сред иззетото оръжие тази берета пак я нямало.

— Абе там е била — сви рамене Миша Доценко, — просто в суматохата някое от ченгетата, участвали в задържането, я е прибрало. Такива неща се случват много често.

— Мишаня, ти явно не си хапнал както трябва, да не си болей нещо? — Коротков изписа на лицето си тревога и загриженост за здравето на подчинения си.

— От къде на къде?

— Моят мозък например изобщо не работи, когато преям — поясни Коротков. — Мога да мисля само когато съм гладен. А тъй като Мишка разсъждава прекрасно и улучва право в целта, си помислих, че сигурно е хапнал съвсем малко. С една дума, сред служителите, участвали в онова задържане, е било и нашето приятелче Харченко, тъй като той се занимава с икономически престъпления и в частност — с фалшификаторите на пари. Именно Харченко е взел тази берета.

— Аха, който е откраднал капелката, той е убил лелката — пак не се сдържа Зарубин.

— Абе той съвсем ли си е изгубил ума, да убива човек с компрометирано оръжие? — не повярва Доценко. — Та Харченко е професионалист, би трябвало да разбира, че иззет в такава ситуация пистолет със сигурност вече е бил използван при престъпление и не бива да стреля с него.

— Миша, в онзи момент той не е бил професионалист, а човек, задлъжнял със седемстотин хиляди долара и следван по петите от

мутрите на Гамзат и Багаев — тихо каза Настя. — Постави се на негово място и ще те видя колко професионализъм ще остане у теб.

Коротков трескаво лапаше блини, конфитюр и млин. Настя се стараеше да не го гледа. Кой знае защо, вече не ѝ се ядяха блини. Сега ужасно, просто до болка в крака ѝ се ядеше млин. Онзи, със зелето. И ей този, с ябълките. Господи, какъв кошмар с това ядене, дънките и диетата.

Юра зальга първоначалния си глад и сега огледа присъстващите по-внимателно.

— А къде е Селуянов? Защо го няма? Или си мисли, че като не е подчинен на мен, може и у следователя да не идва?

— Отиде при свидетел да покаже снимката на Лариса — обясни му Настя, на която ѝ беше по-лесно да говори, за да не мисли за млиновете. — Ти яж, Юрик, яж, а през това време аз ще ти обясня.

Започна да обяснява бавно и обстойно, защото знаеше, че Коротков ще яде дълго.

— Край — най-сетне обяви той, — сега ще се пръсна. Да, Аска, докато не съм забравил, да ти разкажа една смехория. Разговарям вчера с Афоня, докладвам му как върви работата по случая, а той се мръщи, сякаш е налапал половин лимон, и вика: „Дано Каменская тръгне скоро на работа, без нея за нищо не ви бива, никакви резултати. Какво става с крака ѝ?“. Аз просто се слисах, омекнаха ми и глава, и крака. Защото от него добра дума не можеш дочака, а пък Аска изобщо не може да я понася, това го знаят всички. И не щеш ли, такова изказване! Естествено аз се правя на наивен, не се тревожете, гражданино началник, всичко върви по график, след две седмици подполковник Каменская ще бъде в строя. И веднага ще разкрие всички престъпления, които чакат нас — както кървавите, така и не много кървавите. А той ми отговаря: „Ти я включи в работата, кажи, че аз я моля. Тя непременно ще ви подсказва нещо умно“. Не, можете ли да си представите такова нещо? Афоня да похвали Аска, да се поинтересува от здравето ѝ, да отправи молба към нея... Най-важното — молба! Просто умът ми не го побира.

Той въпросително впери поглед в Настя, очаквайки, че тя някак ще обясни промените в поведението на началника. Но тя само сви рамене. Нищо не може да обясни. Не разбира как работи „това нещо“, но — работи! Или всичко това не е нищо повече от случайно

съвпадение? Сега не е нито времето, нито мястото да се обсъжда загадката, с която тя се занимава вече две седмици.

— Да, приятели — направи равносметка Олшански, — всичко това е просто прекрасно, имам предвид Харченко, но нямаме основания да обединим убийството на Лариса Ритер с убийството на психоложката Аничкова. Аз мислех, че до утре сутринта вие ще ми намерите такива основания, но вие не сте помръднали и на крачка по отношение на изравнянето на семейните тайни. Аз не ви припирам, на мен и случаят с Ритер ми стига, но знайте, че нямам право да привличам към работата Коля Селуянов. Ако само от безкористни приятелски чувства той се съгласи да ви помага — може, разбира се. Но няма да мога да му възлагам задачи и да му давам указания. Така че имайте това предвид.

Те отново потънаха в обсъждането на трите убийства — споделяха съображения, уточняваха подробности, но не формулираха никакви нови идеи. Жената на Олшански периодично идваше, наливаше чай, отнасяше празните чинии и донасяше нови, с планини от млинове и кифлички...

Към десет и нещо пристигна Чистяков, готов да закара жена си в Болотники.

— Льоша, нека да почакаме малко — помоли Настя. — Селуянов всеки момент ще звънне с нова информация. Само ще изчакаме да се обади и веднага тръгваме, а? А сега хапни малко.

— Асенка, във века на мобилните телефони човек не се страхува да се отлъчи от мястото си — каза Алексей. — Пък и ние не отиваме в тундрата, а на вилата, където има телефон. Щом научат нещо, колегите ти веднага ще ти позвънят.

Стана ѝ неудобно. Каква егоистка е! Вече минава десет, трябва да пътуват толкова надалече, а Льошка утре ще става рано, за да не закъснее за работа. Разбира се, той иска да тръгнат веднага, за телефоните също е прав, а тя, както обикновено, не е права.

— Да тръгваме. — Настя стана от масата и отиде да се облече.

Миша Доценко се обади, когато вече пресичаха Околовръстното.

— Чуйков идентифицира Лариса. Само че тя се е представила като Ксения. А всичко останало е точно както ти каза.

— Защо толкова време не се обади? Вече се измъчих от нетърпение.

— Ами Чуйков дълго не искал да пропее. Наложило се Колка два часа да го придумва. Защото аферата е грозничка, съгласи се.

Настя се съгласи. Добре беше, че генералният директор на фирма „Практис Плюс“ бе потвърдил нейните предположения. Добре беше, че беретата се оказа свързана с Харченко. Всичко това беше хубаво. Можеха да смятат убийството на Лариса Ритер за разкрито.

И все пак имаше нещо дразнещо. Настя чувстваше, че през цялото време изпуска нещо. И то важно.

ГЛАВА 16.

В понеделник сутринта Настя Каменская стана заедно с мъжа си в шест и половина. Не че искаше да извършва подвиг с ранно сутрешно ставане, трябваше само да осъществи една акция, измислена през нощта. Докато Чистяков се бръснеше и вземаше душ, тя извади от едно чекмедже найлонова торбичка и започна трескаво да събира в нея всичко, което би могло да подрони решимостта ѝ да спазва диетата. Открай време не можеше да изхвърля продукти, сърце не ѝ даваше.

Кифличките, третината вафлена тортичка, останала от вчера, шоколадовите бонбони, двете неначенати бурканчета ягодов конфитюр, половината останал пакет краве масло и двайсетсантиметровото парче сурово пушен салам — всичко това грижливо бе подредено в торбичката и изнесено при входната врата. Настя понечи да сложи в торбичката и парчето кашкавал, но се отказа и го пъхна обратно в хладилника.

— Льошик, събрах ти там суха храна, вземи си я в работата, ще имаш с какво да пиеш чай — съобщи тя, когато мъжът ѝ, избръснат, с мокра коса и благоухаещ на възгорчива тоалетна вода, дойде в кухнята с намерението да закуси.

— Ами ти защо си станала? — учуди се той. — Можеше да си поспиш още.

— Сега ще се върна да си доспя. Само искам да съм сигурна, че ще махнеш отгук цялото това изобилие. Защото, като ми се набива в очи, нямам сили да не го ям.

Тя предвидливо бе оставила в кухнята две кифлички, малко парченце масло и бе нарязала салам, та Льоша да има какво да закуси. Чистяков си наля кафе и пристъпи към закуската.

— Асенка, струва ми се, че се притесняваш за глупости — каза той. — Каква ти диета, помисли само! Ти си на четирийсет и две, а не на осемнайсет години, не си манекенка или кинозвезда и ако си напълняла с два-три килограма, това не е трагедия. Я по-добре да ти купя нови дънки, с един номер по-големи, и ще забравиш за калориите.

Хайде, а? В края на годината ще ми дадат премия, така че няма да се разорим.

— Не — решително отхвърли Настя любезното предложение, — въпросът е принципен. На четирийсет и две години съм, както ти правилно забеляза, работя в държавно учреждение, а не продавам на пазара, така че не мога да си позволя и зиме, и лете да ходя с едни панталони за всякакви случаи. Отначало едни дънки, после втори, после приличен панталон, после костюм. Ако започнем така, няма да има край, постоянно ще изникват нови нужди. А ние с теб не сме толкова богати, че да си сменям целия гардероб. Ще отслабвам.

— Ами дерзай тогава. — В гласа на Алексей нещо не прозвуча оптимизъм. — Желая ти успех.

Той стана, остави празната чаша в мивката и отиде да се облече.

След като изпрати мъжа си, Настя отново се пъкна в леглото и уютно се сви на кълбо. Колко е хубаво, че може още да си поспи, а когато се събуди — да се поизлежава под топлото одеяло, защото не е нужно да бърза за никъде. И не е нужно да пътува за някъде под студения есенен дъжд. Колко е хубаво, че си счупи крака и сега може да се наслаждава на неочаквания отпуск. Господи боже мой, какви мисли й се въртят в главата...

Тя задряма, а когато се събуди, разбра какво я бе тревожило снощи. Все й се струваше, че изпуска нещо, не се сеца за нещо. Сега разбра каква е работата.

Анита Волкова открай време е искала да бъде уникална, да не прилича на никого. На този стремеж са били подчинени цялото й детство, цялото й юношество, младостта й. И накрая какво? Системен администратор във фирма. Нищо изключително нито като статут, нито като позиция, жените на такава работа едва ли са по-малко от мъжете, дори да са по-малко, разликата е незначителна. Нима Анита Станиславовна се е примирила с краха на собствената си представа за себе си? Та нали тя е искала не просто да бъде уникална, тя искрено е смятала себе си за такава, а вече на второ място се е стремяла околните да признаят това. От самото си раждане тя не е била като всички, защото във времената на желязната завеса е носела име, дадено й от момиче от далечна, прекрасна, недосегаема страна, за която можеш да четеш в романите, но не и да посетиш. Анита е изоставила науката преди пет години, когато е била на четирийсет. Дълго време е стояла

без работа, опитала се е да дава частни уроци, разпращала е до големи и малки фирми своите документи, но никъде не са я вземали, защото компютърната грамотност на потребителско ниво е напълно достатъчна за двайсетгодишно девойче със свежа муцунка, на което може да не плащаш много, но е абсолютно недостатъчна за четирийсетгодишна сериозна дама, която би искала да получава заплащане, съответно на научната ѝ степен на доктор на науките. Волкова е отишла да се учи, лесно е усвоила програмирането, тъй като, макар и лош физик, е била добър математик, намерила си е работа, но нито работата, нито заплащането ѝ са били такива, че да я открият рязко от всички останали хора. Всичко е станало най-обикновено. Как се е приспособила към това Анита Станиславовна? Четирийсет години е живяла с определена представа за себе си и изведнъж рязко се е отрекла от нея? Защо? Какво се е случило в живота ѝ, та Анита Волкова да се съгласи да бъде като всички?

Или нищо не се е случило? И тя страда и продължава да се стреми да докаже на себе си и на всички останали собствената си неповторимост? И ако е така, какво следва от това?

Ами от това следват какви ли не неразбираеми неща... Само че Настя има твърде малко информация, ще трябва по-подробно да разпита Серьожа Зарубин, който обстойно се е занимавал с Анита Волкова. Може да изплуват някои важни неща.

* * *

Филологът Самарин пристигна в три часа. И както обикновено, изхаби първите петнайсет минути за извинения. Този път — задето дошъл не в пет, както са се разбрали, а по-рано. Днес излязъл прекалено рано от къщи, шофирал до умопомрачение и ужасно се уморил, заболели го гърбът, кръстът, раменете му сякаш се налели с олово и вече по никакъв начин не можел да остане зад волана.

— Не се тревожете, Настя, ако нямате време да се занимавате с мен, няма да ви досаждам, нося си и книга, ще поседя и ще си почета, няма да ви преча.

— Не, не ми пречите — усмихна се тя. — Само дето имаме проблем с яденето.

— Искате ли да отида до магазина и да купя каквото трябва? — веднага предложи Самарин. — Не е далече.

— Не е там работата. Започнах строга диета, продукти вкъщи колкото щещ, но такива, каквито мъжете обикновено не ядат. Замразен карфиол например или броколи... Нямам дори хляб, да не говорим за месо, масло и салам.

— А кашкавал имате ли? — попита той.

— Имам.

— Може да сготвя карфиол с кашкавал, много е вкусно.

— Умеете ли? — учуди се Настя.

— Аз — не, какво говорите. Жена ми го прави така. Ако искате, ще ѝ се обадя и ще я попитам за рецептата.

— Попитайте я — съгласи се Настя.

Защо пък не, може да се окаже дори вкусно. Май и Льошка веднъж бе сготвил същото и на Настя ѝ хареса. Но как го бе направил — тя не бе гледала и не знаеше.

Валентин набързо се посъветва по телефона, записва си нещо в своята дебела тетрадка и радостно се обърна към Настя:

— Оказа се, че всичко било много просто. А ако има яйца, ще е прекрасно.

Яйца нямаше, решиха да опитат без яйца.

— А вие защо сте на диета? Проблеми със стомаха ли? — попита Самарин.

— С теглото — мрачно го информира Настя. — Трябва непременно да отслабна.

Разговорът за пълнота и наднормено тегло в съчетание с присъствието на филолога автолюбител и с одевешните ѝ мисли за Анита Волкова я накара да си спомни за режисьора Островски. Самарин бе казал на Льошка, че в живота Островски не изглеждал толкова едър и пълен като на телевизионния екран. Може би се познават или някак са общували? Ами ако ѝ се усмихне късметът и Валентин ѝ разкаже за режисьора нещо, заслужаващо вниманието ѝ? Та нали разследването на убийството на актрисата Халипова още не помръдва, версията, че в него са замесени Дронов и Багаев, изобщо не се потвърждава, а други версии както нямаше, така и досега няма.

— Вие добре ли познавате Островски? — попита тя, стържейки кашкавал на ситното ренде.

— Кого?

— Константин Фьодорович Островски, режисьора.

— Изобщо не го познавам. Не съм го виждал отблизо.

Какво е това? Стори ли ѝ се, или в говора на филолога се появиха изпълнени с необяснимо напрежение паузи?

— А къде сте го виждали? — продължи да пита Настя, без да поглежда Самарин.

Кашкавалът незнайно защо изведнъж взе да засяда по дупчиците на рендето и не искаше да се движи свободно нагоре и надолу. Ръцете ѝ ли треперят, какво има?

— Аз ли?

Протака, печели време, задава глупави въпроси. „Аз ли?“ Ами кой друг, Настя не пита себе си, нали. Защо той се развълнува толкова?

— Вие, Валентине. Нали сте го виждали?

— Амми... да, виждал съм го. Защо?

— Къде?

— Къде ли?

Пак печели време. И с магазина се поизложи. Нали е пристигнал откъм шосето, а магазинът се намира в обратния край на селото и Самарин не може да е минавал покрай него. Значи е идвал тук по-рано, обикалял е из Болотники. Защо? И защо нито веднъж не е споменал за това? По дяволите, къде на първия етаж бяха копчетата за тревога? В спокойно състояние Настя си спомня местоположението им, но започне ли да нервничи, всичко ѝ изхвърква от главата. А, да, едното копче е тук, в кухнята, под масата. Добре, да седнем до масата, да запалим цигарка, да си починем. По-близо до копченцето.

— Валентин Николаевич, хайде да сложим край на игричките — напълно миролюбиво предложи Настя. — Вие неслучайно се озовахте в тази къща. Причакали сте мъжа ми, стояли сте с гумата в ръце, разиграли сте спектакъл. Много умело сте го разиграли, признавам ви го. Постигнахте целта си. Запознахте се с нас, идвате тук. Защо? За какво ви е нужно това?

Самарин седеше с отпуснати рамене и гледаше някъде в пода. Не избухна в смях заради измислиците ѝ, не се опита да иронизира мнителността на Настя, не се възмути. Значи е истина.

— Как се сетихте? — попита той след известно време.

— Знаете къде е нашият магазин, макар че не би трябвало да го знаете. И явно не искате да отговорите на въпроса къде сте виждали режисьора Островски. Не съм имала никакви гениални прозрения, вие сам се изтървахте. Е, слушам ви, Валентин Николаевич.

— Вие имате ли деца?

— Нямаме.

— А аз имам. Син, с когото не ми провървя. Но той е мой син, единственият, и аз го обичам. И съм готов да го спасявам на всяка цена. Вие трябва да ме разберете...

— Ще се постарая. — Настя говореше милостиво, но със свободната си ръка за всеки случай напипа спасителното копче.

— Преди около три седмици Сашка много се промени, стана нервен, раздразнителен, започна да креци на майка си. Заклучваше се в стаята си. Той и по-рано не беше образцов син, имали сме проблеми с него... Но сега това излезе извън всякакви рамки. С жена ми бяхме много настоятелни и изтъргнахме от него... Това беше ужасно. Дори не можехме да повярваме.

Самарин млъкна. Настя търпеливо изчака, после зададе въпрос:

— Какво ви разказа синът ви? Какво е направил?

— Убил е човек. По-точно, не само той... Тоест, искам да кажа, че са били двама... Сашка и неговото приятелче.

— Как се е случило това?

— Наели са ги.

— Какво?!

— Да, да, наели са ги. Платили са им, за да убият някаква жена. Те дори не са знаели защо. Просто са я убили за пари. Боже мой, колко е отвратително това! Поне да беше в сбиване, случайно, тогава бих могъл да го разбера.

— Каква жена са убили?

Настя едва се сдържаше да запази тона си спокоен и мек. Само така можеше да получи от Самарин ясни отговори. Искаше ѝ се да го подтикне, да бъде напориста, бърза, но той можеше да се уплаши и да се затвори в себе си. Той щеше да разказва само докато това приличаше на приятелски разговор. За него Настя сега не беше милиционер, който веднага ще се втурне да арестува сина му, а човек, от когото можеше да поиска съвет.

— Не знам. Сашка също не знае нито коя е тя, нито как се казва. Човекът, който ги е наел, им е дал адрес и снимка.

— Помните ли адреса?

— Имам го записан. — Той се засуети, заразливства тетрадката си.

— А снимката къде е?

— Вкъщи. Какво да правя, Настя? Ако арестуват Сашка, никой няма да му повярва, че са го използвали, всички ще мислят, че е убил с цел грабеж, а той нищо не е взел от тази жена...

— Откъде знаете? Толкова безрезервно ли вярвате на сина си?

— Не му вярвам... Тоест, не на всичко вярвам... Човекът, който е наел момчетата, им казал, че жената ще носи в себе си голяма сума пари, няколко хиляди долара, че тя постоянно носела в себе си тези пари. И че момчетата могат да ги вземат като заплащане за работата си. Но у нея намерили само две банкноти по петстотин рубли и дребни. Не носела дори никакви украшения.

— Тоест човекът, който ги е наел, не им е платил нищо? — уточни Настя.

— Там е работата, я! Убийството не му е струвало нищо. Въвлякъл е момчетата, измамил ги е, а сега, ако арестуват Саша, онзи ще излезе сух от водата. И ще бъде невъзможно да се докаже, че той ги е наел.

Каква каша обаче е в главата на този филолог! Не правоохранителна дейност трябва да изучава, а криминално право. Тоя идиот, неговият син, изобщо не е нужно да доказва, че са го наели, защото убийството, извършено по поръчка, е много по-тежко престъпление от убийството с цел грабеж. На него му е по-изгодно да се защитава по по-лекия член от кодекса и да си мълчи за поръчителя. А нещастният му баща продължава да мисли, че някакъв лош, зъл чичко е въвлякъл, измамил, оплел неговото клето момченце и ако този чичко бъде намерен и привлечен под отговорност, всички веднага ще видят колко чисто и неопетнено е неговото синче.

Тя погледна разтворената тетрадка. Адресът, на който бе живяла жертвата на двамата млади глупаци. Хубав адрес, познат. Преди около три седмици. Значи те са убили Галина Василевна Аничкова. И кой ли ги е наел, много интересно. Синът на Самарин не лъже, Аничкова обикновено не е носела в себе си големи суми, във всеки случай не ги

е донасяла у дома си, а в момента на убийството тя се е прибирала вкъщи. Момчетата не са взели от нея и украшения, защото тя наистина не е носела. Паша Дюжин бе обяснил на Настя, че по време на работа кинезиологът сваля от себе си всички метални предмети: пръстени, верижки, гривни, часовник, обици. А ако работи много и постоянно, дори не слага всичко това без специална необходимост, за да не се налага непрекъснато да ги сваля и слага. Онзи ден Галина Василевна се е прибирала от клиниката по неврология, където се е лекувала нейна пациентка.

— Синът ви може ли да посочи човека, който го е наел?

— Не... Тоест да... Тоест... Той го познава по физиономия.

— А името му знае ли?

— Не.

— Значи не се познават — уточни Настя.

— Не. Този човек спрял при момчетата, когато те... те наричат това купонясване... В един подлез, с часове стърчат там с приятелчето си, не разбирам какво правят... Онзи човек спрял при тях, разменили няколко думи, предложил им да ги почерпи с бира. Те се повлекли след него като магарета подир морков.

— И какво станало после?

— Станало каквото станало. И аз си помислих, че трябва непременно да намеря този човек, та ако арестуват Саша, той да не избяга от отговорност. Да потвърди, че убийството на онази жена е било негова идея. Разбирате ли?

— Разбирам — кимна тя. — И намерихте ли го?

— Намерих го.

— Как?

— Проследих го. По-точно, ние със сина ми... Помислих си, че този човек едва ли би спрял първите срещнати момчета, защото това е много рисковано: ами ако се окажат почтени и умни и го предадат в милицията? Нали може да се случи и това?

— Разбира се.

— Значи той се е оглеждал за подходящи момчета, виждал ги е неведнъж и е забелязал, че те безделничат, мотаят се по улиците, събират се с подозрителни личности, псуват. Но щом ги е виждал много пъти, значи постоянно минава през този подлез. Или не постоянно, но често. И непременно ще мине отново. Така разсъждавах.

— Разумно — съгласи се Настя.

Вярно, нищо не разбира този филолог, но умът му сече, не може да му се отрече.

— Накарах Саша да дойде с мен там и да чакаме. Намерихме едно скрито кътче, откъдето не можеха да ни видят, ако не ни търсят специално, и зачакахме. Стояхме няколко дни, от сутрин до среднощ. И най-сетне Саша го видя. Планът ми се оказа правилен.

— Браво на вас — позволи си Настя лека усмивка. — И какво направихте? Тръгнахте след него ли?

— Да. Аз го проследих. Но не знаех дали живее в сградата, в която влезе, или е дошъл на гости. Трябваше да изчакам да излезе и да видя къде ще отиде после. Чаках цяла нощ. Стоях на отсрещната страна на улицата и чаках. На сутринта той излезе с вестник в ръка и аз разбрах, че живее там или поне редовно нощува.

— И какво направихте, Валя? Започнахте да проучвате кой е?

— Исках... Но не успях. Бях много уморен. Нямаме представа колко уморен бях. Особено след нощта, която прекарах на улицата. Реших да се прибера, да се изкъпя, да поспя, да хапна, а после да се върна на мястото и да реша как да действам по-нататък.

— И защо не се върнахте?

— Върнах се. Но не можах нищо да предприема. По-точно, страхувах се. Пред сградата стояха милиционерски коли, а след известно време този човек излезе заедно с друг мъж, те си поговориха малко и вторият мъж се качи в една патрулка.

— А поръчителят на убийството? С него ли се качи?

— Не, той си купи цигари от будката и се върна в сградата. Но аз се уплаших. Отначало си помислих, че милицията вече знае, че този човек е поръчал убийството, и сега той ще стоварва всичко върху Саша и ще снема от себе си всякаква отговорност, а Саша и неговото приятелче ще се окажат единствените виновни. После, когато видях, че не го арестуваха и той се прибра къщи, се уплаших още повече. Защото реших, че той е успял да се оправдае. И остава само въпросът кога ще дойдат да приберат Саша. Сигурно постъпих неправилно, но толкова се бях притеснил и объркал... Настя, вие разбирате ли ме?

— Разбирам ви — отново успокои тя Самарин. — Разказвайте, какво направихте по-нататък?

— Помислих си, че трябва някак да се запозная с милиционера, който пусна поръчителя.

— Защо?

— За да разбера какво всъщност става и кого подозират в убийството на жената. Искях да се ориентирам в ситуацията.

Горкият филолог! Прочел е много книжки, нагледал се е на филми и си мисли, че може ей така просто да се запознае със служител от криминалния отдел или със следовател и да научи от него всичко. Не, не че е трудно да се запознае, само че те не биха разказали нищо на никого. А започне ли новият познайник да проявява повишен интерес към случая, върху който се работи, моментално ще започнат да го подозират. В живота невинаги става като на кино.

— Тръгнах подир него, като търсех подходящ случай да се запознаем...

— А такъв случай все нямаше и нямаше — подсказа му Настя.

— Нямаше — потвърди Самарин.

— И вие карахте след него, докато той ви доведе в Болотники, до тази къща.

— Откъде знаете?

— Ами това е очевидно — отново се усмихна Настя. — И тогава вие решихте, че е по-лесно да се запознаете с мен, а вече чрез мен — с него. Така ли беше?

— Права сте.

— И сте следили къщата, за да разберете как трябва да действате, видели сте мъжа ми, направили сте план и блестящо го изпълнихте. Карали сте след Алексей до Жуковски, научили сте къде си паркира колата и ви е оставало само да почакате той да тръгне към мен. Изпреварили сте го по шосето и сте го причаквали на удобно място с гума в ръцете. Дори сте подслушвали късно вечерта, когато разговарях по телефона пред отворения прозорец. Имаше ли такова нещо? А на следващия ден мъжът ми ви помоли да ме охранявате вечер. От самия вас. Не ви ли беше смешно?

За пръв път от началото на разговора тя даде воля на яда си и веднага се укори за неблагоприятното, но Самарин май не забеляза това. Той беше така потънал в собствените си преживявания, че изобщо малко неща забелязваше.

— Не ми беше — много сериозно отговори той, без да забележи сарказма. — Не ми беше смешно. Беше ми страшно. Много. Разбрах, че ето, запознах се с вас, а и вие работите в криминалния отдел, тоест, колега сте на онзи милиционер, който пусна поръчителя. И сигурно знаете същото, което и той. Отначало мислех, че ви е любовник и идва при вас, когато го няма съпруга ви, и се чудех как да си уредя запознаване първо с вас, а после и с него. После разбрах грешката си и се зарадвах — задачата ми се облекчи. Но много бързо схванах, че съм се заблуждавал. Вие нищо не ми говорехте за онова убийство, изобщо нищо не говорехте за престъпленията, по които работите, а аз не знаех как да попитам, как да подхвана този разговор, че да стигна до онова, което ме интересува. Измислих си лъжата, че искам да пиша криминални романи, но това не помогна. Вие много хубаво ми обяснявахте всичко, но за убийството — нито дума. Е, това е всичко, Настя. Какво да правя? Как да спася сина си?

— Не знам — честно отговори тя. — Страхувам се, че е невъзможно да го спасите. Имам предвид, да го спасите от затвора. Напразно сте се надявали, Валентине, съжалявам, че трябва да го кажа, но всичко е било напразно. Ако не бяхте разиграли този цирк, всичко можеше да се размине. А сега вие сам развалихте всичко, напъхахте се в идиотска авантюра и се подложихте на всички удари. Вие сте филолог, педагог, а не детектив или шпионин, и рано или късно щяхте да направите грешка, а аз щях да я забележа. Начинанието ви е било обречено на провал още в момента, когато сте решили да се занимавате със самодейност.

— И вие нищо ли няма да ме посъветвате?

Той се вкопчваше в Настя като в сламка, но по оклюмания му вид личеше, че вече е разбрал цялата безнадеждност на положението си.

— Валя, мога да ви посъветвам само едно.

— Какво? — оживи се той.

— Това, което винаги получават като съвет престъпниците в книгите и филмите. Вашият син трябва да се яви със самопризнание в милицията, преди да арестуваме поръчителя.

— И тогава няма да го затворят?

— Най-вероятно ще го затворят, но с по-малка присъда. А ако се държи както трябва, до процеса може дори да го оставят на свобода. Не ви гарантирам това, но спокойно може да се случи.

— И няма никакви други варианти? — отчаяно попита Самарий.

— Никакви, Валя. Много съжалявам. Останаха ни два неизяснени въпроса.

— Какви?

— Адресът и отличителните белези на човека, който е наел вашия син и неговия приятел.

Общо взето Настя имаше представа какъв адрес ще каже той сега. Коротков беше дошъл при нея след убийството на актрисата Халипова и след като бе разговарял с Кричевец. Именно пред сградата, където живее Кричевец, филологът е видял Юрка. И отличителните белези, които той щеше да назове, със сигурност щяха да бъдат отличителните белези на каскадьора. Пак там Самарин е видял и режисьора Островски.

Така и излезе.

— За Островски по-подробно, ако обичате — помоли тя.

— Той дойде вечерта, към десет часа, заедно с младо момиче.

Именно, точно така е станало, помисли си Настя. Дотук всичко съвпада, така че Самарин не лъже и нищо не обърква.

— Към дванайсет и половина през нощта те си тръгнаха.

— Кои „те“? — напрегна се Настя.

Към дванайсет и половина си беше тръгнала Юлия. С колата на Островски.

— Островски и момичето — поясни филологът. — Те дойдоха заедно и заедно си тръгнаха. С черен лексус.

Тук обаче нещо не беше наред. Според показанията на Кричевец, Островски и Волкова излизаше, че всичко е било другояче.

— Сигурен ли сте? Точно това ли видяхте?

— Да, точно това, Настя. Имам прекрасно зрение дори по тъмно. Можете да проверите.

— Може би сте видели само момичето, но сте помислили, че щом са дошли заедно, и си тръгват заедно? Припомнете си по-добре, Валя, това е важно.

— Ама моля ви се, прекрасно видях и двамата. Островски седна зад волана, а момичето — до него. После, след около час или може би по-малко, от сградата излезе онзи човек, поръчителят, и с него имаше една жена. Качиха се в една кола и заминаха. Тогава аз ужасно се притесних.

— Защо?

— Помислих си, че щом си тръгва оттам през нощта, значи е бил на гости и отново съм го изгубил. Разбирате ли, те толкова бързо излязоха, буквално се затичаха към колата и потеглиха толкова рязко, че не успях да ги последвам. Моята кола беше малко по-встрани и се забавих... С една дума, помислих, че съм го изпуснал. Нямах друг избор и останах да чакам. Ами ако се случи още нещо, което да ми помогне? Не ми се прибираще вкъщи със съобщението, че съм провалил всичко. Със Сашка толкова дълго го бяхме следили, а излезе, че е било напразно... Разбирате ли?

— Разбирам. Той обаче се върна, нали? Казахте ми, че на сутринта е излязъл от входа с вестник в ръцете.

— Да, върна се. И тримата се върнаха.

— Охо, и тримата?

Настя вече на нищо не се учудваше. Тръгнали двамата, значи двамата, върнали се тримата — значи тримата. Всички са лъгали, освен нещастния Самарин.

— Точно така, тримата. Онзи човек, жената, която излезе с него, и Островски.

— А момичето го нямаше с тях, така ли?

— Нямаше го. Бяха тримата.

— И после какво?

— Нищо повече. На сутринта този човек излезе и аз се прибрах вкъщи.

— Как ви се стори, Островски трезвен ли беше, когато през нощта излезе с момичето? Здравно ли се държеше на краката си?

— Беше много пиян, дори аз го видях. Спомням си също, че се учудих защо в такова състояние тръгва да шофира.

Уффф, ама че ден... Всичко е ясно. Островски блъсва жената с детето и не спира да помогне. Юля изпада в истерия. Островски се обажда на Кричевец... Не, защо? Островски не би му се обадил. Той спира колата някъде и се опитва да успокои актрисата. Не успява. А времето си тече. И тогава самият Кричевец, който е видял, че Островски е заминал пиян, му се обажда да се убеди, че се е прибрал благополучно.

Но режисьорът още не се е бил прибрал. По гласа му и по истеричните крясъци на Юля Кричевец разбира, че нещо се е случило.

Разпитва шефа си по бъдещ филм къде се намират и двамата с Анита тръгват да оправят ситуацията. Вероятно всичко се оказва много по-зле, отколкото са очаквали. Юля настоява да се върнат при мястото на инцидента, да извикат милиция и „Бърза помощ“ и всичко да си признаят. На нея ѝ е лесно да бъде честна и почитена, нали няма тя да лежи в затвора, а Островски. А това не бива да се допуска. Режисьорът трябва на всяка цена да бъде спасен, инак Кричевец ще остане без работа.

Придумват Юля, успокояват я, обещават ѝ, че ще се върнат на местопроизшествието. Тръгват. С двете коли. Естествено отстраняват Островски от волана — той е пиян, Юля също не може да шофира — тя се съдира да плаче. Едната кола кара Кричевец, другата — Волкова. Излизат на отдалечено и достатъчно пусто място и решават въпроса с Юля кардинално. Тя вече на никого няма да каже, че жената и детето са били прегазени от великия режисьор Островски. И никой няма да издирва убиеца, който е блъснал пешеходците, защото убийца е Юлия Халипова. И по колата има явни следи, че е блъснала хора.

Ето защо Юля толкова спокойно е слязла от колата и е позволила да я убият. Тя е познавала убийците си. И тримата. И им се е доверила.

Те са се върнали у Кричевец и са изградили версията за случилото се. Така се е появила историята с телефонното обаждане, което е невъзможно да се провери, защото уж било по градския телефон. Историята за напилия се Островски, който уж отстъпил на любовницата си своя автомобил и заспал мъртвешки сън у домакина си. Историята колко се разтревожили, как търсили Юля по телефона вкъщи, как я издирвали.

Те са обмислили всичко. Грижливо, внимателно. Не са предвидили само нещастния баща, който в наивните си опити да спаси безпътния си син дебнел наблизко и наблюдавал всяко тяхно движение. Били са сигурни, че никой не ги вижда. Просто са нямали късмет.

* * *

Доценко реши да започне отдалече. Можеш спокойно да водиш обикновен разговор, като се преструваш, че просто още веднъж уточняваш подробности и не подозираш нищо лошо. Да приспиш

бдителността на събеседника и после да го гръмнеш с тежката артилерия.

Островски бе трезвен и силно раздразнен от нещо. Това беше много удобно за Миша: напрегнатият човек зле контролира това, което говори, и ако има какво да крие, непременно ще допусне грешка.

— Нека започнем от самото начало, Константин Фьодорович. Защо отидохте на гости у Антон Кричевец?

— Че какво, нужен ли е повод за това? — сърдито се тросна светилото на кинематографията. — Хората си ходят на гости просто така, защото са приятели.

— По-рано вие казахте, че сте отишли, за да му дадете новия вариант на сценария — ненатрапчиво му напомни Доценко.

— Ами да, така беше. Занесох му сценария. Седмия вариант, дяволите да я вземат.

— Коя имате предвид?

— Анита. Все нещо не ѝ харесва, заяжда се с всеки епизод.

— А какво общо има тук Анита Станиславовна? По-рано вие казахте, че Кричевец четял сценариите, защото е трябвало да режисира каскадите. Нали така беше?

— Така, така. Но Анита си имаше своите претенции, затова първо тя четеше сценариите.

— Но какви изисквания може да има тя? — напълно искрено се учуди Михаил.

— Ами нали тя се канеше да изиграе главната роля. — Островски недоумяващо изгледа детектива, който не разбираше такива елементарни неща. — Вие какво, не знаехте ли?

— Не. Никой не е споменавал това. Защо, Анита Станиславовна добра актриса ли е? Виж ти, колко таланти у една жена!

— Абе каква ти актриса! — махна с ръка режисьорът. — Смешна история. Но има природните дадености, така че в моите ръце, без съмнение, би се справила.

— Все пак това е голям риск — да снимате непрофесионална актриса — реши Миша да прояви познания по въпроса. — Обикновено от такива начинания не излиза нищо свястно. Как така не се страхувате, Константин Фьодорович?

— Че на мен какво ми дреме? Ще снимам с нейни пари, не с мои. Ако играе лошо, аз нищо не губя, защото филмът ще е сниман с

майсторска ръка. Тоест — добре, и към мен като режисьор никой няма да има претенции — повтори той, вероятно опасявайки се, че милиционерът, който не разбира от изкуство, няма да оцени определението „майсторска ръка“.

— Искате да кажете, че филмът ще се снима с пари на Волкова? — не повярва на ушите си Миша.

Откъде у нея толкова пари? Впрочем той не знаеше точно колко пари са нужни, за да се снима филм. Може би не толкова много?

— Именно това искам да кажа. Нищо чудно, че Анита не ви е споменала, тя не иска информацията да изтече в пресата преждевременно. Искането да бъде бомба. Неочаквано появяване на екрана на една докторка на физико-математическите науки, и то в главната роля! И там тя ще блесне с всичките си таланти — и с танците, и с китарата, и със саксофона, и с испанския си. А щом тя плаща, аз ще я снимам, както иска.

— И колко струва един такъв филм? — предпазливо попита Доценко.

— Засега сме планирали бюджет от един милион долара — прозвуча нескрито самодоволство в гласа на Островски.

— Един милион?

Охо, охо! И откъде има Анита Волкова един милион долара? Смята да обере банка? Впрочем тя има богат брат, с когото всички разправят, че била много близка. Сигурно ѝ е обещал парите. Да, най-вероятно е станало именно така.

Права излезе Настя Павловна, много права. Не се е примирила Анита Станиславовна със загубата на статута си. Я какво е измислила! Уникалната, различната от всички, единствената по рода си.

Ами ако парите за филма не ги е дал брат ѝ, тогава кой? Какъв друг помощник има Анита Волкова?

Ами тя има и сестра, която се държи крайно подозрително. Върти някакви тъмни афери с немскоговорещ чужденец и изпада в депресия, когато той изчезне и тя не може да го открие. Имаше подозрение, че Люба Кабалкина се занимава с някакви финансови далавери. Дали не за да спечели парици за филма на сестричката си? Заради Анита тя е готова на всичко, това го каза майка им, Зоя Петровна — че Любочка просто умираше от любов към сестра си.

— Трябва да се обадя по телефона — лъчезарно се усмихна Миша. — Може ли да изляза в другата стая? Буквално за минутка.

* * *

— Не ми се искаше да ви безпокоя на работното ви място — учтиво каза в слушалката Зарубин. — Бихте ли излезли от офиса? Ще ви чакам в ресторант „Сирена“, точно до вас е.

— Знам — отговори Кабалкина. — Ще изляза при вас след десетина минути.

Тя дойде не след десет минути, а след двайсет, но нали е на служба, задачи, напрежение. Зарубин и Коля Селуянов вече бяха си споделили всичко и дори бяха изяли по една салатка и изпили по чаша кафе. Кабалкина изглеждаше уморена и измъчена. Явно немецът още не беше се появил.

— Люба, запознайте се, това е мой колега, той работи в Интерпол и може да ви помогне при издирването на вашия приятел — представи Сергей Селуянов.

Коля се надигна от стола си и направи джентълменски поклон.

— Много ми е приятно. Николай.

— Люба. А вие наистина ли можете да помогнете?

— Мога да се постарая.

— Той може, може — подзе Зарубин. — Прощавайте, Люба, онзи път бях жесток и несправедлив към вас. После дълго мислих върху нашия разговор и разбрах, че не съм бил прав. Отначало трябва да изясним какво се е случило с вашия приятел, а после да преценяваме дали той ви обича или не. Нали така?

— Благодаря ви — почти прошепна Люба и отново понечи да се разплаче.

— Не плачете, Люба, недейте, по-добре ни кажете името и всички данни на вашия годеник.

— Джавад Кезоглу...

— Как?! — възкликнаха детективите почти хорowo.

— Кезоглу — повтори тя. — Джавад. А защо толкова се учудихте?

— Не, не, всичко е наред — бързо се ориентира Селуянов. — Просто, кой знае защо, си бях представял, че става дума за европейец.

— Той е турчин.

— С какво се занимава?

— Той... не знам. Сега сигурно с нищо.

— Какво значи „сега“? А по-рано с какво се занимаваше?

— Лете работи в хотел, дава водни мотори под наем. А извън сезона няма работа.

— Отдавна ли се познавате?

— От миналата година. През лятото почивах в Турция с децата, в хотела, където работеше той. Запознахме се...

— Люба — намеси се Зарубин, — защо не сте казвали на никого за него? Дори майка ви нищо не знае. Защо?

— Аз... срамувах се. Ужасно се срамувах... Страхувах се, че с мен ще постъпят така, както някога с мама.

— И затова сте разговаряли с него на немски, та майка ви да не се досети?

— Да, разбира се. Всъщност той почти не говори руски, съвсем мъничко, колкото аз го научих. А немски знае, в Турция целият хотелски персонал знае немски. Ако заговорех пред мама по телефона на руски, тя веднага щеше да се сети, че говоря с любовник, и то чужденец.

— И все пак аз не разбирам защо толкова сте се притеснявали, защо толкова сте се срамували от него — упорстваше Зарубин. — Какво лошо има в това, че човекът дава техника под наем?

Люба изхлипа, избърса сълзите си със салфетка и машинално я смачка.

— Знаете ли какво значи човек, който върши такава работа? На него му е забранено дори да влиза на територията на хотелския плаж. Стои на десет метра от шезлонгите, под тентата, а няма право да измине тези десет метра. Охраната веднага ще го изгони, а после може и да го уволнят. Той е парий, роб. И всички, които поне веднъж са почивали в Турция, прекрасно разбират това.

— И тази година... — започна да подсказва Селуянов.

— Да, отново отидох там. Бяхме толкова щастливи! Канехме се да се оженим.

— И той щеше да дойде да живее в Русия?

— Не, аз с децата щях да отида при него. Така бяхме решили.

— Любочка — внимателно подзе Зарубин, — не ми се сърдете за това, което ще ви кажа сега. Обещайте, че няма да ми се разсърдите.

— Обещавам.

— Много пари ли имате?

— Аз ли? — Тя се изненада от въпроса, защото бе очаквала друго продължение на разговора. — Много. Първо, през последните осем години аз печеля много добре. И второ, бащата на моето по-малко момченце прехвърли на моята сметка в банката голяма сума. За да може детето да расте нормално и да получи добро образование.

— Бащата на вашето момченце заможен човек ли е?

— Повече от заможен. Не е просто заможен, а много богат човек. Само не ме питайте за името му.

— Ама моля ви се, моля ви се — размаха ръце Зарубин. — Това не ни е необходимо. Кажете, знаете ли, че сестра ви смята да се снима във филм на режисьора Островски?

— Да, разбира се. А вие откъде знаете? — изведнъж се уплаши тя. — Обещала съм на Анита да не казвам на никого за това. Тя не иска никой да знае предварително.

— И никой няма да научи — обеща Сергей. — Но нали такъв проект струва много скъпо. Нима Анита Станиславовна разполага с такива средства?

— Не. Но аз обещах да ѝ помогна.

— С колко?

— С много. Обещах да ѝ дам триста хиляди долара. С такива средства разполагам.

— Просто да подарите такава сума? Невероятно! — не повярва Селуянов.

— Защо пък просто да я подаря? С Анита сме се разбрали тя да ми връща заема с постъпването на приходите. Филмът ще се прожектира, ще го купуват телевизионни канали. Разбира се, тя може и да не ми върне всички пари, но аз съм подготвена за това. Нали ми е сестра, а не чужд човек.

— Ето каква ми е мисълта, Любочка — изведнъж стана много сериозен Зарубин. — Триста хиляди долара е твърде значителна сума, особено за безработен човек, който дава джетове под наем. Не е ли възможно той да е научил за обещанието ви да дадете пари на сестра

си и да е решил, че сега ще останете без нищо, че вече нямате средства и поради това не сте интересна за него? Това хрумвало ли ви е?

— Хрумвало ми е. — По лицето на Люба се стичаха сълзи, но тя не ги забелязваше. — И от това ме болеше още повече. Нима можех да кажа такова нещо на мама?

— Вероятно не — с въздишка се съгласи Сергей. — А на кого сте казвали, че смятате да се омъжите за Джавад?

— Само на Анита. Тя е умна и добра, не би ме осъдила. Та нали е простила на мама, значи и на мен би простила.

— Казахте ли й също, че Джавад е изчезнал?

— Не.

— Защо?

— Беше ме срам... Анита ме предупреждаваше, че той може да се окаже жиголо, че го интересуват само парите ми. А аз така се възмуствах... Дори се скарах с нея.

— Но после се сдобрихте, нали? — с усмивка попита Селуянов.

— Разбира се. Анита никога не се инати, тя е много отстъпчива.

— Добре, Любочка. Ето на това листче ми напишете всички данни, телефоните, които знаете, името на хотела, в който е работил Джавад, и аз ще се постарая да измисля нещо.

— Благодаря ви.

Тя бързо написа името и фамилията на Джавад, името на хотела, на града, в който живеело семейството му, и номера на мобилния му телефон.

Десетина минути след като тя си тръгна, детективите излязоха от заведението.

— Всички ходят в Турция на почивка — замечтано каза Селуянов. — А ти, Серьога, ходил ли си там поне веднъж?

— Не... А ти?

— И аз не съм ходил. Дадат ли ми отпуск, заминавам при родителите си на вилата да бачкам, там работата никога не свършва, вечно има нещо за ремонтиране или за плевене, или за строене. А всички тези се разкарват по разни Турции.

— Кои всички? — не разбра Зарубин, който вече бе успял мислено да прелети при любимата си Гуля и мечтаеше как и те може би ще заминат за топлото море и златистия плаж, ще карат джетове. Някой ден...

— Ами тази Люба например. И твоят каскадьор, нали ти ми разказа. Дето повредил там някакво момиче. Забрави ли?

— Забравих... Коля, имаш една бутилка от мен.

— Защо?

— Затова. Аз всичко разбрах.

— Абе какво можеш да разбереш ти, дете на природата? — позасмя се Селуянов. — На твоите години не ти се полага да разбираш каквото и да било.

— Я се скрий! — тросна се Сергей. — Ние с теб мислехме, че този Джавад е научил за филма и е решил, че Люба сега е обедняла съвсем и не представлява никакъв интерес за него. А всъщност е било обратното. Анита е научила, че Люба се кани да се омъжи и да духне в Турция заедно с всичките си парици. И е взела мерки.

— Мислиш ли? — недоверчиво вдигна вежди Николай.

— Казвам ти със сигурност. Погледни как всичко отговаря на датите! Люба каза, че веднъж Джавад вече е изчезвал. Това е било през лятото, през август. Най-вероятно именно тогава тя е казала на Анита, че смята да се омъжва. Анита изпраща каскадьора да си поговори с годеника. Да речем, да му предложи пари или пък да го сплаши, или просто да го придума да се откаже. Известно време това помага, Джавад престава да се обажда на Люба и си сменя номера на мобилния телефон. После отново се появява и като напук, Джавад се обажда, когато Люба е на гости у майка си. Но нали там се намира и Анита, празнуват юбилея на баба си. И Анита научава, че плажният любовник отново е на линия. И на другия ден за Турция излита каскадьорът. Е, именно след второто му посещение Джавад изчезва съвсем.

— А ти сигурен ли си, че каскадьорът през август е ходил в Турция?

— Абсолютно. Видях международния му паспорт. И после това е неговата част от легендата, че нали, през август завъртял любов с момиче и сега трябва да оправя положението. Защото е ясно, че никой не би се захванал да проверява тази история. Ах, Анита Станиславовна, ах, хитрушо такава! Как се е вкопчила в паричките на сестра си. Трупове прекрачва.

— Точно казано, трупове прекрачва — съгласи се Селуянов. — Не е пожалила горката актриса. Докарала сестра си до нервна криза. Какви ли други ги е надробила?

— Психоложката Аничкова. Между другото този труп е твой, а аз трябва да ти го напомням — ухапа го Сергей.

— Ами Аничкова я е поръчал каскадьорът, а не Анита.

— Слушай, ти сериозно ли смяташ, че този безработен каскадьор може дори и да се изплюе без нейно разрешение? Ами че тя всички е прегазила, всички притиска, всички играят по нейната свирка. И убийството на Аничкова е било нужно на Анита, а не на каскадьора.

— За какво ѝ е било нужно?

— Това е вече въпрос — съгласи се Зарубин. — Но ние въпреки всичко ще стигнем до неговия отговор.

Той си погледна часовника и доволно каза:

— Ако всичко е вървяло по план, Олшански вече час и половина разпитва каскадьора Кричевец и мадам Волкова.

* * *

Минаха още няколко дни, докато картината се очерта изцяло. И сега вече в нея нямаше бели петна.

Да, Анита Станиславовна Волкова е умеела да чака, да търпи и упорито да напредва към поставената цел. След като я уволняват от научния институт, две години тя се лута в опити да си намери високоплатена и престижна работа. Но безуспешно. И ето че умира Станислав Отович. От този именно момент започва движението на Анита към нови върхове.

Брат ѝ и сестра ѝ, тези сополанковци, които са ѝ отнели родителите и са отровили детството и юношеството ѝ, сега процъфтяват, червиви са с пари, а тя е вече над четирийсетте и пред нея — никаква перспектива: един безличен Антон, с когото вече не може да се гордее, и жалките грошове, получавани за частните уроци. Не, така не може повече. Тя отново ще се изкачи на трона, ще стане кралица и ще грейне със собствената си неповторимост и уникалност, а брат ѝ и сестра ѝ ще ѝ помогнат за това.

Идеята за филма, в който тя ще изиграе главната роля и който трябва да е заснет, то се знае, от известен режисьор, се ражда бързо. Виж, задачата с парите се решава бавно. Анита ще изиграе мъдра и любяща обединителка на семейството, ще накара всички: и стари, и

млади, да я гледат в устата. Тя винаги е умеела да прикрива своите истински чувства и ловко да се преструва на послушна, дружелюбна, изпитваща симпатии, дори обич. Винаги е била умна жена и актриса в живота, знаела е със сигурност как трябва да се държи и да разговаря с един или друг човек, за да я обичат. И всеки път е постигала своето.

Майка ѝ с лекота приема за истина спектакъла, озаглавен „Завръщането на блудната щерка“, и е убедена, че Анита ѝ е простила. Старата наивница — бабата, също остава в неведение, макар че само Анита си знае какви нечовешки усилия ѝ е струвало да не закрещи и да не убие тъпата дъртофелница, когато тя я е наричала „Нюточка“ и особено „стара мома“. Дядото и вторият ѝ баща въобще не влизат в сметката, те винаги, както смята Анита, са готови да вярват, че ги обичат, тия самодоволни тъпи самци.

И с Люба не възникват проблеми — тя е готова да обича всеки и не очаква от никого подлости, затова моментално се поддава на влиянието на по-голямата си сестра. Вярно, Любаша за малко не прави една голяма глупост: да се омъжи за някакъв безработен турчин, но в този момент Анита навреме се намесва, незабелязано проверява мобилния телефон на сестра си. Разбира се, номерът на Джавад е сред десетте последни номера, нали тая глупачка Любочка му е звъняла по два пъти на ден. С телефонния номер на разположение се оказва съвсем лесно да се издири бъдещият младоженец и да се разберат с него за среща. Антон заминава за седмица за Турция и решава въпроса. Наистина после се оказва, че не го е решил окончателно, налага се да замине отново. Когато към съветите и парите се прибавят мускулна сила и точен удар, се получава някак по-убедително.

Виж, с брата Валерий — проблем след проблем. Да, той е готов да общува с Анита и дори да бъдат приятели, но толкоз, нищо повече. Никой не може да му влияе. Проекта за филм той веднага нарича глупост и измишльотина и моли Анита повече да не му говори за това. Нещо повече, половин година след смъртта на баща им той се оженва за някаква вятърничава глупачка наркоманка и от този момент само тя е светлинката в неговия прозорец. Всичко е за Лара, всички мисли са само за нея и парите се харчат само за нея.

Анита използва цялото си красноречие, за да убеди брат си в необходимостта Лариса да се лекува, защото разбира: ако започнат да лекуват хлапачката, безкрайното влагане на пари в нейното

рекламиране ще престане. Но Валерий не иска и да чуе за това. И категорично моли Анита да не се меси в работите му.

Тогава тя решава да ги разведе. Или поне да ги скара и отдалечи един от друг. За целта е измислен и разигран сюжетът „Лариса — лесбийка“ и обажданията на женски гласове, когато Лариса не си е вкъщи. Не е трудно да се избере момент, достатъчно е от разговор с Валерий да научи, че днес жена му работи в ателието — и може да се организира обаждане, нали глупачки, които искат да припечелят нещо, се намират под път и над път. Същевременно се подготвя историята как Лара е правила на Анита неприлични предложения. Анита престава да ходи у брат си, когато жена му си е вкъщи, и издебва най-благоприятния момент, за да му съобщи това, което ѝ е нужно. И — като апотеоз на всичко — сцената с внезапно дошлия в ателието съпруг, когато Лариса спи в прегръдките на любовница. За целта е наето младо момиче, което се запознава с Лариса, самопоканва се на гости в ателието да гледа картини, сипва ѝ в чашата приспивателно и извършва всичко необходимо, та влезлият в прогнозирания час съпруг да види това, което трябва. И той влиза. Защото го е довела Анита, която тъкмо сега си е „протрила краката“ с новите обувки. Защото именно тя е предложила да обядват заедно този ден, пак тя е избрала и ресторанта. С обяснението, че и бездруго ще бъде в района на Чистие Пруди по работа. Всичко като по ноти.

О, Анита Станиславовна прекрасно е опознала брат си и с лекота е предсказвала поведението му в едни или други ситуации. Тя е знаела много добре, че той няма да попита Лариса за нищо, и именно това е използвала безпогрешно. Но все пак не е успяла да влезе под кожата на Валерий.

Още през август тя е отишла в службата на Люба и е видяла на бюрото ѝ няколко визитни картички на Аничкова. Непознатата дума „кинезиология“ пробужда интереса ѝ, тя незабелязано взема една визитка и проучва нещата. Оказва се, че кинезиологията е нещо много полезно, ако умееш да я използваш. Ето го реалния шанс да накара непокорното си братле да играе според музиката, поръчана от Анита. Тя се обажда на Аничкова, представя се като служителката на холдинга „Планета“ Люба Кабалкина и си уговаря час за прием. Всъщност мисълта да се представи с чуждо име ѝ хрумва неочаквано, когато Аничкова започва да я разпитва откъде е взела телефонния ѝ номер. Тя

не може да се позове на никого, а Люба ѝ е казала, че психоложката ще обслужва анонимно всички служители на „Планета“, тоест, без да се разгласяват имената им във фирмата. Е, нека Галина Василевна си мисли, че работи с Кабалкина, защото самата Люба никога няма да отиде при нея — Анита е сигурна в това.

Но срещата с психоложката завършва с неочакван обрат за Анита. Галина Василевна ѝ отказва, и то по най-неприятен начин.

— Научете ме на кинезиология — пожелава Анита, която е свикнала всички нейни прищевки да се изпълняват безпрекословно.

— Защо ви е нужно това? — напълно доброжелателно се интересува психоложката Аничкова.

— Не мога да се справя с брат си, никак не ме слуша. — На Анита дори през ум не ѝ минава да излъже, струва ѝ се, че желанието да влияе на брат си е повече от естествено.

— Тоест, вие искате да овладеете метода кинезиология, за да накарате брат си да прави това, което искате? — учудено пита Галина Василевна. — Съжалявам, но не е имало смисъл да идвате при мен.

— Но защо? Брат ми има проблеми, които не осъзнава, и аз искам да му помогна.

Анита усеща, че в началото е отишла твърде далече, и се опитва да смекчи впечатлението от думите си. Но това не помага.

— Щом не можете да се справите с брат си и това ви безпокои, проблеми имате вие, а не той. За справяне с вашите проблеми съм готова да работя, ако искате.

— Аз нямам проблеми — рязко отговаря Анита. — Но на брат си искам да помогна.

— Не се опитвайте да ме лъжете — студено реагира Аничкова. — Между мен и вас нещата няма да потръгнат, Любов Григоревна. Всичко хубаво. Няма да представям сметка за вашето посещение.

Напълно обезкуражена, Анита си тръгва. Колкото и да се опитва, тя не може да разбере защо кинезиоложката ѝ е отказала. Но така или иначе се примирява. И всичко би било наред, ако в един момент не научава от Люба, че е планиран прием по случай десетгодишнината на „Планета“. На приема ще присъства Аничкова, ще присъства сестричката ѝ — Люба, и най-вероятно брат ѝ — Валерий. Е, това вече е много неприятно. Ами ако Люба реши да се запознае с Галина Василевна, да ѝ се представи — тогава всичко ще изплува. И тогава

Анита със сигурност никога няма да получи опърничавия си брат — цял-целеничък и бъкан с пари.

Не, това в никакъв случай не бива да се допусне. Аничкова не бива да отиде на приема. И изобщо е нужно да се избегне всяка възможност за среща на психоложката с Люба. Как е могла да не помисли за това по-рано? Считала е, че е предвидила всичко, че Люба за нищо на света няма да отиде при психолог, че кинезиоложката няма да откаже да изпълни молбата на Анита... А събитията тръгват по друг път. Цялата схема започва да се руши като къщичка от карти и се налага веднага да се вземат мерки.

Анита ги взема. По-точно, тя взема решението, а го осъществява Антон Кричевец с помощта на някакви безмозъчни хаймани. Антон се обажда на племенника на Аничкова и прави така, че името на Люба Кабалкина да изчезне от календар-бележника.

Такава картина се очерта. Но за да се подреди мозайката, следователят Олшански трябваше няколко дни да води многочасови разпити и очни ставки, да провежда идентифицирания и следствени експерименти, а оперативните работници сновяха из целия град да търсят информацията, от която се нуждаеше следователят. Но с всеки изминал ден Олшански възлагаше на детективите все по-малко задачи, сега вече му предстоеше той сам да свърши основната работа. А момчетата от „Петровка“ вече се занимаваха с други убийства, които в Москва се извършват ежедневно, така че те нямаше как да останат без работа.

* * *

В определения ден Настя Каменская отиде на работа. И неочаквано се улови, че не мисли, както по-рано, как да кръшне от оперативката. Не че очакваше с нетърпение срещата с началника, нищо подобно, но предишния страх и нервността ги нямаше. Тя, както обикновено, отиде в службата рано и до началото на съвещанието успя да пие кафе с Коротков и да обсъди с Миша Доценко предимствата и недостатъците на тапетите, мостри от които той бе донесъл от панаира на строителните материали. И още успя да се свърже по телефона с Женья Фролов, който някога беше отговорник на курса й в

университета, за да уточнят датата и мястото на срещата на колегите: тази година се навършваха точно двацет години, откак бяха завършили университета. Да, да, със същия „чичо Женя“, който, както се разбра, бе търсил Настя, докато тя бе живяла в Болотники.

Точно в десет сутринта тя заедно с всички влезе в кабинета на Афанасиев и зае обичайното място, на което бе седяла през всички години, докато началник на отдела беше Гордеев.

— Каменская! — Във възгласа на полковника прозвуча толкова неподправена радост, че всички служители като един недоумяващо впериха погледи в началника. — Колко се радвам, че най-сетне си идваш! Ние тук без теб сме като без ръце, съвсем загиваме. Е, как си? Окончателно ли оздравя?

Настя почувства, че в гърдите ѝ нараства и напират навън незнайно откъде взело се щастие. Колко просто се оказва всичко. Ти преставаш да се страхуваш от човека и да го мразиш — и той веднага реагира на това с откритост и искреност.

— Окончателно, Вячеслав Михайлович — отговори тя, докато с усилие се бореше с усмивката, плъзваща по лицето ѝ.

— Внимавай, на първо време не тичай много, щади си крака. А вие, мъже — изразително погледна останалите той, — имайте добрината, отнасяйте се с разбиране. Вие сте много, а Каменская ни е една. Пристъпваме към работата...

Кажи-речи, половината ден Настя беше под впечатлението от срещата с Афоня. Не, това не може да бъде, такива неща просто не се случват. Някъде в Болотники тя бе мислила и мърморила някакви фрази, а тук, в центъра на Москва, на „Петровка“, нейният началник... Не. Или да?

Към края на работното време в кабинета ѝ надникна Серьожка Зарубин.

— Слушай, Павловна, нали си ни най-умната...

— Аз съм ви най-болната — прекъсна го Настя. — Чу ли какво каза началникът сутринта? Имай добрината и се отнеси с разбиране.

— Добре де, ти си ни най-болната, затова обясни ми, че съм тъп и необразован, защо все пак психоложката Аничкова е отказала на Волкова? Защото аз разбирам всичко в този случай, само това не го разбирам.

— Че какво толкова има за разбиране? Волкова е искала да хване брат си за ръка и да открие всичките му слаби места, та да знае кое да притисне, за да го накара да ѝ се подчини.

— Това ние с теб го разбираме, но нали тя е казала на Аничкова, че иска да помогне на брат си. Нима е лошо да научиш човека на някои похвати, та да може да помага на другите?

— Серьожа, можеш да помагаш само тогава, когато те молят за това. А Ритер не е молил сестра си за никаква помощ. Чувстваш ли разликата?

— А защо не бива да се помага, ако не те молят?

— Има такъв закон.

— Закон ли? Това е нещо ново. Какъв е този закон?

— Никога не прави, не говори и не мисли нищо, за което не те молят.

— За пръв път го чувам — каза Зарубин. — Откъде ги учиш тези неща? Това е някаква глупост! Как да не правиш нещо, ако не те молят за него? Нас, между другото, престъпниците също не ни молят да ги ловим, но нали ги ловим и... нищо, дори получаваме заплата за това. Ти, Павловна, нещо много се префърцуни.

— Може би — не се захвана да спори тя. — На пръв поглед наистина звучи странно. Но колкото повече мислиш за това, толкова по-добре разбираш, че е правилно.

Тя излезе от сградата на Градското управление на вътрешните работи към осем и нещо вечерта и с удоволствие си помисли как ще се прибере вкъщи, в гарсоньерата си на „Шчолковская“. Роднините бяха прибрали от болницата своя сполучливо опериран син и благополучно си бяха заминали за родния град. Сега тя отново живееше в обичайната си обстановка, всеки ден се виждаше с мъжа си и спеше на любимия си диван.

Но преди да отиде на „Шчолковская“, ще свърши още една работа. Тя чувства, че е просто необходимо да направи това. Нужно е не на кого да е, а на нея самата.

Пред входа на метрото Настя купи огромен букет цветя и отиде на улица „Леснорядская“, където живееше Павел Дюжин. Дълго звъня и чака на вратата, но никой не отвори. Можеше да звънне на мобилния на Павел, но защо? Какво щеше да се промени? И без това тя вече направи каквото искаше.

Настя позвъни на съседния апартамент. Отвори ѝ млада жена с бебе на ръце.

— Извинете за безпокойството, мога ли да оставя у вас тези цветя за Павел Дюжин?

— За Паша ли? — Жената разцъфна в усмивка. — Разбира се, оставете ги. Днес те ще се приберат късно, отидоха на театър.

Настя извади от чантата си бележник, откъсна един лист, написа: „От благодарна ученичка“, и го пъхна в средата на букета.

— Само гледайте да не изпадне бележката — помолите тя младата майка.

— Разбира се, разбира се. Всичко ще му предам.

Докато вървеше към метрото, Настя мислено си повтаряше: „Благодаря ти, Паша, за познанието. Благодаря ти за всичко, на което ме научи. Благодаря ти, че те има“.

И изведнъж неочаквано се улови, че мисли:

„Аз съм абсолютно щастлива“.

Ама не, веднага се поправи Настя, не може да бъдеш абсолютно щастлива просто ей така, без никаква причина. Не може. Няма начин.

Не.

Или пък може?

Септември 2002 — януари 2003 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.